

φλκ

ΚΩΝΣ. Π. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
ΓΕΝ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ Μ. Ε.

ΙΩΑΝ. ΓΡ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Α΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1961

οπλα6

66

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΩΝΣ. Π. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
ΓΕΝ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ Μ. Ε.

ΙΩΑΝ. ΓΡ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Α΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1961

ΚΩΣΤ. Π. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ — ΙΩΑΝ. ΓΡ. ΤΙΜΑΛΕΟΥΣ
ΤΕΧ. ΕΠΙΘΕΡΜΗΤΟΥ Μ. Ε. ΚΑΘΗΜΕΡΟΥ ΠΙΣΤΕΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Α' ΤΑΞΗΝ ΤΩΝ ΕΣΤΑΣΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1901

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ — ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Δύο είναι αἱ πηγαὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, τῆς θρησκείας μας: Ἡ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ καὶ ἡ ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ.

Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν περιλαμβάνεται ὁλόκληρος ἡ διδασκαλία τῆς θρησκείας μας.

Ἀγία Γραφή καλοῦνται τὰ βιβλία, τὰ περιέχοντα τὴν ἔγγραφον ὑπερφυσικὴν ἀποκάλυψιν τῆς θρησκείας μας.

Ἱερὰ Παράδοσις ὀνομάζεται ἡ προφορικὴ διδασκαλία τῆς θρησκείας μας, ἡ ὁποία μετεδόθη ἀπὸ στόματος εἰς στόμα καὶ ἀργότερα περιελήφθη εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἡ Ἀγία Γραφή διαιρεῖται εἰς δύο μέρη:

Εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην.

Ἡ λέξις διαθήκη σημαίνει συμφωνία. Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὁμως σημαίνει καὶ ὑπόσχεσις.

Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι ἡ ὑπόσχεσις ἢ παλαιά, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας: Ἐὰν φυλάσσετε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἴσθε ἀγαπητὸς μου λαὸς καὶ θὰ σᾶς προστατεύω πάντοτε. Ἐὰν δὲν φυλάσσετε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἴσθε δυστυχεῖς καὶ ἄξιοι τιμωρίας.

Καινὴ Διαθήκη εἶναι ἡ ὑπόσχεσις, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἐὰν μετανοήσητε, εἶπεν ὁ Κύριος, θὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ὅπου εἶναι ἡ αἰώνιος χαρὰ καὶ εὐτυχία. Ἐὰν δὲν μετανοήσητε καὶ μείνητε εἰς τὴν ἁμαρτίαν, θὰ τιμωρηθῆτε αἰωνίως καὶ θὰ εἴσθε δυστυχεῖς.

Καὶ αἱ δύο αὐταὶ **Διαθήκαι** εἶναι γραμμέναι εἰς διάφορα βιβλία, τὰ ὁποῖα ἔγραψαν ἱεροὶ ἄνδρες, ὅπως ὁ Μωϋσῆς, οἱ Προφῆται καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Οἱ Ἱεροὶ αὐτοὶ ἄνδρες, διὰ τὰ γράψουν τὰ βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἐφωτίσθησαν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἦσαν δηλαδὴ **Θεόπνευστοι**. Ἐπομένως ὁλόκληρος ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι **Θεόπνευστος**.

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη περιλαμβάνει 49 βιβλία καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη 27.

Β'. ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΣ

Τὰ 49 βιβλία τῆς Π. Διαθήκης σκοπὸν ἔχουν νὰ προπαρασκευάσουν τοὺς ἀνθρώπους, οὕτως ὥστε νὰ γίνων ἱκανοὶ νὰ κατανοήσουν τὴν διδασκαλίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει, ὅτι ὁ Νόμος, δηλ. ἡ Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι «παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν». Αὐτὸ ἀκριβῶς μᾶς δεικνύει πόσον σπουδαία εἶναι ἡ Π. Διαθήκη.

Εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ τῆς Π. Διαθήκης, μὲ ἀπλούς λόγους ἀναφέρεται ἡ Δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ εὐτυχισμένη ζωὴ τῶν πρωτοπλάστων εἰς τὸν Παράδεισον, ἡ παρακοὴ καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς. Ἀναφέρεται ἀκόμη, εἰς τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης, ἡ Ἱστορία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ ἡ πρόνοια, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἔλαβε, διὰ τὰ σῶσιν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Ἀναφέρεται τέλος τὸ ἔργον καὶ ἡ διδασκαλία τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ μάλιστα τῶν Προφητῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἀπέστειλε, διὰ τὰ διδάξουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς ὀδηγήσουν εἰς μετάνοιαν.

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Τὰ 49 βιβλία τῆς Π. Διαθήκης διαιροῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας :

I. Ἱστορικά, διότι περιλαμβάνουν ἱστορίαν.

1. Γένεσις
2. Ἔξοδος
3. Λευιτικόν
4. Ἀριθμοὶ
5. Δευτερονόμιον

Ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως κατὰ τὸν Π' π. Χ. αἰῶνα.

6. Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ } Ἐγράφη ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Μωϋσέως
 Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

7. Κριταὶ } Ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Σαμουὴλ κατὰ τὸν ΙΑ'
 8. Ρούθ } αἰῶνα π. Χ.

9. Βασιλειῶν Α'. }
 10. Βασιλειῶν Β'. } Ἄγνωστος ὁ συγγραφεὺς τῶν βιβλίων αὐτῶν.
 11. Βασιλειῶν Γ'. }
 12. Βασιλειῶν Δ'. }

13. Παραλειπομένων Α'. }
 14. Παραλειπομένων Β'. } Ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Ἑσδρα περὶ τὸ
 15. Ἑσδρας Α'. } 450 π. Χ.
 16. Ἑσδρας Β'. }
 17. Νεμίας }

18. Τωβίτ
 19. Ἰουδίθ
 20. Ἑσθήρ } Οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων αὐτῶν εἶναι
 21. Μακκαβαίων Α'. } ἄγνωστοι.
 22. Μακκαβαίων Β'. }
 23. Μακκαβαίων Γ'. }

II. Προφητικά, διότι εἰς αὐτὰ περιλαμβάνεται τὸ ἔργον καὶ ἡ διδασκαλία τῶν Προφητῶν καὶ μάλιστα αἱ Προφητεῖαι περὶ τοῦ Κερίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ Προφῆται εἶναι μικροὶ καὶ μεγάλοι. Τὰ βιβλία των φέρουν τὸ ὄνομα των.

Βιβλία Μικρῶν Προφητῶν:

1. Ὡσηέ	7. Ναοὺμ
2. Ἀμώς	8. Ἀββαζουὺμ
3. Μιχαίας	9. Σοφονίας
4. Ἰωήλ	10. Ἀγγαῖος
5. Ὁβδιού	11. Ζαχαρίας
6. Ἰωνᾶς	12. Μαλαχίας

Βιβλία Μεγάλων Προφητῶν

1. Ἑσαίας	5. Βαρούχ
2. Ἱερεμίας	6. Ἰεζεκιήλ
3. Θρηνοὶ Ἱερεμίου	7. Δανιήλ
4. Ἐπιστολὴ Ἱερεμίου	

III. Ποιητικά ἢ διδακτικά, διότι εἶναι κυρίως γραμμένα εἰς ποιητικὸν λόγον.

1. Ἰὼ β. Ὁ συγγραφεὺς του εἶναι ἄγνωστος.
2. Ψαλμοί. Συγγραφεὺς τῶν περισσοτέρων εἶναι ὁ Δαυὶδ.
3. Παροιμίαι. Συγγραφεὺς ὁ Σολομών.
4. Ἐκκλησιαστής. Ἔργον ἐπίσης τοῦ Σολομῶντος.
5. Ἄσμα Ἄσματων. Καὶ αὐτὸ ἔργον τοῦ Σολομῶντος.
6. Σοφία Σολομῶντος. Ὁ συγγραφεὺς του ἄγνωστος.
7. Σοφία Σειράχ. Ἐργάφη ὑπὸ τοῦ Σειράχ περὶ τὸ 180 π. Χ.

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Τὰ περισσότερα τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν. Μερικὰ μόνον ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

Πρὸ τῆς γεννήσεως ὁμοῦ τοῦ Χριστοῦ ἔγιναν μεταφράσεις τῆς Π. Διαθήκης χάριν τῶν Ἑβραίων, οἱ ὅποιοι ἔζων ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης καὶ δὲν ἐγνώριζον τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν.

Ἡ σπουδαιότερα μετάφρασις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, εἶναι ἡ μετάφρασις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τὴν μετάφρασιν αὐτὴν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου (285 - 246), ἔκαμαν 72 πολὺ μορφωμένοι ἐρμηνευταί. Ὀνομάζεται δὲ χάριν συντομίας, διὰ τὸ στρογγυλὸν τοῦ ἀριθμοῦ, μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα καὶ γράφεται τοιοῦτοτρόπως: **Μετάφρασις τῶν Ο'.**

Ἡ γλῶσσα τῆς μεταφράσεως αὐτῆς εἶναι ἡ Ἑλληνιστικὴ κοινὴ, δηλαδὴ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, τὴν ὁποίαν ὠμίουν, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι.

Ἡ μετάφρασις αὐτὴ ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ εἶναι ἡ ἐπίσημος μετάφρασις,

τὴν ὁποίαν χρησιμοποιεῖ ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία κατὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας. Θεωρεῖται δὲ ὡς **Θεόπνευστος**. Πιστεύομεν δηλαδή, ὅτι οἱ 72 μεταφρασταὶ ἐφωτίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ νὰ μὴ κάμουν λάθη εἰς τὴν μετάφρασιν.

Ἐπάρχουν ἀκόμη καὶ ἄλλαι ἀρχαῖαι Λατινικαί, Ἱταλικαὶ καὶ Συριακαὶ μεταφράσεις τῆς Π. Διαθήκης, ὅπως εἶναι ἡ Πεσιτώ, ἡ Ἱτάλα καὶ ἡ Βουλγάτα. Σήμερον ἡ Π. Διαθήκη καὶ γενικῶς ἡ Ἁγία Γραφή κυκλοφορεῖ εἰς 1200 περίπου γλώσσας καὶ διαλέκτους εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Εἶναι τὸ πλέον διαδεδομένον βιβλίον εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πολλὰ ἑκατομμύρια πωλοῦνται κατ' ἔτος, διότι τὸ βιβλίον αὐτὸ δὲν διδάσκει μόνον, ἀλλὰ ἐνισχύει καὶ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὸ μελετοῦν, διὰ νὰ ἐκτελοῦν ὅσα γράφει. Εἶναι ἡ μοναδικὴ πηγὴ παρηγορίας εἰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων ὑπάρξεων. Δίδει πτερὰ εἰς πάντα μελετητὴν τῆς, διὰ νὰ ἀνέβῃ ἀπὸ τὰ γήινα εἰς τὰ οὐράνια μὲ ὄπλα τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὸν θρίαμβον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης. V

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΝ Τῇ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

1. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ὄρατοῦ κόσμου.

(Γενεσ. Α' 1-25)

Οπου καὶ ἂν στρέψωμεν τὸ βλέμμα, θὰ παρατηρήσωμεν πράγματα τόσον ὠραῖα, τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς κινήσουν τὸν θαυμασμόν. Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, ὁ ἕναστρος οὐρανός, τὰ βουνά, οἱ ὠκεανοί, αἱ πηγαί, οἱ ποταμοὶ καὶ τόσα ἄλλα, παρουσιάζουν ἕν ἀσύγκριτον μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον γεμίζει ἀπὸ ἐκπληξιν καὶ συγκίνησιν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Τί ποικιλία, ἀλήθεια, καὶ πόση ὠραιότης !

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου στρέφεται πρὸς τὸν Δημιουργόν της καὶ ψιθυρίζει μὲ εὐγνωμοσύνην τὸν στίχον τοῦ ψαλμωδοῦ : « ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας » (Ψαλμ. ργ' 24).

Καὶ ὅμως. Προτοῦ νὰ δημιουργηθῇ ἡ γῆ καὶ ὅλος ὁ ἐξαισιος αὐτὸς κόσμος, εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ ἀπέραντον χάος, ὅπου ὁ ἥλιος λάμπει τὴν ἡμέραν καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες τὴν νύκτα, δὲν ὑπῆρχε τίποτε, ἀπολύτως τίποτε. Παντοῦ σκότος, νέκρα καὶ σιωπὴ. Μόνον ὁ προαιώνιος Θεὸς ὑπῆρχεν, ὁ Αἰώνιος αὐτὸς πατήρ μας, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος. Καὶ ὁ Πανάγαθος Θεὸς μὲ τὴν ἄπειρον σοφίαν καὶ ἀπέραντον δύναμιν, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ μορφήν εἰς τὸ χάος καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἕνα ὠραῖον κόσμον.

Ἡ Ἁγία Γραφή, ἡ Θεόπνευστος αὐτὴ βίβλος, ἀναφέρει, ὅτι ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ μηδενὸς μὲ μόνον τὸν λόγον Του. « Αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, Αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν » (Ψ. ρμη' 5).

Ἐναφέρει ἀκόμη, ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας *.

Μὲ μόνον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐδημιουργήθησαν τὰ πάντα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδημιουργήθησαν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες.

Ἐν ἀπὸ τὰ ἄστρα αὐτά, ποὺ λάμπουν εἰς τὸ θαυμαστὸν διάστημα, εἶναι καὶ ἡ Γῆ μας. Ἡ Γῆ ὅμως δὲν ἦτο τότε, ὅπως σήμερον. Βαθὺ καὶ πυκνὸν σκότος ἦτο ἠπλωμένον ἐπάνω της. Δὲν ὑπῆρχον οὔτε τὰ δάση, οὔτε οἱ λειμῶνες, οὔτε αἱ λίμναι, οὔτε τὰ δένδρα μὲ τὰ πράσινα φυλλώματα, οὔτε τὰ πολύχρωμα ἄνθη, οὔτε τὰ ζῶα, οὔτε τὰ πτηνά. Ἄνθρωποι δὲν ὑπῆρχον ἀκόμη ἐπὶ τῆς Γῆς.

Μέσα εἰς τὴν πένθιμον αὐτὴν σιωπὴν, τὸ τρομακτικὸν κενὸν καὶ τὸ ζοφερὸν σκότος, ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ :

« Γενηθήτω φῶς ».

Καὶ ἀμέσως ἔγινε φῶς καὶ μία γλυκεῖα λάμψις ἐφώτισε τὴν γῆν. Προστακτικὴ διὰ δευτέραν φοράν ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

« Γενηθήτω στερέωμα ».

Ἐδημιουργήθη τότε ὁ ὠραῖος καὶ γαλανὸς οὐρανός, τὰ μεγάλα σύννεφα καὶ ἡ καθαρὰ ἀτμόσφαιρα. Ἐχωρίσθη τὸ ὕδωρ ποὺ ὑπῆρχεν εἰς τὴν Γῆν, ἀπὸ τὸ ὕδωρ ποὺ περιεῖχον τὰ σύννεφα.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ ὕδατα ἐκάλυπτον τὴν γῆν, ὁ Θεὸς διέταξεν :

« Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά ».

Νὰ συναχθοῦν δηλαδὴ τὰ ὕδατα εἰς μεγάλους λάκκους τῆς γῆς καὶ νὰ φανῇ ἡ ξηρά. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔγιναν αἱ θάλασσαι, αἱ λίμναι, οἱ ὠκεανοὶ καὶ ἐφάνησαν αἱ νῆσοι καὶ αἱ μεγάλαι ἡπειροί.

Τότε ἐφύτρωσαν, κατὰ διαταγὴν πάλιν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς κάμπους τὰ εὐεργετικὰ δένδρα, τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη, τὰ ὅποια στολίζουσι τὴν γῆν.

Κατόπιν ἐφάνη ἡ θαυμασία λάμψις τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων.

* Σημείωσις : Ἐδῶ δὲν ἐννοοῦνται 6 ἡμέραι μὲ 24 ὥρας ἢ καθε μίαν, σύμφωνα μὲ τὴν ἰδικὴν μας μετρικὴν χρονικὴν ἀντίληψιν. Ἐννοοῦνται μεγάλα χρονικὰ διαστήματα.

ΟΔΚ

ΝΩ

Ε

Ψηφισμοί, ληφθή από το Ιστορικό Εγκύκλιον, πολιτική

Ὁ δίκαιος Νῶε κρατῶν τὴν κιβωτὸν
Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(ΙΔ' αἶων)

“Εως τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν ὑπῆρχε μόνον ὕδωρ καὶ εἰς τὴν ξηρὰν ἐφύοντο μόνον δένδρα καὶ φυτά. Ὁ Θεὸς ἕμως ἔδωκε νέαν διαταγὴν.

«Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ».

Διέταξε, δηλαδή, ὁ Θεὸς τὰ ὕδατα νὰ παράγουν ἰχθῦς, διέταξε νὰ δημιουργηθοῦν τὰ πτηνὰ καὶ τελευταῖον διάταξε τὴν γῆν νὰ παράγῃ διάφορα εἶδη ζῶων. Ἀπὸ τότε ἐγένισεν ἡ θάλασσα ἀπὸ ἀναριθμήτους ἰχθῦς ὄλων τῶν εἰδῶν καὶ ἡ ξηρὰ ἀπὸ πτηνὰ καὶ ζῶα μικρὰ καὶ μεγάλα. Ἐκτοτε ὅλα ὅσα πετοῦν εἰς τὸν ἀέρα, ὅσα ἔρπουν καὶ περιπατοῦν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ὅσα κολυμβοῦν εἰς τὰς θαλάσσας, τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμοὺς ἐπλήθυναν εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν γεμίζουν ἀπὸ ὠραιότητα καὶ ζωῆν.

Οἱ κελαϊδισμοὶ τῶν πτηνῶν, ὁ βόμβος τῶν μελισσῶν, αἱ φωναὶ τῶν ζῶων συνθέτουν ἓν εἶδος δοξολογικῆς μουσικῆς. Ὅλα αὐτὰ ἔχουν δημιουργηθῆ με τὴν σοφίαν καὶ δίδουν τὴν ζῶν εἰς τὴν Γῆν! ✓

2. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀόρατου κόσμου.

(Γενεσ. β' 1, Ψαλμ. η' 6, Ἰώβ λη' 7, Ψαλμ. ργ' 4, Ἐβρ. α' 14, Α' Πέτρ. ε' 8, Ματθ. ιζ' 21 Ἰουδ. 6 κ. ἄ.)

Κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν ὁ Θεός, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ὕλικόν ἢ ὄρατὸν κόσμον, ἐδημιούργησε καὶ ἄλλον, ἄυλον καὶ ἀόρατον, πνευματικὸν κόσμον, τοὺς Ἀγγέλους.

Τοὺς Ἀγγέλους, ὅπως συνάγεται ἀπὸ διάφορα Ἁγιογραφικὰ ἀποσπάσματα, ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς πρὸ τοῦ ὕλικου κόσμου καὶ πρὶν νὰ πλάσῃ τὸν ἄνθρωπον : « ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα ἤνεσάν με φωνῆ μεγάλη πάντες ἄγγελοί μου » (Ἰώβ λη' 7). Ὅταν δηλαδή ἐδημιουργήθησαν τὰ ἄστρα, ἐσαγήνευσε τὸσον ἡ ἀκτινοβολία των καὶ ἡ ἀνέκφραστος ὠραιότης των τοὺς Ἀγγέλους, ὥστε με μεγάλην φωνὴν ὑμνησαν τὸν Θεόν. Φαίνεται, λοιπὸν, ὅτι πρὸ τῆς δημιουργίας τῶν ἀστρικῶν κόσμων, οἱ ὅποιοι ἐδημιουργήθησαν τὴν τετάρτην ἡμέραν τῆς δημιουργίας, ἐδημιουργήθησαν οἱ Ἀγγελοι.

Ἀγγελοι ὀνομάζονται, διότι ὡς κύριον ἔργον των ἔχουν νὰ ἀναγ-

γέλλουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δοξάζουν καὶ ἀνυμνοῦν Αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανόν.

Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν συχνὰ γίνεται λόγος περὶ τῶν Ἀγγέλων. Ὁ Προφῆτης Ἡσαΐας, εἰς ἓν ὄραμά του, εἶδεν ἀγγέλους γύρω ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ ὑμνοῦν καὶ νὰ δοξάζουν τὸν Δημιουργὸν μετὰ τὸν ὕμνον, τὸν ὁποῖον ψάλλουν κατὰ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν εἰς τοὺς Ναοὺς. « Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ Γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ ». Ὁ Ἀγγελος Γαβριήλ, ἐξ ἄλλου, φέρει τὸ μήνυμα εἰς τὸν Ζαχαρίαν διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Προδρόμου. Ὁ ἴδιος Ἀγγελος ἀναγγέλλει εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου. Ἀγγελος εἰδοποιεῖ τὸν Ἰωσήφ νὰ φύγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον μετὰ τὴν Θεοτόκον καὶ τὸ θεῖον βρέφος, διότι ὁ Ἡρώδης ἐπεδίωκε νὰ φονεῖ αὐτό. Οἱ Ἀγγελοι ἐνισχύουν τὸν Κύριον κατὰ τὴν προσευχὴν του εἰς τὴν Γεθσημανή, ὀλίγον πρὶν τὸν συλλάβουν οἱ Ἰουδαῖοι. Ἀγγελοι εἰδοποίησαν τοὺς Ἀποστόλους καὶ τὰς Μυροφόρους γυναῖκας, ὅτι ἀνέστη ὁ Χριστός.

Οἱ Ἀγγελοι προστατεύουν ἀκόμη τοὺς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους καὶ εἶναι φύλακες καὶ ὁδηγοὶ εἰς τὴν ζωὴν μας.

Ἡ Καινὴ Διαθήκη ἀναγράφει ρητῶς (Ματθ. ιη' 10), ὅτι κάθε πιστὸς ἔχει τὸν φύλακα Ἀγγελὸν του καὶ δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία μας παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ μᾶς χαρίζη « Ἀγγελον εἰρήνης, πιστὸν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν ».

Οἱ Ἀγγελοι εἶναι πάρα πολλοὶ καὶ ἀποτελοῦν τάξεις ἢ τάγματα καὶ κάθε τάξις ἢ τάγμα ἔχει τὸ ὄνομά του.

*Ἀγγελοι, Ἀρχάγγελοι, Ἀρχαὶ
Ἐξουσίαι, Δυνάμεις, Κυριότητες
Θρόνοι, Χερουβεὶμ, Σεραφεὶμ.*

Συνολικῶς γνωρίζομεν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἑννέα τάγματα, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουν πλῆθος Ἀγγέλων, οἱ ὁποῖοι ἡμέραν καὶ νύκτα δοξολογοῦν τὸν Θεὸν καὶ ἐργάζονται, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ, ὑπάρχουν καὶ οἱ πονηροὶ καὶ κακοὶ ἄγγελοι, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται πονηρὰ πνεύματα ἢ δαίμονες ἢ διάβολοι.

Αὐτοὶ ἦσαν προηγουμένως ἀγαθοὶ Ἀγγελοι, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειάν των περιέπεσαν εἰς τὴν ἀμαρτίαν καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τοιουτοτρόπως μετεπήδησαν από την θείαν εὐδαιμονίαν εἰς τὴν ἀθλιότητα καὶ δυστυχίαν. Ἀπὸ τότε ποῦ ἔχασαν τὴν εὐτυχίαν, ἀγωνίζονται νὰ παρασύρουν καὶ τοὺς ἀνθρώπους μακρὰν τοῦ Θεοῦ. Ὁ κορυφαῖος Ἀπόστολος Πέτρος γράφει, ὅτι ὁ ἐχθρὸς μας διάβολος ὡς λέων ἐξηγγιωμένος περιπατεῖ μὲ σκοπὸν νὰ κατασπαράξῃ ὅποιον εὕρῃ ἐμπρὸς του « *Νήψατε, γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠροῦμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ* » (Ἀ΄ Πέτρ. ε΄ 8) Καὶ ὁ Κύριος διδάσκει, ὅτι μόνον μὲ τὴν προσευχὴν καὶ μὲ τὴν νηστείαν δυνάμεθα νὰ σωθῶμεν ἀπὸ τὸν διάβολον. Κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, ὁ διάβολος θὰ τιμωρηθῇ μὲ αἰώνιον κόλασιν καὶ θὰ καταλυθῇ ἡ ἐξουσία του.

3. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου

(Γενεσ. Α΄ 26 - Β΄)

Εἴπομεν, ὅτι μὲ μόνον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἡ ἀχανὴς ἔκτασις τοῦ σύμπαντος μετεμορφώθη εἰς ἐξάσιον μεγαλοῦργημα. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Θεὸς ἐδημιούργησεν ὅλα, ὅσα βλέπομεν καὶ ἐκεῖνα ποῦ δὲν βλέπομεν καὶ ἀφοῦ εἶδεν, ὅτι ὅλα ἦσαν ἐκτάκτως ὠραῖα, ἀπεφάσισε νὰ δημιουργήσῃ τὸ τελειότερον δημιούργημά του, τὸν ἄνθρωπον.

Εἶπε λοιπὸν ὁ Θεός :

« *Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν* ».

Ἄς πλάσω, δηλαδή, ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ ὁμοιάσῃ μὲ ἐμέ. Αὐτὸς ἄς εἶναι ὁ ἀρχηγὸς ὅλων τῶν δημιουργημάτων. Καὶ ἐδῶ ἔκαμε διακριτικὴν ἐξάιρεσιν ὁ Θεός. Ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον μὲ ἰδιαίτεραν ἐργασίαν καὶ ὄχι μὲ μόνον τὸν λόγον του, ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα δημιουργήματα. Ἐλαβε χῶμα καὶ ἀφοῦ ἔπλασε τὸ τελειότερον ἀπὸ τὰ γήινα δημιουργήματά του, τοῦ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον πνοὴν ζωῆς. Τοιουτοτρόπως ἔγινεν ὁ ἄνθρωπος « *πνευχὴ ζωῶσα* ». Ἡ ἐξάιρεσις αὐτὴ τοῦ Θεοῦ ἀποδεικνύει τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον του διὰ τὸ ὄν, τὸ ὅποιον ἀπετέλεσε τὴν κορωνίδα τῆς δημιουργίας. Ἡ ἰδιαίτερα ἀγάπη του φαίνεται ἀκόμη καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ὑλικά καὶ πνευματικά, τὰ ὅποια ἐχάρισεν εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Μὲ στοργικὴν φροντίδα ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς Παράδεισον, δηλαδή

κῆπον, εἰς τὴν τοποθεσίαν Ἐδὲμ καὶ ἐκεῖ ἔβαλε τὸν Ἀδὰμ¹. Τὸν κῆ-
πον αὐτὸν ἐστόλισε μὲ τὰ πλέον πολύχρωμα καὶ εὐώδη ἄνθη καὶ ὠραῖα
καὶ καρποφόρα δένδρα, διὰ τὰ ζῆ εὐτυχῆς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος.

Ὁ Ἀδὰμ ἔλαβεν ἐντολὴν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ ἐργάζεται, νὰ φυλάσῃ
τὸν Παράδεισον καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰ ἀγαθὰ του. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον
ὁ Θεὸς ἠύλογησε τὴν ἐργασίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὴν ζωὴν
μας καὶ ἀποτελεῖ ἀληθινὴν χαρὰν καὶ εὐλογίαν.

Τὸ ἄμετρον ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ ὅμως ἐπροχώρησεν ἀκόμη περισ-
σότερον. Διὰ τὰ ὀλοκληρώσῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐσκέφθη νὰ δη-
μιουργήσῃ χάριν αὐτοῦ καὶ σύντροφον, διὰ τὰ μὴ εἶναι μόνος.

« Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιή-
σωμεν αὐτῷ βοηθόν ».

Τότε ὁ Θεὸς ἐπλασεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀδὰμ τὴν Εὐαν². Ὅταν
ὁ Ἀδὰμ εἶδε τὴν Εὐαν, ἐνόησεν, ὅτι αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς πλευρᾶς του.

« Τοῦτο νῦν ὅστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου·
αὕτη κληθήσεται γυνή ».

Δηλαδή, αὐτὸ τὸ νέον δημιουργημὰ ἐγένετο ἀπὸ τὰ ὀστᾶ καὶ τὸ σῶμα
μου. Εἶναι ὅμοιον μὲ ἐμέ. Θὰ ὀνομασθῇ γυνή.

Μὲ μεγάλην ἀγάπην ἠύλογησεν ἀκολούθως ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ
τὴν Εὐαν, τὸ ἀρμονικὸν ζεῦγος τῶν πρωτοπλάστων καὶ τοὺς εἶπε νὰ
πληθύνωνται εἰς τὴν Γῆν καὶ νὰ γίνουν κύριοι αὐτῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς
δημιουργημάτων.

« Καὶ ἐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς λέγων· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε
καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς » (Γενεσ. α' 28).

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Θεὸς συνέστησε καὶ ἠύλογησε καὶ τὸ Μυ-
στήριον τοῦ Γάμου καὶ τὴν οἰκογένειαν.

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν ἔδωκε μόνον ὑλικά ἀγαθὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὴν
ἰδιαιτέραν του ἀγάπην πρὸς αὐτὸν ἔδειξε κυρίως μὲ τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ,
μὲ τὰ ὁποῖα τὸν ἐφωδίασε καὶ κατ' ἐξοχὴν μὲ τὸ σπουδαιότερον ἐξ ὅλων
τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἀ θ ἄ ν α τ ο ν ψ υ χ ῆ ν. Ἡ ψυχὴ δὲν φθείρεται καὶ
δὲν ἀποθνήσκει. Δὲν εἶναι ὑλική, ἀλλὰ πνευματικὴ καὶ ἄυλος. Εἶναι ἡ εἰ-

1. Ἀ δ ἄ μ εἶναι λέξις ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει, γῆμος (χωματένιος)

2. Ε ὕ α εἶναι ἑβραϊκὴ λέξις καὶ σημαίνει, ζωή.

κὼν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ αὐτὴν τείνει ὁ ἄνθρωπος νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς Αὐτόν. Δύναται νὰ γίνῃ τέλειος ψυχικῶς, κατὰ χάριν, ὅπως ὁ Θεός. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀνυπολόγιστος ἀξία τῆς ψυχῆς, ἥτις εἰς ἀξίαν εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνωτέρα ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Ἴδου τί εἶπε περὶ αὐτῆς ὁ Κύριος :

« Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ; ». (Ματθ. ιστ' 26).

Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον μὲ ὅλως ἰδιαιτέραν φροντίδα καὶ τὸν κατέστησε κορωνίδα τῆς δημιουργίας ἐξ αἰτίας τοῦ προορισμοῦ, τὸν ὁποῖον τοῦ ἔταξε, νὰ ὁμοιάσῃ δηλ. πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ χάριν καθιστάμενος τέλειος. "Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλομεν νὰ καταστῶμεν ἅγιοι, ποιῶντες εἰς ὅλην τὴν ζωὴν μας τὸ θέλημα τοῦ Ἐπουρανίου Πατρὸς. "Ὅταν καταστῶμεν ἅγιοι, θὰ τύχωμεν εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς Θείας μακαριότητος καὶ δόξης. Θὰ ἀπολαύσωμεν τὴν τιμὴν νὰ βλέπωμεν τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Ὁ μέγας λοιπὸν καὶ ὑψίστος προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἀπόλαυσις τῆς δόξης καὶ τῆς χαρᾶς εἰς τὸν οὐρανόν. « Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς αὐτῶν » (Ματθ. ιγ' 43).

Μὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπεράτωσεν ὁ Θεὸς τὸ ὅλον ἔργον τῆς δημιουργίας εἰς τὰς ἑξ δημιουργικὰς ἡμέρας. Τὴν ἑβδόμην δὲ ἡμέραν ἀνεπαύθη ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ ἠύλογησε τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς ἀναπαύσεως. Δι' αὐτὸ ἡ ἡμέρα αὐτὴ ὠνομάσθη Σάββατον¹. Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ἀντὶ τοῦ Σαββάτου τιμῶμεν ἰδιαιτέρως τὴν Κυριακὴν. Κατ' αὐτὴν δοξάζομεν ἀπὸ κοινοῦ τὸν Θεὸν καὶ ἀναπαυόμεθα. Εἶναι δὲ ἡ Κυριακὴ, ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου, διότι κατ' αὐτὴν ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

4. Περὶ τῆς ἠθικῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων.

(Γενεσ. γ')

Εἰς τὸν Παράδεισον ὑπῆρχον φυτὰ καὶ δένδρα παντὸς εἶδους. Ὁ Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὔα, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς εἶχε φυτεύσει τὸν Παράδεισον, ἦσαν εὐτυχεῖς. Ὁ Θεὸς εἶχε καταστήσει τοὺς πρωτοπλάστους εὐδαίμονας.

1. Σάββατον = ἐβραϊκὴ λέξις, ἡ ὁποία σημαίνει, ἀνάπαυσις.

— Νὰ διαμένητε ἐδῶ εὐτυχεῖς. Ὅλα εἶναι ἰδικὰ σας. Ἐξ ὅλων τῶν δένδρων νὰ λαμβάνητε τοὺς καρπούς. Μόνον ἀπὸ τὸ δένδρον τὸ ὅποῖον ἐφύτευσα εἰς τὸ μέσον τοῦ κήπου, προσέξατε, νὰ μὴ φάγητε ἐκ τῶν καρπῶν του, διότι τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ παραβῆτε τὴν ἐντολήν μου καὶ θὰ φάγητε, θὰ ἀποθάνητε.

Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐά, εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐπρόσεχον πολὺ, νὰ μὴ παραβοῦν τὴν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ. Ὅσον ἐπρόσεχον, ἔζων εὐτυχεῖς. Εἰργάζοντο καὶ ἐκαλλιέργουν τὸν κήπον των καὶ ἡ ἐργασία των ὑπῆρξεν εὐλογημένη καὶ τοὺς ἔδιδε χαρὰν.

Ὅλα τὰ ζῶα ἐσέβοντο τοὺς πρωτοπλάστους καὶ ὑπῆρέτουν αὐτούς. Ἀσθένειαν καὶ θάνατον δὲν ἐγνώριζον οἱ πρωτόπλαστοι, ὅσον ἐφύλαττον τὴν ἐντολήν. Ἦσαν ἡγαπημένοι μεταξὺ των καὶ ἐχαίροντο τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Τὸ μέγιστον ὅμως ἐξ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὅποια ἀπελάμβανον, ἦτο, ὅτι ἠδύναντο τακτικῶς νὰ βλέπουν τὸν Θεὸν καὶ νὰ συνομιλοῦν μετ' Αὐτοῦ.

Τὸ δειλινὸν ἤρχετο ὁ Θεὸς εἰς τὸν Παράδεισον καὶ συνωμίλει μετὰ τῶν πρωτοπλάστων. Πόσον εὐτυχεῖς ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι! Μὲ πόσῃ διάθεσιν καὶ χαρὰν ἐγείροντο τὴν πρωίαν διὰ νὰ δοξολογήσουν τὸν Πλάστην καὶ Πατέρα των!

Τὴν ἡσυχον ὅμως καὶ εὐχάριστον ζωὴν των ἤλθε νὰ ταράξῃ ἓνα θλιβερὸν γεγονός. Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἐκάθητο ἡ Εὐά μόνη της, βλέπει τὸν ὄφιν πλησίον ἑνὸς δένδρου, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ ὡς ἄνθρωπος.

— Ἀληθῶς, Εὐά, ὁ Θεὸς δὲν σᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἀπολαμβάνητε ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ Παραδείσου ;

— Ὁ Θεὸς μᾶς ἐδῶρῃσεν ὅλα τὰ καλὰ τοῦ Παραδείσου, ἀπήνητησεν ἡ Εὐά. Μόνον ἀπὸ τοὺς καρπούς τοῦ δένδρου ἐκείνου, τὸ ὅποῖον εὐρίσκειται εἰς τὸ κέντρον τοῦ κήπου, μᾶς εἶπεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φάγωμεν, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν.

— Ὅχι, δὲν θὰ ἀποθάνητε, ἐὰν φάγητε. Ὁ Θεὸς γνωρίζει ὅτι, ὅταν φάγητε ἐξ αὐτοῦ, θὰ γίνητε καὶ σεῖς θεοὶ καὶ θὰ γνωρίσητε ὅλα τὰ πράγματα.

Ἡ Εὐά μὲ περιέργειαν καὶ λαιμαργίαν ἐπρόσεξεν, ὅτι τὸ δένδρον ἦτο ὠραῖον καὶ οἱ καρποὶ του ἐφαίνοντο ἐλκυστικοί. Ἐπίστεψε δυστυχῶς εἰς τοὺς ψευδεῖς λόγους τοῦ διαβόλου, διότι ὁ ὄφιν ἦτο ὁ διάβολος μεταμορφωθείς καὶ ἐλησμόνησε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ

τότε ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον τὸ ψεῦδος. Ὁ διάβολος εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους.

Ἡ Εὐα ἔφαγε τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν καὶ ἔδωκε καὶ εἰς τὸν Ἀδάμ. Τὸ μεγαλύτερον κακὸν εἰς τὸν κόσμον ὑπῆρξεν ἢ πράξις ἐκείνη τῆς Εὐας. Ἦτο ὄχι μόνον παρακοή, ἀλλὰ καὶ ἀπιστία, διότι ἐπίστευσαν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτοὺς ψευδῶς, ὅτι θά ἀποθάνουν. Ἀπὸ τότε εἰσῆλθεν ἡ ἁμαρτία εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρωτόπλαστοι ἔχασαν τὴν εὐτυχίαν των. Φόβος καὶ τρόμος τοὺς κατέλαβεν. Ἡ ἀγάπη τὴν ὁποίαν εἶχον μεταξύ των, ἤρχισε νὰ ὀλιγοστεύη, ὁ ἓνας ἀπέδιδε τὸ κακὸν εἰς τὸν ἄλλον. Ὅταν ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Θεοῦ, ἔτρεμον ἐκ τοῦ φόβου των. Διατὶ νὰ παρακούσουν τὸν Θεόν; Διατὶ νὰ πιστεύσουν εἰς τὸ ψεῦδος τοῦ διαβόλου;

Ἐπὶ τέλους ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Ἡ γλυκεῖα φωνή, τώρα τοὺς ἐφαίνετο τρομερά. Ἀντὶ νὰ τρέξουν, ὅπως πάντοτε, μετὰ χαρᾶς διὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν Θεόν, ἔτρεξαν νὰ κρυφθοῦν.

— Ἀδάμ, ποῦ εἶσαι; ἐφώναζεν ὁ Θεός.

— Ἦκουσα τὴν φωνὴν σου καὶ ἐφοβήθην καὶ ἐκρύβην διότι εἶμαι γυμνός.

— Ποῖος σὲ ἐπληροφόρησεν, ὅτι εἶσαι γυμνός; Μήπως ἔφαγες ἐκ τοῦ καρποῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου σοῦ ἀπηγόρευσα νὰ φάγῃς;

— Ἡ γυνὴ τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωκες μὲ παρέσυρε καὶ ἔφαγον.

— Διατὶ ἔκαμες αὐτὸ τὸ κακόν, Εὐα; εἶπε τότε πρὸς αὐτὴν ὁ Θεός.

— Ὁ ὄφις μὲ ἐξήπάτησεν. Ἀπήντησεν ἐκείνη.

Τότε ὁ Θεὸς ἐλυπήθη καὶ ἀπεφάσισε νὰ τιμωρήσῃ τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὐαν. Διέταξε νὰ φύγουν ἀμέσως ἐκ τοῦ Παραδείσου. Θὰ ἐργάζωνται πλέον σκληρῶς. Μετὰ κόπου καὶ μόχθου θὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν, διὰ νὰ ἀποδίδῃ καρπούς.

Ἦρχισαν τότε νὰ κλαίουں πικρῶς οἱ πρόγονοί μας ἐκεῖνοι. Ἦσαν πλέον ἐκτὸς τοῦ Παραδείσου καὶ τὸν ἔβλεπον μακρόθεν. Εἶχον ἀπαλέσει τὴν ὡραίαν κατοικίαν καὶ τὴν αἰώνιον εὐτυχίαν των. Ταπεινωμένοι ἔφευγον μὲ θρήνους καὶ ἀνεζήτητον ἄλλον τόπον διαμονῆς. Ὁ νέος αὐτὸς τόπος ἦτο πλήρης ἀκανθῶν. Τὸ αἶμα ἔρρεεν ἐκ τῶν χειρῶν των, ἐνῶ προσεπάθουσαν νὰ καθαρίσουν τὴν γῆν ἐκ τῶν ἀκανθῶν, αἱ ὁποῖαι ἐφύτρωνον πάλιν.

Ἡ ζωὴ των ἐγίνε μαρτυρικὴ.

Ἴδου τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης ἐκείνης ἁμαρτίας.

Ἡ πτώσις τῶν πρωτοπλάστων ὑπῆρξεν ἢ μεγαλύτερα καταστροφὴ

τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὸ ἀμάρτημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται **προπατορικὸν ἀμάρτημα** μᾶς βαρύνει καὶ σήμερον ὅλους.

Κάθε νέος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος γεννᾶται, φέρει μαζί του τὸ ἀμάρτημα ἐκεῖνο. Δι' αὐτὸ εὐκολώτερον βαδίζομεν πρὸς τὸ κακόν, διότι ἀκριβῶς ἐκληρονομήσαμεν τὴν ἀδυναμίαν τῶν προπατόρων μας, δηλαδή τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας. Αἱ ἀσθένειαι, ὁ θάνατος καὶ αἱ κακίαι εἰσῆλθον ἀπὸ τότε εἰς τὸν κόσμον. "Ὅσον ὁ καιρὸς παρήρχετο, τόσον καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπεμακρύνοντο ἐκ τοῦ Θεοῦ, τόσον καὶ τὸ κακὸν ἐμεγάλωνεν εἰς τὸν κόσμον. Οἱ ἄνθρωποι μέσα εἰς τὸν ἀμαρτωλὸν βίον των ἔχασαν καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ περιέπεσαν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν.

"Ὡ ! Ἐὰν δὲν περιέπιπτον οἱ πρωτόπλαστοι εἰς τὴν ἀμαρτίαν, πόσον καλυτέρα θὰ ἦτο σήμερον ἡ ζωὴ ! Πόσα κακὰ θὰ ἔλειπαν καὶ πόση χαρὰ καὶ ἀγάπη θὰ ἐβασίλευεν !

5. Τὸ Πρωτευαγγέλιον.

(Γενεσ. γ' 15)

Ολίγον πρὸ τῆς ἐκδιώξεως τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου, ὁ Θεὸς ὥρισεν εἰς αὐτούς, καθὼς καὶ εἰς τὸν ὄφιν, ὠρισμένην ποινὴν διὰ τὸ ἀμάρτημά των. Εἰς τὴν Εὔαν εἶπεν, ὅτι με πόνους καὶ στεναγμούς θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον τὰ τέκνα της. Εἰς τὸν Ἀδὰμ ὥρισε νὰ κερδίξῃ τὸν ἄρτον καὶ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν, με πολὺν κόπον καὶ ἰδρῶτα. Τὸν ὄφιν κατηράσθη, νὰ σύρεται μετὰ τὸ στήθος καὶ τὴν κοιλίαν του.

Παρ' ὅλα ὅμως ταῦτα, δὲν ἔπαυσεν ὁ Οὐράνιος Πατὴρ μας νὰ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα του, τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὔαν καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν. Τοὺς ἐτιμώρησε βεβαίως, διότι ἔπρεπε, καὶ τοὺς ἐξώρισεν ἐκ τοῦ Παραδείσου, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μένουν πλέον ἐκεῖ. Δὲν τοὺς ἄφησεν ὅμως εἰς τὴν τύχην των καὶ δὲν τοὺς ἐστέρησεν ἀπὸ κάθε ἐλπίδα. Ἀπὸ τὴν πρώτην ἐκείνην στιγμὴν ἐσχεδίασε τὴν σωτηρίαν των.

Τὸ ἀμάρτημα, τὸ ὁποῖον διέπραξαν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα, ἔπρεπε νὰ ἐπανορθωθῇ. Πῶς ἦτο δυνατόν ὁ Πανάγαθος Δημιουργὸς νὰ ἀφήσῃ αἰωνίως ἀμαρτωλὸν τὸ πλάσμα του, τὸν ἄνθρωπον ; Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς, ἐνῶ καθόριζε τὴν τιμωρίαν ἐκάστου, συγχρόνως ἐφανέρωνεν εἰς αὐτούς τὴν ἀπόφασίν του, ὅτι θὰ στείλῃ Σωτῆρα εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ Ἁγία Γραφή ἀναφέρει ὅτι, ὅταν ὁ Θεὸς κατηράσθη τὸν ὕφιν, συγχρόνως εἶπε καὶ εἰς τὸν διάβολον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐντὸς τοῦ ὕφους, δεικνύων πρὸς αὐτὸν τὴν Εὐάν :

« Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς. **Αὐτὸς** σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν » (Γενεσ. γ' 15).

Δηλαδή, θὰ θέσω ἔχθραν μεταξὺ σοῦ καὶ μεταξὺ τῆς γυναικὸς καὶ μεταξὺ τῆς γενεᾶς τῆς ἰδικῆς σου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. **Αὐτὸς** θὰ σοῦ συντριψῇ τὴν κεφαλὴν καὶ σὺ θὰ τραυματίσης Αὐτὸν εἰς τὴν πτέρναν. Θὰ ὀδηγήσης δηλ. Αὐτὸν εἰς τὸν Σταυρικὸν θάνατον, ἀλλὰ ὁ σταυρικὸς θάνατος διὰ τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος εἶναι Θεὸς καὶ θὰ ἀναστηθῇ, εἶναι ὡσὰν νὰ τραυματίσης Αὐτὸν ἀπλῶς εἰς τὴν πτέρναν.

Αἱ λέξεις αὗται, τὰς ὁποίας εἶπεν ὁ Θεός, φανερώουν τὴν μεγάλην ἀγάπην Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ λόγοι ἀκριβῶς οὗτοι εἶναι ἡ ἀκτίς τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον ἐφώτισε τὴν φοβεράν στιγμὴν τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου.

Εἶναι ἡ πρώτη καὶ παλαιότατη **προφητεία** τοῦ Θεοῦ, περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ γυνὴ αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας ὠμίλησεν ὁ Θεός, εἶναι ἡ Παρθένος Μαρία καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν εἶναι ἄλλος, παρὰ αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἡ Εὐα ἠμάρτησε καὶ ἔφερε τὸ κακὸν εἰς τὸν κόσμον. Ἡ Παρθένος Μαρία ὑπῆρξεν ἡ γυνή, διὰ τῆς ὁποίας ἤλθεν ἡ σωτηρία εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Ἀδὰμ παρήκουσε τὸν Θεὸν καὶ ἔφερε τὸν θάνατον εἰς τὴν γῆν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ὑπήκουσεν εἰς τὸν Θεὸν μέχρι σταυρικοῦ θανάτου καὶ συνέτριψεν, ὅπως προεφήτευσεν ὁ Θεός, τὸν διάβολον, ἐνίκησε τὸν θάνατον καὶ ἐχάρισε τὴν ἀληθινὴν ζωὴν καὶ εὐτυχίαν εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς Αὐτὸν καὶ ἐκτελοῦν τὸ θέλημά Του.

Μὲ τὴν παρήγορον αὐτὴν ἐλπίδα ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα ἔλαβον θάρρος καὶ ἤρχισαν τὴν νέαν δύσκολον ζωὴν των.

Οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους ὁ Θεός εἶπεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους καὶ ἐφανέρωσεν εἰς αὐτοὺς τὴν πρώτην καλὴν εἶδησιν, τὴν πρώτην καλὴν

ἀγγελίαν περὶ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον, ὀνομάζονται **Πρωτευαγγέλιον**. Ἡ προφητεία αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη, διότι, καθὼς θὰ γνωρίσωμεν εἰς ἄλλα κεφάλαια τοῦ βιβλίου μας, ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι πολλαὶ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦν περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Οἱ Ἑβραῖοι τὸν ἀναμενόμενον Σωτῆρα ὀνομάζουν **Μεσσίαν**, διὰ τοῦτο αἱ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦν περὶ Αὐτοῦ, λέγονται **Μεσσιανικαὶ προφητεῖαι**. ✓

6. Ἄβελ καὶ Κάϊν

(Γενεσ. 8')

Ο Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὐά, μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν των ἐκ τοῦ Παραδείσου, ἀπέκτησαν εἰς τὴν ἀρχὴν δύο τέκνα, τὸν Κάϊν καὶ τὸν Ἄβελ. Ὁ Ἄδὰμ ἐκτισεν ἓνα θυσιαστήριον καὶ ἐκεῖ ἐπάνω ἐθυσίαζε τὰ καλύτερα ἐκ τῶν ζώων καὶ ἐκ τῶν καρπῶν του, θέλων δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ δεῖξῃ εἰς τὸν Θεὸν τὴν μετάνοιάν του, διὰ τὸ ἀμάρτημα τὸ ὁποῖον διέπραξαν αὐτὸς καὶ ἡ Εὐά.

Εἰς τὰς θυσίας καὶ τὰς προσευχὰς αὐτὰς ἀσφαλῶς ἦσαν παρόντα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Ἄδὰμ καὶ ἔμαθον, ὅταν ἐμεγάλωσαν καὶ ἀπέκτησαν ἰδικὴν των περιουσίαν, νὰ θυσιάζουσι τὰ καλύτερα προϊόντα καὶ ἀποκτήματά των εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ προσεύχωνται.

Ὁ Κάϊν ἦτο γεωργὸς καὶ ἔσπερνε καὶ ἐθέριζεν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἄβελ ἦτο ποιμὴν καὶ ἔβοσκει τὰ πρόβατα. Μίαν ἡμέραν ἀπεφάσισαν καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ νὰ προσφέρουσι θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Κάϊν προσέφερεν ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργει. Ὁ Ἄβελ προσέφερεν ἐκ τῶν νεογεννῆτων προβάτων του τὸ καλύτερον.

Τὰς θυσίας ὅμως καὶ τὰς προσευχὰς δέχεται ὁ Θεός, ὅταν γίνωνται μὲ εὐλικρίνειαν καὶ ὅταν προέρχωνται ἀπὸ ἀγαθοῦς ἀνθρώπους. Πολλοὶ ἄνθρωποι μεταβαίνουν νὰ προσευχηθοῦν εἰς τὸν Ναόν, ἀλλὰ μὲ εὐσέβειαν ὀλίγοι προσεύχονται. Ὅλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι λατρεύουσι εὐλικρινῶς τὸν Οὐράνιον Πατέρα μας. Τοιοῦτοτρόπως συνέβη καὶ μὲ τοὺς δύο ἀδελφούς. Ὁ Ἄβελ ἦτο καλὸς καὶ ἐλάτρευε μὲ εὐλικρίνειαν τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν θυσίαν καὶ τὴν προσευχὴν του. Ὁ Κάϊν δὲν ἦτο καλός. Ἐθυσίασε καὶ προσευχήθη ἐκ συνηθείας καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του.

Ὁ Θεὸς βεβαίως, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὰς σκέψεις μας καὶ τὰ βάθη τῶν καρδιῶν μας, ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Κάϊν ἦτο κακὸς καὶ δὲν ἐδέχθη τὴν θυσίαν του.

— Δὲν γνωρίζεις, τοῦ εἶπεν ὁ Θεός, ὅτι καὶ θυσίαν ἂν μοῦ προσφέρῃς, ὅταν δὲν ἐκτελῆς τὰς ἐντολάς μου, ἁμαρτάνεις ;

Ὁ Κάϊν ἐλυπήθη πολὺ. Ἐντὶ ὅμως νὰ παραδεχθῆ, ὅτι δὲν ἦτο καλὸς καὶ νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν, τί ἔκαμε ; Ἦρχισε νὰ φθονῇ τὸν καλὸν του ἀδελφόν.

Μίαν ἡμέραν λοιπόν, λέγει ὁ Κάϊν εἰς τὸν Ἄβελ.

— Ἄς κάμωμεν ὀλίγον περίπατον.

Ὁ Ἄβελ ἐδέχθη ἀμέσως. Ἐνῶ ἐβάδιζαν ὅμως ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου καὶ ὁ καλὸς ἀδελφὸς ὠμίλει μὲ ἀγάπην, ἔξαφνα ὁ Κάϊν ἔπεσεν ἐπάνω του ὡς θηρίον ἀγριον καὶ τὸν ἐφόνευσεν. Ὁ Ἄβελ ἐκυλίσθη αἱματωμένος καὶ νεκρὸς εἰς τὴν γῆν.

Ὁλομόναχος τώρα ὁ Κάϊν φεύγει μακρὰν ἀπὸ τὸν νεκρὸν ἀδελφόν του τρέμων. Ἔτρεμε, διότι ὁ νόμος ποῦ ὁ Θεὸς ἔβαλεν ἐντὸς μας, διὰ νὰ μᾶς προτρέπῃ νὰ πράττωμεν τὸ καλὸν καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν τὸ κακόν, δηλαδή ἡ συνείδησίς μας ἔλεγεν αὐστηρότατα εἰς τὸν Κάϊν, ὅτι διέπραξε φοβερὸν ἐγκλημα καὶ δὲν τὸν ἄφηνε νὰ ἡσυχάσῃ οὔτε στιγμήν.

— Κάϊν, ποῦ εἶναι ὁ Ἄβελ, ὁ ἀδελφός σου ; ἠκούσθη τρομερὰ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε ὁ Κάϊν, ἀντὶ νὰ συναισθανθῆ τὸ φοβερὸν κακόν, τὸ ὁποῖον διέπραξε καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεόν νὰ τὸν συγχωρήσῃ καὶ νὰ κλαύσῃ, ἀπήντησε μὲ αὐθάδειαν.

— Καὶ μήπως ἐγὼ ἔγινα φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου ;

— Τί εἶναι τοῦτο τὸ ὁποῖον ἔκαμες Κάϊν ; ἠκούσθη πάλιν ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου μοῦ φωνάζει ἀπὸ τὴν γῆν. Θὰ τιμωρηθῆς διὰ τὸ μεγάλο κακόν. Εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν θὰ τρέμῃς καὶ θὰ στεναχῆς καὶ ἀνάπαυσιν δὲν θὰ εὕρῃς οὐδέποτε.

Ἴδου ποῖος ἔκαμε τὸν πρῶτον φόνον εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Κάϊν ὁ ἀδελφοκτόνος.

Ὁ φόνος εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἁμαρτήματα. Εἶναι τόσον φοβερὸν ἁμάρτημα, ὥστε ἡ Ἐκκλησία μας δὲν δέχεται τὸν φονέα νὰ γίνῃ Κληρικὸς, ἔστω καὶ ἂν μετανοήσῃ καὶ συγχωρηθῆ. Οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀφαιρέσῃ ζωὴν, οὔτε τοῦ ἄλλου, οὔτε τὴν ἰδικήν του. Ἡ ζωὴ μας ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

Ἀργότερα ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν ἓνα ἄλλο καλὸν τέκνον, τὸν Σήθ καὶ ἄλλα πολλὰ τέκνα « υἱοὺς καὶ θυγατέρας », καθὼς ἀναφέρει ἡ Ἁγία Γραφή. Ἀπέθανε δὲ ὁ Ἀδὰμ εἰς ἡλικίαν ἑνεακοσίων τριάκοντα ἐτῶν.

7. Ὁ Κατακλυσμός

(Γενεσ. στ', ζ', η', θ')

Απὸ τὸν Σήθ, τὸ ἀγαθὸν τέκνον τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὐας, ἐγεννήθησαν καλὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα ἦσαν εὐσεβεῖ καθὼς ὁ πατήρ των. Ἀκόμη καὶ οἱ ἐγγονοὶ καὶ οἱ διεγγονοὶ τοῦ Σήθ ὑπῆρξαν καλοὶ. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοὶ τοῦ Σήθ ὠνομάζοντο Σηθῖται.

Ἀντιθέτως, οἱ ἀπόγονοὶ τοῦ Κάιν, οἱ Καϊνῖται, ἦσαν κακοί, ὅπως καὶ ὁ πατήρ των.

Δυστυχῶς ὅμως ὕστερα ἀπὸ πολλὰ ἔτη καὶ οἱ ἀπόγονοὶ τοῦ Σήθ ἤρχισαν νὰ γίνωνται κακοὶ μὲ τὴν συναναστροφὴν τῶν Καϊνιτῶν καὶ γενικῶς ἡ κακία ἐβασίλευεν εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς ἀνθρώπους. Ὅσον ἐπληθύνοντο οἱ ἄνθρωποι, τόσον ἐπληθύνετο καὶ ἡ ἁμαρτία, τόσον καὶ ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἐλησμόνησαν οἱ ἄνθρωποι ὅτι, ἐκτὸς τοῦ σώματος, εἶχον καὶ ψυχὴν πνευματικὴν πλασθεῖσαν κατ' εἰκόνα Θεοῦ. Ἐφρόντιζον μόνον διὰ τὸ σῶμα των. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεός :

— Δὲν θὰ μείνῃ πλέον τὸ πνεῦμα μου πλησίον αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, διότι εἶναι μόνον ἁμαρτωλοὶ σάρκες. Θὰ ἐξαφανίσω τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς γῆς.

Μόνον μία οἰκογένεια διεκρίνετο μέσα εἰς ὅλον ἐκεῖνον τὸν ἀσεβεῖ καὶ κακὸν κόσμον, ἡ οἰκογένεια τοῦ Νῶε.

Ὁ Νῶε ἦτο ἄνθρωπος δίκαιος καὶ εὐσεβεῖς. Αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του, τὰ τρία τέκνα των — Σήμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ — καὶ αἱ γυναῖκες των, ἦσαν ὁκτῶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπίκραναν τὸν Θεόν. Αὐτοὶ μόνον δὲν θὰ κατεστρέφοντο. Ἐκατὸν εἴκοσι ἔτη εἰργάζετο ὁ Νῶε, διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὴν Κιβωτόν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ παρακινήσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς μετάνοιαν. Καμμία ὅμως μετάνοια δὲν παρετηρεῖτο. Αὐτοὶ ἐξηκολούθουν τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν διαφθοράν. Τέλος ὁ Νῶε εἰσηλθε μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν Κιβωτόν, ἀφοῦ παρέλαβε μαζί του, κατὰ διαταγὴν ἐπίσης τοῦ Θεοῦ, διάφορα ζῶα καὶ τροφὰς διὰ τὴν συντήρησίν των.

Ὅταν ἐτελείωσεν ὅλη ἡ προπαρασκευή, ὁ Θεὸς ἀνέβαλεν ἀκόμη τὴν ἐναρξιν τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Ἄλλὰ περιεγέλων οἱ ἀσεβεῖς ἄνθρωποι τὸν εὐσεβῆ Νῶε. Τότε ἤνοιξαν « αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου » καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει, ὅτι καὶ τότε ἀκόμη ὁ Θεὸς διέταξε νὰ ἀνέρχωνται τὰ ὕδατα ὀλίγον κατ' ὀλίγον, μήπως τότε τοῦλάχιστον οἱ ἄνθρωποι συναισθανθοῦν καὶ μετανοήσουν. Ἄλλὰ εἰς μάτην. Τοιοῦτοτρόπως μόνον ὁ Νῶε, ἡ οἰκογένειά του καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ, ἐσώθησαν. « Πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς καὶ πᾶν, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀπέθανε ».

Τοιοῦτοτρόπως οἱ μὲν κακοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐφύλαττον τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, ἐτιμωρήθησαν. Ὁ δίκαιος ὅμως καὶ εὐσεβὴς Νῶε εἶχε προστάτην τὸν Θεὸν καὶ ἐσώθη οἰκογενειακῶς, ἂν καὶ ὅλος ὁ κόσμος κατεστράφη.

Ἐν ἔτος περίπου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κατακλυσμοῦ ἡ ἀθῶα περιστέρα μὲ τὸν κλάδον τῆς ἐλαίας εἰς τὸ ράμφος τῆς ἔφερε τὸ μήνυμα εἰς τὸν Νῶε, ὅτι μετ' ὀλίγον χρόνον, ἡδύνατο νὰ ἐξέλθῃ. Ἡ Κιβωτὸς εἶχεν ἐπικαθῆσαι ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Ἀρμενίας Ἀραράτ.

Πράγματι ἐξῆλθον ἐκ τῆς Κιβωτοῦ ὅλοι καὶ ἡ πρώτη πρᾶξις, τὴν ὁποῖαν ἔκαμαν, ἦτο νὰ κτίσουν θυσιαστήριον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐθύσιασαν καὶ ἠὺχαρίστησαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν των. Προσηυχήθησαν καὶ οἱ ὀκτῶ ἐκεῖνοι εὐσεβεῖς ἄνθρωποι καὶ ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνην των καὶ τὴν εὐλάβειάν των.

Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν προσευχὴν των, ἠὐλόγησε τὸν Νῶε καὶ ὑπεσχέθη ὅτι δὲν θὰ καταστρέψῃ πλέον τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ κατακλυσμοῦ. Ὡς ἀναμνηστικὸν σημεῖον τῆς ὑποσχέσεως ταύτης ὤρισε τὸ **Οὐράνιον τόξον**, τὸ ὁποῖον βλέπομεν καὶ σήμερον ὅλοι μας, ὅταν μετὰ τὴν βροχὴν προβάλλῃ εἰς τὸν οὐρανόν. Πόσον ὠραῖον εἶναι τὸ φωτεινὸν αὐτὸ τόξον μὲ τὰ λαμπρά του ἑπτὰ χρώματα καὶ μὲ πόσην χαρὰν καὶ ἀνακούφισιν τὸ ὑποδεχόμεθα ὕστερα ἀπὸ τὴν νεροποντὴν ! Εἶναι τόσον ὠραῖον, ὅσον ὠραία εἶναι καὶ ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποῖαν μᾶς ὑπεθυμίζει, ὅσον ὠραία καὶ γλυκεῖα εἶναι ἡ ἀγάπη Του.

Μετὰ ταῦτα ὁ Νῶε καὶ τὰ τέκνα του ἤρχισαν νὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν καὶ μάλιστα τὴν ἀμπελον.

Ὁ Νῶε ἔζησεν ἑννεακόσια πενήκοντα ἔτη. Μετεβίβασε δὲ εἰς τοὺς

υιούς του τὰς ἱεράς ἀληθείας τῆς θρησκείας καὶ ἰδιαίτερώς προεφῆτευσεν, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἐγεννᾶτο ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Σῆμ.

8. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε

(Γενεσ. ια' 1-9)

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἔζων με ἀγάπην καὶ εἰρήνην. Ἐφύλαττον τὰς θρησκευτικὰς ἀληθείας, ὠμίλουν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν καὶ ἦσαν μία οἰκογένεια.

Ὅταν ὁμως οἱ ἄνθρωποι ἐπληθύνθησαν, ἤρχισαν νὰ διασπείρωνται καθ' ὁμάδας εἰς διάφορα μέρη διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ζήσουν.

Προτοῦ νὰ χωρισθοῦν, ἀπεφάσισαν νὰ κατασκευάσουν ἕνα πανύψηλον πύργον, διὰ νὰ μείνη τὸ ὄνομά των ἀθάνατον. Αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅταν θὰ ἐβλεπον τὸν πύργον αὐτόν, θὰ ἐθαύμαζον ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὸν ἔκτισαν.

Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ σημαίνει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν πάλιν νὰ γίνωνται ὑπερήφανοι καὶ ἐγωισταί. Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι μεγάλη ἁμαρτία. «Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσειται» λέγει ἡ Ἁγία Γραφή. Εἶδε λοιπὸν ὁ Θεὸς τὴν ὑπερηφάνειαν των καὶ ἐσύγχυσε τὴν γλῶσσαν των. Ὁμίλουν μεταξὺ των, χωρὶς ὁ ἕνας νὰ ἐνοῆ τὸν ἄλλον. Πῶς νὰ προχωρήσουν τώρα εἰς τὴν ἐργασίαν ; ἤρχισαν νὰ φιλονεικοῦν μεταξὺ των, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ συνεννοηθοῦν.

Ἀπογοητευμένοι τέλος καὶ λυπημένοι ἐγκατέλειψαν ἀτελείωτον τὸν πύργον των, ὁ ὅποιος ὠνομάσθη **Πύργος τῆς Βαβέλ**, δηλαδὴ, πύργος τῆς συγχύσεως.

Εἰς τὸ ἴδιον ἐκεῖνο μέρος ἐκτίσθη ἀργότερον μία μεγάλη καὶ ὠραία πόλις, ἣ ὅποια ὠνομάσθη Βαβυλῶν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ σήμερον δὲν ὑπάρχει, διότι κατεστράφη διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν κατοίκων της.

Κατὰ τὴν παράδοσιν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σῆμ κατῴκησαν εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Χάμ εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ εἰς τὴν Εὐρώπην. Τὰ ἄλλα μέρη τῆς γῆς, ὅπως ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Αὐστραλία κατωκλήθησαν ἀργότερα.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔφερον μαζί των τὴν ἀνάμνησιν τῶν κυριωτέρων ἀληθειῶν τῆς θρησκείας καὶ πρὸ πάντων τὴν πίστιν, ὅτι εἷς καὶ μόνον εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός. Ἐνεθυμοῦντο ἀκόμη τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου,

τὸν Παράδεισον, τὴν πτώσιν τῶν πρωτοπλάστων, τὴν ὑπόσχεσιν περὶ ἐλευσεως τοῦ Σωτῆρος, τὸν κατακλυσμόν.

Δυστυχῶς ὅμως καὶ πάλιν οἱ ἄνθρωποι ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἦρχισαν νὰ λατρεύουν ὅ,τι τοὺς ἔκαμεν ἐντύπωσιν. Τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τοὺς ἀστέρας, τὰ ὄρη, τὰ δάση, τοὺς ποταμούς. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ζῶα τὰ ἐλάτρευσαν ὡς θεούς. Τοιοῦτοτρόπως ἐδημιουργήθη ἡ πίστις εἰς πολλοὺς θεούς, ἡ **πολυθεΐα**. Τῶν ψευδῶν αὐτῶν θεῶν κατεσκεύασαν οἱ ἄνθρωποι ὁμοιώματα, δηλαδὴ ἀγάλματα ἐκ μαρμάρων ἢ λίθων ἢ ξύλων. Τὰ ἀγάλματα αὐτὰ λέγονται **εἰδῶλα** καὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς αὐτά, λέγονται **εἰδωλολάτραι**, ἡ δὲ θρησκεία των **εἰδωλολατρεία**.

Ἡ σύγχυσις τῶν γλώσσῶν καθὼς καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὑπερηφανείας ἐκείνης, τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ διχόνοια καὶ ὁ χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων, περιγράφεται εἰς ἓνα ὠραῖον τροπάριον τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸ ὁποῖον ψάλλεται κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς.

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ΄

Ὅτε καταβάς
τὰς γλώσσας συνέχεε,
διεμέριζεν
ἔθνη ὁ Ὑψιστος·
ὅτε τοῦ πυρός
τὰς γλώσσας διένειμεν,
εἰς ἐνότητα
πάντας ἐκάλεσε·
καὶ συμφώνως δοξάζομεν
τὸ Πανάγιον Πνεῦμα.

9. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῆς Παλαιστίνης

Ὄνομασία. Ἡ ὀνομασία Παλαιστίνη προῆλθεν ἐκ τοῦ ὀνόματος **Φιλισταῖοι**. Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἔζησε καὶ ἔδρασεν ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός. Τὸν λαὸν αὐτόν, ὅπως θὰ διδαχθῶμεν, ἐξέλεξεν ὁ Θεός, διὰ νὰ παρασκευάσῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος. Εἰς τὴν Παλαιστίνην ἀκόμη ἐγεννήθη, ἐκήρυξε καὶ ἔδρασεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Διὰ τοῦτο πρέπει δι' ὀλίγων νὰ γνωρίσωμεν τὴν χώραν αὐτὴν.

Εἰς τὴν χώραν αὐτήν, πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν, κατόικουν οἱ ἀπόγονοι τοῦ ἐγγόνου τοῦ Νῶε, Χαναάν. Ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ὠνομάζετο καὶ ἡ χώρα Χαναάν. Ἀργότερον ἔλαβε καὶ ἄλλα ὀνόματα. « Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας » « Γῆ Ἰσραὴλ » « Γῆ Ἰούδα » « Ἁγία Γῆ » « Ἰουδαία ». Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ὀνομάζομεν σήμερον τὴν Παλαιστίνην, Ἁγίους Τόπους, διότι ἐκεῖ ἐγεννήθη, ἐδίδαξεν, ἐσταυρώθη καὶ ἀνέστη ὁ Κύριος. Παλαιστίνη ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ β' αἰῶνος π.Χ.

Ὅρια. Ὅρια τῆς Παλαιστίνης ἦσαν: Ἀπὸ βορρᾶ, ἡ Συρία· ἀπὸ νότου, ἡ Πετραία Ἀραβία· ἀπὸ δυσμῶν, ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ ἀπὸ Ἀνατολῶν, ἡ Συριακὴ καὶ Ἀραβικὴ ἔρημος.

Διαιρέσεις τῆς χώρας. Ἡ χώρα διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ: Εἰς τὴν δυτικὴν ἢ τὴν κυρίως Χαναάν, πρὸς τὸ μέρος δηλαδὴ τῆς Μεσογείου καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Χαναάν, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Περαιά ἢ Ὑπεριορδανία.

Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ Παλαιστίνη ἐχωρίζετο εἰς ἐπαρχίας. Δυτικῶς τοῦ Ἰορδάνου, ἦτο ἡ Ἰουδαία, ἡ Σαμάρεια καὶ ἡ Γαλιλαία. Ἀνατολικῶς τοῦ Ἰορδάνου, ἦτο ἡ Περαιά καὶ ἡ Δεκάπολις.

Μορφὴ τοῦ ἐδάφους. Εἶναι χώρα ὄρεινή. Ἔχει ὅμως καὶ πεδιάδας. Αἱ πλέον ὀνομασταὶ εἶναι: Ἡ πεδιάς Ἰεσδραὲλ ἢ Ἐσδραλῶν, πρὸς τὰ σύνορα τῆς Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας, ἡ πεδιάς Σάρων καὶ ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου.

Ἐκ τῶν ὄρεων τῆς, ὀνομασταὶ εἶναι: Ὁ Λίβανος καὶ Ἀντιλίβανος, τὸ Ἐρμῶν ἢ Ἀερμῶν καὶ τὸ Θαβῶρ.

Πρὸς τὸ μέσον τῆς Παλαιστίνης εἶναι τὸ ὄρος τῶν Μακαρισμῶν. Πρὸς τὴν Φοινίκην εἶναι τὸ Καρμήλιον ὄρος. Ὁμοίως τὰ ὄρη Σιών, Μορία καὶ Ἄκρα, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι κτισμένη ἡ Ἱερουσαλήμ. Τέλος τὸ γνωστὸν ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ὁ κήπος τῆς Γεθσημανῆ.

Κλίμα καὶ ὕδατα. Τὸ κλίμα τῆς Παλαιστίνης εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγριεῖον. Τὸ δὲ ἔδαφος τῆς χώρας αὐτῆς, καθὼς συμπεραίνομεν ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, θὰ ἦτο τόσον παραγωγικόν, ὥστε νὰ χαρακτηρίζεται ὡς γῆ «ρέουσα μέλι καὶ γάλα».

Ὁ κυριώτερος ποταμὸς εἶναι ὁ Ἰορδάνης, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἐκ τοῦ

ΜΕΛ
ΧΙΣΕ
ΔΕΚ.

Ὁ δίκαιος Μελχισεδέκ

Τοιχογραφία τοῦ Πρωϊτάτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀποδοιμένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(11' αἶον)

Ὁ Μελχισεδέκ προσκονίζει τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν (Γερεσ. ιδ', 18-20).

Ἐναντιβάνου καὶ διερχόμενος διὰ τῆς λίμνης **Γεννησαρέτ** ἐκβάλλει εἰς τὴν **Νεκρὰν Θάλασσαν**.

Ἐπὶ τῆς ἀκροῦς καὶ μικροὶ χεῖμαρροι, ὅπως εἶναι ὁ **Χεῖμαρρος τῶν Κέδρων**. Λίμναι ὑπάρχουν δύο : Ἡ τῆς **Τιβεριάδος** καὶ ἡ **Νεκρὰ Θάλασσα**, ἡ ὁποία ὀνομάζεται τοιοῦτοτρόπως, διότι λόγῳ τῆς πυκνότητος τῶν ὑδάτων αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἐντὸς αὐτῆς ἐχθῦς.

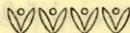
Πόλεις τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Μεταξὺ τῶν χωρίων καὶ τῶν πόλεων τῆς Παλαιστίνης κυριώτεραι ἦσαν. Ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ Σαμάρεια, ἡ Ἱεριχώ, ἡ Χεβρών, ἡ Σηλώ, ἡ Βηθλεέμ, ἡ Γαβαὼν, ἡ Βαιθῆλ.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου γνωσταὶ ὑπῆρξαν καὶ αἱ πόλεις **Κανὰ, Ναὴν, Ναζαρέτ, Τιβεριάς, Βηθανία, Βηθσφαγή, Καπερναοῦμ, Βηθλεέμ.** κ.ἄ.

Ἀρχαῖοι κάτοικοι καὶ γειτονικοὶ λαοί. — Πρὸ τῆς κατακτῆσεως τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τῶν Ἑβραίων οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὀνομάζοντο **Χαναναῖοι**. Ἦσαν εἰδωλολάτραι καὶ ἐλάτρευον τὸν ψευδῆ θεὸν **Βάαλ**, εἰς τὸν ὅποιον προσέφερον ἀνθρωποθυσίας.

Γείτονες αὐτῶν ἐπίσης εἰδωλολάτραι ἦσαν νοτιοδυτικῶς οἱ **Φιλισταῖοι**, ἐκ νότου οἱ **Ἀμαληκῖται**, νοτιοανατολικῶς οἱ **Μωαβῖται** καὶ ἐξ ἀνατολῶν οἱ **Ἀμμωνῖται**.

Σήμερον εἰς τὴν Παλαιστίνην ἔχει ἰδρυθῆ τὸ κράτος τοῦ **Ἰσραήλ**. Ὑστερα δηλαδὴ ἀπὸ 2.000 περίπου ἔτη κατάρθρωσαν οἱ Ἑβραῖοι, μετὰ τὴν βοήθειαν τῶν μεγάλων κρατῶν νὰ ἰδρῦσουν καὶ πάλιν τὸ κράτος των. Εὐρίσκονται ὅμως εἰς ὀξείαν διαμάχην μετὰ τοὺς Ἀραβας, εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν ὁποίων ὑπάγονται τὰ σπουδαιότερα χριστιανικὰ μνημεῖα, ὡς ὁ **Πανάγιος Τάφος**, τὸ **Σπήλαιον τῆς γεννήσεως** κ.λ.π. Λόγῳ τῆς ἐμπολέμου αὐτῆς καταστάσεως μεταξὺ Ἑβραίων καὶ Ἀράβων δυσκόλως μεταβαίνουν οἱ προσκυνηταὶ εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους σήμερον ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς Γῆς.

Ἀντιλαμβάνου καὶ διερχόμενος διὰ τῆς λίμνης Τεννισσέρετ ἐκβάλλει εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν.
Ἰσχύοντες ἀκόμη καὶ μικροὶ χερμαῖοι, ὅπως εἶναι ὁ Χερμαῖος τοῦ Κεδρῶν. Ἡ τῆς Τιβερὸς λίμνη ὑπερέχει τοῦ Κεδρῶν. Ἡ τῆς Τιβερὸς καὶ ἡ Νεκρὰ Θάλασσα, ἢ ὅπως ὀνομάζεται, τοιοῦτο ποταμὸν, ὅστις λέγεται τῆς Πυλῆς τῶν ὑδάτων καὶ τῆς δὲν ὀνομάζεται καὶ τῆς Ἰχθῶς.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Πόλις τῆς Παλαιᾶς ἑποχῆς. Μεταξὺ τῶν χωρίων καὶ τῶν πόλεων.
Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΡΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς κατὰ τὴν ἑποχὴν τῆς Παλαιᾶς ἑποχῆς.
Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΑΒΡΑΑΜ ΙΣΑΑΚ ΚΑΙ ΙΑΚΩΒ

1. Ἀβραὰμ

(Γενεσ. ιβ' 1-9, ιγ' 1-13)

Εως τώρα ἐγνωρίσαμεν τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, τὴν πτώσιν τῶν πρωτοπλάστων, τὸ βαρὺ ἁμάρτημα τοῦ Κάϊν, τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν ἁμαρτωλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ἄλλ' ὁ Πανάγαθος Θεὸς δὲν θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, μήπως μετανοήσῃ καὶ ἐπιστρέψῃ. Πῶς ἦτο δυνατόν, ὁ στοργικὸς μας Πατὴρ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ πλέον ἀγαπητοῦ του πλάσματος, τοῦ ἀνθρώπου ; Ἄλλως τε ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδίωκε τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ Παραδείσου, συγχρόνως ἔδιδε καὶ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς σωτηρίας.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος κεφαλαίου θὰ ἀρχίσωμεν νὰ μανθάνωμεν, πῶς ὁ Θεὸς προπαρεσκεύασε τὴν ψυχικὴν μας σωτηρίαν.

Ἐπρεπε πρῶτον νὰ γνωρίσουν οἱ ἄνθρωποι εἰς ποίαν ἀθλίαν κατάστασιν ὀδηγεῖ ἡ ἁμαρτία, ἔπρεπε νὰ ἀντιληφθοῦν μόνοι εἰς ποίαν καταστροφὴν ὀδηγεῖ ἡ περιφρόνησις τοῦ Θείου Θελήματος, ἔπρεπε μόνοι νὰ ἐπιθυμήσουν τὴν ἐπιστροφὴν των πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ εὑρεθῇ ἕνας εὐ-

σεβής και καλός άνθρωπος δια να γίνη ὁ γενάρχης, ὁ ἀρχηγός, ὁ Πατριάρχης, καθὼς τὸν ὀνομάζει ἡ Ἁγία Γραφή.

Κατάλληλον πρόσωπον δια να ἀναλάβῃ, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, να βοηθήσῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος ἦτο ὁ **Ἀβραάμ**.

Διεκρίνετο δια τὴν εὐσέβειαν, δια τὴν πίστιν, δια τὴν ὑπακοήν του εἰς τὸν Θεὸν καὶ δια τὰς ἄλλας ἀρετὰς καὶ τὰ χαρίσματά του. Ἦτο τὸ κατάλληλον ὄργανον τοῦ θείου θελήματος δια τὴν προπαρασκευὴν τῆς σωτηρίας μας.

Οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν καὶ ἔζησε 2.000 περίπου χρόνια πρὸ Χριστοῦ. Πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ Θεός :

«*Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω· καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς* ».

Δηλαδή τοῦ ἔλεγε να ἐγκαταλείψῃ καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς. Να μεταβῇ εἰς νέαν πατρίδα, τὴν ὁποίαν θὰ τοῦ ὑπεδείκνυνεν ὁ Θεός. Ἐὰν ὁ Ἀβραάμ ἔκαμε τὸ θέλημα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, θὰ ἐγένετο ἡ γενεὰ του μέγα ἔθνος. **Ἀπὸ τὴν γενεάν δὲ αὐτὴν θὰ ἐγεννᾶτο ὁ Σωτὴρ τῶν ἀνθρώπων**. Αὐτὸ ἀκριβῶς σημαίνουν αἱ λέξεις : «*καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς* »

Αὐτοὺς τοὺς λόγους εἶπεν ὁ Θεός. Ὁ Ἀβραάμ, πιστός ἀρχηγός, χωρίς διαταγμὸν ὑπήκουσεν ἀμέσως. Ἐλαβε μαζί του τὴν σύζυγόν του Σάρραν, τὸν ἀνεψιὸν του Λῶτ, τοὺς πολυπληθεῖς βοσκούς καὶ ὑπηρέτας του καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἦτο μεγάλη ἡ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ Πατριάρχης Ἀβραάμ. Ἐγκατέλειπε πατρίδα καὶ συγγενεῖς. Ἐβάδισε πρὸς τὸ ἄγνωστον χωρίς μέσα συγκοινωνίας. Διέτρεξεν ἀσφαλῶς μεγάλους κινδύνους ἐν μέσῳ πρωτογόνων καὶ ἀγρίων λαῶν. Τίποτε ὅμως δὲν τὸν ἐσταμάτησε προκειμένου να ὑπακούσῃ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἐνεθυμεῖτο τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν ἐσκέπτετο παρὰ μόνον τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς. Ἐνεθυμεῖτο τὴν θείαν ὑπόσχεσιν περὶ σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους «*καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς* », καὶ αὐτὸ ἔκαμε τὸν θεοσεβῆ ἐκεῖνον Πατριάρχην να συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, χωρίς να ὑπολογίξῃ κανένα κίνδυνον.

Φθάνει ἐπὶ τέλους εἰς τὴν εὐφορον καὶ ὠραίαν χώραν τῆς Χαναάν.

Εἰς τὴν γῆν τῆς ὑποσχέσεως, τῆς ἐπαγγελίας, ὅπου ἔρρεε μέλι καὶ γάλα. Αὐτὴν τὴν χώραν δίδει ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀβραάμ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀβραάμ δὲν εἶναι ἀχάριστος. Ἡ πρώτη του ἐργασία, μόλις φθάνει εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, εἶναι νὰ προσευχηθῇ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Πανάγαθον Θεὸν διὰ τὰς εὐεργεσίας του.

Τὴν προσευχὴν ποτὲ δὲν τὴν λησμονεῖ. Εἰς κάθε περίστασιν δοξάζει, παρακαλεῖ καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀγαθότητά του.

Ὁ Ἀβραάμ εἰς τὴν νέαν του πατρίδα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ τὰ πλούτη, μετέφερε καὶ πνευματικὰ ἀγαθὰ. Ἔφερε μαζί του :

1) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε τὸν κόσμον.

2) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν ἀγαθῶν Ἀγγέλων καὶ δαιμόνων.

3) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ περὶ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῆς ἁμαρτίας τῶν πρωτοπλάστων.

4) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν καὶ ἀθανάσιαν τῆς ψυχῆς.

5) Τὴν συναίσθησιν τοῦ χρέους διὰ τὸν σεβασμὸν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ.

6) Τὴν λατρείαν τοῦ μόνοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

7) Τὸν τρόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς θυσίας ζώων.

Οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τῆς Χαναάν ὠνόμασαν τὸν Ἀβραάμ **Ἰβρί**, δηλαδή περάτην, ἐπειδὴ ἦλθεν ἀπὸ πέραν. Ἐπέραςε τὸν ποταμὸν Εὐφράτην. Τοιοῦτοτρόπως ἐκ τοῦ ἐπωνύμου **Ἰβρί**, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ ὠνομάσθησαν **Ἑβραῖοι**.

2. Ἰσαὰκ

(Γενεσ. ιζ' - ιη' 15, κα' 1 - 8, κβ' 1 - 19 καδ' 1 - 67).

Ο Θεός, ὅπως ἐμάθαμεν, ἔδωκε τὴν μεγάλην ἐπαγγελίαν (ὑπόσχεσιν) εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὅτι ἐκ τῶν ἀπογόνων του θὰ γεννηθῇ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Πράγματι ἡ γυναῖκα τοῦ Ἀβραάμ, ἡ Σάρρα, ἔπειτα ἀπὸ πολλὰς προσευχὰς ἤξιώθη νὰ γεννήσῃ υἱόν, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη Ἰσαὰκ. Ὁ μικρὸς Ἰσαὰκ, ὅπως θὰ ἴδωμεν, ἦτο ὑπάκουον καὶ καλὸν τέκνον.

Μίαν ἡμέραν διὰ νὰ δοκιμάσῃ ὁ Θεὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Ἀβραάμ, διέταξεν αὐτόν, νὰ παραλάβῃ τὸν υἱόν του Ἰσαὰκ καὶ νὰ τὸν προσφέρῃ ὡς θυσίαν.

« *Λαβὲ τὸν υἱὸν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαάκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνένεγκον αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὀλοκάρπωσιν* » (Γενεσ. κβ' 2).

Αὐτὸ τὸ ὁποῖον διέταζεν ὁ Θεὸς ἦτο πολὺ βαρὺ. Ἐπόνεσεν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀγαθοῦ πατρὸς, διότι ἔπρεπεν ὁ ἴδιος νὰ θυσιάσῃ τὸν ἠγαπημένον του Ἰσαάκ, τὸ προσφιλές αὐτὸ καὶ μονάκριβον τέκνον του.

Ἄλλὰ ὁ Ἀβραάμ εἶχε βαθεῖαν πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἐγνώριζεν ὅτι ὅσα ἔχομεν ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον ἀνήκουν εἰς τὸν Θεόν. Δὲν ἐσκέφθη τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον πῶς θὰ ἐκτελέσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Δὲν ὑπελόγισε τὸν ἀγαπητόν του υἱόν. Δὲν ὑπελόγισε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς αὐτὸν ὁ Θεός, ὅτι θὰ ἐπολλαπλασιάζοντο ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ. Πῶς θὰ ἐγίνετο τοῦτο, ἀφοῦ ἐκαλεῖτο νὰ θυσιάσῃ τὸν μονογενῆ του υἱόν ; Ἐφ' ὅσον ὅμως ὁ Θεὸς διέταζεν, ἔπρεπε νὰ γίνῃ τὸ θέλημά του.

Παραλαμβάνει, λοιπόν, ὁ πιστὸς καὶ ὑπάκουος Ἀβραάμ τὸν υἱόν του Ἰσαάκ καὶ τὸν ὀδηγεῖ, κατόπιν πορείας τριῶν ἡμερῶν, εἰς τὸν τόπον τῆς θυσίας.

Πάτερ, εἶπεν ὁ μικρὸς Ἰσαάκ, μόλις ἔφθασαν.

— *Τί ἐστὶ, τέκνον ; ἀπήντησεν ὁ Ἀβραάμ.*

— *Ἴδὸν τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα· ποῦ ἐστὶ τὸ πρόβατον τὸ εἰς ὀλοκάρπωσιν ;*

— *Ὁ Θεὸς ὄψεται ἐαυτῷ πρόβατον εἰς ὀλοκάρπωσιν τέκνον ».*

Ταῦτα εἶπον πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ μετ' ὀλίγον τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα.

Ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ὁ Ἀβραάμ τοποθετεῖ τὸν ἠγαπημένον Ἰσαάκ, τὸν υἱόν του. Ὁ Ἰσαάκ ὑπάκουος καὶ πιστὸς υἱὸς θεοσεβεστάτου πατρὸς, δὲν φέρει ἀντίρρησην. Πρέπει νὰ θυσιασθῇ ἀφοῦ αὐτὸ θέλει ὁ Θεός. Εἶναι ἀκριβῶς ὁ τύπος ἐνὸς Ἄλλου Ἀθώου. Προεικονίζει τὸν ἀθῶον καὶ ἄκακον κατὰδικον τοῦ Γολγοθᾶ, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖος μετὰ 2.000 περίπου ἔτη ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς θυσίας τοῦ Ἰσαάκ, θυσιάζεται διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, πιστὸς εἰς τὸ θέλημα ἐπίσης τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν εἶναι κακός. Εἶναι Πανάγαθος. Γνωρίζει τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ. Παρακολουθεῖ τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἰσαάκ. Χαίρεται διότι πατὴρ καὶ υἱὸς εἶναι ἀληθινὰ τέκνα του. Ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ Ἰσαάκ εἶναι ἄξιοι διὰ τὸν σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐξέλεξεν αὐτοὺς ὁ Θεός.

Τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀβραάμ εἶναι ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὸν υἱόν του, τὸν συγκρατεῖ Ἄγγελος Κυρίου.

« Μὴ ἐπιβάλης τὴν χειρὰ σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, — τοῦ λέγει — μηδὲ ποιήσης αὐτῷ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι φοβῆ σὺ τὸν Θεόν και οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ ».

Ἄντι τοῦ Ἰσαὰκ ὁ Θεὸς ἀποστέλλει πρόβατον και ὁ Ἀβραάμ θυσιάζει αὐτὸ και εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν. Ἐχει κερδήσει μεγάλην νίκην. Ἠγάπησε τὸν Θεόν περισσότερον και ἀπὸ τὸ τέκνον του. Καὶ ὁ Θεὸς εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς μεγάλης του ἀγάπης ἐπαναλαμβάνει εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόσχεσίν του.

« Καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματι σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἀπ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς φωνῆς ».

Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς θερμῆς πίστεως και τῆς ὑποταγῆς πρὸς τὸν Θεόν. Εὐλογία Θεοῦ. Εὐτυχία ἀληθινή.

Εἰς ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἐτῶν, μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς του, ὁ Ἰσαὰκ ἐνουμφεύθη τὴν Ρεβέκκαν, κόρην εὐσεβῆ και ἐνάρετον.

Ἀργότερον ἀπέθανε και ὁ Ἀβραάμ εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα πέντε ἐτῶν και ἐτάφη ὑπὸ τοῦ Ἰσαὰκ εἰς τὸ σπήλαιον πλησίον τῆς πόλεως Χεβρών, ὅπου εἶχε ταφῆ και ἡ Σάρρα. ✕

Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τινὰ ἔτη συνέβη πεῖνα εἰς τὴν περιφέρειαν, εἰς τὴν ὁποίαν κατώκει ὁ Ἰσαὰκ, μετώκησεν οὗτος εἰς τὴν πόλιν Γέραρα. Ἐκεῖ ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς και ἐπανελάβεν εἰς αὐτὸν ὅ,τι περίπου και εἰς τὸν πατέρα του Ἀβραάμ.

« Παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ και ἔσομαι μετὰ σοῦ και ἐδλογήσω σε· σοὶ γὰρ και τῷ σπέρματί σου δώσω πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην και στήσω τὸν ὄρκον μου, ὃν ὤμοσα τῷ Ἀβραάμ τῷ πατρί σου και πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ και δώσω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην και ἐδλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματι σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ».

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι λόγοι ὑπενόουν και πάλιν τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

Μὲ τὰς ἐπανειλημμένας ὑπομνήσεις ἤθελεν ὁ Θεὸς νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι

θά ἐκτελέσῃ πιστῶς τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τοὺς πρωτοπλάστους.

Ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα εἶναι τὸ δεύτερον εὐλογημένον ἀνδρόγυνον τῶν προπατόρων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰσαάκ, καθὼς διηγεῖται ἡ Ἁγία Γραφή, ἠγάπησε πολὺ τὴν σύζυγον του Ρεβέκκαν, ἡ ὁποία ἦτο σεμνή, εὐλαβὴς καὶ ἐνάρετος. Ἡ Ρεβέκκα ἦτο κόρη τοῦ Βαθουήλ καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἐλιέζερ, ἐπιστάτην τοῦ Ἀβραάμ, ἔπειτα ἀπὸ προσευχῆν του. Ὁ πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφός της ἐθεώρησαν θέλημα τοῦ Θεοῦ νὰ στείλουν εἰς Χαναάν τὴν ὠραίαν αὐτὴν κόρην, ὡς σύζυγον τοῦ Ἰσαάκ.

3. Ἰακώβ

(Γενεσ. κε' 24 - 34, κζ' 1 - κη' 7)

Ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Ἰσαάκ μάλιστα — ἐκτὸς τῆς ὑπακοῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε δεῖξει πρὸς τὸν πατέρα του, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ τὸν θυσιάσῃ εἰς τὸν Θεόν — ἔδωκε πολὺ καλὴν συμπεριφορὰν καὶ ὑποχωρητικότητά πρὸς ἕνα εἰδωλολατρικὸν λαὸν τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὁποῖοι τὸν ἠδίκησαν καὶ χωρὶς αὐτὸς νὰ ἀνταποδώσῃ τὴν ἀδικίαν.

Κατόπιν τούτου, ὁ βασιλεὺς τῶν Φιλισταίων Ἀβιμέλεχ ἐζήτησε συγγνώμην καὶ φιλίαν ἀπὸ τὸν Ἰσαάκ.

Ἡ εὐλογημένη ὄμως αὐτῇ οἰκογένεια ἐστερεῖτο τέκνων. Δι' αὐτὸ ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἦσαν λυπημένοι.

Ὁ Ἰσαάκ παρεκάλει θερμῶς τὸν Οὐράνιον Κύριον νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὸν τέκνα, διότι τὰ τέκνα εἶναι εὐλογία Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος εἰσακούει τὰς προσευχὰς τῶν εὐσεβῶν, εἰσήκουσε καὶ τὴν θερμὴν προσευχὴν τοῦ εὐσεβοῦς Ἰσαάκ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν δύο υἱούς. Τὸν Ἡσαῦ καὶ τὸν Ἰακώβ. Ἦσαν δίδυμοι, ἀλλὰ πρωτότοκος ἐθεωρεῖτο ὁ Ἡσαῦ, διότι πρῶτος ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρός του. Ὁ πρωτότοκος εἶχεν ἐξαιρετικὴν θέσιν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἦτο διάδοχος τοῦ πατρός. Ἐλάμβανε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς περιουσίας καὶ εἶχε καὶ πολλὰ ἄλλα δικαιώματα.

Ὁ Ἡσαῦ ἦτο κυνηγὸς καὶ εὕρισκετο τὸν περισσότερον καιρὸν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἰακώβ ἠγάπα νὰ μένη εἰς τὴν σκηνὴν μαζί μὲ τὴν μητέ-

ρα του Ρεβέκκαν. Ἐμενε συνήθως κοντά εἰς τὴν μητέρα του καὶ τὴν ἐβοήθει εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας.

Μίαν ἡμέραν ὁ Ἰακώβ ἐμαγεύρευ φακὴν. Ὁ Ἡσαῦ μόλις εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ τῶν ἀγρῶν κουρασμένος.

— Δῶσε μου ὀλίγην φακὴν, διότι πεινῶ, εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ.

— Δῶσε μου εἰς ἀντάλλαγμα τὰ πρωτοτόκιά σου, ἀπήντησεν ὁ Ἰακώβ.

— Ἐγὼ ἀποθνήσκω ἐκ τῆς πείνης. Τί νὰ κάμω τὰ πρωτοτόκια ;

Τοιουτοτρόπως, λοιπόν, ἐπώλησεν ὁ Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἰακώβ, « ἀντὶ πυνακίου φακῆς ».

Πόσον κακὴν συμπεριφορὰν ἔδειξαν καὶ οἱ δύο ! Ὁ εἰς εἶναι ἀνάξιος νὰ ἔχη τὰ πρωτοτόκια καὶ πωλεῖ ταῦτα « ἀντὶ πυνακίου φακῆς ». Ἠγάπησε περισσότερο τὰ ὑλικά ἀγαθὰ ἀπὸ τὰ πνευματικά.

Ὁ ἄλλος εὐρίσκει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του εἰς μίαν στιγμὴν ἀνάγκης τὰ πρωτοτόκια.

Ἄλλὰ τὸ κακὸν δὲν τελειώνει μέχρις ἐδῶ. Ὅταν ὁ γέρον πατὴρ των, ὁ Ἰσαὰκ δὲν ἔβλεπε πλέον ἐκ τοῦ γήρατος, ἐκάλεσε τὸν Ἡσαῦ διὰ νὰ τὸν εὐλογήσῃ ὡς πρωτότοκον.

— Πήγαινε τέκνον μου — εἶπε — νὰ μοῦ φέρῃς ἕνα καλὸν κυνήγιον νὰ φάγω, νὰ εὐφρανθῶ καὶ νὰ σὲ εὐλογήσω.

Αὐτὸ τὸ ἤκουσεν ἡ Ρεβέκκα. Ἐκάλεσεν ἀμέσως τὸν ἀγαπητόν της Ἰακώβ, ἠτοίμασε φαγητὸν ἐκ τῶν ἐριφίων καὶ τοῦ εἶπεν.

— Πήγαινε τὸ φαγητὸν εἰς τὸν πατέρα σου, διὰ νὰ λάβῃς ἐσὺ τὴν εὐλογίαν.

Τοιουτοτρόπως καὶ ἐγένετο. Ὁ Ἰακώβ ἐξηπάτησε τὸν τυφλὸν γέροντα πατέρα του καὶ ἔλαβεν οὗτος τὴν εὐλογίαν.

Ὅταν ἐπέστρεψεν ὁ Ἡσαῦ φέρον τὸ κυνήγιον καὶ ἐπληροφορήθη τὴν νέαν αὐτὴν διαγωγὴν τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐθύμωσε τόσον πολὺ, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ φονεύσῃ αὐτόν.

Ἴδου τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἁμαρτίας.

Ὁ Ἡσαῦ ὁ λαίμαργος καὶ περιφρονητὴς τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν ἀπώλεσε τὰ πρωτοτόκια καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του.

Ὁ Ἰακώβ διὰ τὴν κακὴν συμπεριφορὰν του, ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ, τρέμων τὴν ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἡ Ρεβέκκα τὸν συνεβούλευσε νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἀδελφόν της Λάβαν. Ἐγκαταλείπει τοὺς γονεῖς καὶ τὴν πατρικὴν οἰκίαν καὶ φεύγει μακράν, διὰ νὰ τιμωρηθῇ ἀκόμη διὰ τὸ ἁμαρτημά του. Ἡ μήτηρ Ρεβέκκα, ἡ ὁποία ἐβοήθησε τὸν Ἰακώβ διὰ νὰ ἐ-

ξαπατήση τὸν πατέρα του, τιμωρεῖται καὶ αὐτὴ σκληρῶς. Βλέπει τὴν οἰκογένειάν της νὰ διαλύεται. Ἀποχωρίζεται τὸν ἡγαπημένον της Ἰακώβ καὶ τὸν στέλλει μακρὰν της, εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Δοκιμάζει πόνον εἰς τὴν μητρικὴν της καρδίαν, διότι βλέπει τὸ μέγαλον μῖσος μεταξὺ τῶν υἱῶν της καὶ τρέμει μήπως ὁ Ἡσαΰ φονεύσῃ τὸν Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ φεύγει. Φεύγει ἀλλὰ, ὅπως φαίνεται, τὸν βαρύνουν τὰ ἀδικήματα, τὰ ὅποια ἔκαμε ἀπέναντι τοῦ ἀδελφοῦ του, διὰ τοῦτο σωτήριοι σκέψεις ἐπικρατοῦν ἐντός του. Εἶναι βέβαιοι ὅτι μετανοεῖ. Αὐτὸ μᾶς τὸ δεικνύει ἡ συνέχεια τῆς ζωῆς του. Εἰς αὐτὸν ὑπόσχεται ὁ Θεὸς προστασίαν καὶ εὐλογίαν. Καὶ προστασίαν καὶ εὐλογίαν ὑπόσχεται ὁ Θεὸς μόνον εἰς τοὺς ἀγαθοὺς καὶ εἰς τοὺς μετανοοῦντας.

Μὲ σκέψεις λοιπὸν μετανοίας βαδίζει πρὸς τὴν ἐξορίαν καὶ μὲ τὸν φόβον πάντοτε τοῦ ἀδελφοῦ του. Κουρασμένος ἀπὸ τὸν δρόμον κάθεται νὰ ἀναπαυθῇ. Ὁ ὕπνος δὲν ἀργεῖ νὰ τὸν καταλάβῃ καὶ ἐνῶ κοιμᾶται ὄνειρεύεται.

« Καὶ ἰδοὺ, κλίμαξ * ἐστηρικμένη ἐν τῇ γῆ, ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆν. Ὁ κυρὸς Κύριος ἐπεσθῆρκετο ἐπ' αὐτῆς καὶ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ τοῦ πατρὸς σου καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ· μὴ φοβοῦ· ἡ γῆ ἐφ' ἧς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρματί σου· καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου, ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ λίβα, καὶ ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἐπ' ἀνατολάς, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ διαφυλάσσω σε ἐν τῇ ὁδῷ πάσῃ, οὗ ἂν πορευθῆς καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι οὐ μί σε ἐγκαταλίπω, ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα ὅσα ἐλάλησά σοι ».

Ὁ Ἰακώβ ἐντρομος ἐξύπνησε καὶ ἀνεφώνησε. « Πόσον φοβερός εἶναι αὐτὸς ὁ τόπος. Ἐδῶ εἶναι ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ πύλη τοῦ Οὐρανοῦ ». Τὸ πρῶν πρὶν ξεκινήσῃ διὰ τὸ μακρινόν του ταξίδιον ἔθεσεν ἕνα λίθον, κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἐποχῆς καὶ ἔχυσεν ἐπ' αὐτοῦ ἔλαιον εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θαυμαστοῦ αὐτοῦ ὄνειρου. Ὦνόμασε τὸν τόπον ἐκεῖνον **Οἶκος Θεοῦ** (ἔβραϊστί, Βαιθῆλ) καὶ προσηυχῆθη πρὸς τὸν Οὐράνιον Κύριον,

* Ἡ κλίμαξ αὕτη προσκονίζει τὴν Θεοτόκον, ἡ ὅποια ἐγέννησε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεὸν μας καὶ ἤνωσε τὴν γῆν μὲ τὸν Οὐρανόν.

ὁ ὁποῖος τόσῃν ἀγάπῃν καὶ κλωσύνην ἔδειξεν εἰς τὸν μετανοήσαντα πλέον Ἰακώβ.

« Κύριε μου καὶ Θεέ μου, σὲ παρακαλῶ νὰ εἶσαι μαζί μου καὶ νὰ μὲ διαφυλάττῃς εἰς τὸν δρόμον μου. Νὰ μὴ μοῦ λείψουν ὁ ἄρτος καὶ τὰ ἐνδύματα. Νὰ ἐπιστρέψω μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πατρικὴν μου οἰκίαν. Νὰ εἶσαι ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου καὶ ἐγὼ θὰ εἶμαι πιστός εἰς Σὲ πάντοτε ».

Ἡ προσευχὴ αὐτὴ μᾶς δεικνύει ἀκριβῶς τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν εὐσέβειαν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν τοῦ τρίτου αὐτοῦ προπάτορος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ τοῦ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ μὲ τὴν βοήθειαν πλέον τοῦ Θεοῦ συνεχίζει τὸν δρόμον του καὶ φθάνει εἰς τὴν Χαρρὰν. Ὁ θεῖος του Λάβαν τὸν ὑποδέχεται καὶ τὸν περιποιεῖται.

— Δὲν θέλω, τοῦ εἶπε, νὰ μοῦ ἐργάζεσαι δωρεάν. Πόσον μισθὸν θέλεις νὰ σοῦ προσφέρω διὰ τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν θὰ ἐκτελῆς ἐδῶ πλησίον μου ;

— Θὰ ἐργασθῶ πλησίον σου ἑπτὰ ἔτη καὶ θὰ λάβω ὡς σύζυγόν μου τὴν νεωτέραν κόρην σου Ραχὴλ, ἀπήνητησεν ὁ Ἰακώβ.

Ὅταν παρῆλθον τὰ ἑπτὰ ἔτη ὁ Λάβαν ἐξηπάτησε τὸν Ἰακώβ ἰσχυρῶς αὐτὸς ἄλλοτε ἐξηπάτησε τὸν πατέρα του καὶ ἀντὶ τῆς Ραχὴλ τοῦ, ἔλαβε τὴν Λείαν, τὴν μεγαλυτέραν κόρην του. Ὁ Ἰακώβ τότε, ἐνθυμηθεὶς ἀσφαλῶς, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄλλοτε ἠδίκησε τὸν ἀδελφόν του, εἰργάσθη ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἀκόμη διὰ νὰ λάβῃ καὶ τὴν Ραχὴλ. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἐθεωρεῖτο ἀμάχητος ὁ γάμος μὲ περισσοτέρας γυναῖκας. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀργότερον ἐξύψωσε τὴν γυναῖκα καὶ τὴν ἐξίσωσε πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ ἐπομένως κατήργησε τὴν πολυγαμίαν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ γυναῖκες ἐξελαμβάνοντο ὡς δοῦλαι ἢ τροφοὶ τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα ἤρχοντο εἰς τὸν κόσμον.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν τιμίαν ἐργασίαν του ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησε οἰκογένειαν καὶ ποίμνια καὶ πλοῦτη.

Εἶχεν ἀρκετὰ ἐργασθῆ καὶ εἶχε πλέον τιμωρηθῆ διὰ τὴν κακίαν του συμπεριφορὰν. Εἶχεν ὅμως μετανοήσει εὐκρινῶς καὶ ἐπομένως εἶχε συγχωρηθῆ ἀπὸ τὸν πολυεὐσπλαγχνον Θεόν. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ συμφιλιωθῆ καὶ μὲ τὸν ἀδελφόν του. Ἐπρεπε νὰ ταπεινωθῆ ἐμπρός εἰς τὸν Ἡσαῦ καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ συγγνώμην. Αὐτὸ ἐχρειάζετο διὰ νὰ ἀποδειχθῆ καὶ νὰ φανῆ καλύτερα εἰς τοὺς ἀπογόνους του ἢ μετάνοια καὶ ἡ ἀγιότης τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ.

Ἡ πρᾶξις αὐτὴ θὰ τὸν ἐπανάφερεν εἰς τὴν πατρικὴν τοῦ οἰκίαν καὶ θὰ τὸν ἀνεδείκνυεν ἄξιον πρόγονον τοῦ Χριστοῦ μας. Καὶ αὐτὸ ἔκαμε. Ὁ καιρὸς ἔφθασεν. Ἐπρεπε νὰ κάμῃ ἰδικὴν τοῦ οἰκίαν, ἰδικὴν τοῦ οἰκογένειαν. Ἐπρεπε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του. Ἦτο ἔτοιμος πλέον.

Ἐλαβε μαζί του τὰς γυναῖκας του καὶ τὰ τέκνα, τὰ ὅποια ἐν τῷ μεταξύ τοῦ ἐχάρισεν ὁ Θεός, τὰ ποιμνιά του, ὅλην τὴν περιουσίαν καὶ τοὺς ὑπηρέτας του καὶ ἐξεκίνησεν.

Ὅταν ἐπλησίαζεν εἰς τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν διέμενον ὁ ἀδελφός του, ἀπέστειλεν ἀγγελιαφόρους, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς αὐτόν, ὅτι ἐπανερχεται εἰς τὴν πατρίδα του.

— Νὰ ἀναγγείλητε εἰς τὸν Ἡσαῦ, ὅτι ἐπιστρέφει ὁ ἀδελφός του δοῦλος του καὶ τοῦ ζητεῖ συγγνώμην καὶ θέλει συγχώρησιν.

Οἱ ἀγγελιαφόροι ἐπέστρεψαν καὶ ἀνήγγειλαν πρὸς τὸν Ἰακώβ, ὅτι ὁ Ἡσαῦ ἔρχεται πρὸς συνάντησιν του μετὰ τετρακοσίου ἀνδρας.

Ὁ Ἰακώβ ἐφοβήθη πολὺ διότι δὲν ἐγνώριζε μετὰ ποίας διαθέσεις ἔρχεται ὁ ἀδελφός του.

Εἶχεν ἤδη δεῖξει ἀπέναντι τοῦ Ἡσαῦ ταπεινώσιν καὶ τοῦ εἶχε ζητήσασιν συγγνώμην. Δὲν τοῦ ἀπέμενε πλέον παρὰ μόνον ἡ προσευχή. Αὐτὸ καυχόμεθα.

«Ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραάμ καὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαάκ. Κύριε, Σὺ ὁ ὁποῖός με διέταξες νὰ ἐπανεέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου, μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι θὰ με κάμῃς εὐτυχῆ, ἀξιώσόν με τῆς δικαιοσύνης Σου καὶ τῆς ἀληθείας Σου. Φύλαξόν με ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀδελφοῦ μου, διότι φοβοῦμαι μήπως κάμῃ κακὸν εἰς ἐμὲ καὶ τὴν οἰκογένειάν μου. Σὺ μοῦ ὑπεσχέθης, ὅτι θὰ με κάμῃς εὐτυχισμένον καὶ θὰ πληθύνῃς τοὺς ἀπογόνους μου ὡσάν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης».

Κατόπιν ἐξαπέστειλεν ὑπηρέτας μετὰ πλοῦσια δῶρα πρὸς τὸν ἀδελφόν του καὶ ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο, ἐφρόντισε νὰ μεταφέρῃ εἰς ἀσφαλὲς καταφύγιον τὴν οἰκογένειάν του καὶ ὅ,τι ἄλλο ἠδύνατο.

Ἐκείνην τὴν νύκτα ἔμεινε μόνος. Ἡ Ἁγία Γραφή μᾶς διηγεῖται, ὅτι αὐτὴν τὴν νύκτα ἐγίνε μία πάλῃ μεταξύ τοῦ Ἰακώβ καὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖός ἀσφαλῶς ἐσυμβόλιζε τὸν Θεόν. Ἐπάλαισαν ὅλην τὴν νύκτα καὶ τὸ πρῶν ὁ ἀνθρώπος ἠθέλησε νὰ φύγῃ, ἀλλ' ὁ Ἰακώβ τὸν ἐκράτησεν.

— Δὲν θὰ σὲ ἀφήσω νὰ φύγῃς, ἂν δὲν με εὐλογήσῃς.

— Καὶ ποῖον εἶναι τὸ ὄνομά σου, ἀπήνησεν ὁ ἀνθρώπος.

— 'Ιακώβ ὀνομάζομαι.

— Δὲν θὰ ὀνομάζεσαι πλέον 'Ιακώβ, ἀλλὰ 'Ισραήλ, διότι ἐφάνης ἰσχυρὸς ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπομένως θὰ εἶσαι ἰσχυρὸς καὶ μεταξύ τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ ἠύλογησε τὸν 'Ισραήλ ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐσυμβόλιζε τὸν Θεόν. 'Ισραήλ σημαίνει ἰσχυρὸς. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ 'Ιακώβ καλοῦνται 'Ισραηλῖται. Τὸ μέρος ἐκεῖνο ὠνόμασεν ὁ 'Ισραήλ **εἶδος Θεοῦ**, διότι εἶδε τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Αὐτὴ ἡ νυκτερινὴ πάλη παρουσιάζει τὸν δύσκολον ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον ἐπὶ εἴκοσι καὶ πλέον ἔτη ἠγωνίσθη ὁ Πατριάρχης 'Ιακώβ, διὰ νὰ συγχωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν πκλαιάν του συμπεριφορὰν καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἄξιος πρόγονος τοῦ Χριστοῦ μας. Ἡ τελικὴ ἀποκατάστασις ἀκολουθεῖ μετ' ὀλίγας ὥρας.

'Απὸ μακρόθεν ἐμφανίζεται ὁ 'Ησαῦ. Ὁ 'Ισραήλ (δηλ. ὁ 'Ιακώβ) πίπτει καὶ τὸν προσκυνᾷ ἑπτὰ φορές. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐναγκαλιζοῦνται καὶ κλαίουν. Πόσον συγκινητικὴ καὶ εὐλογημένη εἶναι ἡ στιγμή, ὅταν οἱ ἄνθρωποι μετανοοῦν! Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐπ'ἀνέρχεται καὶ μένει πάντοτε μαζί των.

Ὁ 'Ισραήλ παρουσιάζει εἰς τὸν 'Ησαῦ τὴν οἰκογένειαν του καὶ ὁ ἴδιος εὖνος χαίρει διότι βλέπει τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀδελφοῦ.

'Αλλ' ὁ 'Ισραήλ εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του θὰ ἔκτιζε θυσιαστήριον. Δὲν ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσίν του. Μετέβη εἰς τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον εἶδε τὸ ὄνειρον καὶ ἤκουσε τὸν Θεόν, δηλαδή, εἰς τὴν Βαιθήλ καὶ ἔκτισε τὸ θυσιαστήριον καὶ ἠύχαριστησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν του. Μετὰ ταῦτα ἡ Ραχὴλ ἔτεκε τὸν τελευταῖον υἱὸν τοῦ 'Ιακώβ, τὸν Βενιαμὴν καὶ ἀπέθανεν.

4. 'Ιωσήφ

(Γενεσ. γ' 1 - 20, λε' 1 - 4, 16-29, λζ' 1 - 35)

Ὁ 'Ιακώβ ὅταν ἐφθασεν εἰς τὴν Χαναὰν καὶ ἤρχισε νὰ τακτοποιῇ τὰ πράγματα, πού εἶχε φέρει μαζί του ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν, ἀνεκάλυψε μεταξύ τῶν ἐνδυμάτων τῆς συζύγου του Ραχὴλ μερικὰ εἰδῶλα, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἡ Ραχὴλ ἐκ τῆς πατρικῆς τῆς οἰκίας. Ἀμέσως κατέστρεψε τὰ εἰδῶλα αὐτά, διότι δὲν ἤθελε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν οἰκίαν του οἱ ψευδεῖς θεοί, τοὺς ὁποίους ἐλάτρευον οἱ συγγενεῖς του εἰς τὴν Μεσοπο-

ταμίαν. Ἐγνώριζεν ὅτι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, εἶναι ὁ Θεὸς τὸν ὁποῖον ἐλάτρευον ὁ πάππος του Ἀβραὰμ καὶ ὁ πατὴρ του Ἰσαάκ. Εἰς αὐτὸν τὸν **ἕνα καὶ μόνον** Θεὸν ἐπίστευεν ὁ Ἰακώβ καὶ αὐτὸν ἐλάτρευεν.

Μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἔκαμε μεγάλην οἰκογένειαν. Ἀπέκτησε δώδεκα υἱοὺς καὶ μίαν θυγατέρα τὴν Δεῖνα.

Οἱ υἱοὶ του Ἰακώβ ἦσαν : **Ὁ Ρουβὴν, ὁ Συμεὼν, ὁ Λευὶ, ὁ Ἰούδας, ὁ Ἰσάαχαρ, ὁ Ζαβουλὼν, ὁ Δάν, ὁ Νεφθαλείμ, ὁ Γάδ, ὁ Ἀσήρ, ὁ Ἰωσήφ, καὶ ὁ Βενιαμίν.**

Αὐτοὶ ἦσαν ἢ ἐλπὶς του διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ, ὅτι θὰ ἐγένετο πατὴρ μεγάλου λαοῦ καὶ ὅτι ἐκ τῶν ἀπογόνων του θὰ ἐγεννᾶτο ὁ Λυτρωτὴς.

Μεταξὺ τῶν τέκνων του ἦσαν ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Βενιαμίν. Ἦσαν τὰ μικρότερα καὶ διὰ τοῦτο ἐφρόντιζε περισσότερο περι αὐτῶν ὁ Ἰακώβ. Ἡ ἰδιαιτέρα αὐτῆ φροντίς του ἔκαμε τὰ ἄλλα τέκνα του νὰ ζηλεύουν. Ὅταν μάλιστα ὁ Ἰωσήφ ἐφόρεσεν ἕνα ὠραιότατον ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον τοῦ προσέφερεν ὁ πατὴρ του, ἤρχισαν νὰ φέρονται πρὸς αὐτὸν μὲ πολὺ κακὸν τρόπον. Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ, διατὶ φέρονται πρὸς αὐτὸν τόσον σκληρῶς. Παρὰ τὴν κακὴν των ὁμῶς συμπεριφορὰν δὲν ἔπαυεν οὗτος νὰ ἀγαπᾷ αὐτούς.

Μίαν νύκτα ὁ Ἰωσήφ εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του, ὅτι ἐθέριζον εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ του. Ἐξαφνα εἶδε τὰ δεμάτια τῶν ἀδελφῶν του νὰ πίπτουν καὶ νὰ προσκυνοῦν τὸ ἰδικόν του.

Μίαν ἄλλην νύκτα εἶδε πάλιν νὰ τὸν προσκυνοῦν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἔνδεκα ἀστέρες. Τὰ ὄνειρα αὐτὰ διηγήθη εἰς τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς του. Οἱ ἀδελφοὶ του ἐθύμωσαν πολὺ, διότι ἐφοβήθησαν, ὅτι τὰ ὄνειρα ἐσήμαινον, ὅτι θὰ ἐβασίλευεν ὁ Ἰωσήφ καὶ αὐτοὶ θὰ προσεκύνοῦν αὐτόν.

Διὰ τοῦτο ὅταν ὁ Ἰωσήφ μετέβῃ εἰς τοὺς ἀγρούς πρὸς συνάντησιν τῶν ἀδελφῶν του, οἱ ὁποῖοι ἔβροσκον τὰ ποιμίαια, ἀπεφάσισαν οὗτοι νὰ κατοικήσῃσιν αὐτόν.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν ἔρριψαν εἰς ἕνα λάκκον. Ὑστερα ἀπὸ πρότασιν ὁμῶς τοῦ Ἰούδα, ἀπεφάσισαν νὰ πωλήσῃσιν αὐτόν, ὡς δοῦλον, εἰς ἐμπόρους, οἱ ὁποῖοι μετέβαινον εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπωλήθη ὁ Ἰωσήφ εἰς τὸν ἀρχιμάγειρον τοῦ Φαραῶ, Πετεφρῆν. Οἱ ἀδελφοὶ παρέστησαν τότε εἰς τὸν γέροντα πατέρα των, ὅτι ἀγριον θηρίον κατέφαγε τὸν Ἰωσήφ. Ὁ Ἰακώβ ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῶν υἱῶν του καὶ ἔμεινεν ἀπαρηγόρητος.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Ἰωσήφ ἔζη εὐχαριστημένος. Κατόπιν ὁμως ἡ σύζυγος τοῦ Πατεφρῆ διέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸν σύζυγόν της ὡς κακὸν καὶ ἀνήθικον, διότι ὁ Ἰωσήφ δὲν ἤθελε νὰ διαπραῖξη ἀμαρτίαν, τὴν ὁποῖαν ἤθελεν αὐτῆ.

Ἐρρίφθη τότε ἀδίκως εἰς τὰς φυλακάς. Καὶ ἐν τῇ φυλακῇ ὁμως διεφύλαξεν αὐτὸν ὁ Θεός. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν ἀφῆκεν αὐτὸν ἀπροστάτευτον. Ἐκεῖ ἐξήγησε δύο ὄνειρα φυλακισμένων ὑπαλλήλων τοῦ Φαραῶ.

5. Ὁ Ἰωσήφ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα.

Τὸ πρῶτον ὄνειρον ἐξήγησεν εἰς τὸν ἀρχιαινοχόον, ὁ ὁποῖος εἶδεν, ὅτι ἔθλιβε σταφυλὰς καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Φαραῶ καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι θὰ ἀπελευθερωθῆ καὶ θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του.

Τὸ δεύτερον ὄνειρον ἐξήγησεν εἰς τὸν ἀρχισιτοποιόν, ὁ ὁποῖος εἶδεν ὅτι εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του κἀνίστρα μὲ γλυκίσματα καὶ κατήρχοντο τὰ ὄρνεα καὶ ἤρπαζον ταῦτα, καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ἐφανεύετο. Τὰ ὄνειρα ἐπληθεύσαν.

Μετὰ δύο ἔτη ἐξήγησεν ἄλλα δύο ὄνειρα τοῦ ἰδίου τοῦ Φαραῶ.

Τὸ πρῶτον ὄνειρον : Ἑπτὰ ἀγελάδες ὠραῖαι καὶ παχεῖαι ἔβοσκον παρὰ τὸν Νεῖλον, ἀλλ' ἀνέβησαν ἄλλαι ἑπτὰ ἀσχημοὶ καὶ ἰσχναι καὶ κατέφαγον τὰς πρῶτας.

Τὸ δεύτερον ὄνειρον : Ἑπτὰ στάχεις ὠραῖοι καὶ μεστοὶ ἐβλάστησαν παρὰ τὸν Νεῖλον, ἄλλοι ἑπτὰ στάχεις ἐβλάστησαν ἰσχνοὶ καὶ λεπτοὶ καὶ κατέφαγον τοὺς πρῶτους.

Ὁ Ἰωσήφ ἔδωκε τὴν ἐξῆς ἐρμηνείαν :
Θὰ προηγηθοῦν ἑπτὰ ἔτη εὐφορίας καὶ θὰ ἐπακολουθήσουν ἄλλα ἑπτὰ ἔτη δυστυχίας. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ συγκεντρωθῆ εἰς τὰς ἀποθήκας ἄφθονος σῖτος.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἔδωκεν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἀπὸ τὰς καλὰς συμβουλὰς ἐξηρατῶτο ἡ ζωὴ καὶ ἡ εὐημερία ὀλοκλήρου τοῦ Αἰγυπτιακοῦ λαοῦ, ὁ Φαραῶ διώρισεν αὐτὸν ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Ἰωσήφ ἐκυβέρνησε μὲ σοφίαν καὶ σύνεσιν καὶ ἔγινεν ὁ μέγας εὐεργέτης τῶν Αἰγυπτίων. Ἐνυμφεύθη δὲ τότε τὴν Ἀσινέθ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτησε δύο υἱούς, τὸν Ἐφραΐμ καὶ τὸν Μανασσῆν.

6. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ο Ἰωσήφ εἶχε γεμίσει τὰς ἀποθήκας τῆς Αἰγύπτου μετ' ἀφθονον σῖτον. Εἶχε κάμει προμηθείας διὰ πολλὰ ἔτη καὶ διὰ πολλοὺς λαοὺς. Τοῦτο ὑπῆρξε σωτήριον, διότι γρήγορα ἤρχισεν ὁ καιρὸς τῆς δυστυχίας. Ἡ πείνα ἐμάστιζε τόσον τὴν Αἴγυπτον, ὅσον καὶ ὅλας τὰς γειτονικὰς χώρας. Δι' αὐτὸ πρεσβεῖαι ἀπὸ τὰς χώρας τοῦ ἐπεινων, ἔτρεχον εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσουν σῖτον. Τὸν ἴδιον ἔκαμε καὶ ὁ γέρον Πατριάρχης Ἰακώβ. Ἔστειλε τοὺς δέκα υἱοὺς του νὰ προμηθευθοῦν σῖτον. Ἐκράτησε κοντὰ του μόνον τὸν Βενιαμίν, εἰς τὸν ὁποῖον μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἡγαπημένου του Ἰωσήφ εἶχε συγκεντρώσει τὴν τρυφερὰν στοργὴν του. Οἱ ἀδελφοὶ παρουσιάσθησαν εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου μετ' χρήματα καὶ σάκκους. Ποῦ νὰ φανταστοῦν ὅτι ὁ ἀδελφὸς των, τὸν ὁποῖον πρὶν ἀπὸ εἴκοσι ἔτη ἐπώλησαν, ἦτο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, μετὰ τὸν Φαραῶ, εἰς τὴν Αἴγυπτον; Ὁ Ἰωσήφ τοὺς εἶδε νὰ τὸν προσκυνοῦν, τοὺς ἤκουσε νὰ τοῦ ὀμιλοῦν, ἐπληροφόρηθη ὅτι ἤρχοντο ἀπὸ τὴν γῆν Χαναὰν καὶ ἦσαν τέκνα τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ καὶ συνεκινήθη. Ἐπέστρεψε μετ' τὴν μνήμην του εἴκοσι ἔτη ὀπίσω, ἐνεθυμήθη τὰ ὄνειρα τὰ ὁποῖα εἶχεν ἰδῆ, τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸν ἔρριψαν οἱ ἀδελφοὶ του εἰς τὸν λάκκον καὶ μετὰ τὸν ἐπώλησαν ἀσπλάγγως ὡς δοῦλον, τὴν φυλάκισίν του, ὅλας τὰς θλίψεις καὶ τὰ βάσανά του. Ἐλυτήθη διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀδελφῶν του. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸν συνεκίνει ἡ ἐνθύμησις τοῦ πατρὸς του, τοῦ τόσον τρυφεροῦ εἰς αὐτόν, καὶ τοῦ μικροτέρου ἀδελφοῦ του, τοῦ ὁμομητρίου πολυαγαπημένου Βενιαμίν. Πόσον, ἀλήθεια, εἶχε νοσταλγήσει τὸν ὑπέροχον αὐτὸν πατέρα καὶ τὸν γλυκύτατον ἀδελφόν! Μὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς σκληροὺς ἀδελφοὺς εἰς τὸ βάθος τοὺς ἡγάπα. Νὰ ἦσαν ἄραγε τόσον κακοί, ὅπως πρὶν ἀπὸ τόσον καιρόν; Ἀπεφάσισε νὰ τοὺς δοκιμάσῃ.

— Εἴσθε κατάσκοποι, τοὺς εἶπε, καὶ ἤλθατε νὰ κατασκοπεύσητε τὴν Αἴγυπτον. Ποῖος εἶναι ὁ πατὴρ σας; Ἐχετε ἄλλους ἀδελφοὺς καὶ ποῖους;

— Εἴμεθα τίμιοι ἄνθρωποι, εἶπον. Εἴμεθα δώδεκα ἀδελφοί. Ἦλθομεν ἐδῶ οἱ δέκα· ὁ ἓνας ἔμεινε κοντὰ εἰς τὸν πατέρα μας, ὁ ἄλλος ἔχει χαθῆ πρὶν ἀπὸ πολὺ καιρόν.

— Ἐνας ἀπὸ σᾶς νὰ ὑπάγῃ νὰ φέρῃ τὸν ἄλλον ἀδελφόν σας. Οἱ ἄλλοι θὰ κρατηθῆτε ἐδῶ.

Οἱ δέκα ἀδελφοὶ ἐταράχθησαν. Ἀγνοοῦντες ποῖος ἦτο ὁ ἄρχων, εἶ-

πον εἰς τὴν γλῶσσαν των : Δίκαια παθαίνουμε. Εἴμεθα ἔνοχοι διὰ τὸν ἀδελφόν μας, τὸν ὁποῖον ἐπωλήσαμεν.

Ὁ Ἰωσήφ ἔμαθεν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἤθελεν. Οἱ ἀδελφοὶ του εἶχαν μετανοήσει. Ἡ συγκίνησις τὸν ἐπνιγε. Διὰ νὰ μὴν τὸν ἀντιληφθοῦν ἀπεμακρύνθη καὶ ἔκλαυσε κρυφίως. Ἀφοῦ ἀνεκουφίσθη μὲ τὰ δάκρυα, ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς καταπτοημένους ἀδελφούς του, οἱ ὁποῖοι ἔτρεμον.

Μὴ φοβηθῆτε, τοὺς εἶπεν. Ἐνα μόνον θὰ κρατήσω. Οἱ ἄλλοι θὰ πάρετε τὸν σῆτον καὶ θὰ μεταβῆτε εἰς τὴν Χαναάν, διὰ νὰ μοῦ φέρητε τὸν ἀδελφόν σας. Ἐμεινεν ὁ Συμεών. Οἱ ἄλλοι ἐπῆγαν εἰς τὴν Χαναάν, ὅπου διηγήθησαν εἰς τὸν Ἰακώβ ὅλα τὰ συμβάντα. Εἶχαν μάλιστα ἀπορήσει, διότι εὔρον εἰς τοὺς σάκκους των τὰ χρήματα.

7. Ἡ ἀναγνώρισις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν.

Μὲ δυσκολίαν ἔδωκεν ὁ Ἰακώβ τὸν Βενιαμὴν εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Ἐπίεισθη ἀπὸ τὸν Ἰούδαν, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε μὲ πολλὴν λογικὴν. Ἄν δὲν μᾶς δώσης τὸν Βενιαμὴν, δὲν θὰ μᾶς δώσῃ ὁ ἄρχων σῆτον καὶ δὲν θὰ ἐλευθερώσῃ τὸν φυλακισμένον Συμεών. Σοῦ ὑπόσχομαι νὰ τὸν ἐπαναφέρω.

Τὸ καραβάνι τῶν ἀδελφῶν μὲ πλούσια δῶρα διὰ τὸν ἄρχοντα καὶ διπλᾶ χρήματα, ἐπειδὴ ἐθεωρήθη ὅτι κατὰ λάθος ἔβαλαν οἱ ἀποθηκάριοι Αἰγύπτιοι τὰ χρήματα εἰς τοὺς σάκκους, ἐξεκίνησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Ὅταν ἔφθασαν παρουσιάσθησαν μὲ φόβον εἰς τὸν Ἰωσήφ. Ἐκεῖνος μὲ βαθυτάτην χαρὰν καὶ συγκίνησιν τοὺς εἶδεν ὅλους καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Βενιαμὴν. Ἐδῶσε διαταγὴν τὸ μεσημέρι νὰ παραθέσουν γεῦμα βασιλικὸν εἰς τὸ μέγαρόν του. Τοὺς ἔβαλε κατὰ σειρὰν ἡλικίας. Εἶχεν ἐλευθερώσει καὶ τὸν Συμεών. Ἐπειτα ἐγέμισε τοὺς σάκκους των σῆτον καὶ ἔβαλε καὶ πάλιν εἰς κάθε σάκκον ὅλα τὰ χρήματα. Εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὴν ἔβαλε τὸ ἀργυροῦν του ποτήριον. Ὅταν ἀπεμακρύνθησαν, ἔστειλεν ἐπιστάτην μαζὶ μὲ στρατιώτας διὰ νὰ τοὺς προφθάσῃ.

— Ποῖος ἀπὸ σᾶς, τοὺς ἐφώναξεν ἀπειλητικᾶ, ἔκλεψε τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ ἄρχοντος ;

Ἐκεῖνοι ἐξεπλάγησαν καὶ παρεκάλεσαν νὰ γίνῃ ἔρευνα. Ἐγίνε πράγματι ἔρευνα καὶ τὸ ποτήριον εὐρέθη εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὴν. Ὁ ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησεν ὀπίσω καὶ τοὺς παρουσίασεν εἰς τὸν Ἰωσήφ.

— Θὰ κρατήσω ὡς δοῦλον τὸν Βενιαμὴν, εἶπε ἐκεῖνος. Οἱ ἄλλοι δύνασθε νὰ ἀναχωρήσετε.

ΟΝ ΑΠΟΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ
ΧΙΕ Κ ΤΗΝ ΑΔΕΛΑΦΕΥΣ

Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ

Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος (Βυζαντινὸν Μουσεῖον)

Ἡ εἰκὼν αὕτη θεωρεῖται ὁ ὀρθόδοξος τύπος ἀπεικόνισσεως τῆς Ἀγίας Τριάδος.

— Κράτησε ἐμὲ ὡς δοῦλον, ἀντέτεινεν ὁ Ἰούδας. Ἐὰν δὲν γυρίσῃ ὁ Βενιαμὴν, ὁ γέρον πατήρ μας θὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν λύπην του. Ὁ Ἰωσήφ ἐδάκρυσεν. Τὰ δάκρυά του ἤρχισαν νὰ τρέχουν. Εἶδε καθαρὰ τὴν μετάνοιαν τῶν ἀδελφῶν του.

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀδελφός σας Ἰωσήφ εἶπε καὶ ἐνηγγκλίσθη πρῶτον τρυφερώτατα τὸν Βενιαμὴν καὶ ἔπειτα τοὺς ἄλλους τοῦ ἀδελφοῦ. Ὅλοι ἐκλαυσαν καὶ ἡ χαρὰ των ἦτο εἰλικρινῆς καὶ μεγάλη.

— Πηγαίνετε εἰς τὸν πατέρα μας καὶ νὰ ἔλθετε μαζί του ὅλοι σας ἐδῶ, διότι ἡ πείνα θὰ διαρκέσῃ πολλὰ ἔτη ἀκόμη, τοὺς εἶπεν.

8. Ὁ Ἰακώβ εἰς τὴν Αἴγυπτον

Ο Ἰακώβ ἀνέμενε τὰ τέκνα του μὲ ἀγωνίαν. Ὅταν τὰ εἶδεν ἐχάρη καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν. Μὲ ἀγαλλίασιν ὑπεδέχθη τὸν Συμεὼν καὶ τὸν Βενιαμὴν. Μεγάλη ἦτο ἡ συγκίνησίς του, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ὅλα τὰ πλούσια δῶρα, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔδωσαν τὰ παιδιά του, προήρχοντο ἀπὸ τὸν ἀπωλεσθέντα πρὸ εἴκοσι ἐτῶν Ἰωσήφ.

— Θεέ μου, Σὲ εὐχαριστῶ, ἐφώναζε, διὰ τὴν εἶδησιν αὐτήν. Ἄρκεῖ, ὅτι ζῆ ὁ ἡγαπημένος μου υἱός. Ἐτοιμασθῆτε, τέκνα μου, νὰ ἀναχωρήσωμεν. Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν Ἰωσήφ, πρὶν ἀποθάναι.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἓνα μεγάλο καραβάνι διέσχισε τὸν δρόμον, ὁ ὁποῖος ὠδήγει ἀπὸ τὴν Χαναὰν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἰακώβ καὶ ὅλα τὰ τέκνα του μετὰ τῶν τέκνων των καὶ τῶν συζύγων των καὶ ὅλοι οἱ ὑπηρέται των μὲ τὰ ποίμνιά των ἠκολούθουν. Ἐγκαίρως ὁ Ἰωσήφ ἔμαθεν ὅτι πλησιάζουν οἱ ἰδικοὶ του. Μέσα εἰς μίαν πολυτελεστάτην ἀμαξάν ὠδεύσε διὰ τὴν Γεσέμ, ἵνα ἐκεῖ ἀναμείνῃ καὶ ὑποδεχθῆ τὸν πατέρα του.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ ἡ συνάντησις τοῦ γέροντος Πατριάρχου καὶ τοῦ ἄρχοντος υἱοῦ, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ὡς κατασπαραγμένος ὑπὸ ἀγρίων θηρίων. Πατήρ καὶ υἱὸς ἐνηγγκλισμένοι ἀλλήλους ἀντήλλασον ἀσπασμούς χύνοντες δάκρυα χαρᾶς.

Ἀπὸ τὴν Γεσέμ ἐφθασαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Αἴγυπτου. Ὁ Φαραὼ εὐγνωμονῶν τὸν Ἰωσήφ διὰ τὰς τόσας εὐεργεσίας του εἰς αὐτὸν καὶ τὸν λαόν του, ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰακώβ καὶ τοὺς υἱούς του τὴν εὐφορον χώραν Ραμεσσή πρὸς κατοικίαν. Ἐκεῖ οἱ Ἰσραηλῆται φιλοξενούμενοι ἔζησαν πολλὰ ἔτη. Ὁ Ἰακώβ ἔζησεν ἀκόμη 17 ἔτη. Ὅταν ἀντελήφθη τὸ τέλος τοῦ ἡλόγησε τὰ τέκνα του καὶ τὰς οἰκογενείας των. Ἐκάλεσεν ἐ-

πίσης και ηλόγησε τὰ δύο τέκνα τοῦ Ἰωσήφ. Ὅταν ηλόγει τὸν Ἰούδα προεφήτευσεν, ὅτι τὸ βασιλικὸν σκήπτρον δὲν θὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν φυλὴν του καὶ ὅτι ἀπὸ αὐτὴν θὰ προέλθῃ ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἡ τελευταία του θέλησις ἦτο νὰ τὸν ἐνταφιάσουν εἰς τὴν ἁγίαν γῆν Χαναάν, εἰς τὸν τάφον τῶν Πατριαρχῶν πατέρων του Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ. Ἰδιαιτέραν σημασίαν εἶχεν ἡ προφητεία τοῦ Ἰακώβ, ὅτι ἀπὸ τὴν γενεάν τοῦ Ἰούδα θὰ προήρχετο ὁ λυτρωτὴς τοῦ Κόσμου.

Ἰδοὺ ἡ προφητεία αὕτη, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἕκτη κατὰ σειρὰν ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἐγνωρίσαμεν μέχρι τοῦδε.

« Ἰούδα, σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρες σου ἐπὶ νότου τῶν ἐχθρῶν σου· προσκνήσουσί σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρὸς σου· σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαστοῦ, νιέ μου, ἀνέβης· ἀναπεσὼν ἐκοιμήθης ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἠγρούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἐὰν ἔλθῃ τὰ ἀποκειμένα αὐτῷ, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν ». (Γενέσ. μθ' 8 - 10).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰακώβ, προστάτης τῆς οικογενείας ἦτο ὁ Ἰωσήφ. Κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του παρεκάλεσε νὰ μεταφέρουν τὰ ὀστέα του εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ὁ Ἰωσήφ ἀπέθανε πλήρης δόξης. Ἡ Ἐκκλησία μας ὀνομάζει αὐτὸν διὰ τὰς ἀρετάς του « πάγκαλον Ἰωσήφ » καὶ θεωρεῖ τοῦτον ὡς τύπον καὶ σύμβολον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τὴν δὲ μνήμην του ἐορτάζομεν τῇ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ, ὅτε μεταξὺ ἄλλων ἀναγινώσκεται καὶ ὁ ἐξῆς ὕμνος :

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ'.

Ὁ Ἰακώβ ὠδύρετο
τοῦ Ἰωσήφ τὴν στέρησιν
καὶ ὁ γενναῖος
ἐκάθητο ἄρματι,
ὡς βασιλεὺς τιμώμενος
τῆς Αἰγυπτίας γὰρ τότε
ταῖς ἡδοναῖς μὴ δουλεύσας
ἀντεδοξάζετο
παρὰ τοῦ βλέποντος
τὰς τῶν ἀνθρώπων καρδίας
καὶ νέμοντος
στέφος ἄφθαρτον.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΩΝ
ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥΝΤΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

1. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Αἰγύπτῳ

(Ἐξοδ. α' β')

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ, ἐπὶ πολλὰ ἔτη οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔζων
εὐτυχεῖς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἦρχισαν νὰ μαθηθῶν τεχνὰς καὶ ἐπιστήμας, διότι ἡ Αἴγυπτος ἦτο
τότε κέντρον μορφώσεως.

Ἡ Γεσέμ δὲν ἐχώρει πλέον αὐτοὺς καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἴδρυσαν
συνοικισμοὺς κατ' οἰκογενείας. Τοιοῦτοτρόπως διεχωρίσθησαν αἱ δώδεκα
φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ.

Καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον δὲν ἔπαυσαν νὰ λατρεύουν τὸν ἀληθινὸν Θεόν.
Ναοὺς βεβαίως δὲν εἶχον. Ἐνεθυμοῦντο ὅμως τὰς ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας
ὁ Θεὸς εἶχε δώσει εἰς τοὺς Πατριάρχας καὶ μάλιστα περὶ τῆς κατακτῆ-
σεως τῆς γῆς Χαναάν. Προσέφερον θυσίας καὶ εἶχον ὀλίγας ἐορτάς.

Συνήθιζον νὰ περιτέμνονται, διότι ἡ περιτομὴ ἦτο γνώρισμα τοῦ
πιστοῦ Ἰσραηλίτου καὶ δὲν ἔτρωγον τὸ κρέας διαφόρων ζώων, τὰ ὅποια
ἐθεωροῦντο ἀκάθαρτα συμφώνως πρὸς τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων των.

Δυστυχῶς ὅμως ἤρχισαν νὰ παραλαμβάνουν καὶ συνηθείας τῶν εἰ-
δωλολατρῶν Αἰγυπτίων καὶ μεταξὺ ἄλλων τὴν λατρείαν τοῦ μόσχου ὡς
Θεοῦ. Ἦρχισαν δηλαδὴ καὶ οἱ Ἰσραηλιταὶ νὰ διαφθείρονται θρησκευτι-
κῶς καὶ ἠθικῶς.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἐβλεπον τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν νὰ αὐξάνη καὶ ἐφο-
βοῦντο μήπως μίαν ἡμέραν καταλάβουν τὴν χώραν των καὶ γίνουν αὐτοὶ
οἱ κύριοι.

Ὁ Φαραὼ Ραμοῦς ὁ β' (1290 - 1223 π. Χ.) μετεχειρίσθη σκληρὰ μέσα διὰ τὴν ἀνακόψη τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Διέταξε νὰ ρίπτωνται εἰς τὸν Νεῖλον ποταμὸν τὰ ἄρρενα τέκνα τῶν Ἰσραηλιτῶν. Τὸ σκληρὸν αὐτὸ μέτρον ἔκαμε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ συνέλθουν ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας καὶ νὰ μετανοήσουν, διότι εἶχον λησμονήσει τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶδε τὴν μετάνοιάν των καὶ ἀπεφάσισε νὰ προστατεύσῃ καὶ λυτρώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων.

Τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς αὐτὴν ἐγεννήθη ὑπὸ τῆς Ἰσραηλιτικῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Ἰωχαβεδ ἄρρεν τέκνον, τὸ ὁποῖον ἀπεκρύβη ὑπὸ τῆς μητρὸς του διὰ νὰ μὴ ριφθῆ εἰς τὸν ποταμὸν.

Ἡ ἀπόκρυψις ἐπὶ τινὰ χρόνον κατέστη δυνατὴ ἄργότερον ὅμως ἐκινδύνεον νὰ φανερωθῶν καὶ νὰ τιμωρηθῆ ὁλόκληρος ἡ οἰκογένεια. Ἐλαβον λοιπὸν τὸ βρέφος καὶ τὸ ἐτοποθέτησαν ἐντὸς καλάθου εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Νεῖλου. Τοῦτο ἀνεῦρεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ, ἡ ὁποία ἔχει μόνον τὸ διέσωσεν ἐκ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ καὶ τὸ υἱοθέτησεν, ὀνομάσασα τοῦτο Μωϋσῆ, δηλαδὴ σεσωσμένον ἐκ τῶν ὑδάτων.

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μωϋσέως Μαριάμ, παρακολουθοῦσα ἐκ τοῦ μακρόθεν, ἔτρεξε καὶ ἠρώτησεν, ἐὰν ὑπῆρχεν ἀνάγκη τροφῶν.

Τοιοῦτοτρόπως ὁ Μωϋσῆς παρεδόθη εἰς τὴν πραγματικὴν του μητέρα καὶ ἀνετρέφη κατὰ τὰ Ἰσραηλιτικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ ἐγνώρισεν ὅτι ἦτο Ἰσραηλίτης. Ἐποτίσθη ἀπ' αὐτὴν μαζί με τὸ μητρικὸν γάλα καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν θρησκείαν του.

Ἀργότερον παρέλαβεν αὐτὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ, ἡ ὁποία τὸν ἐμόρφωσεν ὡς υἱὸν βασιλέως.

Ἐν τῷ μεταξῶν οἱ Ἰσραηλιταὶ ὑπέφερον πολὺ. Ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ κατασκευάζουν πλίνθους καὶ νὰ κτίζουν πόλεις. Ἡ ζωὴ των ἡμέραν μετὴν ἡμέραν ἐγίνετο σκληροτέρα.

Ὁ Μωϋσῆς παρηκολούθει μετὰ πόνον καὶ ἀγανάκτησιν τὴν κατάστασιν αὐτὴν. Μίαν ἡμέραν μάλιστα ἠναγκάσθη νὰ κτυπήσῃ ἕνα Αἰγύπτιον τόσον δυνατὰ, ὥστε ἀπέθανεν οὗτος, διότι συμπεριεφέρετο μετὰ σκληρότητα πρὸς ἕνα Ἰσραηλίτην.

Κατόπιν αὐτοῦ τοῦ κακοῦ ἔφυγεν ὁ Μωϋσῆς φοβούμενος τὴν ὀργὴν τοῦ Φαραῶ καὶ μετέβη εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ, ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ ἱερέως Ἰοθὼρ, Σεπφώραν καὶ ἠσχολεῖτο μετὰ τὴν βοσκὴν τῶν προβάτων τοῦ πενθεροῦ του.

2. Ὁ Μωϋσῆς

(Ἐξοδ. β' - γ')

Ο Μωϋσῆς καὶ εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ δὲν ἔπαυσε νὰ λατρεύῃ τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Διετῆρει τὰς ἀληθείας καὶ παραδόσεις τῆς θρησκείας του. Διετῆρει τὴν ἐθνικὴν του συνείδησιν καὶ ἐπεθύμει νὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ σωθῇ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἐπιθυμίαν του μάλιστα αὐτὴν βλέπομεν εἰς τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς τοὺς δύο υἱοὺς του. Τὸν ἕνα ὠνόμασε Γηρσάμ, τὸ ὁποῖον σημαίνει : Εἶμαι προσωρινὸς κάτοικος εἰς ξένην χώραν. Τὸν δεύτερον ὠνόμασεν Ἐλιέζερ, δηλαδὴ : Ὁ Θεὸς βοηθός.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ ἔβροσκε τὰ πρόβατα εἶδε μίαν « βάτον καιομένην καὶ μὴ καταφλεγομένην ».

— Παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὄραμα τοῦτο τὸ μέγα, εἶπεν ὁ Μωϋσῆς.

Ἐνῶ ἐπλησίαζεν, ἤκουσε φωνὴν ἐκ τῆς βάρου λέγουσαν :

« Μωϋσῆ, Μωϋσῆ. Μὴ ἐγγίσης ὧδε· λῦσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος, ἐν ᾧ σὺ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστί· ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς τοῦ πατρὸς σου, Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ Θεὸς Ἰακώβ. Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τῆς κραυγῆς αὐτοῦ ἀκήκοα ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν· οἶδα γὰρ τὴν δόνην αὐτῶν καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλήν, εἰς γῆν ρέουσαν μέλι καὶ γάλα... ».

— Ἐλα λοιπὸν τώρα. Θὰ σὲ ἀποστείλω πρὸς τὸν Φαραὼ καὶ θὰ ὀδηγήσῃς τὸν λαόν μου μακρὰν τῆς Αἰγύπτου, εἶπεν ὁ Θεός.

— Ποῖος εἶμαι ἐγώ, ὁ ὁποῖος θὰ πορευθῶ πρὸς τὸν Φαραὼ καὶ θὰ ὀδηγήσω ἔξω τῆς Αἰγύπτου τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ; ἀπήντησεν ὁ Μωϋσῆς.

— Θὰ κάμῃς αὐτό, διότι θὰ εἶμαι μαζί σου.

Μετ' ὀλίγον ὁ Μωϋσῆς ἐξεκίνησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Καθ' ὁδὸν συνήντησε τὸν ἀδελφόν του Ἀαρών, ὁ ὁποῖος κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἤρχετο πρὸς συνάντησίν του. Εἶχεν ἀνάγκην τῆς βοήθειας τοῦ ἀδελφοῦ του ὁ Μωϋσῆς, διότι ἦτο βραδύγλωσσος.

Πρῶτον μετέβησαν καὶ ἀνεκοίνωσαν πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς ἀναχωρήσεως ἐξ Αἰγύπτου. Ὅλος ὁ λαὸς ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Παρουσιάσθησαν κατόπιν οί δύο άδελφοί εις τόν Φαραώ Μερνεφθά τόν Α' (1223 - 1215 π. Χ.) και του ειπον :

« Τάδε λέγει Κύριος ο Θεός 'Ισραήλ: έξαπόστειλον τόν λαόν μου, ίνα μοι έορτάσωσιν έν τή έρήμω ».

— Ποίος είναι αυτός του όποιου θα είσακούσω την φωνήν, ώστε να αφήσω έλευθέρους τους 'Ισραηλίτας ; Δέν γνωρίζω τόν Κύριον και δέν άπελευθερώνω τους 'Ισραηλίτας, άπήντησεν ο Φαραώ.

Ο Θεός τότε έστειλε διαφόρους τιμωρίας εις τόν λαόν της Αιγύπτου, αί όποιαί όνομάζονται **πληγαι** του Φαραώ.

Παρά τας πληγάς, ο Φαραώ έμεινεν άμετανόητος. Τέλος ο Θεός έστειλε την δεκάτην και σκληροτέραν έξ όλων, πληγήν. Έθανάτωσε δηλαδή όλα τα πρωτότοκα τέκνα των Αιγυπτίων, άκόμη και των ζώων αυτών.

Ο Μωϋσής διέταξε τότε τους 'Ισραηλίτας να έορτάσουν την σωτηριαν των πρωτοτόκων των, τα όποια διεφύλαξεν ο Θεός, καθώς και την άπελευθερώσιν των εκ της Αιγύπτου, διότι ήτο βέβαιος ότι ή τελευταία πληγή θα έξηνάγκαζε τόν Φαραώ να δώση την έλευθεριαν εις τους Έβραίους.

Η έορτή αύτη ή όποια ώνομάσθη Πάσχα έγινε ως έξής :

Κατ' έντολήν του Θεου έπρομηθεύθη έκάστη οικογένεια από τας 10 του μηνός Νισάν (ίσως Απριλίου) άμνόν ένός έτους, τόν όποιον έθυσίασε κατά την έσπέραν της 14ης του ίδιου μηνός, ότε έπρόκειτο να γίνη ή έξοδος. Με τó αίμα του άμνου, του όποιου έπρεπε να μη συντριβή όστούν, ώφειλον να χρίσωσι τó άνώφλιον και τους παραστάτας της θύρας των οικιών των, ίνα αναγνωρίξη ταύτας ο "Άγγελος και μη θανατώνη τα τέκνα των Έβραίων. Έφαγον κατόπιν ψητόν τόν άμνόν με άζυμον άρτον και πικρά χόρτα, ένω ήσαν έτοιμοι προς αναχώρησιν.

Ένώ ή έορτή εύρίσκετο προς τó τέλος, ο Φαραώ έκάλεσε τόν Μωϋσή και τόν Άαράν και ειπεν προς αυτούς.

« Ανάστητε και έξέλθετε εκ του λαού μου και ύμεις και οί υιοί 'Ισραήλ, βαδίσετε και λατρεύσατε Κυρίω τώ Θεώ ύμών, καθά λέγετε ».

Η έξοδος έγινε περι τó 1220 π. Χ. Ένώ οί 'Ισραηλίται είχαν έλθει εις την Αίγυπτον ως οικογένεια, ήδη μετά διαμονήν 430 περίπου έτών, με την εύλογίαν του Κυρίου έξήρχοντο ως λαός πολυάριθμος. Η Π. Διαθήκη γράφει ότι μόνον οί δυνάμενοι να φέρωσιν όπλα άνήρχοντο εις 600.000. Ο όλος πληθυσμός ύπολογίζεται περι τα 2.000.000.

3. Ἡ Διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης Τὰ θαυμαστὰ γεγονότα τῆς ἐρήμου

(Ἐξοδ. ιδ' ιε' ιστ' ιζ')

Οταν οἱ Ἰσραηλῖται εἶχον προχωρήσει ἕξω ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ περάσουν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὁ Φαραώ, μετανοήσας διότι ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἕξοδον, τοὺς κατεδίωξε μὲ ἄρματα, ἵππικὸν καὶ στρατόν. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐφοβήθησαν πολὺ. Ἐπερίμεναν τὴν καταστροφὴν των, διότι ἡ δύναμις τῶν Αἰγυπτίων ἦτο μεγάλη καὶ ἡ θάλασσα τοὺς ἠμπόδιζε νὰ φύγουν. Ἦρχισαν τότε νὰ γογγίζουσιν κατὰ τοῦ Μωϋσέως.

— Δὲν ὑπῆρχον μνήματα εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ μᾶς ὠδήγησες ἐδῶ διὰ νὰ ἀποθάνωμεν ; τοῦ ἔλεγον.

Ὁ Μωϋσῆς τοὺς καθησύχασε.

— Μὴ φοβεῖσθε, ἔχετε θάρρος. Ὁ Κύριος θὰ μᾶς διασώσῃ. Τοὺς Αἰγυπτίους τοὺς ὁποίους σήμερον βλέπετε, δὲν θὰ ὑπάρχουν αὔριον.

Ἀμέσως ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπησε μὲ τὴν ράβδον του τὴν θάλασσαν καὶ ἐσχηματίσθη ἓνα πέρασμα. Οἱ Ἰσραηλῖται διῆλθον διὰ τοῦ περάσματος καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν χωρὶς νὰ βραχοῦν. Οἱ Αἰγύπτιοι ἐπεχείρησαν νὰ διέλθουν καὶ αὐτοί, ἀλλ' ἐνῶ εὐρίσκοντο εἰς τὸ πέρασμα τῆς θαλάσσης, ἠνώθησαν τὰ ὕδατα καὶ ἐπνίγησαν.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐσώθησαν. Ἐδόξασαν τότε τὸν Θεὸν καὶ ἦσαν πλέον ἐλεύθεροι νὰ συνεχίσουν τὴν πορείαν των πρὸς τὴν Παλαιστίνην. Ὑπῆρχεν ὁμως ἓνα μεγάλο ἐμπόδιον, ἡ ἔρημος. Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη οἱ Ἰσραηλῖται περιεπλανήθησαν εἰς τὴν ἔρημον. Ὁ Μωϋσῆς συνήντησε πολλὰς δυσκολίας. Πολλάκις ὁ ἀχάριστος αὐτὸς λαὸς ἐξηγέρθη ἐναντίον του καὶ ἐζήτησε τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Προετίμων νὰ εἶναι δοῦλοι καὶ νὰ τρώγουν τὰ φαγητὰ τῶν Αἰγυπτίων, παρὰ ἐλεύθεροι καὶ νὰ στεροῦνται. Ὁ Μωϋσῆς ὁμως πάντοτε καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις κατέφευγεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ προσήχετο καὶ παρεκάλει νὰ βοηθήσῃ τὸν λαόν του. Ὁ Θεὸς ἤκουε τὰς προσευχὰς του καὶ ἐβοήθει τοὺς Ἰσραηλίτας.

Ὁ Θεὸς ἔδειξε τὴν προστασίαν του εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν μὲ τρόπον θαυμαστόν, ὅταν εἶχον τελειώσει τὰ τρόφιμα.

— Τὸ βράδῳ θὰ ἔχετε κρέας καὶ τὸ πρωὶ ἄρτον, ὑπσχέθη ὁ Θεός.

Πράγματι τὸ βράδῳ ἐκεῖνο ἔπесαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἰσραη-

λιτῶν ἀμέτρητα ὀρτύκια. Ἐπιπτον πλησίον τῶν σκηρῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὅποιοι τὰ συνελάμβανον εὐκόλως.

Τὸ πρῶν ὅταν ἐξύπνησαν βλέπουν ἄλλο θέαμα. Ὁλη ἡ ἔρημος ἦτο γεμάτη μὲ ἄσπρους σπόρους, οἱ ὅποιοι ὠμοιάζον μὲ χιόνι.

— Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄρτος, τὸν ὅποιον σὰς στέλλει ὁ Θεός, εἶπεν ὁ Μωϋσῆς.

— Μὰ νου ; Ἐλεγον οἱ Ἰσραηλιῖται. Δηλαδή, τί εἶναι αὐτό ; Ἐκ τῶν ἐβραϊκῶν λέξεων **Μὰ νου**, ὠνομάσθησαν οἱ ἄσπροι αὐτοὶ σπόροι **μάννα**.

Τὸ μάννα καὶ τὰ ὀρτύκια ἐπιπτον καθημερινῶς.

Ἀπὸ τὸ μάννα ἔπρεπε κάθε Ἰσραηλίτης νὰ συλλέγῃ κάθε ἡμέραν τόσον, ὅσον θὰ ἐχρειάζετο διὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐὰν συνέλεγον περισσότερον, αὐτὸ ἐσάπιζεν. Μόνον τὰς παραμονὰς τῶν ἑορτῶν καὶ τὴν Παρασκευὴν ἠδύνατο νὰ συλλέξουν διὰ δύο ἡμέρας, διότι κατὰ τὰς ἑορτὰς δὲν ἔπρεπε νὰ ἐργάζωνται. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἐδιδάσκοντο οἱ Ἰσραηλιῖται νὰ ἔχουν πάντοτε τὰς ἐλπίδας των εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφοῦ ἐχόρτασαν οἱ Ἰσραηλιῖται μὲ τὰ ὀρτύκια καὶ τὸ μάννα¹ ἐξεκίνησαν διὰ νὰ προχωρήσουν βαθύτερα εἰς τὴν ἔρημον. Ὅταν ἐφθασαν εἰς μίαν τοποθεσίαν Ραφιδεῖν, δὲν ὑπῆρχε καθόλου ὕδωρ. Ἠρχισαν πάλιν νὰ ἀπελπίζωνται καὶ νὰ γογγύζουν κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Δὲν ἐσκέφθησαν ὅτι εἶχον βοθητὸν τὸν Θεόν.

Ὁ Μωϋσῆς προσηυχῆθη πάλιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὰς προσευχὰς του.

— Πήγαινε, τοῦ εἶπεν ὁ Θεός, ἐμπρὸς εἰς τὸν λαὸν αὐτόν. Ἀψήφησε τὰ παράπονα καὶ τὰς φωνὰς του. Λάβε τὴν ράβδον σου καὶ προχώρει πρὸς τὸν βράχον Χωρήβ. Θὰ κτυπήσῃς τὸν βράχον καὶ θὰ ἐξέλθῃ ὕδωρ.

Πράγματι ἐξῆλθε ποταμὸς ὕδατος ἐκ τοῦ βράχου καὶ ἔπιον πάντας.

Τέλος μετὰ πορείαν τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐξόδου, ὕστερον ἀπὸ πολὺν καιρὸν κακουχίας καὶ γογγισμοῦ κατὰ τοῦ Μωϋσέως, ἐστρατοπεύδευσαν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Σινᾶ, εἰς εὐρείαν πεδιάδα.

Καθ' ὅλην τὴν πορείαν ὁ Θεὸς ἐδείκνυε τὰ σημεῖα τῆς προστασίας του. Διότι τὴν μὲν ἡμέραν προεπορεύετο αὐτῶν στήλη νεφέλης, ὡς ὁδηγὸς καὶ διὰ νὰ σκιαζῇ αὐτοὺς ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, τὴν δὲ νύκτα στήλη φωτός. Οὐδέποτε δὲ ἐστερήθησαν τροφῆς καὶ ὕδατος. Ἄν καὶ εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην ἔμειναν τεσσαράκοντα ἔτη, ἐν τούτοις οὔτε τὰ ἐνδύματα τῶν ἐφθάρησαν, οὔτε τὰ ὑποδήματά των.

1. Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τῆς διατροφῆς των ἐν τῇ ἐρήμῳ διὰ τοῦ « μάννα » ἐφύλαξαν ἐντὸς στάμνου μίαν ποσότητα, τὴν ὁποίαν διετήρησαν ἐπὶ πολὺ.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἐπροστάτευσεν ἀκόμη αὐτοὺς καὶ ἐναντίον διαφόρων ἐχθρῶν, ὅπως ἦσαν οἱ Ἀμαληκῖται. Ἐναντίον αὐτῶν ἐπολέμησαν οἱ Ἰσραηλῖται καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐνίκησαν κατὰ τρόπον θαυμαστόν. Ὁ Μωϋσῆς παρηκολούθει τὴν μάχην ἀπὸ ἑνα ὑψώμα. Ὅσον εἶχε τὰς χεῖρας του ἠπλωμένας, ὥστε τὸ σῶμα του ὅλον νὰ σχηματίσῃ σταυρόν, νικηταὶ ἦσαν οἱ Ἰσραηλῖται. Ὅταν αἱ χεῖρες του ἐπιπτον, νικηταὶ ἦσαν οἱ Ἀμαληκῖται. Τότε ἦλθον ὁ Ἀαρὼν καὶ ὁ Ὠρ καὶ ἐστήριζον τὰς χεῖρας τοῦ Μωϋσέως, ὥστε νὰ μὴ πίπτουν ἐκ τῆς κοπώσεως. Πράγματι μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου νικηταὶ ἐξῆλθον οἱ Ἰσραηλῖται μετὰ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Τὰ θαυμαστά αὐτὰ γεγονότα ἀποδεικνύουν, ὅτι ὅταν ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας δὲν πρέπει νὰ ἀπελπίζώμεθα ποτέ.

Τροπάριον ψαλλόμενον εἰς τὸν ἑσπερινὸν τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ κατὰ τὴν 14ην Σεπτεμβρίου σχετικὸν πρὸς τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς ἐρήμου.

Ἦχος Πλ. β'

Πρὸς τὸ Ὅλην ἀποθέμενοι

Μωσῆς προετόπου σε, χεῖρας ἐκτείνας εἰς ὕψος
καὶ κατατροπούμενος Ἀμαλήκ τὸν τέραρον,
Σταυρὸν τίμιε,
τῶν πιστῶν κούχημα, ἀθλητῶν στήριγμα,
Ἀποστόλων ἐγκαλλώπισμα, δικαίων πρόμαχε,
Πάντων τῶν Ὁσίων διάσωσμα.
Διό σε ἀνυψούμενον βλέπουσα ἡ κτίσις εὐφραίνεται,
καὶ παρηγορεῖ, δοξάζουσα Χριστόν, τὸν διὰ σοῦ
τὰ διεστῶτα συνάψαντα ἄκρα ἀγαθότητι.

Ἄλλο ὠραῖον τροπάριον σχετικὸν μετὰ τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἶναι τὸ ἐξῆς :

Ἦχος πλ. δ'

Σταυρὸν χαράξας Μωσῆς ἀπ' εὐθείας, ῥάβδῳ τὴν Ἐρυθρὰν διέ-
τεμε, τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσαντι τὴν δὲ ἐπιστροπετικῶς Φαραὼ τοῖς ἄρ-
μασι κροτήσας ἤνωσεν, ἐπ' εὐρους διαγράψας τὸ ἀήττητον ὄπλον διὸ
Χριστῷ ἄσωμεν, τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

4. Ὁ Δεκάλογος

(Ἐξοδ. ιθ' κ' λβ')

Ο Θεὸς φροντίζει διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ διὰ τὴν τροφήν τοῦ σώματος, φροντίζει ὅμως περισσότερο διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ διὰ τὴν τροφήν τῆς ψυχῆς. Διὰ τοῦτο, ἐνῶ οἱ Ἰσραηλῖται εὐρίσκοντο ἐστρατοπεδευμένοι εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ Θεὸς ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν ἐπάνω εἰς τὴν κορυφήν τοῦ ὄρους καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν :

« Τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακώβ καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· αὐτοὶ ἐωράκατε ὅσα πεποίηκα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς ὡσεὶ ἐπὶ πτερύγων ἀετῶν καὶ προσηγαγόμεν ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτὸν καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῆ ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν... ».

Ὁ Μωϋσῆς ἀνεκοίνωσε ταῦτα εἰς τὸν λαόν. Ἀπεκρίθη δὲ ὁ λαός : « Ὅλα ὅσα εἶπεν ὁ Θεός, θὰ πράττωμεν καὶ θὰ ὑπακούωμεν ».

Ὁ Θεὸς εἶπεν ἀκόμη εἰς τὸν Μωϋσῆ, νὰ εἶπῃ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐτοιμασθοῦν καὶ νὰ καθαρισθοῦν ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν νὰ εἶναι ἐτοιμοί, διότι θὰ ὠμίλει ὁ Θεὸς πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ὄρους Σινᾶ.

Πράγματι, τὴν πρωίαν τῆς τρίτης ἡμέρας, μόνος ὁ Μωϋσῆς κατ' ἐντολήν τοῦ Θεοῦ ἀνέβη εἰς τὴν κορυφήν τοῦ ὄρους. Ἠκούσθησαν κατόπιν βρονταί, ἤχος ἰσχυρὸς σάλπιγγος καὶ ἐφαίνοντο ἀστραπαὶ καὶ πυκνὰ νέφη καπνοῦ εἰς τὴν κορυφήν. Ὅλα αὐτὰ ἦσαν σημεῖα τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Ὁ λαὸς ἐφοβήθη πολύ. Τότε ἠκούσθη φωνὴ βροντῶδης, ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ λέγουσα :

« 1) Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου... Οὐκ ἔσονται σοὶ θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ... »

2) Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

3) Οὐ λήψει τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ.

4) Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν· ἕξ ἡμέρας ἐργᾶ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.

- 5) *Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνως γένη ἐπὶ τῆς γῆς.*
- 6) *Οὐ φονεύσεις.*
- 7) *Οὐ μοιχεύσεις.*
- 8) *Οὐ κλέψεις.*
- 9) *Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδοῦ.*
- 10) *Οὐκ ἐπιθυμήσεις . . . ὅσα τῶ πλησίον σου ἐστί.*

Ἀφοῦ ἤκουσαν οἱ Ἰσραηλιῖται τὰς δέκα ἐντολὰς ὑπεσχέθησαν, ὅτι θὰ τηρήσουν αὐτάς εἰς ὅλην τὴν ζωὴν. Τοιοῦτοτρόπως ἐκλείσθη μία συμφωνία εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ μεταξὺ Θεοῦ καὶ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Ὁ Θεὸς ἐφάνέρωσε τὸ θέλημά του καὶ ὁ λαὸς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐκτελῇ τοῦτο. Αὐτὴ ἡ συμφωνία εἶναι ἡ **Π. Διαθήκη**.

Ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη, κατόπιν κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μετὰ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, διὰ νὰ λάβῃ γραπτῶς τὰς δέκα ἐντολὰς. Ἐπειδὴ ὅμως ἔμεινεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ λαὸς ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἀαρὼν νὰ κατασκευάσῃ **μόσχον χρυσοῦν**, τὸν ὁποῖον νὰ λατρεύσουν ὡς Θεόν.

Τόσον ἐλυπήθη ὁ Μωϋσῆς, ὅταν κατῆλθεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους διὰ τὸ ἀμάρτημα αὐτὸ τοῦ λαοῦ, ὥστε ἔρριψε κάτω καὶ συνέτριψε δύο λιθίνας πλάκας, τὰς ὁποίας ἐκράτει καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν γεγραμμένοι αἱ **δέκα ἐντολαί**.

Ὁ χρυσοῦς **μόσχος** κατεστράφη ἀμέσως καὶ ὁ Μωϋσῆς ἀνῆλθε καὶ πάλιν ἐπὶ τοὺς ὄρους καὶ ἔλαβεν ἄλλας δύο πλάκας τοὺς Θεοῦ Νόμου. Κατεσκεύασε κατόπιν κιβώτιον ἀπὸ ξύλον πολύτιμον, χρυσομένον καὶ ἔθεσεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰς πλάκας. Τὸ κιβώτιον τοῦτο ὠνομάσθη **Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης**.

5. Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν

(Ἐξοδ. κε' - λα')

Μετὰ τὴν κάθοδόν του ἐκ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ Μωϋσῆς ὠργάνωσε, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τὰ τῆς θείας Λατρείας. Κατεσκεύασε μίαν σκηνήν, ἡ ὁποία ὠνομάσθη **σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου**, διότι ἐντὸς αὐτῆς

ἐφυλάσσετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, ἡ ὁποία περιεῖχε τὰς πλάκας, αἱ ὁποῖαι **ἐμαρτύρουν** τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου διηρεῖτο εἰς δύο μέρη : Εἰς τὸ **Ἅγιον** καὶ εἰς τὰ **Ἅγια τῶν Ἁγίων**. Ταῦτα ἐχωρίζοντο διὰ παραπετάσματος. Εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων ἐφυλάσσετο ἡ **Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης**, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρχον ἐκτὸς τῶν πλακῶν καὶ ἄλλα ἱερά πράγματα. Πέριξ τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου ὑπῆρχεν αὐλή, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦτο τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκαίοντο ὀλόκληρα ζῶα.

᾿Ωρισε κατόπιν ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἱερεῖς. Πρῶτον ὥρισε τὸν **Ἀρχιερέα**. Οὗτος ἦτο ὁ ἀνώτερος ἱερατικὸς βαθμὸς καὶ διηύθυνε τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα. Εἶχεν ἰδιαιτέραν λειτουργικὴν στολὴν καὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἀξίωμα αὐτὸ ἐχρίετο εἰς τὴν κεφαλὴν μὲ ἡγιασμένον ἔλαιον. ᾿Ωρισεν ἐπίσης τοὺς **ἱερεῖς**. Οὗτοι προσέφερον θυσίας, ἐδίδασκον τὸν λαὸν καὶ διεφύλαττον ἄσβεστον τὸ πῦρ εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων. Κατὰ τὴν χειροτονίαν τῶν ἐχρίοντο καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ μέτωπον μὲ ἔλαιον ἡγιασμένον.

Ἐκτὸς τοῦ **Ἀρχιερέως** καὶ τῶν **Ἱερέων**, ἱερατικὰ πρόσωπα ἦσαν καὶ οἱ **Λευῖται**. Οὗτοι ἦσαν ἀπόγονοι τῆς φυλῆς τοῦ Λευὶ. Ἀπὸ τοῦ 25οῦ μέχρι τοῦ 50οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν ἕκαμνον ὅλας τὰς βοθητικὰς ἐργασίας εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου καὶ εἰς τὰς θυσίας.

Ἐπειδὴ παρεπονοῦντο αἱ ἄλλαι φυλαί, διότι δὲν ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἱερεῖς, ὁ Θεὸς διέταξε τὸν Μωϋσῆ νὰ λάβῃ ἐξ ἐκάστης φυλῆς μίαν ράβδον ξηρὰν καὶ νὰ θέσῃ αὐτάς εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου. Τὴν ἱερωσύνην θὰ τὴν εἶχε πλέον ἡ φυλὴ τῆς ὁποίας ἡ ξηρὰ ράβδος θὰ ἐβλάστανεν. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐβλάστησεν ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρῶν, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς Λευὶ. Ἡ ράβδος αὕτη ἡ βλαστήσασα, ἐφυλάσσετο κατόπιν, ὡς ἱερὸν κειμήλιον, ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης.

᾿Ο Θεὸς ὥρισε τὰς διαφόρους θυσίας, αἱματηρὰς καὶ ἀναιμάκτους. Ἄναιμακτος θυσία ἦτο τὸ **θυμίαμα** ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.

Διὰ τὰς αἱματηρὰς θυσίας ἐχρησιμοποιοῦντο βόες, αἴγες, πρόβατα, τρυγόνες καὶ περιστεραι. Οὐδεμία ὅμως θυσία ἐξ αὐτῶν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ καθάρσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Ἐπομένως καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἐζηκούθουν νὰ φέρουν τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα. Αἱ θυσίαι αὐταὶ οὐδὲ ἁμαρτίας δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποπλύνουν, κα-

θώς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος : « ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας » (Ἐβρ. ι' 4).

Αἱ θυσίαι αὗται ὑπενθύμιζον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ὅτι ἦσαν ἁμαρτωλοὶ καὶ προεικόνιζον ἀκόμη τὴν μεγάλην θυσίαν τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ. Τέλος ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν καὶ πάλιν τοῦ Θεοῦ, ὥρισε τὰς ἐορτάς. Αἱ κυριώτεραι ἦσαν :

Τὸ Σάββατον δηλαδή ἡ ἐβδόμη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεπαύοντο καὶ ἐλάτρευον τὸν Θεόν, διότι, καθὼς γνωρίζομεν, τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἀνεπαύθη ὁ Θεὸς ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς δημιουργίας.

Ἡ πρώτη ἐκάστου μηνός, ἡ ὁποία ἐλέγετο ἐορτὴ τῆς **νουμηνίας**. **Ἡ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα**, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀπελευθερώσεως ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων. **Ἡ Πεντηκοστή**, αὕτη ἐωρτάζετο τὴν 50ὴν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ Πάσχα, διὰ τὴν εὐχαριστήσουν οἱ Ἰσραηλῖται τὸν Θεὸν διὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν πρώτων καρπῶν. **Ἡ σκηνοπηγία**, ἐωρτάζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς διαμονῆς εἰς σκηνὰς εἰς τὴν ἔρημον.

Ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τοῦ ἐξιλασμοῦ. Ἡ ἐορτὴ αὕτη ὑπενθύμιζεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι εἶναι ἁμαρτωλοὶ καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη ἀπολυτρόσεως ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας.

Δι' ὅλων αὐτῶν τῶν θρησκευτικῶν διατάξεων καὶ τῶν ἐορτῶν οἱ Ἰσραηλῖται ἐλάτρευον τὸν Θεὸν καὶ ἐξεδήλωνον τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐλπίδα τῶν πρὸς Αὐτόν.

6. Ἡ ἠθικοκοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν

(Ἐξοδ. κα' - κγ')

Αἱ δέκα ἐντολαὶ ἧ ὁ δεκάλογος ὑπῆρξεν ἡ βᾶσις καὶ ὁ ὀδηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὰς μεταξὺ τῶν σχέσεις.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸν δεκάλογον ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι συμπληρωματικαὶ ἐντολαὶ τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ, αἱ ὁποῖαι ἠρμήνευον τὰς δέκα ἐντολάς. Αἱ συμπληρωματικαὶ αὗται διατάξεις τοῦ Νόμου ἐδίδασκον ἐπίσης τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν διὰ τὰ πρὸς τὸν Θεόν, τοὺς ἱερεῖς, τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους καθήκοντα του. Ἐδίδασκον τὸν τρόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, ὠμίλουν περὶ τῆς οἰκογενείας, τῆς Πατρίδος καὶ περὶ τῆς σεμνότητος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Και αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἀπετέλουν ἓν ἔθνος, τὸ ὅποιον ἐθεώρει ἀρχηγὸν τὸν ἴδιον τὸν Θεὸν καὶ διὰ τοῦτο τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος ἐλέγετο καὶ « ἔθνος ἅγιον ».

Αἱ κυριώτεραι τῶν συμπληρωματικῶν αὐτῶν διατάξεων τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ εἶναι αἱ ἐξῆς :

α) Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κακολογεῖ τοὺς γονεῖς του νὰ καταδικάζεται εἰς θάνατον.

β) Νὰ μὴ κακολογήσῃς κωφὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ μὴ θέσῃς ἐμπρὸς εἰς τὸν τυφλὸν κάτι διὰ νὰ πέσῃ καὶ νὰ γελάσῃς.

γ) Ὅταν περνᾷ ὁ ἀνώτερος σου, νὰ σηκώνεσαι καὶ νὰ δεικνύῃς πάντοτε σεβασμὸν πρὸς αὐτόν.

δ) Νὰ μὴ ζυγίξῃς ποτὲ ἄδικα.

ε) Νὰ μὴ δωροδοκῇς.

στ) Νὰ μὴ καταπιέζῃς ξένον ἄνθρωπον.

ζ) Νὰ μὴ ἀδικήσῃς χήραν καὶ ὀρφανόν.

η) Νὰ μὴ παραδεχθῇς διαδόσεις διὰ τὸν ἄλλον.

θ) Καὶ γενικῶς (Λευίτ. ιθ' 18) : « Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν ».

Ἐπρεπε ὅλοι οἱ Ἰσραηλίται νὰ θεωροῦνται μεταξύ των ἀδελφοί. Ἰδιαιτέρως ἔπρεπε νὰ φροντίζον διὰ τοὺς πτωχοὺς, διὰ τοὺς δούλους Ἑβραίους καὶ δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὀφειλέται.

Κάθε ἑβδομοῦν ἔτος, τὸ ὅποιον ἐλέγετο **Σαββατιαῖον**, ἐώρταζον ὅπως καὶ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν. Ἐπίσης ἐώρταζον τὸ ἔτος τὸ πεντηχοστόν, ἐκεῖνο δηλ. τὸ ὅποιον ἤρχετο μετὰ ἑπτὰ ἐπτάδας ἢ ἐβδομάδας ἐτῶν. Τὸ ἔτος αὐτὸ ἐλέγετο **Ἰωβιλαῖον**, διότι ἤρχιζε μὲ μουσικὴν σάλπιγγος, ἢ σάλπιγξ δὲ ἑβραϊστὶ λέγεται **Ἰωβέλ**.

Κατὰ τὰ **Σαββατιαῖον** καὶ τὸ **Ἰωβιλαῖον** ἀφίνοντο ἐλεύθεροι οἱ δούλοι Ἑβραῖοι. Ἐχαρίζοντο τὰ χρέη εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι λόγῳ πτωχείας δὲν εἶχον νὰ τὰ ἐπιστρέψουν. Ὅμοιως ἐπεστρέφοντο τὰ κτήματα εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὰ ἔχασαν λόγῳ πτωχείας. Ἀκόμη κατὰ τὰ ἔτη αὐτὰ καὶ ἡ γῆ ἔμενεν ἀκαλλιέργητος διὰ νὰ ἀναπαυθῇ. Τέλος εἶχον οἱ Ἰσραηλίται τὴν φιλόανθρωπον συνήθειαν νὰ ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς πτωχοὺς τὸν καιρὸν τοῦ θερισμοῦ νὰ πηγαίνουν ὀπισθεν τῶν θεριστῶν καὶ νὰ συναθροίζον τοὺς στάχους οἱ ὁποῖοι ἐπερίσσευον.

Οἱ Ἰσραηλίται, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὅλας αὐτάς τὰς καλὰς διατάξεις τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἦσαν πολὺ εὐτυχεῖς, ἐὰν αὐτάς μόνον ἐτήρουν, εἰ-

χον δυστυχῶς και πολλές κακάς συνηθείας. "Ελεγον δηλαδή « ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου », ἀλλὰ « πλησίον » ὅμως ἐθεώρουν μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας. Τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐθεώρουν ὡς ἐχθροὺς και τοὺς ἐμίσουν. Ἐνόμιζον ἀκόμη ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς μόνον τῶν Ἰσραηλιτῶν και ὅτι δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἐπῆρχον και ἄλλαι ἀτέλειαι μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν. "Ελεγον ὅτι πρέπει νὰ ἐκδικουίμεθα τοὺς ἐχθροὺς μας, « ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ και ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος ». Ἐτιμῶρουν διὰ θανάτου τοὺς πίπτοντας εἰς μεγάλα ἀμαρτήματα ἢ ἐπέβαλλον ὡς ποινήν τὸν λιθοβολισμόν ἢ τὴν μαστίγωσιν. Καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἀκόμη τοῦ Μωϋσέως ὑπῆρχεν ὁ θεσμὸς τῆς δουλείας. Οἱ ἄνδρες ἠδύναντο νὰ λαμβάνουν ὡς συζύγους πολλές γυναῖκας, ἔστω και ἂν ἦσαν συγγενεῖς των. Αὐτὰ βεβαίως τὰ ἀπηγόρευσε και τὰ κατεδίκασεν ὁ Χριστιανισμὸς.

Ἡ θρησκευτικὴ και ἠθικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μωϋσέως διωργανώθη συστηματικῶς.

Τὸ σύνολον τῶν νόμων και διατάξεων, οἱ ὅποιοι καθώριζον τοὺς κανόνας τῆς θρησκευτικῆς και ἠθικῆς ζωῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν και τοὺς ὁποίους ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τοῦ Μωϋσέως, ὀνομάζεται **Μωσαϊκὸς νόμος** ἢ και ἀπλῶς **Νόμος**.

"Ὅπως και ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Πατριαρχῶν, διὰ νὰ εἶναι τις μέλος τοῦ «ἐκλεκτοῦ λαοῦ» τοῦ Θεοῦ, ἦτο ἀνάγκη νὰ περιτμηθῇ. Ἡ περιτομὴ ἐγένετο τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως και κατ' αὐτὴν ἐδίδετο και τὸ ὄνομα εἰς τὸ παιδίον.

Διὰ νὰ γίνῃ τις Ἰσραηλίτης, ἐὰν δὲν εἶχε γεννηθῇ τοιοῦτος, ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θρησκείαν του, νὰ περιτμηθῇ και νὰ πιστεῦσῃ εἰς τὸν ἕνα και μόνον ἀληθινὸν Θεόν. Οἱ προσερχόμενοι τοιοιτοτρόπως εἰς τὴν Ἰσραηλιτικὴν θρησκείαν ἐλέγοντο **προσῆλυτοι**.

γινε δει

7. Προφητεία τοῦ Μωϋσέως περὶ τοῦ Σωτῆρος

(Ἀριθμ. κα' 4-9, κζ' 12-14, Δευτ. κη').

Ο Θεὸς πάντοτε ἐπροστάτευσε τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἐνῶ εἶχον ἴδει τόσα θαυμαστά δείγματα τῆς προστασίας τοῦ Θεοῦ, ἦλθον στιγμαὶ κατὰ τὰς ὁποίας ἐγόγγυζον και πάλιν κατὰ τοῦ Μωϋσέως. "Ὅταν μάλιστα ἐπλησίαζον εἰς τὴν γῆν Χαναὰν ἔχασαν τε-

λείως τὴν ἐλπίδα τῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἐφοβοῦντο, ὅτι δὲν θά ἦτο δυνατὸν νὰ νικήσουν τοὺς Χαναανίους καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

Ἐξαιτίας ἐδείκνυον ὀλιγοπιστίαν ὁ Θεὸς ἔστειλε διαφόρους τιμωρίας. Μίαν φορὰν ἀπέστειλε δηλητηριώδεις ὄφεις, οἱ ὅποιοι ἐθανάτωνον τοὺς Ἰσραηλίτας. Τότε μετενόησαν καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Μωϋσῆ νὰ προσευχηθῆ εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν. Ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κατεσκεύασε χαλκοῦν ὄφιν, τὸν ὅποιον ὕψωσεν εἰς στύλον καὶ ὅσοι προσέβλεπον πρὸς αὐτὸν ἐσώζοντο. Ὁ ὕψωθείς ὄφιν συμβολίζει τὸν σαυρικὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος, ὁ ὅποιος ἐσταυρώθη διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν οἱ Ἰσραηλιῖται ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸν Θεὸν μόλις παρήρχετο ὁ κίνδυνος. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτοὺς νὰ περιπλανῶνται ἐπὶ τεσσαράκοντα περίπου ἔτη εἰς τὴν ἔρημον καὶ νὰ μὴ εἰσέλθουν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας παρὰ μόνον οἱ νεώτεροι.

Τὴν τιμωρίαν αὐτὴν ὑπέστη καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μωϋσῆς, διότι παρήκουσε τὸν Θεόν, ὅταν τὸν συνεβούλευσε νὰ διατάξῃ ἕνα βράχον νὰ ἀναβλύσῃ ὕδωρ. Ὁ Μωϋσῆς ἀντὶ νὰ διατάξῃ, ἐκτύπησε τὸν βράχον διὰ τῆς ράβδου του.

Τοιουτοτρόπως ἐτιμωρήθη νὰ ἰδῆ μακρόθεν μόνον τὴν Χαναάν.

Ὁ Μωϋσῆς ὅταν προησθάνθη τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του, ἐκάλεσε τὸν λαὸν εἰς γενικὴν συνάθροισιν καὶ ἔδωκε τὰς τελευταίας του συμβουλίας. Ὁμίλησε περὶ τῆς προστασίας καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἐζήγησε διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν Νόμον καὶ συνεβούλευσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ τὸν φυλάττουν καὶ νὰ μένουν πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Μεταξὺ τῶν λόγων τοὺς ὁποίους εἶπεν ὁ Μωϋσῆς, κατὰ τὰς τελευταίας ἐκείνας στιγμὰς τῆς ζωῆς του, φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, προσήειπεν καὶ περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ Σωτῆρος.

« Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ». Τὰς ἰδίας αὐτὰς λέξεις περὶπου εἶχεν ἀκούσει ὁ Μωϋσῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος τοῦ εἶπεν εἶπει ἄλλοτε : « Προφήτην ἀναστήσω αὐτοῖς (δηλ. τοῖς Ἰσραηλίταις) ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὡσπερ σε καὶ δώσω τὰ ῥήματα ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ λαλήσει αὐτοῖς καθ' ὅτι ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ » (Δευτερ. ιη' 18) .

Δηλαδή Προφήτην, ὁ ὅποιος θά καταγάται κατὰ σάρκα ἀπὸ τὸ γέ-

Ὁ Μωϋσῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ
Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος (Μονή Σινᾶ)

νος σου και τους αδελφους σου θα σου αποστειλη κάποτε Κύριος ο Θεός σου. "Όταν θα έλθη ο Προφήτης εκείνος, εις αυτόν πλέον θα υπακούετε.

Τέλος ο Μωϋσής ανέβη εις τὸ ὄρος Ναβαῦ και εἶδε μακρόθεν τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐδόξασε τὸν Θεὸν και ἀπέθανε περὶ τὸ ἔτος 1260 π. Χ. εις ἡλικίαν 120 ἐτῶν. Ὁ λαὸς ἐπένησεν αὐτὸν ἐπὶ τριακόνα ἡμέρας και ἔλεγον. « Δὲν ἐπαρουσιάσθη ἀκόμη εις τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν Προφήτης καθὼς ὁ Μωϋσής ».

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην του εις τὰς 4 Σεπτεμβρίου.

Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ Μωϋσής, ὁ σοφὸς νομοθέτης, ἀλλὰ και ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Ἐφανέρωσεν εις τοὺς Ἰσραηλίτας τὸ θέλημα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Οἱ νόμοι του ἦσαν σοφοὶ και δίκαιοι· ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς νόμους ὄλων τῶν ἄλλων λαῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τοὺς νόμους τοὺς ὁποίους ἔγραψε, πρῶτος τοὺς ἐφήρμοσε. Ἐδίδε τὸ καλὸν παράδειγμα πρὸς ὄλους. Ἐπίστευε πολὺ εις τὸν Θεὸν και τοιουτοτρόπως ὁ λαὸς βλέπων τὴν πίστιν τοῦ Μωϋσέως ἐπίστευε και αὐτός. Ὁ Μωϋσής ὑπῆρξε μέγας πατριώτης και θεοπρόβλητος ἀρχηγός. Θὰ εἶναι εὐχῆς ἔργον, ἂν ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κρατῶν και τῶν λαῶν ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά του και ἀποβοῦν πρότυπα θάρρους, ὑπομονῆς, διορατικότητος, χρηστότητος και καλωσύνης. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν μεγαλοφυΐαν και τὴν γρανιτώδη θέλησιν και ἐργατικότητα, ὁ Μωϋσής, εἶχε κάτι ποῦ ἐσπάνιζε και σπανίζει. Τὴν ἀκλόνητον πίστιν εις τὸν Θεόν. Καὶ ὅπου ὑπάρχει τόσον θερμὴ πίστις, δημιουργοῦνται και μεγάλα ἔργα. Οἱ αἰῶνες θα διαδέχωνται ἀλλήλους, ἀλλὰ ὁ Μωϋσής θα μένη πάντοτε ὁ Μέγας Ἀρχηγός, Νομοθέτης και Προφήτης.

8. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ

(Ἰησ. Ναυῆ α΄)

Ο Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐγεννήθη εις τὴν Αἴγυπτον κατὰ τοὺς χρόνους τοὺς ὁποίους οἱ Ἰσραηλιταὶ ἦσαν ὑπόδουλοι εις τὸν Φαραῶ. Εἶχε γνωρίσει τὴν δυστυχίαν τοῦ λαοῦ και πόθος του ἦτο νὰ βοηθήσῃ και ἐκεῖνος διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του. Δι' αὐτὸ ἐγινε βοηθὸς τοῦ Μωϋσέως. Ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν σεβασμὸν και ἦτο πρόθυμος εις κάθε ἐργασίαν. Πλησίον τοῦ Μωϋσέως ἐγνώρισε πολλὰ πράγματα και ἦτο ὁ πλέον κατάλληλος διάδοχος αὐτοῦ.

Τὸν διέκριεν ἀνδρεία καὶ θάρρος καὶ ἡγάπα τὴν πατρίδα του. Ἦτο δίκαιος καὶ εἶχεν ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἦτο ἀκόμη καλὸς στρατιώτης καὶ δι' αὐτὸ ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ ἀρχηγία κατὰ τὴν μάχην ἐναντίον τῶν Ἀμαληκιτῶν. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, καθὼς γνωρίζομεν, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐνίκησεν.

Ὅταν ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ διὰ νὰ λάβῃ τὰς πλάκας τῆς Διαθήκης, παρέλαβε μαζί του καὶ τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Ἐνῶ εὐρίσκοντο οἱ Ἰσραηλῖται πλησίον τῆς Χαναάν, ὁ Μωϋσῆς, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, ἀπέστειλε δώδεκα ἄνδρας διὰ νὰ παρατηρήσουν τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εἰσῆρχοντο μετ' ὀλίγον. Οἱ δώδεκα οὗτοι ἐπέστρεψαν φέροντες πλουσίους καρπούς εἰς τὰς χεῖρας των καὶ εἶπον εἰς τὸν Μωϋσῆν, ὅτι ἡ χώρα ἦτο πολὺ ὠραία καὶ εὐφορος, ἀλλ' ὅτι ὁ λαὸς αὐτῆς ἦτο ἰσχυρὸς καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ὀχυρωμέναι.

Ὅταν ἤκουσαν αὐτὰς τὰς πληροφορίας οἱ Ἰσραηλῖται ἐφοβήθησαν καὶ ἤρχισαν πάλιν νὰ γογγύζουν ἐναντίον τοῦ Μωϋσέως.

— Καλύτερα, ἔλεγον, νὰ εἶχαμεν ἀποθάνει εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρὰ νὰ ἀποθάνωμεν τώρα εἰς τὴν ἔρημον.

Δὲν ἤθελαν νὰ προχωρήσουν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐκλέξουν ἀρχηγόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπανέφερεν αὐτοὺς εἰς Αἴγυπτον.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ μαζί με ἄλλους προσεπάθησαν νὰ ἐμποδίσουν τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ ἕνα τοιοῦτον σκοπόν. Ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπεν :

— Ἐὰν ὁ Κύριος θέλῃ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν χώραν αὐτήν, θὰ μᾶς ἀξιῶσῃ νὰ νικήσωμεν αὐτούς.

Οἱ Ἰσραηλῖται ὅμως δὲν ἤθελαν νὰ ἀκούσουν. Ἐλαβον λίθους διὰ νὰ λιθοβολήσουν τὸν Ἰησοῦν καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του. Ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐφάνη ὅμως ὁ Θεὸς ἐντὸς τῆς νεφέλης καὶ τοὺς ἠμπόδισεν. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διωρίσθη ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωυσέως ἀρχηγὸς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

Ὅταν ἀπέθανεν ὁ Μωϋσῆς, ὁ Κύριος ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ εἶπε :

« Μωϋσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκε· νῦν οὖν ἀναστὰς διάβηθι τὸν Ἰορδάνην, σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς . . . οὐκ ἀναστήσεται ἄνθρωπος κατενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ ὥσπερ ἤμην μετὰ Μωυσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σου καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω σε . . . οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ νόμου τούτου

ἐκ τοῦ στόματός σου καὶ μελετήσεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἵνα εἰδῆς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα· τότε εὐδοθήσῃ » (Ἰησ. Ναυῆ α').

Δηλαδή: Ὁ δοῦλος μου Μωϋσῆς ἀπέθανεν. Τώρα λοιπὸν ἐγερθεὶς πέρασε μαζί με τὸν λαόν μου τὸν Ἰορδάνην καὶ εἰσελθε εἰς τὴν χώραν τὴν ὁποίαν θὰ σᾶς δώσω. . . κανεὶς δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ σᾶς ἀντισταθῆ, ἐφ' ὅσον ζῆς. Ὅπως ἤμουν μετὰ τοῦ Μωϋσέως, τοιοῦτοτρόπως θὰ εἶμαι καὶ μαζί σου καὶ δὲν θὰ σέ ἐγκαταλείψω. . . Ποτὲ νὰ μὴ ἀφήσης ἐκ τῶν χειρῶν σου τὰ βιβλία τοῦ Νόμου μου. Νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ μελετᾷς τὸν νόμον μου, διὰ νὰ γνωρίσης νὰ ποιῆς τὸ θέλημά μου. Τότε θὰ πηγαίνουν ὅλα καλά.

Ὁ Ἰησοῦς ἔδωκεν ὁδηγίαις εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Ὅλοι ἦσαν πρόθυμοι νὰ ἐκτελέσουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

9. Κατάκτησις καὶ διανομὴ τῆς γῆς Χαναάν

(Ἰησ. Ναυῆ στ')

Τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐκλήθη νὰ συνεχίσῃ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἦτο πολὺ δύσκολον. Δὲν ἔπρεπε νὰ ὁδηγήσῃ μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας μέχρι τῆς Γῆς τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐπρεπε πρῶτον νὰ κυριεύσῃ διὰ πολέμου τὴν Χαναάν καὶ δεῦτερον νὰ διανείμῃ αὐτὴν εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ κατάκτησις ἤρχισεν ἀπὸ τὴν ὀχυρὰν πόλιν Ἰεριχώ, ἡ ὁποία ἦτο ἡ πρώτη πόλις μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ἰορδάνου.

Ὁ Ἰορδάνης εἶχε πλημμυρίσει κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας. Ἡ διάβασις ἔγινε πάλιν διὰ θαύματος, ὅπως ἔγινε περίπου καὶ ἡ διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπορεύοντο οἱ ἱερεῖς βαστάζοντες τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Ἀμέσως τὰ ὕδατα ἐχωρίσθησαν καὶ ἔγινε διάδρομος ξηρᾶς. Οἱ ἱερεῖς ἔμειναν εἰς τὸν διάδρομον αὐτόν, μέχρις ὅτου διήλθεν ὁλος ὁ λαός. Μόλις διήλθον ὅλοι, τὰ ὕδατα καὶ πάλιν ἠνώθησαν.

Μετὰ τὴν διάβασίν των ἐστρατοπέδευσαν εἰς Γάλγαλα πλησίον τῆς Ἰεριχοῦς. Ἐκεῖ ἔστησαν δώδεκα λίθους ἀναμνηστικούς, τοὺς ὁποίους εἶχον λάβει ἀπὸ τὸν διάδρομον ξηρᾶς, ἐκ τοῦ ὁποίου διέβησαν τὸν Ἰορδάνην. Εἰς τὴν τοποθεσίαν αὐτὴν Γάλγαλα ἐώρτασαν τὸ Πάσχα καὶ

ἤρχισαν νὰ τρέφονται μὲ καρπούς τῆς Χαναάν. Τότε ἔπαυσε πλέον τὸ μάνα.

Κατόπιν ἐπὶ ἕξ ἡμέρας ἔκαμνον ἀπὸ ἓνα γῦρον, ὡσάν λιτανεῖαν, περὶξ τῆς Ἱεριχοῦς. Προεπορεύοντο σαλπίζοντες ἑπτὰ ἱερεῖς καὶ ἠκολούθουν οἱ λοιποὶ φέροντες τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, περιῆλθον τὰ τεῖχη ἑπτὰ φορές. Τὴν τελευταίαν φοράν ἐκραύγασαν ὅλοι οἱ Ἰσραηλῖται καὶ ὡς ἐκ θαύματος τὰ τεῖχη κατέρρευσαν καὶ ὁ λαὸς ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν.

Ἐπροχώρησαν κατόπιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐκυρίευσαν πόλεις, μετὰξὺ τῶν ὁποίων τὴν ὄχυράν πόλιν Γαβαὼν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ὑπετάγησαν χωρὶς μάχην.

Ἐκεῖ ὅπου συνήντησαν μεγάλην ἀντίστασιν ἦτο ἡ βόρειος Χαναάν. Τριάκοντα καὶ εἰς βασιλεῖς μὲ πεζικόν, ἵππικόν καὶ πενταχόσια πολεμικὰ ἄρματα ἐξῆλθον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ Θεὸς ἐβόηθησε καὶ πάλιν τοὺς Ἰσραηλῖτας, οἱ ὅποιοι τελικῶς ἔγιναν κύριοι τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς γῆς Χαναάν.

Ἡ δευτέρα ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ κάμῃ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἦτο ἡ διανομὴ τῆς χώρας εἰς τὰς φυλάς τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ διανομὴ ἔγινε διὰ κλήρου. Ἡ χώρα διηρέθη εἰς ἑννέα καὶ ἡμισυ τεμάχια, τὰ ὁποῖα ἔλαβον αἱ ἑννέα καὶ ἡμίσεια φυλαί. Δύο καὶ ἡμίσεια φυλαί, δηλ. ἡ φυλὴ τοῦ Ρουβὴν, ἡ φυλὴ τοῦ Γὰδ καὶ ἡμίσεια τοῦ Μανασσῆ, εἶχον λάβει μερίδιον ἐνῶ ἀκόμη ἔζη ὁ Μωϋσῆς ἐκ τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρας.

Εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Λευὶ δὲν ἐδόθη κλῆρος. Αὐτὴ θὰ ἦτο διασκορπισμένη εἰς ὅλας τὰς ἄλλας φυλάς, διὰ νὰ ἐκτελῇ τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα, ὡς ἱερατικὴ φυλὴ. Εἰς αὐτὴν ἐδόθησαν τεσσαράκοντα ὀκτὼ πόλεις διεσπαρμέναι εἰς τὰς ἄλλας φυλάς καὶ ὀλίγοι ἀγροὶ διὰ τὰ ζῶα τῶν Λευιτῶν. Ἐπρεπεν ὅμως αἱ ἄλλαι φυλαὶ νὰ συντηροῦν αὐτούς.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ ἔργον τοῦ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ συνεβούλευσε τοὺς Ἰσραηλῖτας νὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν, ἀπέθανεν εἰς ἠλικίαν ἑκατὸν δέκα ἐτῶν. Ἡ σπουδαιότερα ἀρετὴ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἦτο ἡ δικαιοσύνη. Διένειμεν ἀκριβοδικαίως τὴν χώραν τῆς Παλαιστίνης εἰς ὅλας τὰς φυλάς τοῦ Ἰσραήλ. Οὐδεὶς εὐρέθη παραπονούμενος. Τὸ παράδειγμά του μᾶς διδάσκει, ὅτι καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ εἴμεθα δίκαιοι. Διὰ τὴν δικαιοσύνην του καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς του, ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὸν Ἰησοῦν ὡς ἅγιον καὶ ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν 1ην Σεπτεμβρίου.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΚΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

1. Οί Κριταί.

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλῖται εὐρέθησαν χωρὶς ἀρχηγόν. Βεβαίως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ζήσουν ὡς ἔθνος καὶ νὰ συμπληρώσουν τὸ ἔργον τῆς κατακτήσεως τῆς Παλαιστίνης χωρὶς ἀρχηγόν.

Κατ' ἀρχὰς ἐκυβερνᾶτο ἐκάστη φυλὴ ἐκ τῶν γεροντοτέρων ἀνδρῶν αὐτῆς.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ Ἰσραηλῖται παρὰ τὰς πολλὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας εἶχον ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, ἦσαν ἀχάριστοι. Πολλάκις ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευσαν τὰ εἰδωλα. Ἦρχισαν ἐπίσης μεταξὺ τῶν δώδεκα φυλῶν ἐχθραὶ καὶ φιλονικεῖαι. Ὁ Θεὸς δὲν ἄφηνεν αὐτοὺς ἀτιμωρήτους. Ἐξῆγειρε διαφόρους ἐχθρικοὺς λαοὺς, εἴτε ἐκ τῶν γειτόνων, εἴτε ἐξ ἐκείνων τῶν Χανααίων, τοὺς ὁποίους οἱ Ἰσραηλῖται ἀκόμη δὲν εἶχον ὑποτάξει καὶ ὑπεδούλωνον αὐτούς. Δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ σταθῶσι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ δὲν ἐγνώριζον τί νὰ κάμουν, λέγει ἡ Ἁγία Γραφή.

Οἱ Ἀμαληχῖται, οἱ Ἀμμωνῖται καὶ πρὸ πάντων οἱ Φιλισταῖοι ἦσαν οἱ φοβεροὶ ἐχθροὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἡ καταπίεσις καὶ ἡ θλιψὶς τοῦ πολέμου καὶ τῆς σκληρᾶς δουλείας ἔφερεν αὐτοὺς εἰς συναίσθησιν τῶν ἁμαρτιῶν των, μετενόουν καὶ ἐζήτησαν βοήθειαν καὶ προστασίαν παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ἔστειλε τότε ὁ Κύριος ἄνδρας γενναίους καὶ πιστοὺς εἰς Αὐτόν, οἱ ὅποιοι ἔσωζον αὐτούς.

Οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἐν καιρῷ μὲν πολέμου ἦσαν οἱ στρατηγοί. Ὅταν ὁ

πόλεμος έτελείωνε με την νίκην πάντοτε τῶν Ἰσραηλιτῶν, τότε οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἀνελάμβανον νὰ κυβερνοῦν καὶ νὰ δικάζουν τοὺς Ἰσραηλίτας, νὰ κρίνουν δηλαδὴ τὰς διαφορὰς μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Δι' αὐτὸ ὠνομάσθησαν **Κριταί**. Οἱ Κριταὶ μόλις έτελείωναν τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναθέσει εἰς αὐτοὺς ὁ Θεός, ἐπέστρεφον πολλάκις εἰς τὴν ἰδιωτικὴν των ζωὴν. Ἐπομένως οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔμενον πάλιν χωρὶς ἀρχηγόν καὶ ἐπανήρχοντο εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ πάλιν ὁ Θεός ἔστειλε τιμωρίας καὶ πάλιν οἱ Ἰσραηλιταὶ μετενόουν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Θεός εἶναι Πανάγαθος συνεχῶρει αὐτοὺς καὶ ἀνεδείκνυε νέον Κριτὴν. Ἔχομεν λοιπὸν δέκα περίπου Κριτάς, οἱ ὁποῖοι κατὰ διαστήματα ἔσωσαν καὶ ἐκυβέρνησαν τοὺς Ἰσραηλίτας. Μεταξὺ τῶν Κριτῶν ὑπῆρξε καὶ μία γυνή. Σπουδαιότεροι ἐκ τῶν Κριτῶν ὑπῆρξαν : Ἡ Δεββώρα, ὁ Γεδεών, ὁ Ἴεφθάε, ὁ Σαμψών, ὁ Ἥλει καὶ ὁ Σαμουήλ, τοὺς ὁποίους θὰ γνωρίσωμεν εἰς τὰ ἐπόμενα κεφάλαια.

2. Δεββώρα

(Κριτῶν δ' ε')

Μέγαν κίνδυνον διέτρεχον οἱ Ἰσραηλιταὶ ἀπὸ τοὺς Χαναναίους, οἱ ὁποῖοι ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Σισάρα κατέθλιβον ἐπὶ εἴκοσι ἔτη αὐτοὺς. Μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπῆρχε μία γυνὴ σπουδαία, ὀνομαζομένη Δεββώρα. Αὕτη ἐκάθητο κάτωθεν φοίνικος καὶ μετέβαινον πρὸς αὐτὴν οἱ Ἰσραηλιταὶ διὰ νὰ ἐκδικάσῃ τὰς ὑποθέσεις των. Εἰς τὴν Κριτὴν Δεββώραν ἀνέθεσεν ὁ Θεός νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν λαόν του ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν Σισάρα. Ἐκάλεσε τότε ἡ Δεββώρα ἓνα στρατηγὸν Ἰσραηλίτην, τὸν Βαράκ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Δὲν σὲ διέταξεν ὁ Θεός νὰ μεταβῆς εἰς τὸ ὄρος Θαβώρ καὶ νὰ λάβῃς μαζί σου δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, ἐκ τῶν φυλῶν Νεφθαλεὶμ καὶ Ζαβουλών, μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ νικήσῃς τὸν Σισάρα ;

— Ἐὰν ἔλθῃς μαζί μου — ἀπήντησε πρὸς αὐτὴν ὁ Βαράκ — θὰ ἐκστρατεύσω ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Ἐὰν δὲν ἔλθῃς, δὲν θὰ ἐκστρατεύσω.

— Θὰ ἔλθω μαζί σου — εἶπεν ἡ Δεββώρα — ἀλλὰ ἡ νίκη θὰ ἀνήκῃ εἰς ἐμέ.

Πράγματι ὁ Βαράκ ἔλαβε τοὺς δέκα χιλιάδας ἄνδρας καὶ μετέβη εἰς τὸ Θαβώρ. Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Σισάρα ἠτοιμάσθη καὶ

αὐτὸς πρὸς πόλεμον. Συνεκέντρωσεν ἑνεακόσια σιδηρὰ ἄρματα καὶ πλήθος στρατοῦ.

—Ἐφθασεν ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος θὰ παραδώσῃ τὸν ἐχθρὸν εἰς χεῖρας σου, εἶπεν ἡ Δεββώρα πρὸς τὸν Βαράκ.

Διὰ πρώτην φοράν τότε οἱ Ἰσραηλῖται, ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεώς των εἰς τὴν Χαναάν, συνονοῦνται εἰς ἓν ἔθνος ὑπὸ τὴν Δεββώραν διὰ τὰ πολεμῆσούν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Κατὰ τοῦ πανισχύρου Σισάρα ὁ Βαράκ παρέταξε μόνον δέκα χιλιάδας ἀνδρείων Ἰσραηλιτῶν παρὰ τὸν ποταμὸν Κισών. Ἐξαφνα ἦλθεν ἰσχυρὰ καταιγὶς καὶ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἐπέφερε μεγάλας καταστροφὰς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Χαναναίων. Οὗτοι ἐτρομοκρατήθησαν καὶ ἐνόμισαν ὅτι καὶ ἡ φύσις ἀκόμη ἦτο ἐναντίον των. Τότε οἱ Ἰσραηλῖται ὁρμοῦν κατ' αὐτῶν μὲ πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀναγκάζουν νὰ τραποῦν εἰς ἄτακτον φυγὴν. Ὁ ἴδιος ὁ Σισάρα προσπαθεῖ νὰ σωθῇ καὶ αὐτὸς διὰ τῆς φυγῆς, ἀλλ' εὐρίσκει τὸν θάνατον ὑπὸ γυναικὸς Ἰσραηλίτιδος εἰς τὴν σκηνὴν τῆς ὁποίας κατέφυγεν. Αὕτη κατὰ τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκοιμᾶτο ὁ Σισάρα τὸν ἐφόνευσε διὰ τοῦ πασσάλου τῆς σκηνῆς. Τοιοῦτοτρόπως ὁ πόλεμος ἤρχισε διὰ γυναικὸς καὶ ἐτελείωσε διὰ γυναικὸς. Οἱ Ἰσραηλῖται ἠλευθερώθησαν καὶ πάλιν μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου. Ἡ Δεββώρα ἀνεδείχθη ἥρωὶς τῆς Π. Διαθήκης. Ἀμέσως μετὰ τὴν νίκην ἔψαλε πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τὰ εὐχαριστήσῃ Αὐτόν, λαμπρὸν ὕμνον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐκ τῶν ὠραιότερων ὕμνων τῆς Π. Διαθήκης καὶ ὀνομάζεται « ὠδὴ τῆς Δεββώρας ».

3. Γ ε δ ε ὦ ν

(Κριτῶν στ' ζ' η')

Μετὰ τὴν νίκην τῆς Δεββώρας ἐναντίον τῶν Χαναναίων ἐπηκολούθησεν εἰρήνην τεσσαράκοντα ἐτῶν.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ Ἰσραηλῖται καὶ πάλιν ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἐλάτρευσαν τὰ εἰδῶλα καὶ περιέπεσαν εἰς πολλὰ ἁμαρτήματα. Ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν των ὑπῆρξεν ἡ ὑποδούλωσις των εἰς τὸν βάρβαρον λαὸν τῶν Μαδιανιτῶν. Ἐπτὰ δλόκληρα ἔτη ἔμειναν δουλοὶ. Τόσον ὑπέφερον, ὥστε πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον καταφύγει εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ σπήλαια καὶ ἐκρύπτοντο ἐκεῖ. Δὲν ἠδύναντο νὰ σπεύρουν εἰς τοὺς ἀγρούς των, διότι οἱ Μαδιανῖται ἤρχοντο καὶ ἤρπαζον τοὺς καρπούς.

Ἦρπαζον τὰ ποιμένα τῶν καὶ ἔφθασαν εἰς σημεῖον μεγάλης δυστυχίας. Τότε καὶ πάλιν ἐνεθυμήθησαν τὸν Θεόν. Ἦρχισαν νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ παρακαλοῦν διὰ τὴν ἀνάδειξιν νέου ἀρχηγοῦ. Ὁ Πανάγαθος Θεὸς εὐσπλαγχνίσθη καὶ πάλιν τὸν λαόν του καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς διὰ Προφήτου :

« Ἐγὼ εἰμι ὁ ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξήγαγον ὑμᾶς, ἐξ οἴκου δουλείας ὑμῶν, καὶ ἐρροσάμην ἡμᾶς ἐκ χειρῶν Αἰγύπτου καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θλιβόντων ὑμᾶς καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν καὶ ἔδωκα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν καὶ εἶπα ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, οὐ φοβηθήσεσθε τοὺς Θεοὺς τοῦ Ἀμορραίου, ἐν οἷς ὑμεῖς κάθησθε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου ».

Ἔστειλε κατόπιν ὁ Θεὸς τὸν Ἀγγελὸν του πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωᾶς, Γεδεών, ὁ ὁποῖος ἐκείνην τὴν στιγμὴν εὕρισκετο εἰς τὸν ἄλωνιον καὶ ἐρράβδιζε τοὺς στάχους διὰ νὰ καθάρισθαι τὸν σῖτον καὶ νὰ τὸν ἀποκρύψῃ ἀπὸ τοὺς Μαδιανίτας. Ὁ Ἀγγελοὺς ἐκάθησε κάτω ἀπὸ μίαν ρεβυθιᾶν καὶ εἶπε πρὸς τὸν Γεδεών.

« Κύριος μετὰ σοῦ, ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων ».

Ὁ Γεδεὼν ἐθαύμασε διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ ἠρώτησε τὸν Ἀγγελοῦν :

— Εἶναι μαζί μας ὁ Κύριος ; Ἀλλὰ τότε διατί μᾶς ἔχουν εὕρει τόσα κακά ; Ποῦ εἶναι τὰ τόσα θαύματα, τὰ ὁποῖα διηγοῦνται οἱ πατέρες μας, ὅτι ἔκαμεν ὁ Θεός ; Δὲν μᾶς ἔσωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν Αἰγύπτου ; Τώρα διατί μᾶς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Μαδιανιτῶν ;

Ὁ Ἀγγελοὺς τότε ἀπήντησεν :

« Πορεύου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου ταύτῃ καὶ σώσεις τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς Μαδιὰμ· ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε ».

Ὁ Γεδεὼν ἐδίστασεν εἰς τὴν ἀρχήν, ὄχι ἀπὸ φόβον, ἀλλὰ ἀπὸ ταπεινοφροσύνην. Ὁ Ἀγγελοὺς τοῦ ἔδωκεν ὅμως θάρρος μετὰ τοὺς ἐξῆς λόγους :

« Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ, καὶ πατάξεις τὴν Μαδιὰμ ὡσεὶ ἄνδρα ἓνα ».

Ὁ Γεδεὼν ἀμέσως ἔφερε φαγητόν, διὰ νὰ περιποιηθῇ τὸν ξένον, διότι δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο Ἀγγελοὺς. Ὁ Ἀγγελοὺς τὸν διέταξε νὰ τοποθε-

τήση τὸ φαγητὸν καὶ τὸ κρέας εἰς ἓνα λίθον καὶ νὰ χύσῃ ἐπάνω τὸν ζωμόν. Ἀμέσως ἤγγισε μὲ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου τοῦ ὁ Ἄγγελος τὰ φαγητὰ καὶ ἀνέβη πῦρ ἐκ τῆς πέτρας καὶ κατέκαυσε αὐτά, τότε ἀντελήφθη ὁ Γεδεών, ὅτι ὁ ξένος ἦτο ὁ Ἄγγελος Κυρίου καὶ ἀνεβόησεν :

« Ἄ, ἄ, Κύριέ μου, Κύριε, ὅτι εἶδον τὸν Ἄγγελον Κυρίου πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ».

Ὁ Κύριος τότε ἔδωκε θάρρος εἰς τὸν Γεδεών :

« Εἰρήνη σοι, μὴ φοβοῦ, οὐ μὴ ἀποθάνῃς ».

Ὁ Γεδεών δὲν ἐδίστασε πλέον. Θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτο νὰ ἀπελευθερώσῃ αὐτὸς τοὺς συμπατριώτας του. Τὴν νύκτα ἐκείνην ἔλαβε μαζί του δέκα τρεῖς ἀνθρώπους ἀνδρείους καὶ κατέστρεψε τὸ θυσιαστήριον καὶ συνέτριψε τὸ ἄγαλμα τοῦ ψευδοῦς Θεοῦ τῶν εἰδωλολατρῶν Βάαλ. Τὸν Θεὸν αὐτὸν προσεκύνουν οἱ Μαδιανῖται.

Μόλις οἱ Μαδιανῖται ἔμαθον τὸ κατόρθωμα αὐτὸ τοῦ Γεδεών, ἔστειλαν ἐναντίον του μεγάλην στρατιωτικὴν δύναμιν. Ὁ Γεδεών συνεκέντρωσε καὶ αὐτὸς τριάκοντα δύο χιλιάδας Ἰσραηλίτας. Παρεκάλεισε κατόπιν τὸν Θεὸν νὰ κάμῃ ἓνα θαῦμα, διὰ νὰ τὸν ἐνισχύσῃ εἰς τὴν πίστιν.

— Κύριε — εἶπε πρὸς τὸν Θεὸν ὁ Γεδεών — ἐὰν εἶναι ἀληθὲς ὅτι θὰ σώσῃς δι' ἐμοῦ τὸν λαόν σου, κάμε ὥστε εἰς τὸ μαλλί, τὸ ὅποῖον θὰ θέσω εἰς τὴν ἄλωνα, νὰ πέσῃ δρόσος, ἐνῶ γύρω θὰ εἶναι ξηρασία. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Γεδεών ἦλθε καὶ ἔλαβεν εἰς χεῖρας του τὸ μαλλί τὸ ὅποῖον ἦτο πολὺ ὑγρὸν, ἐνῶ γύρω ἦσαν ὅλα ξηρά.

— Κύριε — εἶπε πάλιν ὁ Γεδεών — κάμε ὥστε νὰ πέσῃ δρόσος εἰς τὴν γῆν, ἐνῶ τὸ μαλλί νὰ μείνῃ ξηρόν. Καὶ ὁ Κύριος ἔκαμε καὶ τὸ νέον θαῦμα.

Μὲ μεγάλην πίστιν καὶ θάρρος ἐξεκίνησαν τότε διὰ νὰ νικήσουν τοὺς Μαδιανίτας.

— Δὲν ἔχεις ἀνάγκην τόσων στρατιωτῶν — εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Γεδεών.

Τότε ἐξαπέστειλε τοὺς περισσοτέρους καὶ ἐκράτησε μόνον τριακοσίους διὰ νὰ φανῇ, ὅτι ὁ Κύριος θὰ ἦτο ὁ νικητὴς καὶ ὄχι τὸ πλῆθος τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα διὰ τὴν μάχην. Ὁ Γεδεών τὴν νύκτα ἐπλη-

σίασε τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, διὰ τὴν κατασκοπεύσῃ τὴν δύναμίν των. Ἐκεῖ ἤκουσεν ἓνα στρατιώτην νὰ διηγῆται τὸ ὄνειρόν του εἰς τὸν ἄλλον :

— Εἶδα χθὲς εἰς τὸν ὕπνον μου — ἔλεγεν — ὅτι ἓνα κρίθινον ψωμί ἐκύλισεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἐπάνω εἰς τὰς σκιηὰς μας καὶ μᾶς ἔφερε μεγάλην καταστροφὴν.

— Αὐτὸ σημαίνει — εἶπεν ὁ ἄλλος — ὅτι τὸ στράτευμα τοῦ Γεδεῶν θὰ μᾶς νικήσῃ.

Ὅταν ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Γεδεῶν ἔλαβε θάρρος περισσότερον καὶ ηὐχαρίστησε θερωμῶς τὸν Θεόν. Ἐφθασεν εἰς τοὺς στρατιώτας του καὶ διέταξε νὰ λάβουν ὅλοι ἀπὸ μίαν σάλπιγγα, ἀπὸ μίαν πηλίνην στάμνον, ἀπὸ μίαν λαμπάδα καὶ νὰ διαχωρισθοῦν εἰς τρεῖς ομάδας.

Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπλησίασαν ἀπὸ διάφορα μέρη τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον. Ἦναψαν τὰς λαμπάδας, ἔσπασαν τὰς στάμνους διὰ νὰ γίνῃ θόρυβος καὶ ἐσάλπιζον δυνατὰ ἐνῶ ἐφώναζον :

« Ρομφαία τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεῶν ».

Οἱ Μαδιανῆται ἐξύπνησαν ἔντρομοι καὶ ζαλισμένοι ἀλληλοσφονεύοντο. Ἡ νίκη ἦτο μεγάλη. Ὁ λαὸς ἔζησεν εὐτυχῆς καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ὅταν ἔχωμεν τὴν ἐλπίδα μας εἰς τὸν Θεόν, δὲν πρέπει νὰ μᾶς καταλαμβάνῃ ὁ φόβος. Ὁ Γεδεῶν ἀπέθανε γέρων καὶ οἱ Ἰσραηλῆται τὸν ἔθαψαν μὲ μεγάλας τιμὰς.

Τὸ μαλλὶ εἰς τὸ ὅποῖον ἔπεσεν ἡ δρόσος ἐνῶ παντοῦ ἦτο ξηρασία, συμβολίζει, κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας, τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ ἀειπαρθένον Μαρίαν, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθεν ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Φάλλει, λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία μας εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν χαιρετισμῶν τῆς Θεοτόκου μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ ἐξῆς ὠραῖον τροπάριον :

**Ἐκ τῆς στ' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος
τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου**

*« Ἐκ σοῦ ἡ δρόσος ἀπέσταξε,
φλογμὸν πολυθεΐας ἢ λύσσα,
ὄθεν βοῶμεν σοι
Χαῖρε ὁ πόκος * ὁ ἔνδροσος, ὃν Γεδεῶν
Παρθένε προεθεάσατο ».*

* Π ὁ κ ο ς σημαίνει τὸ σύνολον τοῦ, ἐκ τῆς κουρᾶς προβάτου, ἐρίου, δηλαδὴ ἓνα δέμα μαλλιῶ.

4. Ἰαφθάε

(Κριτῶν ια')

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεδεών, οἱ Ἰσραηλιταὶ ἤρχισαν καὶ πάλιν τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων. Νέαι τιμωρίαι ἤλθον ἕνεκα τῆς διαγωγῆς των αὐτῆς. Οἱ Ἀμμωνῖται λαὸς ἐχθρικός καὶ φιλοπόλεμος ὑπεδούλωσαν αὐτούς.

Μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπῆρχον καὶ μερικοὶ γενναῖοι, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα δὲν ἤθελον νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τοὺς Ἀμμωνίτας. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἦτο ὁ Ἰεφθάε. Πρὸς αὐτὸν μετέβησαν οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ δεχθῆ νὰ γίνῃ Κριτῆς, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτούς ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ.

Ὁ Ἰεφθάε φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔλαβε θάρρος καὶ ἐδέχθη νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῶν Ἀμμωνιτῶν μετὰ τοὺς ὀλίγους ὀπαδοὺς, τοὺς ὁποίους εἶχε μαζί του.

Ὅπως ἄλλοτε ὁ Γεδεών, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἰεφθάε εἶχεν ὄλην τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο προτοῦ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μάχην εἶπε πρὸς τὸν Θεόν :

— Ἐάν, Κύριε, παραδώσῃς εἰς χεῖρας μου τὸν ἐχθρόν, μόλις ἐπιστρέψω ἐκ τῆς μάχης θὰ θυσιάσω εἰς Σὲ τὸ πρῶτον πρᾶγμα, τὸ ὅποιον θὰ συναντήσω εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Αὐτὸ τὸ ὅποιον ἔταξεν εἰς τὸν Θεόν ὁ Ἰεφθάε, δὲν ἦτο διόλου συνεισότης. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει θυσιάσῃ. Ὁ Ἰεφθάε ὅμως ἐνόμισεν, ὅτι τοιοῦτοτρόπως θὰ ἠγυχαρίστει τὸν Θεόν. Θὰ ἰδῆτε ὅμως πόσον μετενόησε διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν του αὐτῆν.

Μετ' ὀλίγον ὁ Ἰεφθάε ἐπέτυχε λαμπρὰν νίκην ἐναντίον τῶν Ἀμμωνιτῶν. Ἡ χαρὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν δὲν περιγράφεται. Τὴν ὥραν ὅμως κατὰ τὴν ὁποίαν εἰσῆρχετο ὁ Ἰεφθάε εἰς τὴν οἰκίαν του, βλέπει τὴν μοναχοκόρην του. Τότε ἐνεθυμήθη τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τὸν Θεόν. Φαντασθῆτε τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀπελπισίαν του.

— Ἄ ἦ, κόρη μου, πόσον εἶμαι τεταραγμένος. Σὲ ἔταξα εἰς τὸν Κύριον καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἀθετήσω τὸν λόγον μου.

— Πάτερ μου, κάμε, ὅπως ὑπεσχέθης εἰς τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖος σὲ ἐβοήθησε νὰ νικήσῃς τὸν ἐχθρόν. Σὲ παρακαλῶ μόνον ἐπίτρεψόν μοι νὰ μεταβῶ μετὰ τὰς φίλας μου εἰς τὴν ἐξοχὴν ἐπὶ δύο μῆνας.

— Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τρώγεται καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τρώγει ; Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ γλυκύ, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ ἰσχυρόν ;

Αὐτὸ βεβαίως τὸ αἰνίγμα ἦτο τὸ παράξενον ἐκεῖνο θέαμα, τὸ ὁποῖον εἶδεν ὁ Σαμφὼν εἰς τὸ στόμα τοῦ λέοντος. Δηλαδή αἱ μέλισσαι καὶ τὸ μέλι. Οὐδεὶς ὅμως ἠδύνατο νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Ὁ Σαμφὼν εἶπε τὸ μυστικὸν εἰς τὴν μνηστὴν του καὶ ἐκείνη τὸ ἐπρόδωσεν εἰς τοὺς συμπατριώτας της, διότι δὲν ἦτο Ἰσραηλίτις αὐτή. Μόλις τὸ ἔμαθαν αὐτοί, εἶπον εἰς τὸν Σαμφὼν ὅτι ἐξήγησαν τὸ αἰνίγμα.

— Τί γλυκύτερον μέλιτος καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος ; Αὐτὸ ἦτο ἡ ἐξήγησις τοῦ αἰνίγματος.

Ὁ Σαμφὼν ἔχασε καὶ ἔδωκε τὰ δῶρα, τὰ ὅποια εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τοὺς προσκεκλημένους του. Ἐθύμωσεν ὅμως καὶ δὲν ἔλαβεν ὡς σύζυγον τὴν γυναῖκα αὐτήν, ἡ ὅποια δὲν ἐκράτησε τὸ μυστικόν. Ὅταν μάλιστα ἔμαθεν, ὅτι ὑπανδρεύθη αὐτὴ με ἓνα ἐκ τῶν προσκεκλημένων ἐκείνων ἐνόησεν ὅτι δὲν ἦτο καθόλου καλὴ καὶ πρὸς ἐκδίκησιν κατέκαυσε τὰ χωράφια τῶν συμπατριωτῶν της. Παρ' ὀλίγον νὰ γίνῃ πόλεμος τότε μεταξύ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν Φιλισταίων διὰ τὸ ἐπεισόδιον αὐτό. Διὰ νὰ μὴ γίνῃ πόλεμος, οἱ Ἰσραηλιταὶ παρέδωσαν δεδεδεμένον με καλώδια τὸν Σαμφὼν εἰς τοὺς Φιλισταίους. Αὐτὸς ὅμως ἔσπασε τὰ δεσμά, ὡσὰν νὰ ἦσαν κλωσταὶ καὶ με τὴν σιαγόνα φονευθέντος ὄνου ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθρούς. Ἀπὸ τότε ὁ Σαμφὼν ἐγινε ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν Φιλισταίων. Ἦτο ἀφιερωμένος, καθὼς γνωρίζομεν, εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἶχε πάντοτε τὴν προστασίαν του καὶ εἰς τὸν Θεὸν ὤφειλε τὴν ἕκτακτον δύναμίν του.

Ἄλλ' ὁ Σαμφὼν εἶχε μίαν μεγάλην ἀδυναμίαν. Δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ μυστικόν, ὅσον σπουδαῖον καὶ ἂν ἦτο. Δι' αὐτὸ καὶ ἐταπεινώθη πολὺ. Μία γνωστή του γυναῖκα, ἡ Δαλιδά, τὸν ἠρώτησε, διατί εἶναι τόσο δυνάτος. Ὁ Σαμφὼν δὲν εἶπε κατ' ἀρχὰς τὴν ἀλήθειαν. Ἡ πονηρὰ ὅμως καὶ κακὴ Δαλιδά καθημερινῶς τὸν ἠρώτα, ὥστε κατώρθωσε νὰ μάθῃ, ὅτι ἡ δύναμις του ὤφειλετο εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, τὰς ὁποίας κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ δὲν εἶχε κόψει ποτέ. Ἡ Δαλιδά ἐπρόδωσε τὸ μυστικόν εἰς τοὺς ἐχθρούς τοῦ Σαμφὼν καὶ ἐνῶ οὗτος ἐκοιμᾶτο, ἐξύρισαν τὴν κεφαλὴν του καὶ τὸν συνέλαβον. Τὸ γεγονός ἐπανηγυρίσθη ὑπὸ τῶν Φιλισταίων. Κάποτε εἰς μίαν ἐορτὴν, ἔφεραν καὶ τὸν Σαμφὼν, τὸν ὁποῖον εἶχον τυφλώσει, διὰ νὰ τὸν περιγελάσουν. Ἡ ταπεινώσις τὴν ὁποίαν ὑπέστη ἦτο μεγάλη. Προσηυχῆθη τότε πρὸς τὸν Θεὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐχθρούς του. Ἐνῶ, λοιπόν, ἦτο ὄρθιος

ἔστρήχθη εἰς δύο στύλους τοῦ οἰκήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγίνετο ἡ ἑορτὴ καὶ εἶπεν :

— Ἀποθανέτω ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.

Ἐκίνησε τοὺς στύλους καὶ ἔπεσεν ἡ στέγη καὶ κατεπλάκωσε τοὺς πάντας.

Ὁ Σαμφὼν ἀποθνήσκων, ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐνταφιάσῃ εἰς τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα περισσοτέρους ἐχθροὺς ἀπ' ὅσους εἶχε θανατώσει εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν. Τὴν μεγάλην αὐτὴν καταστροφὴν ἔμαθεν εὐθύς ὅλη ἡ χώρα. Οἱ συγγενεῖς τοῦ Σαμφὼν ἔλαβον τὸ σῶμα του καὶ ἔθαψαν αὐτὸ εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ὁ ἀνδρεῖος καὶ πιστὸς εἰς τὸν Θεὸν αὐτὸς Ἰσραηλίτης, ἀλλὰ καὶ ἐπιπόλαιος, διότι δὲν ἐγνώριζε νὰ φυλάττῃ τὰ σπουδαῖα μυστικὰ τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδος καὶ τῆς οἰκογενείας. ἐκυβέρνησε τοὺς Ἰσραηλίτας, ὡς Κριτῆς, ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη.

6. Ἥλει καὶ Σαμουὴλ

(Α' Βασιλ. α' β' γ' δ')

Αλλος σπουδαῖος Κριτῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν, μετὰ ἀπὸ τὸν Σαμφὼν, ὑπῆρξεν ὁ Ἥλει. Οὗτος κατώκει εἰς τὴν πόλιν Σηλώ, πλησίον τῆς σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου, διότι συγχρόνως ἦτο καὶ Ἀρχιερεὺς. Συνήθεια ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ μεταβαίνει ὁ λαὸς ἡμέρας τινὰς κατ' ἔτος εἰς τὴν Σηλώ, διὰ νὰ προσκυνήσῃ εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου καὶ νὰ ἑορτάσῃ τὰς διαφόρους ἑορτάς.

Εἰς τὰς ἑορτάς αὐτάς μετέβαινον καὶ ὁ Ἰσραηλίτης Ἐλκανά, μετὰ τῆς γυναικὸς του Ἄννης, ἡ ὁποία ἦτο λυπημένη, διότι δὲν εἶχε τέκνον. Ἡ ἀτεκνία κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἔθεωρεῖτο ἐντροπή, διότι ἀπὸ ἀτέκνου γονεῖς δὲν ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ γεννηθῇ ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας.

Ἡ Ἄννα κατ' ἔτος ἤρχετο εἰς τὴν πόλιν Σηλώ, καὶ μὲ δάκρυα παρεκάλει τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγε :

— Κύριε, σὲ παρακαλῶ νὰ εὐσπλαγχνισθῆς ἐμὲ τὴν δούλην Σου καὶ νὰ μοῦ δώσῃς υἱόν. Σοῦ ὑπόσχομαι νὰ τὸν ἀφιερῶσω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Σου.

Ὁ Ἀρχιερεὺς Ἥλει, ὁ ὁποῖος ἐπρόσεξε τὴν προσευχὴν τῆς Ἄννης, εἶπεν εἰς αὐτήν.

— Πήγαινε εἰς τὸ καλὸν καὶ ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δώσῃ ὅ,τι ἐζήτησες.

Ὁ Θεὸς ἤκουσε πράγματι τὴν προσευχὴν τῆς Ἄννης καὶ τῆς ἔδωκεν υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασε Σαμουὴλ, δηλαδὴ Θεοδώρητον.

Ὅταν ὁ Σαμουὴλ ἐμεγάλωσεν ὀλίγον, ἡ μήτηρ του Ἄννα ἦλθεν εἰς τὴν Σηλῶ καὶ ὅπως ὑπεσχέθη εἰς τὸν Θεόν, τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀρχιερέα Ἡλεὶ.

Ἡ Ἄννα εὐτυχῆς πλέον ἐδόξαζε τὸν Θεὸν διὰ τὸ δῶρον τὸ ὁποῖον τῆς ἔδωκε, τὸν Σαμουὴλ. Εἶπε λοιπὸν μίαν ὥραϊαν προσευχὴν :

« Ἡ καρδιά μου εἶναι πολὺ εὐχαριστημένη, διότι ὁ Θεὸς μου με ἐδόξασεν. Μὲ ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ ἐμπαιγμοῦ τῶν ἐχθρῶν μου. Αὐτὸ τὸ ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ δεῖξῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐκτὸς ἐκείνου ἄλλος Θεὸς ἅγιος καὶ δίκαιος. Δι' αὐτό, ποτὲ μὴ ὑπερηφανεύεσθε, ὡ ἄνθρωποι, καὶ ποτὲ νὰ μὴ προφέρουν τὰ χεῖλη σας λόγους ἐγωιστικούς. Διότι ὁ Θεὸς τὰ γνωρίζει ὅλα καὶ Αὐτὸς κρίνει τὰς πράξεις μας. Τοὺς δυνατοὺς κάμει ἀσθενεῖς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς δυνατούς, τοὺς χορτασμένους κάμει νηστικούς καὶ τοὺς πεινῶντας χορταίνει, εἰς τὴν ἄτεκνον γυναῖκα δίδει πολλὰ τέκνα καὶ τὴν πολύτεκνον κάμνει ἀσθενῆ. Διότι ὁ Κύριος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κάμνει πτωχοὺς καὶ πλουσίους, ἐνδόξους καὶ ταπεινοὺς. Ὁ Κύριος ἐκπληρώνει τὰς προσευχὰς τοῦ πιστοῦ καὶ εὐλογεῖ τὸν δίκαιον ἄνθρωπον. Ἄς μὴ καυχᾶται λοιπὸν ὁ φρόνιμος διὰ τὴν φρόνησιν του, οὔτε ὁ πλούσιος διὰ τὰ πλούτη του. Τὸ καύχημα τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ καλαὶ καὶ δίκαιαι πράξεις. Αὐτὰς θὰ κρίνῃ ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ ».

Μετὰ τὴν προσευχὴν αὐτὴν ἡ Ἄννα ἀνεχώρησεν. Ὁ Σαμουὴλ ἠγάπησε τὸν Ναὸν καὶ ἡ χαρὰ του ἦτο μεγάλη, ὅταν ἐβοήθει τὸν ἱερέα εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἐπρόσεχε πάντοτε νὰ φέρεται με εὐλάβειαν καὶ προσοχὴν. Δὲν ἔκαμε καμμίαν ἀνησυχίαν ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, δὲν ὠμίλει καὶ ὅταν ἔπρεπε νὰ φέρῃ τίποτε εἰς τὸν ἱερέα ἐβάδιζεν ἡσύχως. Ἡ συμπεριφορά του πρὸς ὅλους ἦτο πολὺ καλή. Ἦτο καλύτερος ἀπ' ὅλους τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ναοῦ καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ τέκνα τοῦ Ἡλεὶ, τὰ ὁποῖα δὲν ἐφέροντο καλῶς εἰς τοὺς πιστούς, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο νὰ προσευχηθῶν εἰς τὸν Ναὸν καὶ νὰ προσφέρουν θυσίας. Ἐνῶ ἔπρεπε νὰ δέχωνται τὰς προσφορὰς τῶν πιστῶν, ἐκεῖνοι ἤρπαζον μόνοι τῶν ὅσα ἤθελον. Ἡ ἀμαρτία αὐτὴ ἦτο μεγάλη, ἦτο ἀσέβεια πρὸς τὸν Θεὸν καὶ δι' αὐτὸ ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτοὺς σκληρῶς.

Ὁ Σαμουὴλ ὅμως δὲν παρέρθη ἀπὸ τὸ κακὸν παράδειγμα τῶν ἄλλων. Ὁ Ἡλεὶ ἦτο ἱκανοποιημένος με τὸν μικρὸν Σαμουὴλ, ὁ ὁποῖος

ἐφόρει ἓνα λινὸν στιχάριον, τὸ ὁποῖον τοῦ ἔφερον ἡ μήτηρ του κατ' ἔτος.

Μίαν νύκτα, ἐνῶ ὁ Σαμουήλ ἐκοιμᾶτο, ἤκουσε φωνήν, ἡ ὁποία τὸν ἐκάλει :

— Σαμουήλ, Σαμουήλ !

Ἄμέσως ὁ Σαμουήλ ἔτρεξε πρὸς τὸν Ἥλει καὶ τὸν ἠρώτησε, τί ᾔθελεν.

— Δὲν σὲ ἐφώναξα ἐγὼ — εἶπεν ὁ Ἥλει — πῆγαινε νὰ κοιμηθῆς.

Αὐτὸ ἐπανελήφθη τρίς. Ὁ Ἥλει ἠνόνησε τότε, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ θαύματος, δι' αὐτὸ τὴν τρίτην φορὰν εἶπεν εἰς τὸν μικρὸν Σαμουήλ, ὅταν τὸν καλέσουν καὶ πάλιν νὰ ἀπαντήσῃ :

« Λάλει, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλος σου ».

Πράγματι ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσε πάλιν καὶ τοῦ ἐφανέρωσε πολλὰ μέλλοντα γεγονότα καὶ μάλιστα περὶ τῆς τιμωρίας τῶν κακῶν υἱῶν τοῦ Ἥλει. Ἀπὸ τότε ὅλοι ἀνεγνώρισαν τὸν Σαμουήλ ὡς προφήτην Κυρίου.

Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους οἱ Φιλισταῖοι ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν, τοὺς ἐνίκησαν καὶ ἤρπασαν τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης.

Οἱ Φιλισταῖοι μετέφερον τὴν Κιβωτὸν εἰς τὴν πόλιν Ἀζωτον, ἀλλὰ πολλὰ καὶ μεγάλα κακὰ ἔγιναν εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς ἱεροσυλίας ταύτης, δι' αὐτὸ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψουν τὴν Κιβωτὸν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Ἡ δουλεία ὁμῶς ἐξηκολούθει. Ὁ Σαμουήλ συνεβούλευσε τοὺς συμπατριώτας του νὰ μετανοήσουν, διότι πάσχουν ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας των. Οἱ Ἰσραηλίται ἤκουσαν αὐτόν, προσηυχήθησαν, μετενόησαν καὶ ἀνέδειξαν Κριτὴν τῶν τῶν Σαμουήλ. Οὗτος ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος Κριτὴς. Ἐκυβέρνα καὶ ἐδίδαξε μὲ δικαιοσύνην. Προσηύχετο πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν παρεκάλει νὰ προστατεύσῃ τὸ ἔθνος του. Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὰς προσευχὰς καὶ ἀπληθεύρωσε τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τοὺς Φιλισταίους. Ὁ Σαμουήλ παρέλαβεν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν τὸ ἔθνος του. Ἀνύψωσε τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν. Ἐδίδαξεν εἰς τὸν λαὸν νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν Θεὸν Νόμον. Κατέστρεψε τὰ εἰδωλα, ἐπέτυχεν ἀλληλεγγύην μεταξὺ τῶν διαφορῶν φυλῶν.

Τοιοιτοτρόπως ἔσωσε τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀποσύνθεσιν.

Ο
Α
Ρ
Η

Ι
Ε
Ρ
Μ
Ι
Α

Ο Ιερισπότης ἀρχιεπίσκοπος ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἡμετέρας

Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἀποδοιμένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(11' Αἰῶν)

Ὁ Σαμουὴλ ἱδρυσεν ἐπίσης εἶδος θεολογικῶν σχολῶν, μὲ σκοπὸν νὰ προπαρασκευάζουν τοὺς μέλλοντας διδασκάλους τῆς ἀληθινῆς θρησκείας. Αἱ σχολαὶ αὗται ὠνομάσθησαν **προφητικαί**.

Ὁ Σαμουὴλ ἐκυβέρνησε δικαίως καὶ θεαρέστως τὸν λαὸν ἐπὶ εἴκοσι ἔτη καὶ ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας.

Τὴν μνήμην του ὡς προφήτου ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 20ὴν Αὐγούστου.

7. Οἱ βασιλεῖς

Προτοῦ ἀποθάνει ὁ Σαμουὴλ, εἶχεν ὀρίσει ὡς Κριτὰς τοὺς δύο υἱοὺς του, Ἰωὴλ καὶ Ἀβιά. Δὲν ἤσαν ὅμως οὗτοι συνετοί. Δὲν εἶχον φόβον Θεοῦ. Δὲν ἐξετέλουν τὰ καθήκοντά των πρὸς τὸν λαόν. Ἐδέχοντο δῶρα καὶ ἔκαμνον ἀδικίας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰσραηλιτῶν ἤλθον πρὸς τὸν Σαμουὴλ, πρὸ τοῦ θανάτου του καὶ ἐζήτησαν νὰ ὀρίσῃ εἰς αὐτοὺς βασιλέα, ὅπως εἶχον καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη. Ὁ Σαμουὴλ ἐθεώρησε τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν ὡς ἀσέβειαν κατὰ τοῦ Θεοῦ, διότι μόνος Κύριος καὶ Βασιλεὺς εἶναι ὁ Θεός. Ὁ λαὸς δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Σαμουὴλ καὶ τοιουτοτρόπως ἠναγκάσθη οὗτος, φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, νὰ δώσῃ βασιλέα εἰς τὸ ἔθνος.

8. Σαοὺλ

(Α' Βασιλ. θ' - ιε')

Περὶ τὸ 1040 π. Χ. ἐξελέγη πρῶτος βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ Σαοὺλ, υἱὸς τοῦ Κεΐς, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Βενιαμίν. Ἡ ἀνάδειξις του ὡς βασιλέως ἐγένεν ὡς ἐξῆς : Οὗτος ἐζήτηε τὰς ἀπολεσθείσας θύνας τοῦ πατρὸς του καὶ ἐπειδὴ δὲν εὑρίσκεν αὐτάς, κατέφυγεν εἰς τὸν Σαμουὴλ διὰ νὰ τὸν συμβουλευθῇ. Προηγουμένως ὁ Θεὸς εἶχεν εἰδοποιήσῃ τὸν Σαμουὴλ, ὅτι θὰ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν ὁ Σαοὺλ καὶ νὰ χρίσῃ αὐτὸν ὡς βασιλέα. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Σαμουὴλ :

— Ἴδου ὁ ἄνθρωπος περὶ τοῦ ὁποίου σοὶ εἶπον· οὗτος θέλει ἄρχει ἐπὶ τὸν λαόν μου.

Πράγματι ὁ Σαμουὴλ ἔχυσεν ἔλαιον εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Σαοὺλ καὶ ἔχρισε τοῦτον βασιλέα. Τοῦτο ἐγένετο καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα βασιλεῖς, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦτο ὠνομάζοντο χριστοὶ τοῦ Κυρίου.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ὁ Σαοὺλ εὗρε καθ' ὁδὸν ὁμάδα Προφητῶν καὶ ἦλθεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἤρχισε νὰ προφητεύῃ. Οἱ ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι εἶδον τὸν Σαοὺλ, τὸν υἱὸν τοῦ Κεὶς, μεταξὺ τῶν Προφητῶν προφητεύοντα, ἔλεγον :

— Καὶ Σαοὺλ ἐν Προφήταις ;

Ἄργότερον ὁ γέρον πλεόν Σαμουὴλ συνεκάλεσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐκλέξουν βασιλέα καὶ ὁ κληῖρος ἔπεσεν εἰς τὸν Σαοὺλ.

— Ζήτω ὁ Βασιλεὺς, ἐφώναξαν τότε ὅλοι καὶ ἀνεγνώρισαν αὐτὸν ὡς βασιλέα.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Σαοὺλ ἐκυβέρνησε συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνίκησε πολλοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἔθνους. Διὰ τοῦτο ὁ λαὸς ἠγάπα αὐτόν. Δυστυχῶς ὅμως ἡ δόξα καὶ αἱ νύκαι ἔκαμον αὐτόν νὰ λησμονήσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζήσῃ ζωὴν κακὴν. Διὰ τοῦτο ὁ Σαμουὴλ, ὁ ὅποιος εἶχε ἀκόμη, εἶπε πρὸς τὸν Σαοὺλ :

— Ἐπειδὴ ἐλησμώνησες τὸν Θεὸν δὲν θὰ εἶσαι πλεόν βασιλεὺς.

Κατ' ἐντολὴν δὲ τοῦ Θεοῦ μετέβη ὁ Σαμουὴλ εἰς τὴν Βηθλεέμ καὶ ἔχρισε νέον βασιλέα, τὸν μικρότερον υἱὸν τοῦ Ἰεσσαί, τὸν Δαυῖδ.

Ὁ βασιλεὺς Σαοὺλ ἐν τῷ μεταξὺ λόγῳ τῶν ἁμαρτιῶν του περιέπεσεν εἰς ἀπελπισίαν καὶ μελαγχολίαν. Ὁ φθόνος καὶ ἡ καχυποψία ἔκαμον τὸν βίον του ἀβίωτον. Ἐνεκα τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἐκλήθη εἰς τὴν αὐλὴν ὁ Δαυῖδ, διὰ νὰ ψυχαγωγῇ τὸν βασιλέα μετὰ τὴν μουσικὴν τὴν ὁποίαν ἐγνώριζεν. Δυστυχῶς ὅμως ὄχι μόνον δὲν ἐθεραπεύθη ὁ Σαοὺλ, ἀλλὰ ἠθέλησε νὰ φονεύσῃ καὶ τὸν Δαυῖδ. Ἐσώθη ὅμως οὗτος, διότι τὸν ἐβοήθησεν ὁ υἱὸς τοῦ Σαοὺλ Ἰωνάθαν, ὁ ὅποιος ἦτο εἰλικρινὴς καὶ καλὸς φίλος τοῦ Δαυῖδ.

Ἄργότερον εἰς μάχην τινα ἐναντίον τῶν Φιλισταίων ἐνίκηθησαν οἱ Ἰσραηλιταί. Οἱ υἱοὶ τοῦ Σαοὺλ ἔπεσαν ἡρωϊκῶς, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Ἰωνάθαν. Ὁ Σαοὺλ ὁ ἴδιος τραυματισθεὶς καὶ φοβούμενος μήπως συλληφθῇ, ἠτύχησεν. Ὁ λαὸς ἐπένηθησε μεγάλως. Ὁ Δαυῖδ ἂν καὶ εἶχε καταδιωχθῇ ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ, ἐν τούτοις ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἔκλαυσε διὰ τὸν Σαοὺλ, πρὸ πάντων δὲ διὰ τὸν φίλον του Ἰωνάθαν. Τὸ γεγονός αὐτὸ διεσώθη καὶ εἰς ὠραιότατον ποίημα τοῦ Δαυῖδ, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται εἰς τὴν Π. Διαθήκην*.

* Ὁ θρῆνος αὐτὸς τοῦ Δαυῖδ, διὰ τὸν βασιλέα Σαοὺλ καὶ τὸν ἠγαπημένον φίλον του Ἰωνάθαν, εὐρίσκεται εἰς τὸ βιβλίον τῆς Π. Διαθήκης, τὸ ὅποιον ὀνομάζεται Βασιλειῶν Β' (Κεφ. α' στιχ. 19 - 27).

9. Δαυΐδ

(Α' Βασιλ. ιστ' ιζ' ιη' ιθ' κ. ε')

Εἶδομεν, ὅτι ὁ Σαμουὴλ κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἔχρισε βασιλεία τὸν Δαυΐδ. Ἀλλὰ δὲν ἀνέλαβεν οὗτος ἀμέσως τὴν βασιλείαν, διότι ἔζη ἀκόμη ὁ Σαούλ. Γνωρίζομεν ἐπίσης, ὅτι ὁ Δαυΐδ ἐκλήθη εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τὰ ψυχαγωγῆ τὸν ἀσθενῆ πλέον Σαούλ. Δὲν εἶναι ὁμῶς ἡ μοναδικὴ αὐτῆ περίπτωσις κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Δαυΐδ ἐφάνη χρήσιμος εἰς τὸν Σαούλ.

Ὅταν ὁ Σαούλ ἔπρεπε νὰ πολεμήσῃ πρὸς πανίσχυρον ἐχθρόν, τοὺς Φιλισταίους καὶ ἐνῶ τὰ δύο στρατεύματα ἦσαν ἔτοιμα διὰ τὴν μάχην, ἔξαφνα εἰς στρατιωτῆς μὲ ἀνάστημα γίγαντος, ὀνομαζόμενος Γολιάθ, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου καὶ μὲ περιφρόνησιν πολλὴν εἶπε πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας :

— Διατί θέλετε νὰ πολεμήσωμεν ; Ὅποιος ἀπὸ σᾶς τολμᾷ, ἄς ἔλθῃ νὰ παλαίσῃ μαζί μου. Ἄν μὲ φονεύσῃ, οἱ Φιλισταῖοι θὰ γίνουσι δούλοισας. Ἄν τὸν φονεύσω ἐγὼ, θὰ γίνετε σεῖς δούλοι μας.

Οἱ Ἰσραηλῆται ἐτρόμαξαν, ὅταν εἶδον τὸν γίγαντα αὐτὸν νὰ τοὺς προσβάλλῃ τοιουτοτρόπως καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ὑψώσῃ τὸ ἀνάστημά του, διὰ νὰ ἀγωνισθῇ πρὸς αὐτόν.

Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἔλεγε τὰ ἴδια προκλητικὰ λόγια ὁ Γολιάθ, ἀλλ' οὐδεὶς Ἰσραηλῆτης ἐτόλμα νὰ πολεμήσῃ, παρ' ὅλας τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας ἔδιδεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ ἠγωνίζετο πρὸς τὸν ὑβριστὴν αὐτὸν γίγαντα.

Μίαν ἡμέραν ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον ὁ Δαυΐδ, διὰ νὰ φέρῃ τροφὰς εἰς τοὺς ἀδελφούς του, οἱ ὁποῖοι ἦσαν στρατιῶται καὶ ἤκουσε τὰς ὑβρεῖς τοῦ Γολιάθ. Παρουσιάσθη, λοιπόν, εἰς τὸν βασιλέα Σαούλ καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι αὐτὸς θὰ πολεμήσῃ πρὸς τὸν Φιλισταῖον Γολιάθ.

— Δὲν θὰ δυνηθῆς, τέκνον μου, νὰ παλαίσῃς, ἐπειδὴ εἶσαι ἀκόμη νέος, ἐνῶ αὐτὸς ὁ γίγας εἶναι γυμνασμένος εἰς τὸν πόλεμον. Ὁ Δαυΐδ ὁμῶς ἐπέμενε καὶ τοιουτοτρόπως ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ πολεμήσῃ. Ἐφόρσε, λοιπόν, τὸν βαρὺν ὄπλισμόν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κἀνῃ οὔτε ἐν βῆμα ἀπὸ τὸ βάρος. Διὰ τοῦτο ἐγκατέλειψε τὰ ὄπλα καὶ ἔλαβε μίαν σφενδόνην. Ὁ Γολιάθ ὅταν εἶδε τὸν Δαυΐδ νὰ ἔρχεται μὲ τὴν σφενδόνην, ἐγέλασε καὶ εἶπεν :

— Νέε, νομίζεις ὅτι εἶμιχι σκύλος καὶ ἔρχεσαι νὰ πολεμήσῃς μὲ σφεν-

δόνην; Ἐλα καὶ ἐγὼ θὰ δώσω τὸ κρέας σου νὰ τὸ φάγουν τὰ ζῶα.

— Ἐρχεσαι — ἀπήντησεν ὁ Δαυῖδ — νὰ μὲ κτυπήσης μὲ κοντάρι καὶ μὲ σπαθί, ἐγὼ ὅμως ἔρχομαι ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων καὶ μὲ τὴν βοήθειαν Αὐτοῦ θὰ σὲ νικήσω.

Οἱ δύο ἀντίπαλοι ὤρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων.

Ὁ μικρόσωμος καὶ νεαρὸς Δαυῖδ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐσφενδόνισε τὸν Γολιάθ καὶ τὸν ἔρριψε νεκρόν. Οἱ Φιλισταῖοι, ὅταν εἶδον νεκρὸν τὸν γίγαντα τῶν, ἐφοβήθησαν πολὺ καὶ ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν.

Οἱ Ἰσραηλιῖται ἐνίκησαν καὶ ἔγιναν κύριοι τῶν ἐχθρῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαοὺλ οἱ Ἰσραηλιῖται ἀνεκέρυξαν βασιλέα τὸν Δαυῖδ. Ἀνηγορεύθη ὅμως βασιλεὺς μόνον τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, διότι αἱ ἄλλαι φυλαὶ παρασυρόμεναι ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον Ἀβεννήρ, ἀνηγόρευσαν βασιλέα τὸν υἱὸν τοῦ Σαοὺλ, Ἰεβοσθέ. Μετὰ ἑπτὰ ἔτη ἀπέθανον καὶ ὁ Ἀβεννήρ καὶ ὁ Ἰεβοσθέ καὶ τοιουτοτρόπως ὁ Δαυῖδ ἀνεγνωρίσθη βασιλεὺς ὑφ' ὅλων τῶν φυλῶν. Ἦτο τότε ἡλικίας 37 ἐτῶν.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δαυῖδ, τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος ἔφθασεν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν μεγαλείου καὶ δόξης. Ἐκυρίευσεν τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς Ἱερουσαλήμ, δηλαδὴ τὸν λόφον Σιών, τὸν ὁποῖον δὲν εἶχε κυριεύσει ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ κατέστησεν τὴν Ἱερουσαλήμ πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου. Πάντοτε ὑπῆρξε νικητὴς τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἔθνους του. Τὸ βασίλειον του εἶχε μεγάλην ἔκτασιν, ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν μέχρι τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ὀρόντου μέχρι τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου. Ὁ Δαυῖδ διωργάνωσε τὸ Κράτος του καὶ ἐσωτερικῶς. Ὁργάνωσε τὸν στρατόν, τὴν διοίκησιν, τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν καὶ ἔκαμεν ὠραῖα οἰκοδομήματα. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν Δαυῖδ μεγάλον βασιλέα, ἦτο ἡ πίστις του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸ πάντων ἡ θερμὴ ἀγάπη του πρὸς Αὐτόν. Ὅλας τὰς ἐπιτυχίας του ἀπέδιδεν ὁ Δαυῖδ εἰς τὸν Θεόν. Ἐπραξε πᾶν τὸ δυνατόν νὰ τονώσῃ τὴν πίστιν τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ὑψώσῃ τὴν θρησκείαν εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ὁ Δαυῖδ ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ μετέβησαν εἰς Καριαθαρείμ, ὅπου εὕρισκετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, μετέφερον αὐτὴν ἐπισήμως εἰς τὴν Σιών καὶ ἐτοποθέτησαν αὐτὴν προσωρινῶς εἰς σκηνὴν, διότι ἐσκέπτετο νὰ κτίσῃ ἀργότερον μεγαλοπρεπεῖ Ἰχόν. Μετὰ τὴν μεταφορὰν τῆς Κιβωτοῦ, ἡ Ἱερουσαλήμ κατέστη ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν κέντρον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

Ἐφρόντισε κατόπιν ὁ Δαυῖδ νὰ τακτοποιήσῃ καλύτερον τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ὄρισεν, ὅπως οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀποτελοῦν εἴκοσι τέσσαρας τάξεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ὑπηρετοῦν καθ' ἑβδομάδας εἰς τὸν Ναόν. Αἱ τάξεις αὗται ἐλέγοντο ἐφημεριαί. Εἰσήγαγεν εἰς τὴν θείαν λατρείαν τὴν ψαλμωδίαν καὶ τὴν ποίησιν. Αὐτὸς ὁ ἴδιος συνέταξεν τοὺς παλαιότερους θρησκευτικούς ὕμνους καὶ συνέταξεν ὁ ἴδιος νέους, οἱ ὁποῖοι ἐψάλλοντο ἀπὸ χορὸν μουσικῶν ψαλτῶν με ὄργανον, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο ψαλτήριον καὶ διὰ τοῦτο οἱ ὕμνοι αὗτοι ὠνομάσθησαν **ψαλμοί**.

Σπουδαιόταται εἶναι αἱ προφητεῖαι τοῦ Δαυῖδ περὶ τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος, τὰ πάθη του, ὁ θάνατός του καὶ ἡ Ἀνάστασις του προλέγονται εἰς τοὺς ὠραίους ψαλμοὺς τοῦ Δαυῖδ.

Ὁ Θεὸς μάλιστα ὑπεσχέθη εἰς αὐτόν, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς του θὰ προέλθῃ ὁ Μεσσίας. Ἄτυχῶς ὁ Δαυῖδ περιέπεσεν εἰς ἁμαρτίαν. Ὁ Θεὸς ἔστειλεν εἰς αὐτὸν τὸν προφήτην Νάθαν διὰ νὰ τὸν ἐλέγξῃ. Ὁ Δαυῖδ μετενόησεν ἀμέσως.

— Ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ, εἶπε καὶ ἐξωμολογήθη εἰς τὸν Νάθαν.

Ὁ Δαυῖδ ἐτιμωρήθη ἀρκετὰ διὰ τὴν ἁμαρτίαν. Ἐπαθε θλιβερὰ οἰκογενειακὰ δυστυχήματα. Ἀπέθανεν ἓν τέκνον του καὶ ἕτερος υἱός του ὁ Ἀβεσσαλὼμ ἐπανεστάτησε κατ' αὐτοῦ καὶ ἐξεθρόνισεν αὐτὸν ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Τέλος ὁ Θεὸς συνεχώρησε, κατόπιν εὐλικρινοῦς μετανοίας, τὸν Δαυῖδ.

Ὅταν ἐπλησίασεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου του, ὤρισεν ὡς διάδοχόν του τὸν υἱόν του Σολομῶντα.

— Φύλαττε, — εἶπε πρὸς αὐτόν — τὰς ἐντολάς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, περιπατῶν εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

Ἐβασίλευσεν ἐν ὅλῳ τεσσαράκοντα ἔτη καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 70 ἐτῶν.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν Κυριακὴν μετὰ τὰ Χριστούγεννα. Ἐνα ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἔργων τοῦ Δαυῖδ εἶναι **οἱ ψαλμοί**, οἱ ὁποῖοι ἀναγινώσκονται ἢ ψάλλονται καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς ἱεράς ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἐκ τῶν δύο παρατιθεμένων ὠραίων ψαλμῶν, ὁ μὲν δὸς ἐξυμνεῖ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγαθότητά Του πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὁ δὲ 109 εἶναι προφητικὸς, διότι ὁμιλεῖ διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι ἀπόγονος τοῦ Δαυῖδ, θὰ καθήσῃ ἐπὶ θρόνου καὶ θὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθροὺς του.

Ψαλμός Η' (8)

2. Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῆ· ὅτι ἐπλήρθη ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.

3. ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρίσω αἶνον ἔνεκα τῶν ἐχθρῶν σου τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν.

4. ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας·

5. τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμησκή αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν;

6. ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν,

7. καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,

2. Κύριε ὁ Θεὸς καὶ δεσπότης ἡμῶν, πόσον θαυμαστὴ καὶ λαμπρὰ εἶναι ἡ δύναμίς Σου καὶ ἡ σοφία Σου εἰς ὅλην τὴν γῆν, ὥστε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὑμνοῦν τὸ ὄνομα Σου, διότι ἡ μεγαλοπρέπεια Σου, ὑψώθη ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.

3. Καὶ τὰ νήπια καὶ τὰ βρέφη τὰ ὅποια θηλάζουν Σὲ ὑμνοῦν. Ἀπὸ τὸ στόμα αὐτῶν ἔκαμες τέλειον ὕμνον, διὰ νὰ ἀποστομωθοῦν οἱ ἐχθροί Σου καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀπὸ ἐκδίκησιν ἀρνοῦνται τὸ ὄνομά Σου.

4. Ὅταν βλέπω τοὺς οὐρανοὺς κόσμους, τοὺς ὁποίους διὰ μόνων τῶν δακτύλων σου ἐπλασας, τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα, τὰ ὅποια ἐτοποθέτησες εἰς τὸν οὐρανόν, ὡς θεμέλιον ἀσφαλές, σκέπτομαι :

5. Τί εἶναι ὁ τόσον μικρὸς ἄνθρωπος παραβαλλόμενος μετὰ τὸ ἀχανές σύμπαν, ὥστε νὰ ἐνθυμησῶ αὐτόν; Ἡ τί εἶναι κάθε υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, διὰ νὰ προνοῆς καὶ φροντίζῃς δι' αὐτόν;

6. Τὸν ἐπλασες ὀλίγον κατώτερον ἀπὸ τοὺς ἀσώματους ἀγγέλους, ἀλλὰ τὸν ἐστεφάνωσες μετὰ δόξαν καὶ τιμῆν,

7. καὶ ἀφοῦ τὸν κατέστησες κύριον καὶ βασιλέα ἐπὶ τῶν κτισμάτων σου ὅλων, τὰ πάντα ὑπέταξες ὑπὸ κάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,

8. πρόβατα και βόας άπάσας, 8. τὰ πρόβατα και τούς βόας, ἀλ-
 έτι δέ και τὰ κτήνη του λὰ και τὰ άγρια θηρία του άγρου
 πεδίου,
9. τὰ πετεινά του ούρανου 9. και τὰ πτηνά που πετούν εις
 και τούς ίχθύας της θα τον άερα και τὰ ψάρια που ζοϋν έντός
 λάσσης, τὰ διαπορευόμενα της θαλάσσης και τὰ μεγάλα κήτη
 τριβους θαλασσών. που διασχίζουν τούς άκεανούς.
10. Κύριε ό Κύριος ήμών, ώς 10. Κύριε ό έξουσιαστής ήμών, πό-
 θαυμαστόν τό όνομά σου σον θαυμάζεται και ύμνεϊται τό όνομα
 έν πάση τή γή. Σου, άπό όλους τούς άνθρώπους της γής!

Ψαλμός ΡΘ' (109)

1. Είπεν ό Κύριος τώ Κυ- 1. Είπεν ό Κύριος ό Θεός εις τον
 ρίφ μου· κάθου έκ δεξιών Κύριον μου τον Μεσσιάν. Κάθησε εις
 μου, έως άν θώ τούς έχ- την τιμητικήν προς τὰ δεξιά μου θέσιν,
 θρούς σου ύποπόδιον των έως ότου θέσω τούς έχθρούς σου ύπό
 ποδών σου. τούς πόδας σου, ώστε να στηρίξης αυ-
 τούς έπ' αυτών (των έχθρών σου).
2. ράβδον δυνάμεως έξαπο- 2. Άπό την Σιών θα άποστείλη εις
 στελεϊ σοι Κύριος έκ σε ό Κύριος σκήπτρον ισχυρόν και να
 Σιών και κατακυριεϋε καταστής κύριος των έχθρών σου, ανα-
 έν μέσφ των έχθρών σου· δεικνύόμενος έν μέσφ αυτών νικητής.
3. μετά σου ή άρχή έν ήμέρα 3. Ίδική σου είναι ή έξουσία, την
 της δυνάμεώς σου έν ταίς όποιαν θα έξασκήσης την ήμέραν που
 λαμπρότησι των άγιών θα αναδειχθής νικητής, ανάμεσα εις την
 σου· έκ γαστρος προ έωσ- λαμπρότητα των άγγέλων και των άγιών
 φόρου έγέννησά σε· σου, διότι σε έγέννησα πριν δημιουργή-
 σω τὰ άστρα και όλην την κτίσιν.
4. ώμοσε Κύριος και οδ με- 4. Όρκίσθη ό Κύριος και δέν θα
 ταμεληθήσεται· σδ ίερεϋς αλλάξη άπόφασιν, και ειπεν : Σδ είσαι
 εις τον αιώνα κατά τάξιν ίερεϋς αιώνιος σαν τον Μελχισεδέκ,
 Μελχισεδέκ· ό όποϊος ήτο ίερεϋς και βασιλεύς.

5. Κύριος ἐκ δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς.

5. Ὁ Κύριος παριστάμενος εἰς τὰ δεξιά σου θὰ κατασυντρίψῃ βασιλεῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ποῦ θὰ ὀργισθῇ.

6. κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πληρώσει πτώματα, συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν.

6. Θὰ δικάσῃ καὶ θὰ κρίνῃ μεταξύ τῶν ἐθνῶν, θὰ γεμίσῃ τὴν γῆν μὲ πτώματα, θὰ κατασυντρίψῃ τὰς κεφαλὰς πολλῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

7. ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ πίεται· διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλὴν.

7. Θὰ εἶναι ὁ Πατέρας τόσοσιν ταπεινός, ὥστε διὰ νὰ παύσῃ τὴν δίψαν του θὰ πῆγ ὕδωρ ἀπὸ χειμάρρου, ποῦ θὰ συναντήσῃ εἰς τὸν δρόμον του· διὰ αὐτὴν του ὅμως τὴν ταπεινώσιν θὰ ὑψωθῇ καὶ θὰ δοξασθῇ.

10. Σολομών

(Γ' Βασιλ. β' κ. ε)

Ο Βασιλεὺς Σολομών ὀλίγον χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἤκουσε μίαν νύκταν τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ νὰ λέγῃ πρὸς αὐτόν :

— Αἴτησαί τι αἴτημα σεαυτῷ.

Ὁ Σολομών ἀπήντησε :

— «Σὺ ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου Δαυτῶ τοῦ πατρὸς μου ἔλεος μέγα, καθὼς διήλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο δοῦναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη καὶ νῦν, Κύριε, ὁ Θεός μου, σὺ ἔδωκας τὸν δούλον σου ἀντὶ Δαυτῶ τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἐγὼ εἰμι παιδάριον μικρὸν καὶ οὐκ οἶδα τὴν ἔξοδόν μου καὶ τὴν εἴσοδόν μου, ὁ δὲ δούλος σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαὸν πολύν, δὲ οὐκ ἀριθμηθήσεται· καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοῦ συνιεῖν ἀνὰ μέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ· ὅτι τίς δυναθήσεται κρίνειν τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον ; ».

(Γ' Βασιλ. γ' 6 - 9)

Οἱ λόγοι οὗτοι ἤρσαν εἰς τὸν Θεόν, διότι ὁ Σολομὼν δὲν ἐζήτησε πλούτη καὶ δόξαν, ἀλλ' ἐζήτησε σοφίαν καὶ σύνεσιν, τὰς ὁποίας ἔλαβε παρὰ Κυρίου.

Σοφός, λοιπόν, καὶ φρόνιμος καὶ δίκαιος βασιλεὺς ὑπῆρξεν ὁ Σολομὼν.

Συντόμως ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ σοφία καὶ σύνεσις τοῦ Σολομῶντος. Μίαν ἡμέραν * ἐκάθητο εἰς τὸ κριτήριον καὶ ἔκρινε τὰς διαφορὰς τῶν ὑπηκόων του. Παρουσιάσθησαν τότε δύο γυναῖκες, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη κλαίουσα εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα :

—'Εγὼ διέμενον εἰς ἓν δωμάτιον μετὰ τῆς ἄλλης γυναϊκός. Ἡ κάθε μία εἶχε τὸ βρέφος της. Εἰς τὸ δωμάτιον αὐτὸ οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρχεν. Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἀπέθανε τὸ ἰδικόν της βρέφος καὶ ἐσηκώθη σιγὰ σιγὰ, ἤρπασε τὸ ἰδικόν μου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θέσιν του τὸ ἰδικόν της τὸ νεκρόν. Ὅταν ἐξύπνησα ἤρχισα νὰ κλαίω, διότι ἐνόμισα ὅτι ἀπέθανε τὸ τέκνον μου, ἔπειτα ὁμως παρετήρησα, ὅτι δὲν ἦτο τὸ ἰδικόν μου, ἀλλὰ τῆς κακῆς αὐτῆς γυναϊκός.

Ἡ ἄλλη γυναῖκα τότε ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπε.

— Αὐτὴ ἐπνιξεν εἰς τὸν ὕπνον της τὸ τέκνον της. Τὸ ἰδικόν μου ζῆ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Εἶναι αὐτὸ ἐδῶ.

Ὁ Βασιλεὺς ἀμέσως διέταξε νὰ σφαγῇ τὸ βρέφος καὶ νὰ λάβουν καὶ αἱ δύο γυναῖκες ἀνὰ ἓν τεμάχιον. Τί συνέβη τότε ; Ἡ μία γυναῖκα ἤρχισε νὰ κλαίη.

—'Ὅχι, εἶπε, καλύτερα νὰ λάβῃ τὸ τέκνον μου ἢ ἄλλη γυναῖκα, παρὰ νὰ σφαγῇ τοῦτο. Ἡ ἄλλη γυναῖκα, ἔλεγεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγὴ τοῦ βασιλέως καὶ νὰ σφαγῇ τὸ βρέφος καὶ ἄς μὴ τὸ ἔχῃ καμμία ἐκ τῶν δύο. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἤθελε καὶ ὁ Σολομὼν.

— Νὰ δωθῇ ἀμέσως τὸ βρέφος εἰς ἐκείνην, ἡ ὁποία δὲν ἤθελε νὰ σφαγῇ τοῦτο. Ἀπὸ τὴν ἀγάπην της, ἐγνώρισα τὴν ἀληθινὴν μητέρα.

Ὅλος ὁ κόσμος ἐθαύμασε τὴν σοφίαν καὶ ηὐχαρίστησε τὸν συνετὸν καὶ δίκαιον βασιλέα.

Κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς βασιλεὺς ἐφθασεν εἰς τόσῃν δόξαν καὶ τόσῃν δύναμιν ὅσον ὁ Σολομὼν.

Ὁ Σολομὼν ἐξεδήλωσεν ἐπίσης τὴν σοφίαν του διὰ τῶν συγγραμμάτων του. Συνέγραψε σοφὰ συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων σώζονται αἱ

* Γ' Βασιλειῶν γ' 16-28.

Παροιμιαί, ὁ Ἐκκλησιαστής καὶ τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων, τὰ ὅποια εἶναι βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Ἡ βασιλεία τοῦ Σολομῶντος ὑπῆρξεν εἰρηνική. Τὸ ὠραιότερον καὶ σπουδαιότερον ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ὑπῆρξεν ὁ **Ναὸς τοῦ Σολομῶντος**. Ἐκατὸν πενήκοντα χιλιάδες ἐργατῶν ἐργάσθησαν, διὰ νὰ τελειώσουν ἐπὶ ἑπτὰ καὶ ἡμισυ ἔτη τὸν Ναὸν ἐκεῖνον. Ὁ Ναὸς ἐκτίσθη εἰς τὸν λόφον Σιών ὅμοιος πρὸς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου, εἶχε δὲ δύο μέρη: Τὸ **Ἅγιον** καὶ τὰ **Ἅγια τῶν ἁγίων**. Τὰ μέρη αὐτὰ ἐχωρίζοντο διὰ πολυτίμου παραπετάσματος. Ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης μετεφέρθη μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐτέθη εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων. Ὁ Ναὸς εἶχε προσέτι δύο αὐλάς: Τὴν ἐσωτερικὴν διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ τὴν ἐξωτερικὴν διὰ τὸν λαόν. Τὰ πάντα εἰς τὸν Ναὸν ἦσαν κατεσκευασμένα ἐκ πολυτίμων μετάλλων καὶ χρυσοῦ. Καὶ αἱ σανίδες ἀκόμη ἦσαν ἐστρωμένοι με πλάκας χρυσοῦ.

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ ἔγιναν με μεγαλοπρέπειαν. Ὁ Σολομὼν προσηυχῆθη καὶ ἠὺχαρίστησε τὸν Κύριον. Παρεκάλεσε νὰ εἰσακούωνται αἱ προσευχαί, αἱ ὅποια θὰ ἀναπέμπωνται ἐκ τοῦ Ναοῦ τούτου. Ἐκτοτε ὁ Ναὸς οὗτος ἐθεωρήθη ὡς ἡ μόνη ἐπίγειος κατοικία τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλα αἱ θυσίαι ἐκ μέρους τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔπρεπε νὰ γίνωνται εἰς τὸν Ναὸν αὐτόν.

Ὁ Σολομὼν ἔκαμε καὶ πολλὰ ἄλλα ἔργα πολιτισμοῦ. Ἐκτίσε τεῖχος περίξ τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐκτίσε πλησίον τοῦ Ναοῦ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα. Ὁ θρόνος του ἦτο κατεσκευασμένος ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν. Ἐπροστάτευσε τὰς τέχνας, ἀνέπτυξε τὴν ναυτιλίαν, προήγαγε τὸ ἐμπόριον καὶ ἔφερεν εὐτυχίαν εἰς τὸν λαόν. Τοιαύτην δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν ἀπέκτησεν, ὥστε ἄλλοι βασιλεῖς μακρόθεν ἀπέστελλον πρὸς αὐτὸν πλούσια δῶρα καὶ ἤρχοντο νὰ ἐπισκεφθοῦν αὐτόν, ὅπως μία περίφημος βασίλισσα, ἡ βασίλισσα Σαβᾶ.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ μεγάλη πολυτέλεια διέφθιρε τὸν Σολομῶντα, ὥστε ἐλησμόνησεν οὗτος τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ὠργίσθη διὰ τὴν διαγωγὴν αὐτῆν τοῦ Σολομῶντος καὶ ἐτιμώρησεν αὐτὸν με μεγάλας συμφοράς. Μετὰ τὸν θάνατον μάλιστα τοῦ Σολομῶντος ἐπέτρεψε νὰ διχασθῇ τὸ ἰσχυρὸν καὶ μέγα βασίλειον τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ νὰ ἔλθουν μεγάλαι συμφοραὶ καὶ εἰς τὸν λαόν, ὁ ὅποιος ἐπίσης ἐκ τῆς μεγάλης εὐτυχίας ἐλησμόνησε τὸν Θεόν.

Ὁ Σολομὼν ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἐβδομηκοντα ἑτῶν καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ 40 ἔτη, ὅπως καὶ ὁ πατὴρ του Δαυὶδ.

11. Ἡ διαίρεσις εἰς δύο βασιλείαι καὶ ἡ καταστροφή των ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων

(Γ' Βασιλ. ιβ' ιγ' ιδ' κ. ε)

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος βασιλεὺς ἀνεκηρύχθη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ υἱὸς τοῦ Ροβοάμ. Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐνθρόνισίν του, ὁ λαὸς ἐζήτησεν ἐλάττωσιν τῆς φορολογίας. Ὁ Ροβοάμ ὅμως συμπεριεφέρθη με ἀλαζονείαν καὶ εἶπεν ὅτι καὶ φόρους μεγαλυτέρους θὰ ἐπιβάλη καὶ τιμωρίας μεγαλυτέρας θὰ ἐπιβάλη. Ὁ λαὸς ἐπανεστάτησεν. Αἱ δέκα φυλαὶ ἐξέλεξαν βασιλέα των τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ καὶ ἀπετέλεσαν τὸ **Βασιλείον τοῦ Ἰσραὴλ** με πρωτεύουσαν τὴν Σιχέρμ. Αἱ ἄλλαι δύο φυλαὶ τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμὴν ἔμειναν πισταὶ εἰς τὸν Ροβοάμ καὶ ἀπετέλεσαν τὸ **Βασιλείον τοῦ Ἰούδα** με πρωτεύουσαν τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐκ τοῦ χωρισμοῦ αὐτοῦ ὅσοι ἀνῆκον εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰσραὴλ ὠνομάσθησαν Ἰσραηλιῖται καὶ ὅσοι ἀνῆκον εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰούδα ὠνομάσθησαν Ἰουδαῖοι. Ὁ διχασμὸς ἔφερε συντόμως κακὰ ἀποτελέσματα. Μεταξὺ τῶν δύο βασιλείων ἔγιναν πόλεμοι καταστρεπτικοί, οἱ ὅποιοι ἐξησθῆνησαν αὐτούς, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ πολεμήσουν πλέον νικηφόρος πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς. Ἀλλὰ καὶ θρησκευτικῶς ἐξέπεσαν. Εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Ἱεροβοάμ ἀπηγόρευσε εἰς τοὺς ὑπηκόους του νὰ μεταβαίνουν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος καὶ δυστυχῶς κατεσκευάσεν εἰδῶλα, δύο χρυσοῦς μόσχους, τοὺς ὁποίους ἔστησεν εἰς δύο σημεῖα τοῦ βασιλείου του καὶ διέταξε νὰ λατρεύωνται οἱ μόσχοι οὗτοι ὡς Θεοί.

Ἐπὶ τῶν διαδόχων του ἡ κατάστασις ἐχειροτέρευσε. Εἰς μάλιστα ἐκ τῶν διαδόχων του ὁ Ἀχαάβ ἐνυμφεύθη τὴν εἰδωλολάτριν Ἰεζάβελ, ἡ ὁποία μετὰ μανίας ἐπολέμησε τοὺς ἐναπομείναντας πιστοὺς εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των. Ἰδρυσεν εἰδωλολατρικοὺς ναοὺς εἰς τὸν Βάαλ καὶ εἰς τὴν Ἀσάοτην, παρὰ τὰς φωνὰς τῶν Προφητῶν, οἱ ὅποιοι ἐδίδασκον ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Βεβαίως μεταξὺ τῶν βασιλέων τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ ἀνεφάνησαν καὶ εὐσεβεῖς βασιλεῖς, ὅπως ὁ Ἰηρὺ, ὁ Ἰωάχαζ καὶ ὁ Ἰωᾶς, ἀλλὰ ἦσαν τόσον ὀλίγοι, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπαναφέρουν τὸν λαὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἀσεβείας ὑπῆρξεν ἡ καταστροφή τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, οἱ ὅποιοι ἔσυραν αἰχμαλώτους τοὺς καλυτέρους Ἰσραηλιῖτας εἰς τὴν Ἀσσυρίαν. Ἐκεῖ ἐλησμώνησαν καὶ Θεὸν

καὶ ἔθνος καὶ ἐχάθησαν μεταξύ τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας καὶ οὐδέποτε πλέον ἐπέστρεψαν εἰς τὴν χώραν των. Ἡ χώρα τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔγινεν ἀποικία τῶν Ἀσσυρίων. Ἐκεῖ ἤλθον καὶ κατώκησαν ἀποικοὶ Ἀσσύριοι, οἱ ὁποῖοι ἀνemiχθησαν μετὰ τῶν ἐλαχίστων Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀπομεινείναι καὶ ἔγινεν εἷς νέος λαὸς μὲ πρωτεύουσαν τὴν Σαμάρειαν. Οὗτοι ὠνομάσθησαν **Σαμαρείται** καὶ ἐλάτρευον μὲν τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ εἶχον μερικὰς διαφορὰς. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων ὑπῆρχεν ἀσπονδον μῖσος.

Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα διετήρησε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Διετήρησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὴν δυναστείαν τοῦ Δαυΐδ, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ προήρχετο ὁ Χριστός.

Δυστυχῶς ὁμοίως καὶ αὐτὸ τὸ βασίλειον ἐξέπεσεν. Ὁ Βασιλεὺς Ροβοὰμ ἀντὶ νὰ συνετισθῇ μὲ τὸ πάθημα, τὸ ὁποῖον ἔπαθεν, ἐλησμώνησε καὶ αὐτὸς τὸν ἀληθινὸν θεὸν καὶ ἐλάτρευσε τὰ εἰδῶλα καὶ παρέσυρε καὶ τὸν λαὸν μὲ τὸ κακὸν του παραδείγμα. Τοῦτον ἐμιμήθησαν καὶ οἱ διάδοχοί του. Ἡ χειροτέρα ἐποχὴ ἦτο ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβασίλευσεν ἡ ἀσεβὴς Γοθολία καὶ ἀργότερα ὁ βασιλεὺς Μανασσῆς.

Καὶ οἱ δύο ἐφόνευσαν πολλοὺς Προφῆτας, οἱ ὁποῖοι ἐκήρυττον μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ἐπῆρξεν βεβαίως καὶ βασιλεῖς εὐσεβεῖς ὅπως ὁ Ἰωσαφάτ, ὁ Ἰωάθαμ, ὁ Ἐζεκίας καὶ ὁ Ἰωσίας, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσαν νὰ σώσουν τὸν λαὸν ἐκ τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς. Ἡ τιμωρία ἤλθε σκληρὰ καὶ διὰ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Τὸ 586 π. Χ. ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσορ ὁ Β' ἐκυρίευσεν τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ κατέλυσε τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἐκλεψε τὰ σκεύη καὶ ἔκαψε τὸν Ναὸν καὶ κατέσφαξε τοὺς Ἰουδαίους. Ἐτυφλώθη ὁ βασιλεὺς Σεδεκίας καὶ ἐσύρθη καὶ οὗτος αἰχμάλωτος μετὰ τῶν διασωθέντων ἐκ τῆς σφαγῆς εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἡ αἰχμαλωσία αὕτη λέγεται **αἰχμαλωσία ἢ μετοικεσία Βαβυλῶνος**.

12. Ἡ Βαβυλώνιος αἰχμαλωσία

(Δ' Βασίλ. κε', Δανιὴλ α')

Οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ὁποῖοι ὠδηγήθησαν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ὑπέφερον ἀπεριγράπτους στερήσεις καὶ κακουχίας, ἐνῶ ἐβάδιζον πρὸς τὴν Βαβυλῶνα. Εἷς ὥραϊος ψαλμός, ὁ 136, περιγράφει τὰς κακουχίας αὐτάς.

Οἱ Βαβυλώνιοι, οἱ ὅποιοι ὠδήγουν τοὺς Ἰουδαίους, ἐπρότεινον πρὸς αὐτοὺς νὰ ψάλλουν ἓνα θρησκευτικὸν ὕμνον. Ὁ ποιητὴς ἐνθυμεῖται τὸ γυγνὸς αὐτὸ καὶ ψάλλει :

Ψαλμὸς ΡΛΣΤ' (136)

1. Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών.

2. Ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.

3. Ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ᾠδῶν καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον· ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν Σιών.

4. Πῶς ἄσωμεν τὴν ᾠδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας ;

5. Ἐὰν ἐπιλάθωμαι σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθεῖη ἡ δεξιὰ μου.

6. Κολληθεῖη ἡ γλῶσσα μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μὴ σου μνησθῶ, ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλήμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.

7. Μνήσθητι, Κύριε, τῶν υἱῶν Ἐδὼμ τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλήμ τῶν λεγόντων· ἐκκενοῦτε, ἐκκενοῦτε, ἕως τῶν θεμελίων αὐτῆς.

8. Θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος, μακάριος ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου, ὃ ἀνταπέδωκας ἡμῖν.

9. Μακάριος ὃς κρατήσει καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νήπια σου πρὸς τὴν πέτραν.

Τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας ὑπέφερον πολὺ. Ἦσαν διεσκορπισμένοι καὶ ἔζων ἐν μέσῳ λαῶν μὲ ξένα ἤθη καὶ ξένη θρησκείαν. Μετὰ τὰ δύο ἔτη ἡ ζωὴ ἤρχισε νὰ γίνεταί καλυτέρα. Ὁ Ναβουχοδονόσορ παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου. Εἰργάζοντο ἐλευθέρως καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔλαβον μεγάλα ἀξιώματα εἰς τὴν πολιτείαν. Τόσον καλυτέρα ἔγινεν ἡ ζωὴ, ὥστε ἤρχισαν νὰ ἀποστέλλουν βοηθήματα πρὸς τοὺς ἐναπομειναντας εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ πτωχοὺς Ἰουδαίους.

Οἱ νεώτεροι Ἰουδαῖοι, αὐτοὶ δηλ. οἱ ὅποιοι ἐγεννήθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα δὲν ἐγνώριζον τὴν ἐβραϊκὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας εἰς τὴν ὁποίαν παρέμενον καὶ ἡ ὁποία ἐλέγετο γενικῶς Ἰερραμαία. Διὰ τοῦτο ἡ γλῶσσα αὐτὴ τὴν ὁποίαν ὠμίλουν οἱ νεώτεροι Ἰουδαῖοι καὶ ὅταν ἀκόμη ἐπανῆλθον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὀνομάζεται Ἰερραμαϊκή. Οἱ αἰχμάλωτοι Ἰουδαῖοι κατὰ παραχώρησιν τοῦ Ναβουχοδονόσορος εἶχον αὐτοδιοίκησιν τινα καὶ ἔζων κατὰ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμά των.

Μεγάλην πικρίαν ἠσθάνοντο, διότι δὲν εἶχον Ναόν. Οὔτε ἦτο δυνατόν εἰς τὴν ξένην χώραν νὰ ἰδρῦσουν τοιοῦτον. Ἐπειδὴ ὅμως ἦτο ἀνάγκη νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ λατρεύουν τὸν Θεόν, συνηθροίζοντο πλησίον τῶν Προφητῶν, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον ἢ εἰς ὠρισμένα οἰκήματα, τὰ ὁποῖα ὠνομάσθησαν **Συναγωγαί**. Τοιουτοτρόπως οἱ πλεῖστοι εὐρισκόμενοι ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ Ἰουδαῖοι διετήρησαν τὴν πάτριον θρησκείαν καὶ εἶχον τὸν πόθον νὰ ἐπιστρέψουν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

13. Ἡ Παλαιστίνη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν καὶ τὸ τέλος τῆς αἰχμαλωσίας

(*Α' Ἐσθρας β' γ' κ. ε.*)

Ὀλίγα ἔτη ἀργότερον οἱ Μῆδοι καὶ οἱ Πέρσαι περὶ τὸ 538 π. Χ. ἐκυρίευσαν τὴν Βαβυλῶνα. Ὑπὸ τὴν νέαν αὐτὴν κυριαρχίαν οἱ Ἰουδαῖοι διήρχοντο ἡσυχῶς. Ὅταν ἀπέθανεν ὁ Καμβύσης καὶ ὁ Δαρείος, βασιλεὺς ἔγινεν ὁ Κῦρος. Ἐν ἐκ τῶν πρώτων διαταγμάτων τοῦ Κύρου ἦτο, νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἀνοικοδομήσουν τὸν Ναόν των.

Μεγάλην χαρὰν ἠσθάνθησαν οἱ Ἰουδαῖοι. Δὲν ἀπεφάσισαν ὅμως νὰ ἐπιστρέψουν ὅλοι. Πολλοὶ εἶχον γεννηθῆ εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ δὲν ἤθελον νὰ φύγουν. Ὅλοι ὅμως καὶ αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἔμειναν, προσέφερον βοήθειαν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ. Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καθῶς καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φυλῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν ἐπρωτοστάτησαν κατὰ τὴν ἐπιστροφήν. Ἀρχηγὸς τῶν πενήτηντα χιλιάδων περίπου Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιστρέψουν, ἐτέθη ὁ Ζοροβάβελ. Οὗτος κατήγετο ἐκ τοῦ Δαυὶδ καὶ ἦτο πρόγονος τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Θεοτόκου. Ὅλοι ἐπίσης οἱ Βαβυλώνιοι προσέφερον πολλὰ πράγματα εἰς τοὺς ἐπαναπατριζομένους καὶ ἐνδύματα καὶ ζῶα. Ὁ ἴδιος ὁ Κῦρος προσέφερεν εἰς τὸν Ζοροβάβελ 5500 ἱερὰ σκεύη ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀρπάσει ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐκ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Δὲν περιγράφεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις τῶν ἐπιστρεφόντων, ὅταν ἐπάτησαν εἰς τὴν Ἀγίαν Γῆν. Τὰ αἰσθήματα τῆς χαρᾶς των τὰ ἐκφράζει ὠραιότατα ὁ 125 ψαλμός.

Ψαλμός ΡΚΕ' (125)

1. Ἐν τῷ ἐπιστρέφει Κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιών ἐγενήθημεν ὥσει παρακεκλημένοι.

2. Τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιᾶσθεως, τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν.

3. Ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραίνόμενοι.

4. Ἐπίστρεψον, Κύριε, τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ.

5. Οἱ σπεύροντες ἐν δάκρυσιν ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσι.

6. Πορευόμενοι ἐπορευόντο καὶ ἐκλαιον βάλλοντες τὰ σπέρματα αὐτῶν ἐρχόμενοι δὲ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἴροντες τὰ δράγματα αὐτῶν.

Ἦρχισαν τότε νὰ καλλιεργοῦν τὰ πατριὰ των κτήματα. Πολιτικός Ἀρχηγός ἦτο ὁ Ζοροβάβελ καὶ θρησκευτικός ὁ Ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς, Ἡ πρώτη φροντίς των ἦτο ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ. Ἐώρτασαν τὴν μεγάλην ἐορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος (535) ἤρχισεν ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος ἐτελείωσεν ἐπὶ βασιλείᾳ τῶν Περσῶν Δαρείου τοῦ Ὑστάτου, περὶ τὸ 516 π. Χ. Τὰ ἐγκαίνια ἔγιναν μεγαλοπρεπῶς, ἀλλὰ ὁ νέος οὗτος Ναός δὲν εἶχε τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ παλαιοῦ.

Ἄλλοι ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔμειναν εἰς τὴν Βαβυλῶνα διεσκορπίσθησαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη καὶ ἔδρυσαν Ἰουδαϊκὰς κοινότητας. Οἱ ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης διασκορπισθέντες Ἰουδαῖοι, ὠνομάσθησαν **Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς.**

Μετὰ ὀγδόντα περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐπέστρεψαν καὶ ἄλλαι 1.500 οἰκογένειαι αἰχμαλώτων ὑπὸ τὸν ἱερέα Ἔσδρα. Τὸ 458 π. Χ. ἔφθασαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ Ἔσδρας μαζί μὲ τὸν διορισθέντα ἀργότερον ἑπαρχὸν Νεεμίαν προσεπάθησαν νὰ ἀναδιοργανώσουν τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν. Ἀπηγόρευσαν τοὺς γάμους μετὰ τῶν Ἰουδαίων καὶ εἰδωλολατρῶν. Ὁ ἔργονος ὅμως τοῦ ἀρχιερέως, Μανασσῆς, δὲν ὑπήκουσε καὶ δὲν ἐγκατέλειψε τὴν εἰδωλολατρὴν σύζυγόν του, κόρην τοῦ Πέρσου σατράπου τῆς Σαμαρείας. Μετέβη

εἰς τὴν Σαμαρείαν, ἔκτισεν ἄλλον Ναὸν εἰς τὸ ὄρος Γαριζὶν καὶ τοιοῦτοτρόπως συνετέλεσεν, ὥστε νὰ μεγαλώσῃ τὸ μῖσος μεταξύ Ἰουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν.

Ὁ Ἔσδρας διέταξε νὰ ἀναγινώσκειται τακτικῶς εἰς τὰς Συναγωγὰς ὁ Νόμος. Ἐκαμε μάλιστα καὶ τὴν πρώτην συλλογὴν τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης εἰς ἓνα τόμον, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη **Κανὼν τῆς Π. Διαθήκης**. Τέλος ὁ Ἔσδρας συνήθροισε τὸν λαὸν εἰς ἐπίσημον τελετὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθησαν ὅλοι, ὅτι θὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

14. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας

(Α' Μακκαβαίων α' β' κ. ε., Β' Μακκαβαίων γ')

Διακόσια δλόκληρα ἔτη ἔμειναν ὑπὸ τοὺς Πέρσας οἱ Ἰουδαῖοι. Ὄταν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος περὶ τὰ τέλη τοῦ 331 π. Χ. ἐπολέμει ἐναντίον τῶν Περσῶν καὶ ἐπολιόρκει τὴν Δαμασκὸν καὶ τὴν Τύρον, ἐστειλεν ἀντιπροσωπεῖαν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐζήτηι ὑποταγὴν. Ὁ Ἀρχιερεὺς δὲν ἐδέχθη. Ἀργότερον ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἐφθασε πρὸ τῶν Ἱεροσολύμων.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἔχον μόνον ὑπετάγησαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπεδέχθησαν μετὰ πομπῆς. Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος συνεκινήθη ἐκ τῆς ὑποδοχῆς καὶ συνεπάθησεν αὐτούς. Ὄταν μάλιστα τοῦ ἐδειξάν τὴν προφητείαν τοῦ Προφήτου Δανιήλ, ἡ ὁποία ἔλεγεν, ὅτι αὐτὸς θὰ ἦτο ὁ καταλυτὴς τοῦ Περσικοῦ κράτους, ἠὲ χαριστήθη καὶ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Μετεχειρίσθη φιλικῶς τοὺς Ἰουδαίους καὶ αὐτοὶ πάλιν ἱκανοποιημένοι ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Ἑλλήνος Βασιλέως, κατετάγησαν εἰς τὸν στρατὸν του καὶ τὸν ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἡ Ἰουδαία πότε περιέπιπεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Πτολεμαίων τῆς Αἰγύπτου, πότε εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Σελευκιδῶν τῆς Συρίας, διότι καθὼς γνωρίζομεν, οἱ διάδοχοι τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐδιχάσθησαν.

Ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ἐπὶ 100 ἔτη ἡ Παλαιστίνη ἔμεινεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Πτολεμαίων, οἱ ὁποῖοι περιεποιήθησαν πολὺ τοὺς Ἰουδαίους.

Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν συνεκεντρώθησαν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ προ-

Ψάριον ήκε από το ναϊτόβιο Εκία Βεαρηγ, Βεαρηγ

Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας
Ψηφιδωτὸν τῆς Μονῆς Δαφνίου (I A' αἰὼν)

ώδευσαν εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἐτέλουν ἐλευθέρως τὰ τῆς λατρείας των καὶ ὠμίλου τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Οὗτοι ὠνομάσθησαν **Ἑλληνισταὶ** Ἰουδαῖοι. Χάριν αὐτῶν μάλιστα ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὁ β' ὁ Φιλάδελφος, διὰ τὴν ἐξυπηρητήσιν τὰς θρησκευτικὰς των ἀνάγκας, διότι δὲν ἐγνώριζον οὗτοι τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, διέταξε νὰ γίνῃ μετάφρασις τῆς Π. Διαθήκης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἀνάλαβον τότε 72 σοφοὶ Ἰουδαῖοι, οἱ ὅποιοι ἐγνώριζον καὶ τὴν ἑβραϊκὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ μετέφρασαν τὴν Π. Διαθήκην. Ἡ μετάφρασις αὐτῆ, καθὼς γνωρίζομεν, λέγεται μετάφρασις τῶν ἑβδομήκοντα καὶ γράφεται ὡς ἐξῆς : Μετάφρασις τῶν Ο'. Εἶναι τὸ ἐπίσημον κείμενον τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀναγινώσκονται αἱ διάφοροι περικοπαὶ τῆς Π. Διαθήκης κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ ἀκολουθίας.

Μὲ αὐτὴν τὴν μετάφρασιν ἐγνώρισαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ οἱ Ἑλληνας καὶ αὐτὴ μετεφράσθη σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τῶν Χριστιανικῶν λαῶν.

Ἀπὸ τοῦ 198 π. Χ. ἡ Ἰουδαία ὑπήχθη εἰς τὸ βασίλειον τῶν Σελευκιδῶν. Κατ' ἀρχὰς ἡ ζωὴ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τοὺς Σελευκίδας ὑπῆρξε καλὴ. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου αὐτοῦ Ἀντιόχειαν.

Ἀργότερον ὅμως ἤρχισαν νὰ πιέζουν τοὺς Ἰουδαίους μὲ βαρυτάτους φόρους καὶ τὸ χειρότερον ἐξ ὅλων ἦτο, ὅτι ὁ Σέλευκος Δ'. ὁ Φιλοπάτωρ ἀπεφάσισε νὰ ἀρπάσῃ καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Ἀπέστειλε τὸν ὑπουργὸν του Ἡλιόδωρον, ὁ ὅποιος εἰσῆλθε βιαίως εἰς τὸν Ναόν. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ κάμῃ τὸ κακὸν αὐτό, διότι Ἄγγελος Κυρίου ἐπλήγασεν αὐτὸν μὲ ρομφαίαν φλογίνην καὶ τὸν ἔριψε κατὰ γῆς. Τότε ἐζήτησεν οὗτος συγχώρησιν καὶ ἐθεραπεύθη, ἐπέστρεψε δὲ χωρὶς νὰ ἀρπάσῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ναοῦ.

Ὁ διωγμὸς τῶν Σελευκιδῶν ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων ἔλαβε θρησκευτικὸν χαρακτῆρα. Οἱ Σελευκίδαι ἠθέλησαν νὰ κάμουν εἰδωλολάτραις ὅλους τοὺς Ἰουδαίους καὶ πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθησαν κάθε μέσον. Ἡ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων διεφθάρη ἀπὸ τοὺς διαφόρους, οἱ ὅποιοι ἀνελάμβανον τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως. Πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐγιναν εἰδωλολάτραι. Ἄλλοι ὑπέστησαν ἥρωικῶς μαρτυρικὸν θάνατον καὶ τέλος ἄλλοι ἐπανεστάτησαν κατὰ τῶν Σελευκιδῶν.

15. Οἱ Μακκαβαῖοι

(Γ' Μακκαβαίων στ', Α' Μακαβ. β')

Μεταξὺ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ὑπέστησαν μαρτυρικὸν θάνατον κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Σελευκιδῶν, ἦτο ὁ γέρον Ἐλεάζαρος καὶ οἱ ἑπτὰ παῖδες μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν.

Ὁ Ἐλεάζαρος ἦτο πιστὸς Ἰουδαῖος. Τοῦτον ἤθελον νὰ ἀναγκάσουν νὰ φάγη χοιρινὸν κρέας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀπηγόρευεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Ἐὰν ἔτρωγε, τοῦτο θὰ ἐσήμαινεν, ὅτι ὁ Ἐλεάζαρος ἤρνεῖτο τὴν Ἰουδαϊκὴν Θρησκείαν. Ὁ Ἐλεάζαρος ἠρνήθη νὰ φάγη. Τότε ὠδήγησαν αὐτὸν πρὸς τὸ μαρτύριον, εἰς τὸ ὁποῖον προσῆλθε μὲ μεγάλην χαρὰν. Καθ' ὁδὸν προέτρεπον αὐτὸν ἄνθρωποι τοῦ βασιλέως νὰ φάγη κρέας ἄλλο καὶ νὰ ὑποκριθῇ, ὅτι τρώγει κρέατα θυσιῶν, **εἰδωλόθυτα**, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του. Ὁ Ἐλεάζαρος ὅμως μὲ θάρρος ἔλεγε : « Δὲν ἀξίζει εἰς τὴν ἰδικήν μου ἡλικίαν νὰ ὑποκριθῶ, διὰ νὰ ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων. Διότι καὶ ἂν ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων, δὲν θὰ ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τοῦ Παντοκράτορος, οὔτε ἐδῶ, οὔτε εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν ».

Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαρτυρίου ἔλεγε : « Μόνον τὸ σῶμα μου πάσχει ἢ ψυχὴ μου ὅμως αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν, διότι πάσχω ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ». Τοιοιουτρόπως ἀπέθανεν ὁ γέρον πιστὸς εἰς τὸν Θεόν.

Ἄλλο ἀξιοθαύμαστον παράδειγμα θυσίας, χάριν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ὑπῆρξε τὸ μαρτύριον τῶν ἑπτὰ παιδῶν.

Ἀφοῦ συνελήφθησαν οὗτοι μετὰ τῆς χήρας μητρὸς των, προσήχθησαν εἰς τὸν βασιλέα. Ὁ Ἀντίοχος προσεπάθησε νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν μὲ ἀπειλὰς καὶ δαρμούς. Τότε ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς εἶπε : « Κάκιστε τῶν ἀνθρώπων, σὺ μὲν ἀφαιρῆς τὴν ζωὴν ταύτην, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τοῦ κόσμου θὰ ἀναστήσῃ ἡμᾶς εἰς νέαν καὶ αἰωνίαν ζωὴν ».

Μὲ γενναϊότητα ὅλοι ὑπέμειναν τὸ μαρτύριον. Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ θανατωθῇ ὁ τελευταῖος, ὁ Ἀντίοχος εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του, νὰ πείσῃ τὸ τελευταῖον τῆς τέκνον, νὰ ἀρνηθῇ τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν διὰ νὰ ζήσῃ. Ἡ ἡρωϊκὴ καὶ πιστὴ ἐκείνη μήτηρ ἐστράφη πρὸς τὸ τέκνον τῆς καὶ εἶπε : « τέκνον μου, παρατήρησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ὁ

Θεός ἐδημιούργησεν ὅλα ὅσα ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον καθὼς καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ μὴ φοβηθῆς τὸν δῆμιον· νὰ φανῆς ἀντάξιός τῶν ἀδελφῶν σου, διὰ νὰ σὲ εὕρω μαζί των εἰς τὴν αἰωνίαν ζωὴν ». Τότε ὁ νέος εἶπε πρὸς τοὺς δημίους : « Τί περιμένετε ; Δὲν ὑπακούω εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ εἰς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον ».

Τέλος ἐμαρτύρησεν ὁ νέος καὶ μετ' ὀλίγον ἡ μήτηρ του.

Τὸ μαρτύριον τοῦ γέροντος Ἐλεαζάρου καὶ τῶν ἑπτὰ παιδῶν μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 1ην Αὐγούστου.

Ἄλλοι Ἰουδαῖοι, καθὼς εἴπομεν, ἐπανεστάτησαν κατὰ τῶν Σελευκιδῶν. Τὸ σύνθημα τὸ ἔδωκε περὶ τὸ 167 π. Χ. ὁ γέρον ἱερεὺς Ματθαθίας. Οὗτος μετὰ τῶν πέντε υἱῶν του ἠγανάκτησαν ἐκ τῆς καταπίεσεως αὐτῆς τῶν Σελευκιδῶν, ἔφυγον ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἤλθον εἰς τὴν πατρίδα τῶν Μωδεῖν.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἔφυγε μετὰ τῶν υἱῶν του εἰς τὰ ὄρη καὶ ἐκάλεσε καὶ ὄσους ἤθελον νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Πολλοὶ συνηθροίσθησαν πλησίον του καὶ ὁ ἱερεὺς ἀγῶν ἤρχισε κατὰ τῶν Σελευκιδῶν. Μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν ὁ ἱερεὺς Ματθαθίας καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀγῶνος ὁ τρίτοτοκος υἱὸς του Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος, ἐξ αὐτοῦ ὠνομάσθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ Μακκαβαῖοι.

Οὗτος ἐνίκησε πολλάκις τὰ στρατεύματα τῶν Σελευκιδῶν ἃν καὶ ἦσαν πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἰδικά του. Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ μάχη προπαρεσκευάζετο πάντοτε διὰ νηστείας καὶ προσευχῆς. Ἐντὸς δύο ἐτῶν ὁ Ἰούδας ἐκυρίευσεν τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἡ πρώτη ἐργασία του ἦτο ἡ ἐπισκευὴ καὶ ἡ περιποίησις τοῦ Ναοῦ. Ἐώρτασε μεγαλοπρεπῶς τὰ ἐγκαίνια καὶ κατεσκεύασεν ὄχυρά τεῖχη γύρω ἀπὸ τὸν Ναόν, διὰ νὰ τὸν προφυλάτῃ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς.

Μετὰ τὸν ἐνδοξον, εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, θάνατον τοῦ Ἰούδα, τὸν ἀγῶνα ἐξηκολούθησαν οἱ ἀδελφοὶ του.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν παρουσιάζονται καὶ αἱ δύο θρησκευτικαὶ αἱρέσεις, τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων. Οἱ Φαρισαῖοι κατ' ἀρχὰς ἦσαν καλοὶ. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὰς πρώτας ἀρχὰς των καὶ κατήντησαν νὰ θεωροῦν τοὺς ἑαυτοὺς των ἁγίους. Ἐφρόντιζον νὰ τηροῦν τυπικῶς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἀλλ' οὐσιαστικῶς δὲν ἐτήρουν αὐτόν. Οἱ Σαδδουκαῖοι πάλιν δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν μετὰ θάνατον

ζωῶν καὶ εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν ὑπαρξιν Ἁγγέλων καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν.

Ἐπῆρχεν ἀκόμη καὶ ἡ αἵρεσις τῶν Ἑσσαίων. Οὗτοι ἦσαν μοναχοί. Ἐζῶν ἄγαμοι αὐστηρότατον βίον. Ἀλλὰ προσηύχοντο εἰς τὸν Ἥλιον καὶ εἶχον καὶ αὐτοὶ διαφόρους ἄλλας καινοτομίας εἰς τὴν θρησκείαν.

Σιγὰ σιγὰ ἡ θρησκεία κατέπεσε τελείως. Αἱ δύο τάξεις Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἀλληλομισοῦντο. Πότε ἐπεκράτουν οἱ πρῶτοι καὶ πότε οἱ δεῦτεροι. Ἡ κατάστασις αὐτὴ ἐξησθένησε τὸ κράτος καὶ ἡ δυναστεία τῶν Μακκαβαίων ἐβάδιζε πρὸς τὸ τέλος τῆς. Μεταξὺ τῶν τελευταίων διαδόχων τῶν Μακκαβαίων, Ἰωάννου Ἐρκανοῦ τοῦ Β' καὶ Ἀριστοβούλου τοῦ Β' ἤρχισεν ἐμφύλιος πόλεμος διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως. Καὶ οἱ δύο ἐκάλεσαν ὡς διαιτητὴν τὸν Ῥωμαῖον στρατηγὸν Πομπήϊον, ὁ ὁποῖος ἐζήτηε μίαν τοιαύτην εὐκαιρίαν. Ἐβάδισε λοιπὸν οὗτος μετὰ τοῦ στρατοῦ του κατὰ τῆς Παλαιστίνης, τὴν ὁποίαν ἐκυρίευσεν τὸ 63 π. Χ. καὶ ὑπεδούλωσε τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος.

16. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους

Οταν ὁ Πομπήϊος κατέλαβε τὴν Παλαιστίνην, τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν ἤσκει πλέον ὡς **ἐπίτροπος** τῶν Ῥωμαίων ὁ Ἀντίπατρος, Ἰουδαῖος κατὰ τὴν θρησκείαν, κακὸς ὅμως καὶ διεφθαρμένος ἄνθρωπος. Μετ' ὀλίγα ἔτη ὁ υἱὸς του Ἡρώδης ἐγένεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν βασιλεὺς καὶ κατέσφαξεν ὅσους ἦσαν συγγενεῖς τῶν Μακκαβαίων καὶ αὐτὴν τὴν γυναῖκα του ἀκόμα ἐπειδὴ κατήγετο ἐξ αὐτῶν. Ὁ Ἡρώδης ἦτο μισητὸς εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ Ἡρώδης εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐζήτηε νὰ φονεύσῃ καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅταν ἐπληροφορήθη παρὰ τῶν Μάγων, ὅτι ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Αὐτὸς ἐφόνευσε τὰς δέκα τέσσαρας χιλιάδας τῶν ἀθῶων νηπίων τῆς Βηθλεέμ, διὰ νὰ φονευθῇ μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ ὁ Χριστός.

Διῶριζε καὶ ἔπαυε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἐτοποθέτει ἀνθρώπους ἰδικούς του εἰς τὸ ἀξίωμα αὐτό. Ἐκτύπησε τὸ Ἰουδαϊκὸν Συνέδριον καὶ ἠθέλησε νὰ μεταβάλλῃ τὴν Ἁγίαν Πόλιν Ἱερουσαλὴμ εἰς κέντρον πολυτελείας καὶ ἀμαρτίας.

Τὸ μῖσος τοῦ λαοῦ κατεπραῦνθη, ἀφ' ὅτου ὁ Ἡρώδης ἀνοικοδόμησε τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Ἀλλὰ πάλιν τὸ μῖσος ἐμεγάλωσε, διότι

ἔθεσεν ἐπάνω εἰς τὴν κυρίαν θύραν τοῦ Ναοῦ χρυσοῦν ἀετόν, σύμβολον τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας.

Τὸ τέλος τοῦ Ἡρώδου ὑπῆρξεν οἰκτρὸν. Ἐσάπισε ζωντανός. Διὰ διαθήκης, τὸ βασιλεῖον τῆς Παλαιστίνης, διένειμε μεταξὺ τῶν τριῶν υἱῶν του, Ἀντίπα, Φιλίππου καὶ Ἀρχελάου.

Πάντως ἡ ζωὴ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τὸν Ρωμαϊκὸν ζυγὸν ἦτο ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Πτολεμαίων. Ἐπαθον βεβαίως μεγάλας συμφοράς, ἀλλὰ ἀπέκτησαν καὶ ἀρκετὰ προνόμια.

Ἡ Παλαιστίνη ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ Ἐπιτρόπων ἢ ἡγεμόνων, οἱ ὅποιοι ἐξηρτῶντο ἀπὸ τὸν ἑπαρχον τῆς Συρίας, ἡ ὁποία ἦτο Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία.

Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐγκατεστάθη μόνιμος στρατιωτικὴ φρουρά, ὀνομαζομένη **σπεῖρα**.

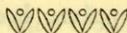
Ἐνῶ κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπλήρωναν οἱ Ἰουδαῖοι φόρον πρὸς τοὺς Ρωμαίους, ἀργότερον κατηργήθη αὐτὸ τὸ προνόμιον καὶ ἤρχισαν νὰ καταβάλλουν φόρους.

Τοὺς φόρους ἐνοικίαζον πλούσιοι Ρωμαῖοι, οἱ ὅποιοι ἴδρουν τελωνεῖα εἰς διάφορα μέρη καὶ διώριζον εἰσπράκτορας ἢ ἐπιστάτας, οἱ ὅποιοι ὠνομάζοντο **τελώναι**. Αὐτοὶ ἦσαν κυριολεκτικῶς τύραννοι τοῦ λαοῦ.

Ἡ Ἱερουσαλήμ κατέστη πόλις τῆς ἀμαρτίας. Ἐλάχιστοι Ἰουδαῖοι ἦσαν οἱ ἀληθεῖς πιστοί, οἱ ὅποιοι ἀνέμενον τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου. Δυστυχῶς οἱ περισσότεροι Ἰουδαῖοι ἀνέμενον τὸν Μεσσίαν ὡς ἐθνικὸν ἀρχηγὸν καὶ κατακτητὴν, ὁ ὅποιος θὰ ἐπανίδρυσεν ἰσχυρὸν τὸ Ἰουδαϊκὸν κράτος.

Αἱ ἀντιλήψεις αὐταὶ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ μὴ ἐννοήσουν καὶ νὰ μὴ πιστεύσουν οἱ πλεῖστοι Ἰουδαῖοι εἰς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ παραμένουν ἀκόμη καὶ σήμερον μακρὰν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅπως θὰ γνωρίσωμεν καὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Κ. Διαθήκης, ἦλθεν εἰρηνικός, πρᾶος καὶ ταπεινός, ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς θρησκευτικῆς καταπτώσεως καὶ τῆς ἠθικῆς παρακμῆς τῶν Ἰουδαίων.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ Δ' ΑΛΛΩΝ ΕΥΣΕΒΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

1. 'Ιώβ

Εἰς τὴν Αὐσίτιδα χώραν ἔζη κάποιος ἄνθρωπος, ὀνομαζόμενος 'Ιώβ, « ἀληθινός, ἄμεμπτος, δίκαιος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος », ὡς λέγει ἡ Ἁγία Γραφή. Εἶχεν ἑπτὰ υἱούς καὶ τρεῖς θυγατέρας καὶ κτήματα καὶ ζῶα καὶ πλούτη ἄπειρα. Ἦτο εὐτυχῆς καὶ ἐδόξαζε καθημερινῶς τὸν Θεόν.

Τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν ἐφθόνησεν ὁ διάβολος. Εἶπε, λοιπόν, εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ὁ 'Ιώβ, εἶναι πιστὸς καὶ εὐσεβής, διότι ἔχει κάθε εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ποθήσῃ ἀνθρώπου καρδιά. Καὶ ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος εἶναι Παντογνώστης καὶ γνωρίζει τὰ πάντα, ἐγνώριζεν ὅτι ἡ πίστις τοῦ 'Ιώβ ἦτο πραγματικὴ καὶ ὄχι φαινομενικὴ. Διὰ νὰ ἀποδείξῃ δὲ αὐτό, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν διάβολον νὰ πειράξῃ τὸν 'Ιώβ, χωρὶς ὅμως νὰ θίξῃ τὴν υγείαν καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ ὁ 'Ιώβ ἐκάθητο εὐτυχῆς καὶ ἀμέριμνος, ἔρχεται ἓνας ὑπηρέτης καὶ τοῦ λέγει :

— Λησται ἦλθον καὶ ἔκλεψαν τὰ βόδια καὶ τοὺς ὄνους καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ὑπηρέτας. Μόνος ἐγὼ ἐσώθην καὶ ἦλθον νὰ σοῦ ἀναγγεῖλω τὴν συμφορὰν.

Δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμη, ὅταν ἄλλος ὑπηρέτης ἐφθασε τρέχων.

— Φωτιά ἐπεσεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἔκαυσε τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ποιμένας. Μόνος ἐγὼ ἐσώθην καὶ ἦλθα νὰ ἀναγγεῖλω τὸ κακόν.

Τὴν ἰδίαν ὥραν τρίτος ὑπηρέτης ἐφώνησεν :

— Λησται ἤρπασαν τὰς καμήλους καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ὑπηρέτας.

Και τέταρτος ἀγγελιαφόρος τὴν ἰδίαν ὥραν ἔφθανε, διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ καὶ νέαν συμφορὰν, μεγαλυτέραν αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἄλλας.

—“Ὅλα τὰ τέκνα σου, υἱοὶ καὶ θυγατέρες, ἔτρωγον καὶ ἔπινον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεγαλυτέρου ἀδελφοῦ των. Δυνατὸς ἄνεμος ἔπνευσε καὶ ἔρριψε τὴν στέγην καὶ ὅλοι ἐτάφησαν κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια.

Ἐσηκώθη τότε ὁ Ἰώβ, ἔσχισε τὸ ἔνδυμά του, εἰς ἔνδειξιν πένθους, κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐξύρισε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀφοῦ ἔπεσε μὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, προσεκύνησε τὸν Θεόν, πρὸς τὸν ὅποιον ἡ πίστις του καὶ ἡ ἐλπίς παρέμειναν σταθεραὶ καὶ εἶπε :

« *Γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ. Ὁ Κύριος ἔδωκεν· ὁ Κύριος ἀφείλατο ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας* ».

Ὅταν εἶδεν ὁ διάβολος, ὅτι τόσαι συμφοραὶ συγχρόνως δὲν ἐκλόμισαν τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονὴν τοῦ ἀνδρός, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ πειράξῃ τὸν Ἰώβ καὶ εἰς τὸ ἴδιον του τὸ σῶμα. Ὁ Θεός, διὰ νὰ ἀναδειχθῇ ἀκόμη λαμπρότερον ἡ πίστις τοῦ Ἰώβ, ἔδωκε τὴν ἄδειαν. Μόνον ἡ ζωὴ τοῦ Ἰώβ δὲν ἔπρεπε νὰ θιγῇ.

Φοβεραὶ πληγαὶ ἐκάλυψαν τότε τὸ σῶμα τοῦ Ἰώβ καὶ πόνοι φρικτοὶ τὸν ἐβασάνιζον. Μόνος, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, ἔξυε τὰς πληγὰς του μὲ ὄστρακον διὰ νὰ ἀνακουφίζεταὶ ὀλίγον. Εἰς τὴν τόσῃν δυστυχίαν ἦλθον νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ πικροὶ λόγοι τῆς γυναικὸς του.

— Μέχρι πότε θὰ κάμνης ὑπομονὴν; Ἐχασες τὰ πάντα, τέκνα, περιουσίαν, δόξαν, ὄνομα. Βλασφήμησε, λοιπόν, τὸν Θεὸν καὶ ἄς ἀποθάνῃς. Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Ἰώβ ἀπήνησε :

« *Ἰνα τί ὥσπερ μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας οὕτως; Εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ ὑπεισόμεν;* » (ὑποφέρομεν).

Τὸν ἴδιον καιρὸν, τρεῖς φίλοι τοῦ Ἰώβ, βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες, πληροφορηθέντες τὰς συμφορὰς τοῦ Ἰώβ, ἐκίνησαν ἀπὸ τὰς χώρας αὐτῶν καὶ ἦλθον νὰ παρηγορήσουν αὐτόν.

Ὅταν ἀντίκρισαν τὴν τόσῃν αὐτοῦ δυστυχίαν, ἐστάθησαν ἀμίλητοι καὶ ἄφωνοι ἑπτὰ ἡμερόνυχτα.

Τέλος ἤνοιξεν ὁ Ἰώβ τὸ στόμα του καὶ κατηράσθη τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη.

Τότε οί φίλοι του προσεπάθησαν νά τοῦ ἀποδείξουν ὅτι ἡ τόση του συμφορὰ εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν του, αἱ ὁποῖαι ἐπέφερον τήν ὀργήν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰώβ ὅμως ἔλεγεν, ὅτι εἶναι ἀθῶος καί ὅτι καμμία ἁμαρτία του δέν ἦτο τόσον μεγάλη, διὰ νά ἐπισύρῃ τήν τρομεράν αὐτῆν τιμωρίαν. Οἱ φίλοι του ὅμως ἐπέμενον νά τόν ὀνομάζουν ἁμαρτωλόν.

Τότε ὁ Θεός ἐπεμβαίνει καί ἐν μέσῳ λαίλαπος καί νεφῶν λέγει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι δέν ἔχουν δικαίωμα νά συζητοῦν καί νά κρίνουν τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ, διότι πολλάκις εἶναι ἀνίκανοι νά τὰς ἐννοήσουν. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ρυθμίζει τὰ πάντα καί προνοεῖ περὶ πάντων, γνωρίζει τὸ ἀληθές συμφέρον τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι πρέπει ἀγογγύστως νά ὑποτάσσωνται εἰς τὸ θεῖον Του θέλημα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰώβ μετενόησε, διότι κατηράσθη τήν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη, μετενόησαν δὲ καί οἱ φίλοι του, διότι τόν ὠνόμασαν ἁμαρτωλόν. Καί ὁ Θεός ἀνταμείβων τὴν πίστιν καί τὴν ὑπομονὴν τοῦ Ἰώβ ἀπήλλαξεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν καί ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἄλλους υἱοὺς καί θυγατέρας καί ποίμνια καί κτήματα καί πλοῦτη καί ἀγαθὰ διπλάσια ἀπὸ τὰ προηγούμενα.

Καί ἔζησεν ὁ Ἰώβ εὐτυχῆς, ἔτη πολλά « καί ἐτελεύτησε πρεσβύτερος καί πλήρης ἡμερῶν ». Διὰ τὰς ἀρετάς του θεωρήθη ἅγιος καί ἐορτάζεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὰς 6 Μαΐου.

Τὸ ὄνομα καί ἡ ἱστορία τοῦ Ἰώβ εἶναι γνωστὰ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ὅταν θέλωμεν νά εἴπωμεν, ὅτι ἓνας ἄνθρωπος ἔχει μεγάλην ὑπομονήν, λέγομεν, ὅτι ἔχει Ἰώβιον ὑπομονήν.

Πρέπει, λοιπόν, νά ὑπομένωμεν εἰς τὰς θλίψεις. Ὅπως ὁ χρυσὸς καθαρίζεται μέσα εἰς τὴν φωτιάν, τοιοῦτοτρόπως καί ὁ ἄνθρωπος ἐξαγνίζεται μὲ τὰς θλίψεις καί τὰς δοκιμασίας.

2. Οἱ τρεῖς Παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ

(Δανιὴλ γ')

Κατὰ τὸ ἔτος 586 π. Χ. ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος Ναβουχοδονόσορ ὁ Β', ἤλθε καί ἐπολιόρηκε τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀποτέλεσμα τῆς πολιορκίας ἦτο ἡ νίκη τοῦ Ναβουχοδονόσορος καί ἡ αἰχμαλωσία χιλιάδων Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι δέσμοι μετεφέρθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Εἶχον περάσει ἀρκετὰ ἔτη εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν οἱ Ἰουδαῖοι, ὅταν

ὁ Ναβουχοδονόσορ διέταξεν ἀξιωματικούς τῆς αὐλῆς του νὰ ἐκλέξουν νέους ὑγιεῖς καὶ ἠθικούς ἐκ τῶν καλλιτέρων οἰκογενειῶν τῶν Ἰουδαίων διὰ νὰ τοὺς προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ἐξέλεξαν λοιπὸν νέους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, ὁ Δανιήλ, ὁ Ἀνανίας, ὁ Ἀζαρίας, καὶ ὁ Μισαήλ. Εἰς τοὺς νέους αὐτοὺς ἔδωσαν ὀνόματα βαβυλωνιακά. Ὀνόμασαν τὸν μὲν Δανιήλ Βαλτάσαρ, τοὺς τρεῖς δὲ ἄλλους Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγώ.

Διέταξεν ἐπίσης ὁ βασιλεὺς νὰ ἐνδύσουν αὐτοὺς μὲ τὰ λαμπρότερα φορέματα καὶ νὰ δίδουν εἰς αὐτοὺς βασιλικὸν φαγητόν. Οἱ νέοι ὅμως οὗτοι, πιστοὶ εἰς τὸν Μωσαϊκὸν νόμον καὶ φοβούμενοι τὸν Θεόν, δὲν ἤθελον νὰ τρώγουν ἀπηγορευμένα διὰ τοὺς Ἰσραηλίτας φαγητά. Ἦθελαν νὰ νηστεύουν καὶ ἔτρωγον μόνον ὄσπρια καὶ ἔπινον μόνον ὕδωρ. Ἐνεκα τῆς εὐλαβείας των ὁ Θεὸς ἠύλόμενος αὐτοὺς καὶ τὰ φαγητά ἐκεῖνα, ὄχι μόνον δὲν ἀδυνατήσαν αὐτοὺς, ἀλλὰ ἔκαμαν αὐτοὺς ἰσχυροὺς εἰς τὸ σῶμα. Ἡ δὲ πίστις των εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των ἔκαμιν αὐτοὺς ἰσχυροὺς εἰς τὴν ψυχὴν.

Τὴν πίστιν των αὐτὴν καὶ τὴν ἀφοσίωσίν των ἀπέδειξαν εἰς μίαν κρίσιμον καὶ σπουδαίαν περίστασιν.

Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ κατεσκευάσεν πελωρίαν εἰκόνα του ἐκ χρυσοῦ. Ἔστειλε λοιπὸν ἀγγελιαφόρους εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κράτους καὶ διέταξε νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὅλοι οἱ κατὰ τόπους ἄρχοντες καὶ ἡγεμόνες, διὰ νὰ παρευρεθοῦν εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς λαμπρᾶς εἰκόνας. Καὶ ὅταν ἡ ἡμέρα ἔφθασε καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπισήμων καὶ τοῦ λαοῦ, εὐρίσκετο συγκεντρωμένον, κήρυξ μετέδωκε τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως. Ὅταν οἱ σάλπιγγες καὶ τὰ ἄλλα μουσικὰ ὄργανα δώσουν τὸ σύνθημα, ὑποχρεοῦνται ἅπαντες, λαὸς καὶ ἄρχοντες πίπτοντες νὰ προσκυνήσουν τὴν εἰκόνα τὴν χρυσήν, τὴν ὁποίαν ἔστησεν ὁ Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς. Ὅστις θὰ ἠρνεῖτο, θὰ ἐρίπτετο ζῶν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην.

Ἄλλ' οἱ τρεῖς Ἰουδαῖοι παῖδες, οἱ ὅποιοι εἶχον διδαχθῆ νὰ λατρεύουν καὶ νὰ προσκυνοῦν τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεόν, δὲν ἐδειλίασαν πρὸ τῆς φοβερᾶς ἀπειλῆς, ἀλλὰ ἠρνήθησαν νὰ προσκυνήσουν τὴν χρυσὴν εἰκόνα, διὰ νὰ μὴ παραβοῦν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

Μόλις ὁ βασιλεὺς ἐπληροφορήθη τὴν ἀρνήσιν τῶν νέων, ὠργίσθη φοβερὰ καὶ διέταξε νὰ ὀδηγηθοῦν οἱ παῖδες ἐνώπιόν του. Ἀλλὰ καὶ παλιν ἐκεῖνοι ἔμειναν σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν. Εἰς τὰς ἀπειλάς τοῦ βασι-

λέως ἀπήντησαν « ἐστὶ Θεὸς ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς, ᾧ ἡμεῖς λατρεύομεν, δυνατὸς ἐξελεῖσθαι (νὰ λυτρώσῃ) ἡμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τοῦ πυρός τῆς καιομένης ».

Τότε ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ πυρακτωθῇ ἐπταπλασίως ἡ κάμιнос καὶ νὰ ριφθοῦν ἐντὸς αὐτῆς οἱ τρεῖς εὐσεβεῖς Ἰουδαῖοι παῖδες. Ἡ διαταγὴ ἐξετελέσθη.

Παράζενον ὅμως ἀντὶ θρήνων καὶ κλαθμῶν, γλυκεῖα μουσικὴ καὶ ἀρμονικὴ ψαλμῳδία ἤκούετο ἐκ τῆς καμίνου. Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες, διέκρινον ἐντὸς τῆς καμίνου τοὺς τρεῖς νέους ἐλευθέρους ἀπὸ τὰ δεσμὰ των νὰ προσεύχωνται καὶ τέταρτον νέον ἐν μέσῳ αὐτῶν λαμπρὸν καὶ ὠραῖον ὡς Ἄγγελον.

Πράγματι ἦτο Ἄγγελος, ὁ ὁποῖος τὴν φλόγα τοῦ πυρός, εἰς δρόσον μετέβαλεν.

Πρὸ τοῦ μεγάλου τούτου θαύματος, ὁ βασιλεὺς μετενόησε καὶ διέταξε νὰ ἐλευθερωθοῦν οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἐξῆλθον τῆς καμίνου σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς.

Τότε ὁ βασιλεὺς ἀνεφάνησεν : « *Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τοῦ Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδναγῶ, ὃς ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατο (ἔσωσε) τοὺς παῖδας αὐτοῦ* ». Ἔστειλε δὲ διαταγὴν εἰς ὅλον τὸ βασίλειον καὶ διέτασσε νὰ σέβωνται πάντες τὸν Θεὸν τῶν τριῶν παιδῶν, ἄλλως θὰ τιμωροῦνται αὐστηρά, διότι ὁ Θεὸς οὗτος εἶναι μέγας καὶ ἰσχυρός, « *ἡ βασιλεία αὐτοῦ, βασιλεία αἰώνιος καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν* ».

Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι ἡ μέχρι θανάτου πίστις τῶν τριῶν παιδῶν, ἔσωσεν αὐτούς, ἐγνώρισε δὲ καὶ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν εἰς ἄλλους πολλούς.

Ἕμνος τῶν τριῶν Παίδων

(Ἐκ τοῦ Τριωδίου)

« *Τὸν Κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.*

Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ἄγγελοι Κυρίου, οὐρανοὶ Κυρίου, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, πᾶσαι αἱ δυνάμεις Κυρίου, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ἥλιος καὶ σελήνη, ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, φῶς καὶ σκότος, νύκτες καὶ ἡμέραι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε πᾶς ὄμβρος καὶ δρόσος, πάντα τὰ πνεύματα τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε πῦρ καὶ καῦμα, ψῦχος καὶ καύσων τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε δρόσοι καὶ νιφετοί, πάγοι καὶ ψῦχος τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πάχραι καὶ χιόνες, ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, γῆ, ὄρη καὶ βουνοὶ καὶ πάντα τὰ φερόμενα ἐν αὐτῇ,
 τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πηγαί, θάλασσα καὶ ποταμοί, κήτη καὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ Οὐρανοῦ, τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, εὐλογεῖτω Ἰσραὴλ τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, ἱερεῖς Κυρίου, δοῦλοι Κυρίου, τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πνεύματα καὶ ψυχαὶ δικαίων, ὅσοι καὶ ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, Ἀνανία, Ἀζαρία καὶ Μισαήλ, τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, Ἀπόστολοι, προφῆται καὶ μάρτυρες Κυρίου τὸν Κύριον.
 Εὐλογοῦμεν Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.
 Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
 Αἰνοῦμεν καὶ εὐλογοῦμεν καὶ προσκυνοῦμεν τὸν Κύριον.
 Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ δοξολογοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

3. Ρ ο ὺ θ

(Ροῦθ)

Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Κριτῶν, ἔζη εἰς τὴν Βηθλεὲμ ὁ Ἐλιμέλεχ μετὰ τῆς γυναικὸς του Νωεμὶν καὶ τῶν δύο υἱῶν των. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἐπῆλθε μεγάλη πείνα εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὁ Ἐλιμέλεχ παρέλαβε τὴν οἰκογένειαν του καὶ μετέβη εἰς τὴν χώραν Μωάβ. Ἐκεῖ μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν, ἔμεινε δὲ ἡ Νωεμὶν μετὰ τοὺς υἱοὺς της, οἱ ὅποιοι ἐνυμφεύθησαν γυναῖκας Μωαβιτίδας, ὁ μὲν Μακαλὼν τὴν Ὀρφά, ὁ δὲ Χελαιὼν τὴν Ροῦθ.

Μετὰ δέκα ἔτη, ἀπέθανον καὶ οἱ δύο υἱοὶ ἄτεκνοι. Τότε ἡ Νωεμὶν, ἐπειδὴ εἶχε παρέλθει καὶ ἡ πείνα, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτῆς Χαναάν. Αἱ δύο νύμφαι της ἠθέλησαν νὰ τὴν ἀκολουθήσουν, ἀλλὰ ἡ Νωεμὶν συνεβούλευσεν αὐτὰς μετ' ἐπιμονὴν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς οἰκίας τῶν πατέρων των. Τότε ἡ Ὀρφά κλαίουσα ἀπεχειρέθη-

σε τὴν πενθεράν της καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς της. Ἡ Ρούθ ὅμως δὲν ἐδέχθη νὰ ἀποχωρισθῇ τῆς πενθερᾶς της καὶ εἶπεν « ὅπου ἂν πορευθῆς, πορεύσομαι καὶ οὐδ' ἂν ἀλλισθῆς ἀλλισθήσομαι· ὁ λαὸς σου, λαὸς μου, καὶ ὁ Θεὸς σου Θεὸς μου· καὶ οὐδ' ἂν ἀποθάνῃς, ἀποθανοῦμαι, κακεῖ ταφήσομαι ». Τόσον πολὺ ἠγάπα ἡ Ρούθ τὴν μητέρα τοῦ συζύγου της, ὥστε τὰ πάντα ἐδέχετο νὰ ὑποφέρῃ, διὰ νὰ μὴ ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν ἀβοήθητον καὶ μόνην εἰς τὴν γεροντικὴν της ἡλικίαν.

Συγκεκινημένη ἡ Νωεμὶν ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσιν τῆς Ρούθ, ἐδέχθη νὰ τὴν συνοδεύσῃ. Ἐφθασαν εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ἐκεῖ, διὰ νὰ ἐξοικονομήσουν τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἔπρεπε νὰ ἐργασθοῦν. Ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ. Ἡ Ρούθ, ἡ ὁποία ἐγνώριζεν, ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι εὐλογημένη ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἐκτιμᾶται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, πρόθυμα ἐδέχθη νὰ ἐργασθῇ εἰς τοὺς ἀγρούς. Μετέβαινε λοιπὸν εἰς τὰ κτήματα τοῦ πλουσίου Βοόζ, ὅπισθεν τῶν θεριστῶν καὶ συνέλεγε στάχυς, τοὺς ὁποίους ἄφηνον οὗτοι διὰ τοὺς πτωχοὺς, συμφώνως πρὸς ἐντολὴν τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου.

Ὁ Βοόζ ἐπρόσεξε τὴν ἐργατικὴν καὶ σεμνὴν Ρούθ καὶ ὅταν ἐπληροφορήθη ὅτι ἦτο ἡ νύμφη τῆς Νωεμὶν καὶ ὅτι εἰργάζετο διὰ νὰ συντηρῇ καὶ τὴν πενθεράν της, τὴν ἐπλησίασε καὶ τῆς εἶπεν : « Θὰ μείνης νὰ ἐργάζεσαι μετὰ τὰς ἄλλας γυναῖκας εἰς τοὺς ἀγρούς μου. Θὰ ἔχῃς ὅλας τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας λαμβάνουν καὶ αἱ ἄλλαι ἐργάτριαι ».

Ἡ Ρούθ, ἔσκυψε καὶ προσεκίνησε τὸν Βοόζ, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της καὶ τὴν χαρὰν της. Ἐχάρη δὲ πολὺ καὶ ἡ Νωεμὶν, διότι ἡ Ρούθ θὰ εἰργάζετο εἰς τοῦ Βοόζ τὰ κτήματα.

Ὁ Θεὸς ὅμως ἠλόγησε περισσότερο τὴν Ρούθ διὰ τὴν ἀφοσίωσιν της καὶ τὰς ἀρετάς της. Μετ' ὀλίγον ὁ Βοόζ ἐνυμφεύθη τὴν Ρούθ, μετὰ τὴν εὐχὴν τῆς πενθερᾶς της. Ἀπέκτησε δὲ υἱὸν ὅστις ὠνομάσθη Ὁββὴδ, τοῦ ὁποίου υἱὸς ἦτο ὁ Ἰεσσαί, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ὁ Δαυὶδ. Ἀπὸ τὴν γενεάν τοῦ Δαυὶδ ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Οὕτω ἡ Μωαβίτις Ρούθ, διὰ τὰς ἀρετάς της, ἠξιώθη νὰ συγκαταλέγηται μεταξὺ τῶν προγόνων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, ὅπου ἀναγράφεται ἡ γενεαλογία τοῦ Χριστοῦ, ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τῆς Ρούθ ὡς ἐξῆς :

«...Βοόζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὁββὴδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ὁββὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα... »

4. Ἐσθήρ.

(Ἐσθήρ)

Μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὅποιοι ὡς αἰχμάλωτοι ὠδηγήθησαν εἰς τὴν Περσίαν καὶ ἔμμενον ἐκεῖ, ἦτο καὶ ὁ Μαρδοχαῖος καὶ ἡ ὄρφανὴ ἀνεψιά του Ἐσθήρ.

Ὁ Μαρδοχαῖος εἶχεν ἐπιδείξει ἀφοσίωσιν καὶ πίστιν εἰς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, τοῦ ὁποίου τὴν ζωὴν ἔσωσεν, ἀποκαλύψας τὰς ἐγκληματικὰς προθέσεις δύο συνομητῶν, τοὺς ὁποίους τυχαίως ἤκουσε νὰ σχεδιάζουσαν τὴν δολοφονίαν τοῦ βασιλέως. Ἡ πράξις αὐτὴ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μαρδοχαίου κατεγράφη εἰς τὸ βιβλίον τῶν σπουδαίων συμβάντων τοῦ βασιλείου.

Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἡ βασίλισσα Ἀστί, ἐξώργισε τὸν βασιλέα, διότι δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὰς διαταγὰς του. Τοῦτο ἐθεωρήθη ὅτι ἀπετέλει κακὸν παράδειγμα, διὰ τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλείου καὶ ἀπεφασίσθη νὰ εὐρεθῆ ἄλλη βασίλισσα, ἱκανὴ νὰ ἐννοήσῃ τὸ ὑψηλὸν τῆς ἀξιώμα.

Συγκεντρώθησαν, λοιπόν, πολλαὶ νεάνιδες διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς βασιλίσσης, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ Ἐσθήρ. Ταύτην ἐξέλεξεν ὁ βασιλεὺς διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν σεμνότητά της.

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἤλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ ἐτοιμασθῆ ἐπὶ ἔν ἔτος διὰ τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα. Εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐπεσκέπτετο αὐτὴν συχνὰ ὁ Μαρδοχαῖος καὶ συνεβούλευεν αὐτὴν. Τῆς συνέστησε δὲ νὰ κρύψῃ τὴν Ἰσραηλιτικὴν καταγωγὴν της, τὴν θρησκείαν της καὶ ὅτι ἦτο συγγενὴς του.

Μετὰ ἔν ἔτος ἐφόρεσεν ὁ βασιλεὺς τὸ στέμμα εἰς τὴν Ἐσθήρ καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν βασίλισσαν. "Ἄν καὶ ἠξιώθη τοιαύτης τιμῆς, δὲν ἐλησμόνησε ποτὲ ἡ Ἐσθήρ τὴν καταγωγὴν της καὶ τὸν Θεὸν τῶν πατέρων της.

Τοῦτο ἀπέδειξεν, ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι διέτρεξαν φοβερὸν κίνδυνον.

Ἐνας κακὸς καὶ πονηρὸς αὐλικός, ὁ Ἀμάν, κατόρθωσε νὰ ἐξαπατήσῃ διὰ τῶν κολακειῶν του τὸν βασιλέα καὶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὑψίστα τοῦ βασιλείου ἀξιώματα. Τόση δὲ ἦτο ἡ ματαιοδοξία του, ὥστε ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχεν ἀπὸ τὸν Ἀρταξέρξην, νὰ σταλῆ εἰς ὅλον τὸ κράτος διαταγή, νὰ προσκυνοῦν ὅλοι τὸν Ἀμάν.

Μόνος ὁ Μαρδοχαῖος, πιστὸς εἰς τὴν θεῖαν ἐντολὴν « *Κύριον τὸν*

θεόν σου προσκυνήσεις και αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις », ἤρνηθη νὰ προσκυνήσῃ τὸν Ἀμάν.

Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Ἀμάν ὠργίσθη και ἐζήτηε τρόπον νὰ θανατώσῃ τὸν Μαρδοχαῖον και ὅλους τοὺς Ἰουδαίους.

Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ ἀποσπάσῃ διαταγὴν τοῦ βασιλέως, διὰ τῆς ὁποίας θὰ κατεδικάζοντο ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι.

Κατηγόρησεν αὐτούς, ὅτι δὲν ὑπακούουν εἰς τὰς βασιλικὰς διατάγας και δίδουν κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους ὑπηκόους. Οὕτω ἐξώργισε τὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη ἀμέσως νὰ ὑπογράψῃ τὸ διάταγμα, τὸ ὁποῖον ὠρίζε τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι ἔπρεπε νὰ θανατωθοῦν.

Μόλις ἐπληροφορήθη ὁ Μαρδοχαῖος τὴν μεγάλην συμφορὰν, ἣ ὁποία ἔμελλε νὰ πλήξῃ τοὺς συμπατριώτας του, ἔσχισε τὰ φορέματα του, ἐφόρεσε σάκκον, ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στάχτην, ὅπως συνήθιζον οἱ Ἑβραῖοι, ὅταν εἶχον πένθος και ἐκάθησε περιλύπος εἰς τὴν θύραν τῶν ἀνακτόρων. Εἰδοποίησε δὲ τὴν βασίλισσαν διὰ τὴν φοβερὰν διαταγὴν και παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν βασιλέα και νὰ παρακαλέσῃ αὐτὸν νὰ χαρίσῃ τὴν ζωὴν εἰς τοὺς συμπατριώτας της.

Ἀλλὰ διὰ νὰ παρουσιασθῇ κανεῖς εἰς τὸν βασιλέα δὲν ἦτο πρᾶγμα ἀπλοῦν. Ἐπρεπε νὰ ἔχῃ προσκληθῇ ἀπὸ τὸν βασιλέα, ἄλλως ἐκινδύνευε νὰ θανατωθῇ, ἔστω και ἂν ἦτο ἡ βασίλισσα.

Ἡ Ἐσθήρ ὅμως ἠγάπα τοὺς συμπατριώτας της και ἐπίστευεν εἰς τὸν Θεόν. Παρήγγειλε διὰ τοῦ Μαρδοχαίου εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ νηστεύσουν και νὰ προσευχηθοῦν ὅλοι εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφοῦ και ἡ ἰδία ἐνήστευσε και προσηυχῆθη θερμῶς τρεῖς ἡμέρας, ἔλαβε θάρρος και παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα και ἐζήτησεν ὡς χάριν νὰ μεταβῇ οὗτος μετὰ τοῦ Ἀμάν εἰς τὰ ἰδιαίτερα διαμερίσματα της δι' ἐπίσημον γεῦμα. Ὁ βασιλεὺς ἐδέχθη εὐχαρίστως.

Τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἀϋπνίαν. Ἐζήτησε τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον κατέγραφε τὰ σπουδαῖα γεγονότα και διέταξε νὰ τοῦ ἀναγνώσουν ἐξ αὐτοῦ. Ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ἀνεγράφετο, ὅτι ὁ Μαρδοχαῖος ἀνεκάλυψε τὴν συνομοσίαν κατὰ τῆς ζωῆς του, ὁ βασιλεὺς ἠρώτησε, ποῖαν ἀμοιβὴν ἔλαβεν ὁ ξένος ἐκεῖνος διὰ τὴν σπουδαίαν αὐτὴν ὑπηρεσίαν του. Οἱ αὐλικοὶ ἀπήντησαν, ὅτι δὲν τοῦ ἐδόθη καμμία ἀμοιβή.

Ἐνῶ ὁ βασιλεὺς ἐζήτηε πληροφορίας διὰ τὸν Μαρδοχαῖον, ἐφθασεν

εις τὴν αὐλήν ὁ Ἀμάν. Ἐκάλεσε τότε αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν ἠρώτησεν :

— Εἰπέ μου, Ἀμάν, ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἀποφασίσῃ νὰ τιμήσῃ ἓνα ἄνθρωπον ἰδιαιτέρως, τί πρέπει νὰ κάμῃ ;

Ἐπεὶ ὁ Ἀμάν ἐσκέφθη « ἀσφαλῶς ἐγὼ εἶμαι αὐτὸς τὸν ὁποῖον σκέπτεται ὁ βασιλεὺς νὰ τιμήσῃ ». Ἀπήντησε λοιπὸν :

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πρέπει νὰ εἶναι ἐνδεδυμένος μὲ φορέματα βασιλικά, νὰ κάθηται ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως, εἷς δὲ τῶν ἐνδοξοτέρων τῆς αὐλῆς ἀρχόντων νὰ ὀδηγῇ τὸν ἵππον τοῦ ἀνά τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως κράζων μεγαλοφώνως : Ἴδου πῶς ὁ βασιλεὺς τιμᾷ τοὺς ἐκλεκτούς του.

— Καλὴ εἶναι ἡ συμβουλή σου — ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς. — Σοῦ ἀναθέτω λοιπὸν νὰ ἐνδύσῃς βασιλικά τὸν Ἰουδαῖον Μαρδοχαῖον καὶ νὰ περιφέρῃς αὐτὸν ἐπιπρὸν ἀνά τὴν πόλιν κρατῶν τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου. Αὕτη εἶναι ἡ διαταγή μου, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ.

Κεραυνόπληκτος ἔμεινεν ὁ Ἀμάν, ὅταν ἤκουσε τὴν διαταγὴν, ἠναγασθήσθη ὅμως νὰ ὑπακούσῃ, διότι ἄλλως ἦτο χαμένος.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς τοῦ ἐπεφύλασεν καὶ ἄλλην τιμωρίαν μεγαλυτέραν.

Ὁ βασιλεὺς, τόσον ἠὐχαριστήθη εἰς τὸ γεῦμα ἀπὸ τὰς περιποιήσεις καὶ τὴν ἀγάπην τῆς Ἐσθῆρ, ὥστε τῆς ὑπεσχέθη νὰ τῆς παραχωρήσῃ οἰανδήποτε χάριν ἐζήτει, ἕως τὸ ἥμισυ τοῦ βασιλείου του.

Τότε ἡ Ἐσθῆρ ἐπεκαλέσθη τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐπιείκειαν τοῦ βασιλέως διὰ τὸ ἔθνος τῆς, ἀποκαλύψασα διὰ πρώτην φοράν τὴν ἐβραϊκὴν καταγωγὴν τῆς καὶ τὰ καταχθόνια καὶ φοβερά σχέδια τοῦ πανούργου καὶ κακοῦ Ἀμάν.

Οὗτος ἀντιληφθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως ἐσύρετο πρὸ τῆς Ἐσθῆρ καὶ παρεκάλει αὐτὴν νὰ δείξῃ εὐμένειαν καὶ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς καλέσας τοὺς φρουρούς, διέταξε νὰ κρεμασθῇ εἰς τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἀγχόνην, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐτοιμάσει αὐτὸς ὁ Ἀμάν, διὰ τὸν Μαρδοχαῖον. Ἀκόμη, ἠκύρωσε τὸ σκληρὸν καὶ ἄδικον διάταγμα τῆς καταδίκης τῶν Ἰουδαίων, τὸν δὲ Μαρδοχαῖον διώρισεν εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἀμάν.

Τοιοῦτοτρόπως ὁ Θεὸς ἤμειψε τὸν πιστὸν Μαρδοχαῖον καὶ ἐτιμώρησε τὸν κακὸν Ἀμάν.

5. Ἰουδίθ

(Ἰουδίθ)

Περὶ τὸ ἔτος 350 π. Χ. οἱ Πέρσαι, ἀφοῦ ἐκυρίευσαν τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραήλ, ἐπετέθησαν ἐναντίον τοῦ ἄλλου Ἑβραϊκοῦ βασιλείου, τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα.

Στρατηγὸς τῶν Περσῶν, ἦτο ὁ περίφημος Ὀλοφέρνης, ὁ ὁποῖος κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως του, εἰσέβαλεν μὲ χιλιάδας στρατοῦ καὶ ἄρματα μάχης εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα. Ἐλεηλάτει καὶ κατέστρεφεν ἐντελῶς τὰς πόλεις, σπείρων παντοῦ τὸν θάνατον καὶ τὴν καταστροφήν.

Τρομαγμένοι οἱ Ἰουδαῖοι, προσεπάθουν νὰ ἐπισκευάσουν τὰ τείχη τῶν πόλεων, οἱ δὲ γενναιότεροι κατέλαβον τὰ στενὰ τῶν ὀρέων, ἀπὸ τὰ ὅποια θὰ διήρχοντο οἱ ἔχθροὶ διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ λαὸς ἐνδεδυμένος φορέματα πένθους, προσήχητο μὲ θρήνους εἰς τὸν Θεὸν διὰ νὰ τοὺς σώσῃ.

Ὁ ἴδιος ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ὁ Ἰωακείμ, περιήρχετο τὰς πόλεις, ἐνεθάρρυνε τὸν λαὸν καὶ προέτρπεν ὅλους νὰ πιστεύουν καὶ νὰ προσεύχωνται. Ὁ Θεός, ἔλεγε, δὲν θὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ καὶ ἀλίην. Πολλάκις ἔσωσε τὸν λαὸν μας. Καὶ τώρα μὲ τὴν προσευχὴν, θὰ νικήσωμεν τοὺς ἔχθρους. Ἀρχεῖ νὰ ἔχωμεν πίστιν εἰς τὸν Θεόν.

Τὰ ἴδια ἔγραφε καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ὀχυρᾶς πόλεως Βετυλούα καὶ συνεβούλευσεν αὐτοὺς μὲ κάθε θυσίαν νὰ ἐμποδίσουν τὴν προέλασιν τοῦ Ὀλοφέρνου.

Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Ὀλοφέρνης, διέταξε νὰ πολιορκηθῇ ἡ πόλις καὶ νὰ κυριευθῇ.

Ἡ ἀντίστασις ὅμως τῶν κατοίκων ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὅλα τὰ μέσα ἀπέβαινον μάταια.

Τότε, διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς κατοίκους νὰ παραδοθοῦν κατέστρεψε τὴν πηγὴν καὶ τὸ ὕδραγωγεῖον, ἀπὸ τὸ ὅποῖον ὕδρευετο ἡ πόλις. Τὸ μέτρον τοῦτο ὑπῆρξεν ἀποτελεσματικόν. Οἱ κάτοικοι, κουρασμένοι καὶ ἐξηντημένοι ἀπὸ τὴν πολιορκίαν, ἤρχισαν νὰ ὑποφέρουν τρομερὰ ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ὕδατος. Πολλὰ παιδιὰ καὶ γέροντες ἀπέθανον καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἐναπομείναντες ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθοῦν.

Τὴν κρίσιμον αὐτὴν ὥραν ἐστάθη εἰς τὸ μέσον μία ὄραία, εὐσεβῆς καὶ φιλόπατρις γυναῖκα, ἡ Ἰουδίθ, χήρα τοῦ Μανασσῆ.

Ὁ Προφήτης Ἡλιοῦ

Φορητῆ εἰκὼν τοῦ 11. αἰῶνος (*Βυζαντινὸν Μουσεῖον*)

— Ἄρχοντες, εἶπε, δὲν πρέπει νὰ παραδώσῃτε τὴν πόλιν. Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος ἔσωσε μὲ θαύματα τοὺς πατέρας μας εἰς παρομοίας περιστάσεις θὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ τώρα. Ἄς ἔχωμεν πίστιν εἰς Αὐτόν.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἔδωσαν θάρρος εἰς ὅλους. Ἐπειτα ἡ Ἰουδιθ συνέχισεν :

— Σεῖς ὑπερασπισθεῖτε μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τὴν πόλιν. Ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ θὰ συναντήσω τὸν Ὀλοφέρνην.

Αὐτὰ εἶπεν ἡ Ἰουδιθ καὶ ὅλοι ὑπήκουσαν. Ἐκείνη, ἀφοῦ πρῶτον προσηυχῆθη θερμῶς εἰς τὸν Θεόν, διὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα της, ἐξῆλθε τῆς πόλεως μὲ μίαν μόνον πιστὴν δούλην καὶ ἐβάδισε πρὸς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον. Εἰς τοὺς φρουρούς, οἱ ὁποῖοι τὴν συνέλαβον, εἶπε νὰ τὴν ὀδηγήσουν εἰς τὸν Ὀλοφέρνην, διότι εἶχε νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ μερικὰ μυστικά, τὰ ὁποῖα θὰ τὸν ἐβοήθουν νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν.

Ὅταν τὴν ἐπαρουσίασαν εἰς τὸν στρατηγόν, τοῦ εἶπε.

— Μισῶ τοὺς Ἰουδαίους καὶ θέλω νὰ καταστραφοῦν. Θὰ σοῦ γνωρίσω τὰ μυστικά τους καὶ τοιοιτοτρόπως θὰ γίνῃς κύριος τῆς Βετυλούα. Διὰ νὰ πιστεύσῃς, ὅτι λέγω τὴν ἀλήθειαν, κράτησε με ὡς δούλην.

Ὁ Ὀλοφέρνης ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῆς Ἰουδιθ καὶ ἀφοῦ τὴν ἐκράτησεν εἰς τὸ στρατόπεδον, τῆς ἐπέτρεπε νὰ κυκλοφορῇ ἐλευθέρως ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἡ Ἰουδιθ μία νύκτα, ἐνῶ ὁ Ὀλοφέρνης ἐκοιμήτο, τὸν ἐφόνευσεν. Ἐπειτα ἀνενόχλητος, ἐπέρασε τὸ στρατόπεδον καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Βετυλούα. Ὅταν οἱ Πέρσαι ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ των, ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν καὶ ἔφυγον.

Τοιοιτοτρόπως, χάρις εἰς τὴν φιλοπατρίαν καὶ τὴν πίστιν τῆς Ἰουδιθ, ἐσώθη ἡ πόλις ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ οἱ κάτοικοί της ἀπὸ τὴν σφαγὴν.

6. Τωβίτ

(Τωβίτ)

Ο Τωβίτ ἐγεννήθη εἰς Θίσβην τῆς Ἰουδαίας. Ἀνετράφη ὑπὸ τῆς μάμμης του Δεββώρας, ἡ ὁποία τοῦ ἐδίδαξε νὰ εἶναι εὐσεβὴς καὶ ἀκριβὴς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων του. Ὅταν ἔγινεν ἄνδρας ἐνυμφεῖθη τὴν Ἄνναν καὶ ἀπέκτησε υἱόν, τὸν Τωβίαν.

Ὅταν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων ἐνίκησε τοὺς Ἰουδαίους, μεταξὺ

τῶν αἰχμαλώτων τοὺς ὁποίους ὠδήγησεν εἰς Νινευή, ἦτο καὶ ὁ Τωβίτ μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐνῶ πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐλησμόνησαν τὴν πατριὸν θρησκείαν, ὁ Τωβίτ ἔχει μόνον ἔμεινε πιστός, ἀλλὰ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του ἐβοήθει τὸν ἔχοντα ἀνάγκην καὶ ἔθαπτε τὰ σώματα ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐφόνευεν ὁ βασιλεὺς, παρὰ τὴν ἀντίθετον αὐτοῦ διαταγὴν, διότι ὁ Μωσαϊκὸς νόμος ὥριζε, νὰ μὴ μένουν ἄταφα τὰ σώματα τῶν νεκρῶν.

Κάποτε ὅμως ὁ Τωβίτ ἔχασεν αἰφνιδίως τὸ φῶς του. Τυφλὸς πλέον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῆ. Τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας ἀνέλαβεν ἡ σύζυγός του Ἄννα, ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ ἐργάζεται. Ἄλλὰ δὲν ἦτο ἀρκετὸς ὁ μισθὸς αὐτῆς διὰ τὴν συντήρησιν των καὶ αἱ στερήσεις αὐτῶν ἦσαν μεγάλαι. Τότε ὁ Τωβίτ ἐνεθυμήθη, ὅτι, τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο πλούσιος, εἶχε δανείσει χρήματα πολλὰ εἰς τὸν συγγενῆ του Γαβαήλ, ὁ ὁποῖος διέμενεν εἰς Ράγους τῆς Μηδίας. Ἐκάλεσε λοιπὸν τὸν υἱὸν του Τωβίαν καὶ τοῦ εἶπε νὰ πορευθῆ εἰς Ράγους, διὰ νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματα ἀπὸ τὸν Γαβαήλ. Συγχρόνως, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μήπως ἀποθάνῃ, ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν του Τωβίαν τὰς τελευταίας του συμβουλὰς. Τοῦ εἶπε νὰ τιμᾷ πάντα τὴν μητέρα του καὶ νὰ μὴ λυπήσῃ ποτὲ αὐτήν. Νὰ εἶναι δίκαιος καὶ ἐλεῆμων. Νὰ ἀποφεύγῃ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ νὰ ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους « ὁ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσης... ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου πτωχῶντι καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμνοῖς... ἐν παντὶ καιρῷ ἐδλόγει Κύριον τὸν Θεὸν καὶ παρ' αὐτοῦ αἰτήσον, ὅπως αἱ ὁδοὶ σου εὐθεῖαι γένωνται ». Ὁ Τωβίας ἤκουσε μὲ προσοχὴν τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρός του καὶ ὑπεσχέθη νὰ τηρῆ αὐτὰς καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του. Ἐδέχθη δὲ εὐχαρίστως νὰ μεταβῆ εἰς Ράγους. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ εὕρῃ κάποιον ἔμπειρον καὶ πιστὸν ὁδηγόν, διότι ἡ χώρα τῆς Μηδίας εὕρισκετο μακρὰν καὶ ἦτο ἄγνωστος εἰς τὸν Τωβίαν. Ἐξῆλλθε λοιπὸν τῆς οἰκίας διὰ νὰ εὕρῃ ὁδηγόν, ὅτε συνήντησε πρὸ τῆς θύρας ἄνδρα, τοῦ ὁποίου ἡ μορφή καὶ τὸ παράστημα τοῦ ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν. Οὗτος ἐδέχθη εὐχαρίστως νὰ συνοδεύσῃ τὸν Τωβίαν. Ὁ νέος αὐτὸς ἦτο ὁ Ἄγγελος Ραφαήλ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἀπέστειλε διὰ νὰ ὁδηγήσῃ τὸν Τωβίαν.

Ὁ Ἄγγελος δὲν ἐφάνέρωσε ποῖος ἦτο. Εἶπεν ὅτι ὀνομάζεται Ἄζαριαν, υἱὸς τοῦ Ἀνανία, συνεφώνησε μάλιστα καὶ τὴν ἀμοιβὴν του.

ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀγγέλου καὶ τὰς εὐχὰς τῶν συγκεκινημένων γονέων του ἀνεχώρησεν ὁ Τωβίας.

Μετὰ ὀλοήμερον πορείαν ἔφθασαν πλησίον τοῦ ποταμοῦ Τίγριτος

και ἐστάθησαν διὰ νὰ ἀναπαυθοῦν και νὰ λουστοῦν. Μόλις ἔμως ὁ Τωβίας εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὕδωρ, μέγας ἰχθύς ἐφάνη ἐρχόμενος πρὸς αὐτόν. Ὁ Ἄγγελος τότε τοῦ ἐφώνηξε νὰ συλλάβῃ αὐτόν και νὰ τὸν σύρῃ ἐκτὸς τοῦ ὕδατος. Ὅταν αὐτὸ ἔγινε τοῦ εἶπε νὰ φυλάξῃ τὴν χολὴν και τὴν καρδίαν, διότι ὁ καρπὸς αὐτῶν εἶναι φάρμακον και μάλιστα διὰ τὴν τύφλωσιν τῶν ὀφθαλμῶν.

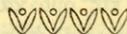
Τὴν ἐπομένην ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ραγουήλ, ὅπου ὁ Τωβίας κατὰ συμβουλήν τοῦ Ἄγγελου ἐνουμφεύθη τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Σάρραν. Ὁ δὲ Ραφαὴλ κατὰ παράκλησιν τοῦ Τωβία, μετέβη εἰς Ράγους τῆς Μηδίας και ἔλαβεν ἐκ τοῦ Γαβαήλ τὰ χρήματα.

Τέλος ἐπέστρεψαν μετὰ τὴν Σάρραν εἰς Νινευή, ὅπου μετὰ ἀγωνίαν ἀνεμνον αὐτόν οἱ γονεῖς του. Μόλις ἡ μήτηρ ἐγνώρισεν αὐτόν μακρόθεν, ἔσπευσε νὰ ἀναγγεῖλῃ τοῦτο εἰς τὸν Τωβίτ, ὁ ὁποῖος καίτοι τυφλὸς ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ υἱοῦ του. Ἐνηγκαλίσθη τοῦτον εὐθύς ὁ υἱὸς του και ἔκρισε τοὺς τυφλοὺς ὀφθαλμοὺς του μετὰ τὴν χολήν. Παρευθὺς οἱ ὀφθαλμοὶ ἠνοιχθησαν και εἶδεν ὁ Τωβίτ τὸν υἱόν του και ἠλόγησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν θεραπείαν του.

Μετὰ ταῦτα ἐκάλεσαν τὸν ξένον, ἵνα λάβῃ τὸν συμφωνηθέντα μισθόν. Ἄλλ' ἐκεῖνος εἶπεν: « Ἐγὼ εἰμὶ Ραφαὴλ, εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγίων Ἄγγέλων, οἱ προσαναφέρουσι τὰς προσευχὰς τῶν ἁγίων και εἰσπορεύονται ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ Ἁγίου ». Ἐγὼ ἀνέφερον εἰς τὸν Θεὸν τὸν Ἁγίον, τὰς προσευχὰς σου, τὰς καλὰς σου πράξεις και ἐλεημοσύνας, Καμμία ἀπὸ τὰς πράξεις αὐτὰς δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τώρα μετὰ ἀπέστειλε διὰ νὰ σὲ θεραπεύσω και σὲ βοηθήσω εἰς τὴν δυστυχίαν σου.

Ὅταν ἤκουσαν αὐτὰ, ὁ Τωβίτ και ὁ υἱὸς του, ἔπεσον εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὸν φόβον των. Ἄλλ' ὁ Ἄγγελος εἶπε πάλιν « μὴ φοβεῖσθε εἰρήνη ὑμῖν ἔσται τὸν δὲ Θεὸν εὐλογεῖτε εἰς τὸν αἰῶνα... και γράψατε πάντα τὰ συντελεσθέντα εἰς βιβλίον ». Ἀφοῦ εἶπεν αὐτὰ ὁ Ἄγγελος ἐχάθη.

Ὁ Τωβίτ ἐξῆσε τὰ ὑπόλοιπα, μετὰ τὴν θεραπείαν, ἔτη τῆς ζωῆς του, ποιῶν ἐλεημοσύνας και φοβούμενος τὸν Κύριον.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ

1. Ο ἱ Προφηταί

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος, τὸ Ἰσραηλιτικὸν βασίλειον ἤρχισε νὰ παρακμάζη. Εἰς αὐτὸ συνετέλεσεν ἡ διαίρεσις τῶν Ἑβραίων καὶ ἡ δημιουργία δύο βασιλείων, τοῦ ἑνὸς μὲ Βασιλέα τὸν υἱὸν τοῦ Σολομῶντος Βοβοάμ καὶ τοῦ ἄλλου μὲ βασιλέα τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, συνέβη ἕν σπουδαῖο-τατον γεγονός. Ἐνεφανίσθησαν πολλοὶ ἐμπνευσμένοι Προφῆται.

Παλαιότερον εἶχον προφητεύσει τὰ μέλλοντα γεγονότα μεγάλοι ἄνδρες, ὅπως ὁ Νῶε, ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ, ὁ Ἰακώβ, ὁ Μωϋσῆς, ὁ Σαμουὴλ κ.λ.π. Αὐτὴν ὅμως τὴν ἐποχὴν ἐμφανίζονται περισσότεροι.

Προφήτης εἶναι κυρίως ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κατὰ θεῖαν ἀποκάλυψιν προλέγει τὰ μέλλοντα. Προφῆται ὅμως ἐλέγοντο καὶ οἱ εὐσεβεῖς ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἐδίδασκον τὸν λαὸν νὰ ἀκολουθῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

Ἔργον δηλαδὴ τῶν Προφητῶν ἦτο νὰ διδάσκουν τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, νὰ ἀναχαιτίζουν τὸν λαὸν ἀπὸ τὸν κατήφορον τῆς ἁμαρτίας, νὰ κηρύττουν μετάνοιαν, νὰ ἀποδεικνύουν εἰς τὸν λαὸν, ὅτι ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ἦτο προπαρασκευαστικὸς τοῦ νέου Νόμου τοῦ μέλλοντος νὰ ἔλθῃ Μεσσίου.

Οἱ Προφῆται ἐκήρυττον εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς πλατείας, τὰς αὐλὰς τοῦ Ναοῦ καὶ εἰς στιγμὰς ἀνάγκης καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα πρὸς αὐτοὺς τοὺς Βασιλεῖς.

Οἱ Προφῆται διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας, εἰς τοὺς **μειζονας** (δηλ. τοὺς μεγάλους) καὶ εἰς τοὺς **ἐλάσσονας** (δηλαδὴ τοὺς μικροὺς). Ἡ ὀνομασία αὐτὴ καὶ ἡ κατάταξις προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἕκτασιν τῶν συγ-

γραμμάτων των. Σπουδαῖοι καὶ ὀνομαστοὶ Προφῆται ἦσαν καὶ ὁ Ἡλίας ὁ Θεσβίτης καὶ ὁ μαθητῆς του Ἐλισσαῖος. Οἱ δύο οὗτοι δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ δωδεκαπρόφητον, διότι δὲν ἀφῆκαν συγγράμματα. Μείζονες Προφῆται εἶναι : ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἰερεμίας, ὁ Ἰεζεκιήλ, καὶ ὁ Δανιήλ. Ἐλάσσονες εἶναι : ὁ Ὡσηέ, ὁ Ἀμώς, ὁ Μιχαίας, ὁ Ἰωήλ, ὁ Ὀβδιού, ὁ Ἰωνᾶς, ὁ Ναούμ, ὁ Ἀββακούμ, ὁ Σοφονίας, ὁ Ἀγγαῖος, ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ Μαλαχίας.

2. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας

(Ἡσαΐας)

Εἰς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων προφητῶν εἶναι ὁ Ἡσαΐας. Ἐζησεν ὀκτακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἦτο πολὺ μορφωμένος καὶ εὐφυής. Ἐκ τοῦ γάμου του ἀπέκτησε δύο υἱούς.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος εἶδε τὸν Θεὸν ὡς ὄραμα — καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ γύρω του οἱ Ἄγγελοι ἔφαλλον : « Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ ».

Εἰς ἐκ τῶν Ἄγγέλων ἐπλησίασε τὸν Ἡσαΐαν, ἐκαθάρισε τὰ χεῖλη του, διὰ νὰ εἶναι ἄξιος νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ προφητικὸν ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

« Τίνα ἀποστείλω καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τούτον ; »

« Ἴδού ἐγὼ εἰμὶ — ἀπήντησεν ὁ Ἡσαΐας — ἀπόστειλόν με ».

« Πορεύθητι — εἶπεν ὁ Ἄγγελος — καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνήτε καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσίν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶ ἐκάμμυσαν μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσίν ἀκούσωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς ».

Μὲ τούτους λόγους αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἔλεγε πρὸς τὸν Ἡσαΐαν, ὅτι ἔπρεπε νὰ κηρύξῃ εἰς τὸν λαὸν μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, διότι φοβερὰ κακὰ ἐπερίμεναν αὐτούς ἐὰν δὲν μετενόουν.

Καθὼς γνωρίζομεν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχον διχασθῆ τὰ βασίλεια, ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς εἶχεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του. Οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευον εἰς ψευδεῖς θεοὺς καὶ

ἡ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων εἶχε καταστήσει θρησκεία μόνον τῶν τύπων καὶ τῶν τελετῶν.

Ὁ Ἡσαίας ἐλυπεῖτο διὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν καὶ ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ κηρύξῃ καὶ νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ λαοῦ. Δι' αὐτὸ διαρκῶς ἔλεγεν :

—Ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ λατρεύητε Αὐτὸν μὲ τὰ χεῖλη σας, ἀλλὰ μὲ τὴν καρδίαν σας.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν κατάπτωσιν καὶ πολλαὶ ἄλλαι κακίαι ἐβασίλευον κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἡσαίου. Οἱ ἄρχοντες ἦσαν ἄδικοι. Οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἐγωῖσταί. Ἡγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰς ἐπιδείξεις.

Ὁ Ἡσαίας μὲ τὰ κηρύγματα ἐφώναζε καὶ ἐπανελάμβανεν.

— Οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἔχουν αἱ θυσίαι τὰς ὁποίας προσφέρετε εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει τὰς νηστείας σας καὶ τὰς ἐορτὰς σας, ἀφοῦ ἡ ζωὴ σας εἶναι ἀμαρτωλὸς. Μετανοήσατε, καθαρῖσατε τὰς ψυχὰς σας καὶ ἀποβάλατε τὴν πονηρίαν. Μάθετε νὰ κάμετε τὸ καλὸν καὶ νὰ βοηθῆτε τὴν χήραν καὶ τὸ ὀρφανόν. Μετανοήσατε καὶ ἐξομολογηθῆτε καὶ ὁ Θεὸς θὰ σᾶς συγχωρήσῃ. Ἐὰν κάμετε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ θὰ εὐτυχῆσετε. Ἐὰν δὲν κάμετε τὸ θέλημά Του σᾶς περιμένουν σκληραὶ τιμωρίαι.

Ὁ Ἡσαίας προεφήτευσε πολλοὺς πολέμους καὶ αἰχμαλωσίας καὶ καταστροφάς, αἱ ὁποῖαι συνέβησαν ἀργότερον. Μὲ αὐστηρὰν φωνὴν ἐφθασε καὶ μέχρι τοῦ βασιλέως καὶ τὸν συνεβούλευσεν, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη ἡ φωνὴ του καὶ συμφορὰ ἦλθον εἰς τὸν λαόν.

Ὁ Ἡσαίας θεωρεῖται ὡς ὁ « μεγαλοφωνότατος » τῶν Προφητῶν καὶ ὡς « **Εὐαγγελιστὴς προφήτης** », διότι προεφήτευσε τόσον ζωηρῶς τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὥστε νομίζει κανεὶς, ὅτι εἶδε τὰ γεγονότα ὁ ἴδιος ὁ Προφήτης. Προεφήτευσε, δηλαδή, ὅτι ὁ Σωτὴρ θὰ ἐγεννᾶτο ἐκ Παρθένου, ὅτι θὰ ὠνόμαζον αὐτὸν Ἐμμανουήλ, ὅτι θὰ ἦτο Θεὸς σοφὸς καὶ δυνατὸς, θὰ ἔκρινε μὲ δικαιοσύνην τὸν ταπεινὸν καὶ τὸν πτωχόν, θὰ ἔσωζε τοὺς ἀμαρτωλοὺς, θὰ ἠλευθέρωνε τοὺς αἰχμαλώτους καὶ θὰ ἔφερνε τὴν εἰρήνην. Τέλος μὲ τὸν Σταυρικόν του θάνατον θὰ ἔσωζε τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν.

Ὁ Ἡσαίας ἀπέθανε μαρτυρικῶς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλέως Μανασσῆ, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ ἀπέκοψε τὰ διάφορα μέλη τοῦ σώματός του μὲ πρίονι ξύλινον, διὰ νὰ ἀποθάνῃ ἀργὰ ἀργὰ καὶ τοιούτοτρόπως νὰ ὑποφέρῃ περισσότερον. Ὁ Ἡσαίας εἶναι ἅγιος τῆς Ἐκ-

κλησίας μας και εορτάζεται εις τὰς 9 Μαΐου. Μερικαὶ ἀπὸ τὰς προφητείας τοῦ περὶ τοῦ Σωτῆρος εἶναι αἱ ἑξῆς :

Ἡ ἐκ παρθένου γέννησις τοῦ Σωτῆρος

« Διὰ τοῦτο δώσει Κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον· ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανοὴλ » (Ἑσ. ζ' 14).

Ὁ Σωτὴρ, ἄρχων εἰρήνης

« . . . ὅτι παιδίον ἐγενήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ Μεγάλῃς βουλήσ ἄγγελος . . . ἐγὼ γὰρ ἄξω εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, εἰρήνην καὶ ὑγείαν αὐτῶ· μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄμιον » (Ἑσ. θ' 6).

Περὶ τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος

« . . . Οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῶ οὐδὲ δόξα· καὶ εἶδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλείπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· ἀνθρώπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη. Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδονᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτόν ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν . . . ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγῆν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα· ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεάν αὐτοῦ τις διηγῆσεται ; ὅτι αἶρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον » (Ἑσ. νγ').

3. Ὁ προφήτης Ἱερεμίας

(Ἱερεμίας)

Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν μεγάλων Προφητῶν. Ἐξῆσεν ἐξακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἐποχὴν δηλ. τῆς αἰχμαλωσίας καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

Εἶχε μεγάλην πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα. Ἦθελε νὰ βλέπῃ τὸν λαὸν νὰ τηρῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα, ὅταν ἦτο ἀκόμη νέος. Ἴδου πῶς ὁ ἴδιος ὁ Ἱερεμίας διηγεῖται τὴν πρόσκλησιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός :

« Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με· πρὸ τοῦ με πλάσαι σε ἐν κοιλίᾳ ἐπίσταμαι σε καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελθεῖν ἐκ μητρὸς ἡγίακά σε, προφήτην εἰς ἔθνη τέθεικά σε » (Ἱερεμ. α' 5).

Αὐτοὶ οἱ λόγοι σημαίνουν τὰ ἐξῆς :

« Σὲ γνωρίζω πρὶν ἀκόμη σὲ πλάσω εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς σου καὶ πρὶν γεννηθῆς σὲ προώρισα νὰ γίνῃς προφήτης μου ».

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Ἱερεμίας ἀπήντησε μὲ ταπεινοφροσύνην :

« ὦ Δέσποτα Κύριε, ἐγὼ εἶμαι νέος ἀκόμη καὶ δὲν γνωρίζω νὰ ὀμιλῶ ».

« Θὰ εἶμαι μαζί σου, ὅπου σὲ ἀποστέλλω — ἀπήντησεν ὁ Θεός — Ἴδου σοῦ ἔδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου. Σὲ κατέστησα σήμερον Προφήτην εἰς τὰ ἔθνη ».

Ὁ Ἱερεμίας ἤρχισεν ἀμέσως νὰ προφητεύῃ. Προανήγγειλε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, ὡς τιμωρίαν Θεοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. Κατέγραψε τὰς προφητείας του καὶ ὁ λαὸς ἐδιάβαζε μὲ προσοχὴν αὐτάς. Κάποτε διὰ νὰ κάμῃ μεγαλυτέραν ἐντύπωσιν ἢ προφητεία του περὶ τῆς δουλείας, ἢ ὁποία ἀνέμενε τὸν λαόν, ἐνεφανίσθη δημοσίᾳ μὲ ἀλυσίδας εἰς τὸν λαιμόν. Ἠλεγχε μὲ θάρρος τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, διότι ἐθεώρει αὐτοὺς ὑπαιτίους τῆς καταστροφῆς. Ὁ Ἱερεμίας πολλάκις ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ συνεβούλευσε τὸν ἀσεβῆ βασιλέα Σεδεκίαν, ἀλλ' ἐκεῖνος ὄχι μόνον δὲν ἤκουεν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὸν περιέπιζεν. Αἱ τιμωρίαι ὅμως δὲν ἤργησαν νὰ ἔλθουν καὶ νὰ ἐπαληθεύσουν οἱ λόγοι τοῦ Προφήτου. Ἐβδομήκοντα ὀλόκληρα ἔτη, καθὼς γνωρίζομεν, ἔμειναν αἰχμάλωτοι οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Πολλοὺς διωγμοὺς καὶ φυλακίσεις ὑπέστη ὁ Ἱερεμίας, διότι εἶχε τὸ θάρρος νὰ κηρύττῃ τὴν ἀλήθειαν.

Ἐπάνω εἰς τὰ εἰρηπία τῆς ἐνδόξου πόλεως τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔχυσε πικρὰ δάκρυα ὁ μέγας αὐτὸς Προφήτης μαζί μὲ τὸν καλὸν διοικητὴν τῆς Παλαιστίνης Γοδολίαν καὶ τὸν μαθητὴν του Βαρούχ. Ὑπάρχει

ἀκόμη τὸ μικρὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται **θρήνοι** τοῦ Ἱερεμίου καὶ ἓνα ἄλλο, ἡ **ἐπιστολὴ** πρὸς τοὺς ἐν Βαβυλωνίαι ἀιχμαλώτους, εἰς τὸ ὁποῖον συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν.

Αἱ προφητεῖαι του, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων προφητῶν, ἀποτελοῦν ἰδιαίτερον βιβλίον τῆς Π. Διαθήκης.

Ὁ Ἱερεμίας προφήτευσεν ἐπίσης ὅτι θὰ ἔλθουν ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς θὰ ἀνεγείρῃ « νέον Ἰσραὴλ » διὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον νέαν ζωὴν.

Ἐφρονεύθη πιθανῶς εἰς Αἴγυπτον, διότι ἤλεγχε τοὺς συμπατριώτας του διὰ τὴν ἄρνησιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Τὴν μνήμην του ἑορτάζομεν τὴν 1ην Μαΐου.

Ἐκ τοῦ Βιβλίου τῶν θρήνων τοῦ Ἱερεμίου

(Κεφ. Γ'. 25 - 39)

Ὑποταγὴ εἰς τὸ θεῖον θέλημα *

- 25 Ὁ Κύριος εἶναι ἀγαθὸς εἰς τὸν ἐλπίζοντα εἰς αὐτόν,
εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἐκζητεῖ αὐτόν.
- 26 Εἶναι καλὸν νὰ περιμένῃ τις ἡσύχως
βοήθειαν ἀπὸ τὸν Κύριον.
- 27 Εἶναι καλὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον νὰ βαστάξῃ τὸν ζυγὸν εἰς τὴν νεότητά του.
- 28 Ἐὰν κάθῃται μόνος ἐν σιωπῇ
ἐφ' ὅσον τοῦτο ἐπεβλήθη ἐπ' αὐτοῦ.
- 29 Ἐὰν βάλῃ τὸ στόμα του εἰς τὸ χῶμα,
ἴσως ὑπάρξῃ ἐλπίς.
- 30 Ἐὰν προσφέρῃ τὴν παρεϊάν του εἰς τὸν ραπιστήν,
ὡς χορτασθῆ με ὄνειδισμόν

* Ἄθ θ ν. Χ α σ τ ο ὕ π η: Μετάφρασις διωρθωμένου Ἑβρ. Κειμένου. Ἐκ τῆς Π. Διαθήκης. Σελ. 751. Ἐκδ. Σ. Δημητράκου 9551.

- 31 Διότι ὁ Κύριος δὲν θὰ ἀπορρίπτῃ
αὐτὸν διὰ παντός.
- 32 καὶ ἂν θλίψῃ,
θὰ δεῖξῃ συμπάθειαν κατὰ τὸ πλούσιον ἔλεός του·
- 33 διότι δὲν θλίβει ἐξουσίως
οὔτε πικραίνει τοὺς ἀθρώπους.
- 34 Ἡ συντριβὴ ὑπὸ τοὺς πόδας
ἄλων τῶν δεσμιῶν τῆς χώρας,
- 35 ἡ στέρησις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀθρώπου
ἐνώπιον τοῦ Παντοδυνάμου,
- 36 ἡ ἀδικία ἀθρώπου κατὰ τὴν δίκην του,
εἶναι πράγματα, τὰ ὅποια δὲν θέλει ὁ Κύριος.
- 37 Τις δύναται νὰ εἴπῃ τι, καὶ νὰ γίνῃ,
χωρὶς νὰ προστάξῃ ὁ Κύριος ;
- 38 Ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ὑψίστου
δὲν ἐξέρχονται τὰ κακὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ ;
- 39 Περὶ τίνος δύναται νὰ παραπονεθῇ ὁ ἀθρώπος ;
Ἄς γίνῃ κυρίαρχος τῶν ἁμαρτιῶν του !

Ἡ αὐτὴ περικοπὴ κατὰ μετάφρασιν τῶν Ο'.

- 25 Ἀγαθὸς Κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτόν, ψυχῇ ἢ ζητήσῃ αὐτόν ἀγαθόν.
- 26 καὶ ὑπομενεῖ καὶ ἠσυχάσει εἰς τὸ σωτήριον Κυρίου.
- 27 Ἀγαθὸν ἀνδρὶ ὅταν ἄσῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ
- 28 Καθήσεται κατὰ μόνας καὶ σιωπήσεται, ὅτι ἤσῃ ἐφ' ἑαυτῷ
- 30 Δώσει τῷ παῖοντι αὐτόν σιαγόνα, χορτασθήσεται ὄνειδισμῶν.

- 31 *ὅτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπόσεται Κύριος.*
- 32 *ὅτι ὁ ταπεινώσας οἰκτιρήσει κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ.*
- 33 *ὅτι οὐκ ἀπεκρίθη ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ καὶ ἐταπεινώσεν υἱοὺς ἀνδρός.*
- 34 *Τοῦ ταπεινώσαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς*
- 36 *Τοῦ ἐκκλῖναι κρίσιν ἀνδρός, κατέναντι προσώπου Ὑψίστου,*
- 36 *καταδικάσαι ἄνθρωπον ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν Κύριος οὐκ εἶπεν*
- 37 *Τίς οὕτως εἶπε καὶ ἐγενήθη; Κύριος οὐκ ἐνετείλατο.*
- 38 *Ἐκ στόματος Ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται τὰ κακὰ καὶ τὸ ἀγαθόν;*
- 39 *Τι γογγύσει ἄνθρωπος ζῶν, ἀνὴρ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ;*

4. Ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ

(Ἰεζεκιήλ)

Ο προφήτης Ἰεζεκιήλ ἔζησε πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα, πιθανῶς περὶ τῷ 597 π. Χ. Μετεφέρθη καὶ αὐτὸς αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἐκεῖ ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα. Εἶδεν ἐν ὄραματι τὸν Θεὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου καὶ ἤκουσε τοὺς ἐξῆς λόγους :

« *Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐξαποστέλλω ἐγὼ σε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ τοὺς παραπικραίνοντάς με, οἵτινες παρεπίκρανάν με, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Τάδε λέγει Κύριος· ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσι καὶ γνῶσονται ὅτι προφήτης εἶ σὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ σὺ νιὲ ἀνθρώπου μὴ φοβηθῆς αὐτούς μηδὲ ἐκστηῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν . . . » . (Ἰεζεκιήλ β' 3-6).*

Προεῖδε τὴν τελικὴν κατάλυσιν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων. Ὅπως ὁ Ἱερσείας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας εἰργάσθη καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν

εἰργάσθη καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Τὸ βιβλίον του, τὸ ὁποῖον περιέχει τὰς προφητείας καὶ τὰ κηρύγματα, προτρέπει τοὺς Ἰουδαίους νὰ κάμουν ὑπομονὴν διὰ τὰ παθήματά των καὶ λέγει, ὅτι τὰ παθήματα αὐτὰ θὰ ἐξαγνίσουν αὐτοὺς διὰ τὰς ἁμαρτίας των. Κηρύττει εἰς αὐτοὺς νὰ μετανοήσουν καὶ ὑπόσχεται, ὅτι θὰ ἐλευθερωθοῦν καὶ προλέγει τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου.

Τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἐφανέρωσε πρὸς τὸν Ἰεζεκιὴλ ὁ Θεὸς δι' ὄραματος. Μετέφερον αὐτὸν εἰς κοιλάδα, ὅπου ἦσαν ξηρὰ ὄστᾶ ἀνθρώπων καὶ προέτρεψεν αὐτὸν νὰ διατάξῃ τὰ ὄστᾶ νὰ ἀποκτήσουν σάρκας καὶ νὰ λάβουν ζωὴν.

Πράγματι αὐτὸ καὶ συνέβη. Τὸ ὄραμα αὐτὸ ἐσήμαινεν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, ὅπως ἀκριβῶς τὰ ὄστᾶ ἔλαβον ζωὴν.

Ὁ Ἰεζεκιὴλ προεῖπεν, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ θὰ εἶναι παγκόσμιος.

Ὁ Προφῆτης οὗτος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ κατὰ τὸ 570 π. Χ. Τὴν μνήμην του ἑορτάζομεν τὴν 23ην Ἰουλίου.

Τὸ ὄραμα περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἀναγινώσκεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας κατὰ τὸ ὄρθρον τοῦ Μ. Σαββάτου, μόνις οἱ χριστιανοὶ ἐπιστρέψουν εἰς τὸν Ναὸν ἐκ τῆς περιφορᾶς τοῦ Ἐπιταφίου.

Ὁραμα τῶν ξηρῶν ὄστῶν· ἀναβίωσις τοῦ Ἰσραὴλ ὡς ἔθνος.

« Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεῖρ Κυρίου καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι Κύριος καὶ ἔθηκέ με ἐν μέσῳ τοῦ πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὄστῶν ἀνθρώπων· καὶ περιήγαγέ με ἐπ' αὐτὰ κύκλωθεν κύκλῳ καὶ ἰδοὺ πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου, ξηρὰ σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς με· υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ ζήσεται τὰ ὄστῆα ταῦτα; καὶ εἶπα· Κύριε Κύριε, σὺ ἐπίστη ταῦτα. καὶ εἶπε πρὸς με· προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὄστᾶ ταῦτα καὶ ἔρεις αὐτοῖς· τὰ ὄστᾶ τὰ ξηρὰ, ἀκούσατε λόγον Κυρίου. Τάδε λέγει Κύριος τοῖς ὄστῆσι τούτοις· Ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας, καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς δέρμα καὶ δώσω πνεῦμα μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε· καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμὶ Κύριος· καὶ ἐπροφήτευσα καθὼς ἐνετείλατό μοι καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγαγε τὰ ὄστᾶ ἐκάτερον πρὸς

τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαιναν ἐπ' αὐτὰ δέρμα ἐπάνω καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐπ' αὐτοῖς· καὶ εἶπε πρὸς με· προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦμα, προφήτευσον, ὡς ἄνθρωπος, καὶ εἶπὸν τῷ πνεύματι· τάδε λέγει Κύριος· ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἔλθε καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους, καὶ ζησάτωσαν· καὶ ἐπροφήτευσά καθότι ἐνετείλατό μοι· καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ ἔζησαν καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν, συναγωγὴ πολλὴ σφόδρα· καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς με λέγων· ὡς ἄνθρωπος, τὰ ὅσα ταῦτα πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ἐστί, καὶ αὐτοὶ λέγουσι· ξηρὰ γέγονε τὰ ὅσα ἡμῶν, ἀπόλωλεν ἡ ἐλπίς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν· διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἶπὸν πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίγω τὰ μνήματα ὑμῶν καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ἐν τῷ ἀνοίξαι με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀναγαγεῖν με ἐκ τῶν τάφων τὸν λαόν μου· καὶ δώσω πνεῦμα μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε, καὶ θήσομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος· λελάληκα καὶ ποιήσω, λέγει Κύριος » (Ἰεζ. λζ' 1 - 14).

5. Ὁ προφήτης Δανιὴλ

(Δανιὴλ)

Ο Δανιὴλ ἐπίσης συγκαταλέγεται μεταξύ τῶν μεγάλων Προφητῶν. Οὗτος κατεῖχε μεγάλα κυβερνητικὰ ἀξιώματα καὶ ἤσκησε τὸ προφητικὸν τοῦ ἔργου μεταξύ τῶν ἐπισήμων. Πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν Βαβυλωνίων καὶ ἀργότερον τῶν Περσῶν ἀπέδειξε τὸ ψεῦδος τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Τὸ βιβλίον ποῦ περιέχει τὰς προφητείας καὶ τὰ ὄράματά του περιλαμβάνεται εἰς τὴν Π. Διαθήκην.

Ὁ Δανιὴλ ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ χάρισμα νὰ ἐρμηνεύη ὄνειρα καὶ ἄλλα αἰνίγματα, ὅπως ὁ Ἰωσήφ.

Οὗτος ἀπὸ μικρὸς εἶχε μεταφερθῆ ἀιχμάλωτος εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ μετὰ τῶν γνωστῶν μας τριῶν παίδων προσελήφθη εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἐμορφώθη καταλλήλως καὶ ἔλαβε σπουδαῖα ἀξιώματα.

Εἰς τὸν βασιλέα Ναβουχοδονόσορα τὸν Β'. ἐξήγησεν ἐν σπουδαῖον ὄνειρον. Ὁ βασιλεὺς εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του ὑψηλὸν ἄγαλμα μὲ κεφαλὴν

χρυσῆν, στῆθος καὶ βραχίονας ἀργυροῦς, κοιλίαν καὶ μηρούς χαλκοῦς, κνήμας σιδηρᾶς καὶ τοὺς πόδας μέρος μὲν ἀπὸ σίδηρον, μέρος δὲ ἀπὸ πηλόν. Εἰς μέγας λίθος ἐκύλισεν ἕξαφνα ἐκ τοῦ πλησίον ὄρους, ὁ ὁποῖος κατέρριψε καὶ συνέτριψε τὸ ἄγαλμα καὶ ἐξηφάνισεν ὅλα τὰ ὑλικά, ἐνῶ ὁ λίθος ἔγινεν ὄρος καὶ κατέλαβεν ὅλην τὴν γῆν.

Ὁ Δαυιὴλ ἐξήγγησεν ὡς ἐξῆς τὸ ὄνειρον :

Ἡ χρυσῆ κεφαλὴ ἦτο ἡ βασιλεία τοῦ Ναβουχοδονόσορος, τὸ ἀργυροῦν μέρος τοῦ ἀγάλματος ἦτο ἡ κυριαρχία τῶν Περσῶν ἐπὶ τοῦ Βαβυλωνιακοῦ Κράτους, τὸ χαλκοῦν ἦτο ἡ κατὰκτησις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τὸ σιδηροῦν ἡ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία διηρημένη εἰς ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν κράτος. Ὁ λίθος ἦτο ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τοῦ ὁποῖου ἡ βασιλεία θὰ ἐξηπλοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πράγματι ὅλα αὐτὰ συνέβησαν.

Τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν κυρίαρχοι ἦσαν οἱ Μῆδοι, ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Δαρεῖος διώρισε τὸν Δαυιὴλ γενικὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν διοικητῶν τοῦ Κράτους. Ἡ μεγάλη αὐτῆ τιμὴ ἔκαμεν ἄλλους ἀξιωματικούς τοῦ κράτους νὰ φθονήσουν τὸν Δαυιὴλ καὶ ἐσκέφθησαν ἓνα τρόπον διὰ νὰ φονεύσουν αὐτόν. Εἰσηγήθησαν λοιπὸν εἰς τὸν Δαρεῖον νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα καὶ νὰ διατάσῃ, ὅπως ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας ὅλοι οἱ ὑπῆκοοι τοῦ κράτους μὴ ζητήσουν τίποτε οὔτε ἀπὸ τὸν Θεόν, οὔτε ἀπὸ ἄνθρωπον παρὰ μόνον ἀπὸ τὸν βασιλέα. Ὁ Δαυιὴλ ὅμως τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν προσήχετο καὶ ἐζήτει ἀπὸ τὸν Θεὸν ὅ,τι ἐνόμιζε πρέπον. Ἐνῶ λοιπὸν οὗτος προσήχετο συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του καὶ κατηγγέλθη εἰς τὸν Βασιλέα. Ὁ Δαρεῖος διέταξε τότε νὰ ριφθῇ ὁ Δαυιὴλ ἐντὸς τοῦ λάκκου τῶν λεόντων. Τὰ ἄγρια ὅμως θηρία δὲν ἐπέιραζον διόλου τὸν ἅγιον Προφήτην. Ἄγγελος Κυρίου ἐφύλαττεν αὐτόν. Ὁ Δαρεῖος ἐπληροφορήθη τὸ θαῦμα, ἠλευθέρωσε τὸν Δαυιὴλ καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν λάκκον τοὺς ἐχθρούς του. Ἐξέδωκεν ἐπίσης διαταγὴν νὰ σέβωνται ὅλοι τὸν Θεὸν τοῦ Δαυιὴλ.

Ὁ Δαυιὴλ προεφήτευσεν τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου. Ὠνόμαζε τὸν Χριστὸν « Ἰῶν τοῦ ἀνθρώπου », διότι εἶδε τὸν Κύριον ἐν ὄραματι ὡς ἄνθρωπον. Προεῖπεν ἀκόμη ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἐσταυρώνετο 490 περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλῆμ. (453 π. Χ.) ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος.

Ἀπέθανεν εἰς βαθύτατον γῆρας. Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν εἰς τὰς 17 Δεκεμβρίου.

Τροπάριον τῶν τριῶν Παίδων καὶ τοῦ Δανιὴλ

Ἦχος δ'

« Μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κατορθώματα ! Ἐν τῇ πηγῇ τῆς φλογός, ὡς ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως, οἱ ἅγιοι τρεῖς παῖδες ἠγάλλοντο· καὶ ὁ Προφήτης Δανιὴλ, λεόντων ποιμήν, ὡς προβάτων, ἐδείκνυτο. Ταῖς αὐτῶν ἱκεσίαις, Χριστὲ ὁ Θεός, σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν ».

6. Οἱ ἐλάσσονες Προφηταὶ

α') Ὡσηέ

Ο προφήτης Ὡσηέ ἦτο υἱὸς Βεερέ τινος. Ἐζήσεν εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὸν Η' αἰῶνα. Ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀνωτέραν κοινωνικὴν τάξιν καὶ ἦτο πολὺ μορφωμένος, διότι ἐγνώριζε καλῶς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἰσραὴλ, τὸ δὲ βιβλίον του εἶναι ἀξιόλογον καὶ ἐξ ἀπόψεως λογοτεχνικῆς.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐνυμφεύθη τὴν Γῶμερ ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτησε τρία τέκνα. Ὁ Προφήτης συνήθιζε νὰ ἐπισκέπτεται τὰ Ἰσραηλιτικὰ ἱερά καὶ μάλιστα κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτάς, ὅποτε πρὸς τὰ συγκεντρωμένα πλήθη ἐπήγγειλε τὰς προφητείας του.

Μὲ ποῖον τρόπον ὁ Ὡσηέ ἐκλήθη εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα δὲν γνωρίζομεν. Τὸν Προφήτην αὐτὸν ἐνδιαφέρει πολὺ ἡ θρησκευτικὴ κατὰστασις, ἡ ὁποία εἶναι τὸ κέντρον τοῦ κηρύγματος του. Ὁ Ὡσηέ ὀργίζεται διότι ὁ λαὸς λατρεύει τὰ εἰδωλα καὶ κηρύττει ἐναντίον τῆς εἰδωλολατρίας μὲ δύναμιν καὶ θάρρος. Προεφήτευσεν, ὅτι ὁ Σωτὴρ θὰ προέλθῃ ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαυὶδ. Μέσα εἰς τὴν ὥραίαν προφητείαν του εὐρίσκομεν τὴν ὥραίαν διδασκαλίαν, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Θεὸς ζητεῖ ἀγάπην ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ ὄχι θυσίας.

Ἄγάπη καὶ ὄχι θυσίαι

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ' 1-6 *

Ἄλαὸς 1) Ἐμπρὸς ἃς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν Θεόν, διότι αὐτὸς ἐσπάραξε καὶ θὰ μᾶς θεραπεύσῃ, ἐπλήρωσε καὶ θὰ μᾶς ἐπιδέσῃ.

* Β α σ. Βέλλα: « Ἐρμηνεία Π. Διαθήκης. Τὸ δωδεκαπρόφητον » Ἐκδ. Ἀστέρως Ἀθῆναι 1947.

2) Μετά δύο ημέρας θά μᾶς ἀναζωογονήσῃ, κατὰ τὴν τρίτην θά μᾶς ἐγείρῃ καὶ θά ζήσωμεν ἐνώπιόν του.

3) Ἐὰν προσπαθήσωμεν νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεόν. Ἐὰν τὸν ἀναζητήσωμεν, θά τὸν εὕρωμεν καὶ θά ἔλθῃ τότε εἰς ἡμᾶς ὡς βροχὴ, ὡς νερὸ, τὸ ὁποῖον εὐφραίνει τὴν γῆν.

Ὁ Θεός :

4) Τὶ νὰ σοῦ κάμω Ἐφραΐμ,

τὶ νὰ σοῦ κάνω Ἰούδα !

Ἡ ἀγάπη σας εἶναι νεφύδιον πρωϊνόν,

ὡς δρόσος, ἢ ὁποῖα ταχέως παρέρχεται

5) Ἀνήγγειλα διὰ τῶν προφητῶν,

ἐγνωστοποίησα διὰ τῶν λόγων τοῦ στόματός μου

6) ὅτι ἀγάπην ἐπιθυμῶ καὶ ὄχι θυσίας,

γνώσιν Θεοῦ καὶ ὄχι ὀλοκαυτώματα.

β') Ἀμὼς

Ο προφήτης Ἀμὼς ἔζησε κατὰ τὸν Η' π. Χ. Πατὴρς τούτου ἦτο ἡ Θεκοά, μικρὰ πόλις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα. Κατὰ τὸ ἐπάγγελμα ὁ Ἀμὼς ἦτο ποιμὴν. Ἴσως εἶχεν ἰδικὰ του ποίμνια. Ἦτο ἐπίσης καλλιεργητὴς συκομορεῶν. Ἐν τούτοις εἶχε μόρφωσιν καὶ κρίσιν. Αἱ προφητεῖαι του εἶναι γεγραμμέναι εἰς ὠραίους στίχους.

Ἐκλήθη εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα, διὰ νὰ κηρύξῃ μετάνοιαν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προφητικῆς του δράσεως ὁ Θεὸς δι' ὀράσεως γνωρίζει εἰς αὐτὸν τὴν ἐπερχομένην καταστροφὴν εἰς τὸ Ἰσραήλ. Μία ἀκρις ἀναφαίνεται ἐν ὀράσει κατατρώγουσα ὅλην τὴν χλόην τῆς γῆς Ἰσραήλ. Ἐντρομος ὁ Προφήτης, ἀλλὰ καὶ πλήρης ἀγάπης πρὸς τὸν λαόν, παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ σώσῃ τὸν λαόν του. Πράγματι ἡ καταστροφὴ δὲν ἐπέρχεται. Ἄλλ' ὁ λαὸς δὲν μετανοεῖ. Δευτέρα καὶ τρίτη ὄρασι ἀναγκάζουν τὸν Προφήτην νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ κηρύξῃ πρὸς τὸν λαόν, ἀλλὰ ὁ λαὸς μένει ἀμετανόητος καὶ ἡ καταστροφὴ ἐπέρχεται.

Ὁ Προφήτης Ἴεζεκιήλ
Ψηφιδωτὸν τῆς Μονῆς Δαφνίου (I A ' αἰὼν)

Ὁ Ἀμὼς προεφήτευσεν, ὅτι κατὰ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Κυρίου θὰ ἐγίνετο σκότος καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἀναστηθῆ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ.

Ἴδου οἱ λόγοι τῆς προφητείας του.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η' 9 - 10 *

9) Καὶ θὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην — λόγος τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ — θὰ κάμω νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος ἐν τῇ μεσημβρίᾳ, καὶ θὰ ἐπιφέρω σκότος εἰς τὴν γῆν ἐν πλήρει ἡμέρᾳ

10) καὶ θὰ μεταβάλω τὰς ἐορτάς σας εἰς θρῆνον, καὶ πάντα τὰ ἄσµατά σας εἰς κοπετόν, καὶ θὰ κάμω νὰ φορέσετε ὄλοι περὶ τὴν ὄσφν σάκκον καὶ ὄλοι τὴν κόµην νὰ ἀποκόψητε. Τὸ ὄλον θὰ εἶναι θρῆνος μονογενοῦς, τὸ δὲ τέλος ὡς ἡμέρα πικρά.

Γ) Μιχαίας

Ἐζησε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π. Χ. Ἡ διδασκαλία του στρέφεται ἐναντίον τῶν διεσθαρµένων ἀνωτέρων τάξεων τῆς ἐποχῆς του. Καὶ αὐτὸς ἦτο ποιµὴν. Συµπαθεῖ πολὺ τὰς καταπιεζοµένας καὶ πτωχὰς τάξεις. Εἰς τὰς προφητείας του ἀναφέρει, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ γεννηθῆ ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ Χριστὸς ὑπῆρχε πρὸ πάντων αἰῶνων.

Εἰς ἓνα σημεῖον τῆς προφητείας του ὁμιλεῖ διὰ τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ, διὰ τὴν νέαν δηλαδὴ θρησκείαν, τὴν ὅποιαν θὰ ιδρύσῃ ὁ Χριστὸς.

Ἡ νέα Ἱερουσαλήμ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ' 1-4 **

- 1) Κατὰ τὰς ἐσχάτας ἡμέρας
θὰ εἶναι τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
θεμελιωµένον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὄρεων
καὶ ὑψηλὸν ὑπὲρ τὰ βουνά,
λαοὶ δὲ πρὸς αὐτὸ θὰ τρέχουν
καὶ θὰ πορεύωνται ἔθνη πολλὰ λέγονται :

* Β α σ. Βέλλα: Ἐνθ' ἀνωτέρω.

** Ἐνθ' ἀνωτέρω.

- 2) Ἐμπρός ἄς ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ,
διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ
καὶ βαδίσωμεν εἰς τὰς τρίβους αὐτοῦ,
διότι ἐκ τῆς Σιών θὰ προέλθῃ διδασκαλία
καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ
- 3) Τότε θὰ κρίνῃ μεταξὺ λαῶν πολλῶν
καὶ θὰ δικάζῃ μεταξὺ ἐθνῶν ἰσχυρῶν
τότε θὰ μεταβάλλουν τὰ ξίφη των εἰς ἄροτρα
καὶ τὰ δόρατά των εἰς δρέπανα.
Δὲν θὰ ὑψῶνῃ ἔθνος κατ' ἄλλον ἔθνος τὸ ξίφος
Οὐδὲ θὰ ἐξασκοῦνται πλέον εἰς τὸν πόλεμον.
- 4) Ἀλλ' ἕκαστος θὰ καθήσῃ ὑπὸ τὴν ἄμπελόν του
καὶ ὑπὸ τὴν συκὴν του, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν τρομάξῃ.
Τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ εἶπε ταῦτα.

δ') Ἰωήλ

Ο προφήτης Ἰωήλ ἦτο υἱὸς τοῦ Βαθουήλ καὶ ἔζησε τὸν Θ' αἰῶνα π. Χ. αἱ προφητεῖαι του περιστρέφονται περὶ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν Ναὸν καθὼς καὶ περὶ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. Ὁ Ἰωήλ φαίνεται ὅτι εἶχε μόρφωσιν τινα. Εἰς τὴν διδασκαλίαν του λέγει ὅτι προτιμωτέρα τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ. Πονεῖ διὰ τὰς συμφορὰς τοῦ λαοῦ καὶ πιστεύει ὅτι μόνον ὁ Θεὸς δύναται νὰ σώσῃ αὐτούς.

Προεφήτευσεν τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν Δευτέραν Παρουσίαν καὶ τὴν Μέλλουσαν κρίσιν.

Ἡ ἔκχυσις τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' 1-5 *

- 1) Μετὰ ταῦτα θὰ συμβῶσι (τὰ ἐξῆς)
Θὰ ἐκχύσω τὸ πνεῦμα μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα
καὶ θὰ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,

* Β α σ . Β έ λ λ α : Ἐνθ' ἀνωτέρω.

πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνώπνια θὰ ἐνουπιάζονται
καὶ οἱ νεανίαι ὑμῶν ὁράσεις θὰ βλέπουν.

- 2) Ἀκόμη δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις θὰ ἐκχύσω τὸ πνεῦμα μου.
- 3) Καὶ θὰ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τῇ γῆ,
αἷμα καὶ πῦρ καὶ στήλας καπνοῦ.
- 4) Ὁ ἥλιος θὰ μεταβληθῇ εἰς σκοτός
καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα
πρὶν ἢ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τοῦ Θεοῦ,
ἡ μεγάλη καὶ φοβερά !
- 5) Καὶ θὰ συμβῇ πᾶς, ὅστις ἐπικαλεσθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, θὰ σωθῇ,
διότι ἐν τῷ ὄρει Σιών καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ θὰ γίνῃ σωτηρία, ὡς εἶπεν
ὁ Θεός.

ε') Ὁ β δ ι ο ὦ

Εδρασε τὸν Θ' αἰῶνα π. Χ. Μόνον τὸ ὄνομά του μᾶς εἶναι γνωστόν.
Ἐκ τοῦ βιβλίου του συμπεραίνομεν, ὅτι κατήγετο ἐκ τοῦ βασιλείου
τοῦ Ἰούδα. Διδάσκει εἰς τὰς προφητείας του, ὅτι ὁ Θεός εἶναι δίκαιος
καὶ ἀποδίδει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα του. Προεφήτευσεν ὅτι ἡ βασιλεία
τοῦ Χριστοῦ δὲν θὰ ἔχῃ τέλος.

Ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου (Ὁβδισ) 15 *

- 15 Διότι ἐγγὺς εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου
ἐναντίον ὅλων τῶν λαῶν !
Καθὼς ἔπραξες θὰ κάμουν εἰς σέ·
τὰ ἔργα σου θὰ ἐπαναπέσουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου !

στ') Ἰ ω ν ᾱ ς

Ο προφήτης Ἰωνᾶς ἔζησε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π. Χ. Σταλεῖς ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ νὰ κηρύξῃ, εἰς τὴν πόλιν Νινευὴ τῆς Ἀσσυρίας, τὴν με-

* Ἀ θ α ν . Χ α σ τ ο ὕ π η : Ἐνθ' ἀνωτέρω.

τάνοιαν, δὲν ὑπήκουσεν. Ἐπεβιβάσθη εἰς πλοῖον καὶ ἔφυγε. Τὸ πλοῖον κατελήφθη ὑπὸ τρικυμίας καὶ ὁ Ἰωνᾶς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὡς ὑπαίτιος, ἐπειδὴ παρήκουσε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Θαλάσσιον κῆτος κατάπιε τὸν Ἰωνᾶ καὶ μετὰ τρία ἡμερονύκτια, κατόπιν προσευχῆς, ἐξῆλθεν οὗτος σῶος ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους. Τὸ γεγονός αὐτὸ συμβολίζει τὴν τριήμερον ταφὴν καὶ ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου.

Ἀμέσως κατόπιν ὁ Ἰωνᾶς μετέβη εἰς τὴν Νινευὴ καὶ ἐκήρυξε καὶ μετενόησαν οἱ Νινευῖται.

Ἡ προσευχὴ τοῦ Ἰωνᾶ ἐντὸς τῆς κοιλίας τοῦ κήτους.

«*Εβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς Κύριον τὸν Θεόν μου, καὶ εἰσήκουσέ μου· ἐκ κοιλίας ἄδον κρηνῆς μου ἤκουσας φωνῆς μου· ἀπέρριψάς με εἰς βάθη καρδίας θαλάσσης καὶ ποταμοὶ ἐκύκλωσάν με· πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλθον. Καὶ ἐγὼ εἶπα· ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου· ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι με πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου; περιεχόθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς, ἄβυσσος ἐκύκλωσέ με ἐσχάτη, ἔδω ἢ κεφαλὴ μου εἰς σχισμὰς ὀρέων· κατέβην εἰς γῆν, ἧς οἱ μοχλοὶ αὐτοῖς κάτοχοι αἰώνιοι, καὶ ἀναβήτην ἐκ φθορᾶς ἢ ζωῆ μου, πρὸς σέ Κύριε ὁ Θεός μου· ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυχὴν μου τοῦ Κυρίου ἐμνήσθην καὶ ἔλθοι πρὸς σέ ἡ προσευχὴ μου εἰς ναὸν τὸν ἅγιόν σου· φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῆ ἔλεον αὐτῶν ἐγκατέλιπον. ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ὅσα ἠδξάμην ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ Κυρίῳ*». (Ἰωνᾶ β' 3-10).

ζ') Ναοὺμ

Ο προφήτης Ναοὺμ κατήγετο ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἔζησε κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα π. Χ. Διαπνέεται ὑπὸ φλογεροῦ πατριωτισμοῦ καὶ ὀμιλεῖ μὲ μεγάλην ἀγάπην διὰ τὴν πατρίδα του.

Προεφήτευσεν τὴν καταστροφὴν τῆς Νινευῆ καὶ τοῦ Ἀσσυριακοῦ κράτους.

Εἶπεν ἐπίσης ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον θὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χάραν εἰς τὸν κόσμον.

Προφητεία κατὰ τῆς Νινευῆ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' 1 (Κατὰ τοὺς Ο')

Ἰδοὺ ἐπὶ τὰ ὄρη οἱ πόδες εὐαγγελιζομένου καὶ ἀπαγγέλλοντος εἰρήνην· ἑόρταζε, Ἰούδα, τὰς ἑορτάς σου, ἀπόδος τὰς εὐχάς σου, διότι οὐ μὴ προσθήσωσιν ἔτι τοῦ διελθεῖν διὰ σοῦ εἰς παλαιώσεις. Συντετέλεσται, ἐξῆρται.

(Ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ)

Ἰδοὺ ἐπὶ τῶν ὄρεων τρέχει ὁ ἀγγελιοφόρος,
ὁ ὁποῖος εὐαγγελίζεται σωτηρίαν.
Ἐόρταζε τὰς ἑορτάς σου, Ἰούδα,
ἐκπλήρωσε τὰς ὑποσχέσεις σου,
διότι ὁ ἐξολοθρευτὴς δὲν θὰ διέλθῃ πλέον διὰ σοῦ,
αὐτὸς θὰ καταστραφῆ ὀλοσχερῶς.

η') Ἀββακούμ

Ο Προφῆτης Ἀββακούμ ἔζησε περὶ τὸ 600 π. Χ. Τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ διῆλθεν εἰς ἐποχὴν εἰρήνης καὶ εὐτυχίας διὰ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἦτο μορφωμένος καὶ εἶχε μελετήσῃ τοὺς πρὸ αὐτοῦ Προφῆτας. Προεῖπε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ Βαβυλωνιακοῦ κράτους.

Ἄββακούμ δέχεται τὸν Θεὸν ὡς τὸν ἀπόλυτον δεσπότην τῆς φύσεως, προαιώνιον, ἀθάνατον, ἅγιον καὶ μόνον κύριον τῆς ἱστορίας. Ἐτόνιζεν ἐπίσης ὅτι ὁ « δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται ».

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Θεοῦ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' 4-6 *

- 4) Ἰδοὺ ὁ ἀσεβὴς θὰ πέσῃ
ὁ δίκαιος ὁμῶς διὰ τῆς πίστεώς του θὰ ζήσῃ.
- 5) Πράγματι θὰ ἐξοντωθῆ ὁ δυνάστης
καὶ ὁ ὑπερήφανος ἀνὴρ δὲν θὰ παραμείνῃ,
- 6) διότι τὴν ψυχὴν του κατέστησε, ὡς ὁ Ἄδης, ἀκόρεστον
καὶ ὡς ὁ θάνατος δὲν χορταίνει.

* Β α σ . Β έ λ λ α : Ἐνθ' ἀνωτέρω.

θ') Σοφονίας

Ο προφήτης Σοφονίας ἦτο υἱὸς Χουσί τινος καὶ ἔδρασε κατὰ τὸν Ζ' π. Χ. αἰῶνα. Καταφέρεται ἐναντίον τῆς εἰδωλολατρείας καὶ καλεῖ τὸν λαὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Βεβαιώνει τὸν λαὸν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ διακηρύττει τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας, διὰ τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ.

Ὁ θρίαμβος τῆς Σιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' 14-18 *

- 14 Ὑψωσε φωνὴν χαρᾶς, θύγατερ Σιών !
κροαγὴν ἀγαλλιάσεως, Ἰσραὴλ !
Χαῖρε καὶ τέρπον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου,
θύγατερ Ἱερουσαλήμ !
- 15 Ὁ Κύριος ἤρε τὴν καταδίην, ἣ ὅποια σὲ ἐβάρυνεν,
ἔστρεψεν ὀπίσω τὸν ἐχθρόν σου.
Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ Κύριος, εἶναι εἰς τὸ μέσον σου
δὲν θὰ ἴδῃς πλέον κακόν.
- 16 Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ εἴπουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ
« μὴ φοβοῦ, Σιών !
Ἄς μὴ παραλύσουν αἱ χεῖρες σου !
- 17 Κύριος ὁ Θεός σου εἶναι εἰς τὸ μέσον σου,
πολεμιστὴς νικηφόρος !
θὰ ἀνασκιοῦσῃ ἀπὸ χαρᾶν διὰ σέ
καὶ θὰ σὲ ἀνανεώσῃ διὰ τῆς ἀγάπης του,
θὰ ἐνθουσιᾶ διὰ σέ μὲ κροαγὰς χαρᾶς,
- 18 ὡς κατὰ τὰς ἡμέρας ἐορτῆς ».

ι') Ἀγγαῖος

Ο Προφήτης Ἀγγαῖος ἔζησε τὸν ΣΤ' π. Χ. αἰῶνα. Ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας καὶ μετὰ τοῦ Προφήτου Ζαχα-

* Ἄ θ α ν . Χ α σ τ ο ῦ π η : Ἐνθ' ἀνωτέρω.

ρίου ἐπὶ βασιλείᾳ τῶν Περσῶν Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου παρῶτρυνε τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν νὰ συνεχίσῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ, διότι ἡ ἀνοικοδόμησις εἶχε διακοπῆ ἕνεκα τῆς ἀντιδράσεως τῶν Σαμαρειτῶν.

Κατορθῶναι τέλος νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν.

Ἡ μέλλουσα δόξα τοῦ Ναοῦ (Ἀγγαίου β' 1-9)*

1. Τὸν ἑβδομον μῆνα, στὴν 21ην τοῦ μηνὸς ἐγένετο ὁ ἐξῆς λόγος πρὸς τὸν Ἀγγαῖον, τὸν Προφήτην. 2) Εἶπε πρὸς τὸν Ζοροβάβελ τὸν υἱὸν τοῦ Σαλαθιήλ, τὸν διοικητὴν τῆς Ἰουδαίας καὶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσαδέκ, τὸν Ἀρχιερέα καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὑπολοίπους τὰ ἐξῆς. 3) Τίς μεταξὺ ὑμῶν ἀπέμεινεν, ὅστις εἶδεν τὸν ναὸν τοῦτον ἐν τῇ προτέρᾳ δόξῃ; τί δὲ τώρα βλέπετε; δὲν φαίνεται οὗτος εἰς τὰ ὄμματα σας ὡς μηδὲν; 4) Καὶ τώρα ἔχε θάρρος, Ζοροβαβέλ. Ἔχε θάρρος, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Ἰωσαδέκ, Ἀρχιερεῦ. Ἔχε θάρρος, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λαοῦ. καὶ ἐργασθῆτε, διότι ἐγὼ εἶμαι μαζί σας. . . τὸ πνεῦμα μου θὰ παραμένῃ ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν. Μὴ φοβεῖσθε, 6) διότι τάδε λέγει ὁ Κύριος ὁ Θεός. Ἀκόμη μία φορὰ — ὀλίγον (χρόνον) — καὶ θὰ σείσω τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, 7) Καὶ θὰ σείσω πάντα τὰ ἔθνη, ὥστε οἱ θησαυροὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν νὰ ἔλθουν καὶ θὰ πληρώσω τὸν οἶκον τοῦτον δόξης. . . 8) Εἰς ἐμὲ ἀνήκει ὁ ἄργυρος καὶ εἰς ἐμὲ ὁ χρυσός. . . Μεγαλντέρα θὰ εἶναι ἡ μέλλουσα δόξα τοῦ οἴκου τούτου ἀπὸ τὴν πρώτην. . . καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦτον θὰ χαρίσω τὴν εἰρήνην.

ια') Ζαχαρίας

Ο προφήτης Ζαχαρίας ἦτο ἱερεὺς. Ἀφωσιώθη εἰς τὸ νὰ παρηγορῇ τὸν λαὸν καὶ νὰ δίδῃ θάρρος καὶ νὰ προτρέπῃ αὐτὸν εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν. Οὗτος προανήγγειλε πολλὰ σημεῖα τοῦ βίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὠμίλησε διὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἴσδον του εἰς Ἱεροσόλυμα ὡς εἰρηνικοῦ βασιλέως, διὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα, διὰ τὰ τριάκοντα ἀργύρια καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ προσφέρῃ θυσίαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὸν ἑαυτὸν του.

* Β α σ . Β έ λ λ α : Ἐνθ' ἀνωτέρω.

Ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδος εἰς Ἱεροσόλυμα

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ' 9 *

9) Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών,
φώναζε ἀπὸ χαρὰν, θύγατερ τοῦ Ἰσραήλ.
Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται πρὸς σέ,
δίκαιος καὶ νικητὴς οὗτος,
ταπεινὸς καὶ ἐπιβαίνων ἐπὶ ὄνου
καὶ δὴ ἐπὶ πώλου, ἐπὶ νεαροῦ ὄνου.

Περὶ τῶν τριάκοντα ἀργυρίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ' 12 (Κατὰ τοὺς Ο')

« Καὶ ἔστησαν τὸν μισθὸν μου τριάκοντα ἀργυροῦς.

καὶ ἔλαβον τοὺς τριάκοντα ἀργυροῦς καὶ ἐνέβαλον
αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον Κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον ».

ιβ') Μαλαχίας

Ο Μαλαχίας εἶναι ὁ τελευταῖος ἐκ τῶν προφητῶν τῆς Π.Δ. Ὑστερα ἀπὸ αὐτὸν δὲν ἀνεφάνη ἄλλος Προφήτης εἰμὴ μόνον ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής. Τὸ ἔργον των εἶχε τελειώσει. Αὐτὸς ὁ ἴδιος μάλιστα ὁ Μαλαχίας προεῖπε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Προδρόμου. Ὁ Μαλαχίας διεκήρυξεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ στείλῃ τὸν Χριστὸν εἰς τὸν κόσμον. Εἶπεν ὅτι νέα θυσία καθαρὰ θὰ ἀντικαταστήσῃ τὰς συνειθισμένας θυσίας τοῦ λαοῦ. Ἡ θυσία αὕτη ἦτο ἡ Σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Θεία Εὐχαριστία.

Ἡ ἔλευσις τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Προδρόμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' 1-4 **

1. « Ἰδοὺ θὰ στείλω τὸν ἄγγελόν μου διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν ὁδὸν ἐμπροσθέν μου. Καὶ αἰφνιδίως θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναόν του ὁ Κύριος, τὸν

* Ἐνθ' ἀνωτέρω.

** Ἀ θ α ν . Χ α σ τ ο ὑ π η : Ἐνθ' ἀνωτέρω.

ὅποιον ζητεῖτε· καὶ ὁ ἄγγελος τῆς Διαθήκης, τὸν ὅποιον ἐπιθυμεῖτε, ἰδοὺ ἔρχεται » λέγει ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων.

2. Τίς δύναται νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἐλεύσεώς του καὶ τίς δύναται νὰ σταθῇ, ὅταν ἐμφανισθῇ ; Διότι αὐτὸς εἶναι ὡς πῦρ χωνευτοῦ

3. Θὰ καθαρῖσῃ τοὺς υἱοὺς τοῦ Λευὶ καὶ θὰ τοὺς ἀποκαθάρσῃ ὡς χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ θὰ προσφέρουν εἰς τὸν Κύριον θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ.

4. Τότε θὰ εἶναι εὐάρεστος εἰς τὸν Θεὸν ἡ θυσία τοῦ Ἰούδα καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ ὡς κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν καὶ κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους

7. Ὁ Προφήτης Ἡλίας

(Γ' Βασιλ. ιζ' - ιθ')

Ο Προφήτης Ἡλίας ἦτο εἷς ἐκ τῶν ἀγιωτέρων Προφητῶν τοῦ Ἰσραήλ, τὸν ὅποιον ὁ Θεὸς ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἀσεβῆ βασιλέα Ἀχαάβ νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ διὰ τὴν κακὴν του διαγωγὴν καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν του. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἀχαάβ περιεφρόνησε τὰς συμβουλὰς τοῦ Προφήτου καὶ τὸν ἠπείλει μάλιστα, ὅτι θὰ τὸν θανατώσῃ, ὁ Ἡλίας εἶπεν εἰς αὐτόν. « Ὅρκίζομαι ἐδῶ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, ὅτι δὲν θὰ βρέξῃ, οὔτε θὰ δροσίση εἰς τὸ βασίλειόν σου, ἕως ὅτου θὰ παρακαλέσω ἐγὼ τὸν Θεὸν νὰ παύσῃ ἡ ξηρασία ». Τρία ὀλόκληρα ἔτη δὲν ἔπεσεν οὔτε σταγὼν βροχῆς εἰς ὅλον τὸ βασίλειον καὶ ὁ λαὸς ἀπέθνησκε τῆς πείνης. Ὁ κακὸς αὐτὸς βασιλεὺς εἶχε σύζυγον χειροτέραν ἀπ' αὐτόν τὴν Ἰεζάβελ, ἡ ὁποία τὸν παρέσυρεν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν. Ἐντρομοὶ καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὴν κατάστασιν αὐτὴν ἀνεζήτουν τὸν Προφήτην. Τέλος ὁ Ἡλίας κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ἀχαάβ, ὁ ὁποῖος μόλις τὸν εἶδεν ἐθύμωσε πολὺ.

— Ἐσύ, λοιπόν, — τοῦ εἶπε — προξενεῖς τόσα κακὰ εἰς τὸ βασίλειόν μου ;

— Ὅχι ἐγὼ — ἀπήντησεν ὁ Προφήτης — ἀλλ' ἐσύ ὁ ἴδιος· καὶ σὺ καὶ ὁ λαὸς πάσχετε, διότι ἐγκαταλείψατε τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ὁμήλου εἶχε συναντήσει εἰς τὰ Σάρεπτα τῆς Φοινίκης μίαν πτωχὴν χήραν μετὰ τὸν υἱὸν τῆς. Πρῶθυμος ἢ γυναῖκα αὐτή, παρὰ τὴν πείναν καὶ τὴν δυστυχίαν, ἐφιλοξένησε τὸν Προφήτην μετὰ τὸ ὀλίγον ἄλευρον καὶ ἔλαιον, τὰ ὅποια εἶχεν. Θαῦμα ὅμως ἔγινεν ἐκ μέρους τοῦ Προφήτου καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἄλευρον δὲν ἐτελείωσαν μέχρι τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβρέξε καὶ ἡ γῆ ἤρχισε νὰ ἀποδίδῃ καρπούς. Καὶ δεύτερον θαῦμα ἔκαμεν ὁ Προφήτης εἰς τὴν οἰκίαν τῆς πτωχῆς αὐτῆς γυναικός. Ἀνέστησε τὸν υἱὸν τῆς, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀποθάνει.

Πολλὰ καὶ μεγάλα θαύματα ἔκαμεν ὁ Προφήτης Ὁμήλος καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖται μέγας. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν Ἀχαάβ καὶ τὴν Ἰεζάβελ νὰ θυμώσουν πολὺ ἐναντίον τοῦ Προφήτου, ἦτο ἡ θυσία ἐπὶ τοῦ ὄρους Καρμηλίου, τὴν ὁποίαν ἔκαμε, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὸ ψεῦδος τῆς εἰδωλολατρείας.

Ἐζήτησε νὰ σφάζουν δύο μόσχους. Τὸν ἕνα θὰ ἐθυσίαζεν ὁ Ὁμήλος καὶ τὸν ἄλλον οἱ ἱερεῖς τοῦ ψευδοῦς Θεοῦ Βάαλ. Ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνάψουν φωτιά. Ἡ φωτιά θὰ ἤρχετο ἐξ οὐρανοῦ διὰ τῆς προσευχῆς. Ἐὰν ὁ Βάαλ ἦτο ὁ ἀληθὴς Θεός, θὰ εἰσήκουε τὴν προσευχὴν τῶν ἱερέων του καὶ θὰ ἔρριπτε φωτιὰν καὶ θὰ ἐγίνετο ἡ θυσία. Ἐὰν πάλιν ὁ Θεὸς τοῦ Ὁμήλου ἦτο ἀληθὴς θὰ ἔρριπτε φωτιὰν εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ Ὁμήλου.

Εἰς τὸν λαὸν ἤρρεσαν ἡ πρότασις αὐτῆ τοῦ Ὁμήλου καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ τοιοῦτοτρόπως.

Οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ ἔσφαξαν τὸν μόσχον, τὸν ἔθεσαν ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα καὶ ἤρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὸν Βάαλ ὅλοι μαζί. Ἀλλὰ οὔτε φωνή, οὔτε ἀκρόασις ! Ἐτρεχαν, χόρευαν γύρω ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ τίποτε, διότι τοιοῦτος Θεὸς δὲν ὑπῆρχεν.

Τότε ὁ Ὁμήλος ἐκάλεσε τὸν λαὸν νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ. Ἐτοποθέτησε τὸ κρέας καὶ τὰ ξύλα καὶ διέταξε νὰ ρίψουν ἀφθονον ὕδωρ. Τὸ ὕδωρ ἐπλημμύρισε τριγύρω διὰ νὰ μὴ νομίση κανεὶς ὅτι ὑπῆρχε φωτιά κρυμμένη.

— Κύριε ! — εἶπε τότε ὁ Ὁμήλος — Σὺ εἶσαι ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τοῦ Ἰακώβ. Σὲ παρακαλῶ ἐπάκουσόν μου καὶ ἀπόστειλον πῦρ ἐξ οὐρανοῦ διὰ νὰ γίνῃ ἡ θυσία καὶ νὰ γνωρίσουν σήμερον ὅλοι, ὅτι σὺ εἶσαι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἐγὼ δούλος σου καὶ ὅτι ὅλα αὐτὰ γίνονται κατ' ἐντολήν σου.

Δὲν ἐπρόλαβεν νὰ εἶπῃ τὰς τελευταίας λέξεις ὁ Ἡλίας καὶ φωτιὰ δυνατὴ ἦλθεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέκαυσε καὶ τοὺς λίθους ἀκόμη.

Μόλις ὁ λαὸς εἶδε τὸ θαῦμα αὐτὸ ἐπίστευσεν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ἄφοῦ ὁ Ἡλίας εἶδεν, ὅτι μετενόησαν, προσηυχήθη εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔβρεξεν. Ὁ λαὸς ὁ ὅποιος εἶδε καὶ τὸ θαῦμα αὐτὸ ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς ἤξιώσεν αὐτὸν νὰ ἀναληφθῆ εἰς τὸν οὐρανὸν χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ θάνατον. Ἡ ἀνάληψις του ἔγινε πλησίον τοῦ Ἰορδάνου. Ἐνῶ ἀνέβαιναν ἐπάνω ἐπὶ πυρίνου ἄρματος, ἔρριψε τὴν μηλωτὴν του εἰς τὸν μαθητὴν του Προφήτην Ἐλισσαῖον, ὁ ὅποιος μὲ αὐτὴν ἔκαμε διάφορα θαύματα.

Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν εἰς τὰς 20 Ἰουλίου.

Ἄπολυτίκιον Προφήτου Ἡλιοῦ

Ἦχος δ'

Ὁ ἔνσαρκος Ἄγγελος, τῶν προφητῶν ἡ κορυφαία, ὁ δεῦτερος πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ, Ἡλίας ὁ ἔνδοξος, ἄνωθεν καταπέμψας Ἐλισσαίῳ τὴν χάριν, νόσους ἀποδιώκει καὶ λεπρούς καθαρίζει· διὸ καὶ τοῖς τιμῶσιν αὐτὸν βρῦει ἰάματα.

8. Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς ἀντιλήψεις τῶν Προφητῶν

Η διδασκαλία ὅλων σχεδὸν τῶν Προφητῶν ἔχει ὡς κέντρον τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἀπόλυτος κύριος τοῦ σύμπαντος. Ἡ δύναμις Του φθάνει παντοῦ, εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς τὸν Ἄδην, εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης. Ὁ Θεὸς προκαλεῖ τὸν σεισμόν, τὸν σκοτασμόν τοῦ ἡλίου, ἀποστέλλει τὸν καυστικὸν ἄνεμον, κατακρατεῖ τὴν βροχὴν, ἐπιφέρει τὴν πεῖναν καὶ τὴν ἀσθένειαν, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἀπομακρύνωνται ἀπ' αὐτόν, Ὅλη ἡ φύσις τρέμει καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ χάνεται, ὅταν ὁ Θεὸς ὀργισθῆ, Πρὸ πάντων ὅμως εἶναι Θεὸς δίκαιος.

Ὁ Θεὸς τῶν προφητῶν δὲν εἶναι μόνον Θεὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅπως ἐπίστευον οὗτοι. Εἶναι Θεὸς παγκόσμιος διευθύνων τὰ πάντα. Ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ Θεοῦ τίποτε δὲν γίνεται. Ὁ Παντοδύναμος καὶ Παγκόσμιος Θεὸς εἶναι Πανταχοῦ παρών.

Εἶναι τὸ ἀπόλυτον ἠθικὸν Ὄν. Αὐτὸς ἔθεσε τὰς ἠθικὰς ἀξίας. Ἡ παράβασις τῶν ἠθικῶν νόμων κατὰ τοὺς Προφήτας ἐπιφέρει ἄμεσον τιμωρίαν. Παραδέχονται ἀκόμη οἱ Προφῆται, ὅτι ὁ ἠθικὸς νόμος εἶναι ἔμφυτος εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τοῦτο ὅλοι σχεδὸν οἱ Προφῆται καυτηριάξουν τὰ ἠθικὰ παραπτώματα τῆς ἐποχῆς των καὶ προλέγουσιν τὴν καταστροφὴν, ἣ ὁποία θὰ ἐπέλθῃ ἕνεκα τῆς ἀμαρτίας.

Κατὰ τοὺς Προφήτας οἱ ἄρχοντες εἶναι ἐπίσης ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν λαῶν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τὸ σπουδαιότερον ὅμως καὶ τὸ πλέον ἐνδιαφέρον σημεῖον τῆς διδασκαλίας ὅλων σχεδὸν τῶν Προφητῶν, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν ἑκατοντάδας ἔτη πρὸ Χριστοῦ, εἶναι ὅτι προεφήτευσαν τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὡς Λυτρωτοῦ ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Τόσον ζωηρῶς δὲ ἐμίλησαν καὶ ἔγραψαν περὶ τοῦ Μεσσίας, ὥστε νὰ νομίξῃ κανεῖς, ὅτι πρῶτον εἶδον καὶ κατόπιν ἔγραψαν τὰ γεγονότα.

Ἡ διδασκαλία των γενικῶς πλησιάζει τὸ ὕψος τῆς διδασκαλίας τῆς Κ. Διαθήκης, διότι αἱ ἀντιλήψεις των περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς σχεδὸν συμπίπτουν μὲ τὰς ἀντιστοίχους ἀληθείας τῆς Κ. Διαθήκης καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θεωροῦνται ἀπεσταλμένοι τοῦ Θεοῦ.

Τὸν ὑπὸ τῶν Προφητῶν λοιπὸν προκατηγγελλόμενον Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν θὰ γνωρίσωμεν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Κ. Διαθήκης.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Απὸ τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Πανάγαθος Δημιουργός μας ἐξεδίωκεν ἐκ τοῦ Παραδείσου τοὺς πρωτοπλάστους, ἕνεκα τῆς παρακοῆς, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπεφάσιζε νὰ ἀποστείλῃ ὡς Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου, τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Τὴν ἀπόφασίν του αὐτὴν ἐγνώρισεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους. Ἄργότερα τὴν ἐπανάλαβε μετὰ τὴν προφητείαν, τὴν ὁποίαν εἶπεν ὁ Νῶε πρὸς τοὺς υἱούς του.

Ἐκάλεσαν ὁ Θεὸς ἐπίσης τοὺς Πατριάρχας Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ ἐπανάλαβεν εἰς αὐτούς, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς των θὰ προέλθῃ ὁ Μεσσίας. Αὐτὸ τὸ προεφήτευσεν καὶ ὁ Ἰακώβ λέγων, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ τετάρτου υἱοῦ του Ἰούδα θὰ προέλθῃ ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ προσδοκία τῶν Ἑθνῶν.

Εἶδομεν ἀκόμη ὅτι ὁ Θεὸς ἐξέλεξε τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν διὰ νὰ προ-παρασκευάσῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον καὶ διὰ τοῦτο ἐγνώρισαμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ὑποδούλωσίν του εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπέκτησε κατὰ Θεϊαν Πρόνοιαν ὡς ἀρχηγὸν τὸν Θεόπτην Μωϋσῆν διὰ νὰ ἀπελευθερωθῇ.

Ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησε τὸν λαὸν διὰ μέσου τῆς ἐρήμου πρὸς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Πλήθος θαυμάτων ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ διαθρέψῃ καὶ προστατεύσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Πολλάκις ἐτιμώρησεν αὐτούς διὰ τὴν ἀποστασίαν καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ συνεχώρησε καὶ ἐπροστάτευσεν πάλιν αὐτούς, κατόπιν τῆς μετανοίας αὐτῶν. Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔδωκεν εἰς αὐτούς τὸν Νόμον, μετὰ τὴν ἐντολὴν νὰ τηρήσουν αὐτὸν πρὸς τὸ καλὸν των.

Ἀπέστειλε πρὸς αὐτούς Κριτὰς καὶ Βασιλεῖς μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸν Προφήτην καὶ Βασιλέα Δαυῖδ, ὁ ὁποῖος προεφήτευσεν εἰς τοὺς ψαλμοὺς του τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου καὶ μάλιστα ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ τοῦ Ἰδίου.

Ἐγνώρισαμεν πολλὰ παραδείγματα πίστεως καὶ πρὸ πάντων τὴν κατορθῶναι ἢ βαθεῖαν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν.

Τέλος διὰ τῆς ἀποστολῆς τῶν Προφητῶν προανηγγέλθη ὀριστικῶς ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἡ ἔλευσις αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον. Ἦλθε δὲ ὁ Σωτὴρ εἰς τὸν κόσμον τὸ 750 ἀπὸ κτήσεως Ρώμης, εἰς τὴν πλέον δύσκολον στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ εἰδωλολατρικαὶ θρησκείαι εἶχον καταπέσει εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἀνθρώπων ὡς μὴ δυνάμεναι οὐδὲν νὰ προσφέρουν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλὰ καὶ ἡ μόνη τότε ἀληθινὴ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων εἶχε παραμορφωθῆ ὑπὸ τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων καὶ εἶχεν οὕτω καταστῆ θρησκεία μόνον τῶν τύπων. Οὕτω ἡ ἀνθρωπότης ἔστρεφε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν ἀναμενόμενον Μεσσίαν, ὡς τὸν μόνον ἱκανὸν νὰ λυτρώσῃ αὐτὴν ἐκ τῶν δεινῶν τῆς ἁμαρτίας.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

- Παλαιά Διαθήκη.* Μετάφρασις τῶν Ο', Ἐκδοσις Ζωῆς
- Μπρατσιώτου Π.*
- α) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Π.Δ. (1937)
 - β) Συμβολαὶ εἰς τὴν βιβλικὴν ἱστορίαν (1918)
 - γ) Ἐβραίων παιδῶν ἀγωγή (1920)
 - δ) Ἡ γυνὴ ἐν τῇ ἱερᾷ βίβλῳ (1923)
 - ε) Ἐβδομηκοντολογικὰ μελετήματα (Α 1926
Β 1927)
 - στ) Αἱ ᾠδαὶ τῶν ἀναβαθμῶν (1928)
 - ζ) Ἡ κοινωνιολογικὴ σημασία τῆς Π.Δ. (1928)
 - η) Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας (1956)
- Βέλλα Βασιλείου.*
- α) Τὰ τέκνα παρ' Ἰσραὴλ (1932)
 - β) Θεὸς καὶ Ἱστορία ἐν τῇ Ἰσραηλιτικῇ Θρησκείᾳ (1934)
 - γ) Θρησκευτικαὶ προσωπικότητες τῆς Π.Δ. τεύχη 4 (1935)
 - δ) Ἐρμηνεία τῆς Π.Δ. (Τὸ Δωδεκαπρόφητον)
 - ε) Ἡ Ποίησις τῆς Π.Δ. (1948)
 - στ) Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν Π.Δ. (1950)
 - ζ) Ἡ Ἁγία Γραφή σὲ εἰκόνες (1950)
 - η) Ἀπάνθισμα ρητῶν τῆς Π.Δ. (1951)
 - θ) Ὁ σεισμὸς ἐν τῇ Π.Δ. (1955)
 - ι) Ἐκκλησιαστικὰ ἀναγνώσματα τῆς Π.Δ. (1955)
 - ια) Χρονολογικοὶ πίνακες τῆς Ἰσραηλιτικῆς Ἱστορίας (1956)
- Τρεμπέλα Παναγ.* Τὸ Ψαλτήριον μετὰ συντόμου ἐρμηνείας (1955)
- Χαστούπη Ἀθαν.* Παλαιὰ Διαθήκη (Μετάφρασις τῶν Ο'. Μετάφρασις διωρθομένου ἑβραϊκοῦ κειμένου κ.λ.π.)

- Καλλινίκου Κων. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἱερὸν ψαλτῆρα.
- Παπαπαναγιώτου Κ. Βιβλικὲς ἱστορίαι καὶ βιβλικὰ τραγούδια (1954)
- Κωνσταντίνου Θ. Οἱ ψαλμοὶ τοῦ Δαυΐδ.
(ἑκδόσεις ἑκδόσεων) 1967

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η

	Σελίς
α) Ἁγία Γραφή — Ἱερὰ Παράδοσις	9
β) Παλαιὰ Διαθήκη	10
Περιεχόμενον καὶ σπουδαιότης	10
Βιβλία καὶ συγγραφεῖς	10
Γλῶσσα καὶ μεταφράσεις	12

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Δημιουργίᾳ

1. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ὄρατοῦ κόσμου	15
2. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀοράτου κόσμου	17
3. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου	19
4. Περὶ τῆς ἠθικῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων	21
5. Τὸ πρωτευαγγέλιον	24
6. Ἄβελ καὶ Κάιν	26
7. Ὁ κατακλισμὸς	28
8. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε	30
9. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῆς Παλαιστίνης	31

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ ἔργου τῆς Θείας Οἰκονομίας πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου

ΠΡΩΤΟΝ ΤΜΗΜΑ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν πατριαρχῶν Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ.

1. Ἀβραάμ	34
2. Ἰσαάκ	36
3. Ἰακώβ	39
4. Ἰωσήφ	44
5. Ὁ Ἰωσήφ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα	46
6. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον	47
7. Ἡ ἀναγνώρισις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν	48
8. Ὁ Ἰακώβ εἰς τὴν Αἴγυπτον	49

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΜΗΜΑ : 'Η ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Μωυσέως, τῶν διαδόχων αὐτοῦ καὶ τοῦ Νόμου τοῦ παιδαγωγούντος εἰς Χριστόν

1. 'Η ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Αἰγύπτῳ	51
2. 'Ο Μωϋσῆς	53
3. 'Η διάβασις τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Τὰ θαυμαστά γεγονότα τῆς ἐρήμου	55
4. 'Ο Δεκάλογος	58
5. 'Η ὀρησκειτικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν	59
6. 'Η ἠθικοκοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν	61
7. Προφητεία τοῦ Μωϋσέως περὶ τοῦ Σωτῆρος	63
8. 'Ο Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ	65
9. Κατάκτησις καὶ διανομὴ τῆς γῆς Χαναάν	67

ΤΡΙΤΟΝ ΤΜΗΜΑ : 'Η ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν Κριτῶν καὶ τῶν Βασιλέων

1. Οἱ Κριταὶ	69
2. Δεββώρα	70
3. Γεδεὼν	71
4. Ἰεφθάε	75
5. Σαμψὼν	76
6. Ἡλεὶ καὶ Σαμουὴλ	78
7. Οἱ Βασιλεῖς	81
8. Σαουλ	81
9. Δαυὶδ	83
Ψαλμὸς Η'	86
Ψαλμὸς ΡΘ'	87
10. Σολομὼν	88
11. 'Η διαίρεσις εἰς δύο βασιλεία καὶ ἡ καταστροφὴ τῶν ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων	91
12. 'Η Βαβυλώνιος αἰχμαλωσία	92
13. 'Η Παλαιστίνη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν καὶ τὸ τέλος τῆς αἰχμαλωσίας	94
14. 'Η Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας	96
15. Οἱ Μακκαβαῖοι	98
16. 'Η Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους	100

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΤΜΗΜΑ : 'Η ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ δι' ἄλλων εὐσεβῶν προσώπων

1. Ἰώβ	102
2. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ	104
3. Ρούθ	107
4. Ἐσθήρ	109
5. Ἰουδιθ	112
6. Τωβίτ	113

ΠΕΜΠΤΟΝ ΤΜΗΜΑ : 'Η ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν Προφητῶν

1. Οἱ Προφῆται	116
2. Ὁ Προφῆτης Ἡσαίας	117
3. Ὁ Προφῆτης Ἱερεμίας	119
Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν θρήνων τοῦ Ἱερεμίου	121
4. Ὁ Προφῆτης Ἰεζεκιήλ	123
5. Ὁ Προφῆτης Δανιήλ	125
6. Οἱ ἐλάσσονες Προφῆται	127
α') Ὡσηὲ	127
β') Ἀμώς	128
γ') Μιχαίας	129
δ') Ἰωήλ	130
ε') Ὁβδιού	131
στ') Ἰωνᾶς	131
ζ') Ναούμ	132
η') Ἀββακούμ	133
θ') Σοφονίας	134
ι') Ἀγγαῖος	134
ια') Ζαχαρίας	135
ιβ') Μαλαχίας	136
7. Ὁ Προφῆτης Ἡλίας	137
8. Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς ἀντιλήψεις τῶν Προφητῶν	139
Ἀνακεφαλαίωσις	141
Πηγαι καὶ βοηθήματα	143
Εἰκόνες καὶ χάρτης	144

της Εργασίας

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐπίτυπον σφερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Α', 1961 (VI) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 100.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1015/9-2-61

Ἐκτύπωσις - Βιβλιοδεσία Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗΣ & ΥΙΟΙ — Κηφισσοῦ 33 — Ἀθήναι

